NATHANIEL HAWTHORNE

DE SCHARLAKEN LETTER

INHOUD

HET DOUANE-GEBOUW
INLEIDING TOT DE SCHARLAKEN LETTER

Het is eenigszins merkwaardig, dat, schoon ik geen neiging koester zeer veel over mijzelf en eigen zaken aan 't hoekje van den haard en tot mijn persoonlijke vrienden te spreken, toch, waar ik mij tot het publiek wendde, een drang tot beschrijving van eigen leven nu reeds twee maal zich van mij heeft meester gemaakt. Den eersten keer geschiedde dit drie of vier jaar geleden, toen ik den lezer — onvergeeflijkerwijze, en om geen denkbare reden, welke de toegeeflijke lezer of de indringerige schrijver konden verzinnen — op een beschrijving vergastte van mijn leven in de diepe rust van een oud Landhuis. En nu — wijl ik, boven mijn verdienste, zoo gelukkig was ter vorige gelegenheid een enkelen hoorder te vinden — grijp ik het publiek opnieuw bij een jasknoop en praat over mijn driejarige ondervinding in een Douane-gebouw. Het voorbeeld van den beroemden „P.P., schrijver van deze Parochie," is nooit getrouwer nagevolgd. De waarheid echter schijnt te zijn, dat, wanneer de schrijver zijn bladzijden aan den wind toevertrouwt, hij zich richt, niet tot de velen, die zijn werk in een hoek zullen werpen, of het nooit opnemen, maar tot de enkelen die hem beter zullen begrijpen dan de meeste van zijn school- of levensmakkers. Sommige schrijvers gaan zelfs veel verder, en wagen zich in zulk een diepte van vertrouwelijke onthullingen, als passender wijze slechts en

uitsluitend zouden kunnen worden geopenbaard aan dat èène hart en die èène ziel, met welke een volmaakt samenstemmen ons verbindt, alsof het gedrukte boek, dat men in 't wilde in de wijde wereld uitwerpt, onfeilbaar een van des schrijvers eigen wezen afgescheiden fragment moest ontdekken en zijn bestaanscirkel weer aanvullen door hem er mee in gemeenschap te brengen. Het komt echter nauwelijks te pas om alles te zeggen, zelfs wanneer wij onpersoonlijk spreken. Doch, aangezien de gedachten als bevrozen zijn en de uiting ervan verstijfd is, tenzij de spreker in eenige werkelijke verhouding staat tot zijn gehoor, zoo moge men het vergeven, wanneer men zich verbeeldt, dat een vriend, een vriendelijke en in zich opnemende, schoon niet de meest intieme vriend, naar ons praten luistert. Dan kunnen wij mogelijk, wanneer een aangeboren schuchterheid door dit opwekkende bewustzijn ietwat is weggedooid, over het ons omringende gebeuren en zelfs over ons zelf babbelen, en toch het eigenste Ik versluierd laten. In zooverre, en binnen deze grenzen, mag een schrijver, dunkt mij, autobiografisch zijn, zonder hetzij des lezers of zijn eigen rechten te schenden.

Ook zal men zien, dat deze Douane-Huis-schets een zekere eigenschap heeft, van een steeds in de letteren erkende soort, in zooverre zij namelijk verklaart, hoe een groot gedeelte van de volgende bladzijden in mijn bezit kwam, en het bewijs levert [illegible] echtheid van het daarin vervatte verhaal. [illegible] begeerte namelijk, mijzelf, in mijn eigenlijke kwaliteit als uitgever voor te stellen, of weinig

meer, van het uitvoerigste der verhalen, die dit deeltje uitmaken — dit, en niets anders is de ware reden, dat ik in een persoonlijke verhouding treed tot het publiek. Nevens de vervulling van dit hoofdoogmerk scheen het geoorloofd, met nog enkele extra-penceelstreken een zwakke afbeelding te geven van een tot nu toe niet beschreven leven, benevens van eenige der zich daarin bewegende persoonlijkheden, onder wie de schrijver er toevallig eene was.

In mijn geboortestad Salem, aan het einde van wat, een halve eeuw geleden, in de dagen van den ouden King Derby een drukke kade was — maar die nu belast is met vervallen houten pakhuizen en weinig of geen teekenen van handelsleven meer ten toon spreidt, behalve misschien een bark of een brik, halverwege deze melancholieke uitgestrektheid huiden lossend, of dichter bij, een schoener uit Nova Scotia, haar lading brandhout uitzettend — aan het einde, zeg ik, van deze vervallen kade, die door den vloed vaak overstroomd wordt en langs welke, aan den voet en achter de rij gebouwen, men het spoor van vele trage jaren kan bespeuren in een rand welig gras — staat een ruim baksteenen bouwwerk, welks voorvensters een uitzicht bieden langs dit weinig opwekkend verschiet en vandaar op de haven. Van den nok van het dak wappert of hangt, naar gelang van bries of kalmte, gedurende precies drie en een half uur elken voormiddag, de vlag der Republiek, maar met de dertien strepen loodrecht in plaats

van horizontaal aangebracht en aldus verkondigend, dat hier een burgerlijke en geen militaire post van Oom Sam's Regeering gevestigd is. De voorzijde is versierd met een portiek van een half dozijn houten pilaren, die een balkon schragen, waaronder een reeks breede granieten treden naar de straat afdaalt. Boven den ingang zweeft een enorm exemplaar van den Amerikaanschen adelaar met uitgespreide vlerken, een schild voor de borst, en herinner ik mij wel, een bundel bliksemschichten en pijlen met weerhaken dooreen in elke klauw. Met de gewone ongestadigheid van temperament, die dezen ongelukkigen vogel kenmerkt, schijnt hij, met zijn fellen bek en oogen en zijn wilde houding in 't algemeen, de onschuldige gemeente onheil te spellen en in 't bizonder alle burgers, bezorgd voor eigen veiligheid, te waarschuwen tegen het betreden van het erf, dat hij met zijn vleugelen overschaduwt. Wat niet wegneemt, dat, hoe ongemakkelijk hij er ook uitziet, toch velen nog steeds beschutting zoeken onder de vleugelen van den federalen adelaar, in de verbeelding denk ik, dat zijn borst net zoo zacht en knus is als een eiderdons-peluw. Doch zelfs in zijn beste gemoedsstemmingen en, vroeger of later — vaker vroeg dan laat — is hij in staat om de nestvogels weg te slingeren met een houw van zijn klauw, een pik van zijn bek, of een doodelijke wond van zijn geweerhaakte pijlen.

Het plaveisel rondom het bovenbeschreven gebouw — hetwelk wij even goed in eens kunnen benoemen als het Douane-gebouw van de haven

— heeft gras genoeg in zijn voegen groeien om blijk te geven, dat het in den jongsten tijd door geen schare zakenmenschen is afgesleten. In sommige maanden van het jaar echter kan het vaak gebeuren, dat er eens een voormiddag komt, waarop de nering een levendiger tred aanneemt. Zulke gelegenheden zouden den burger op leeftijd kunnen herinneren aan den tijd, vóór den laatsten oorlog met Engeland, toen Salem een zelfstandige haven was, niet, zooals nu, geminacht door eigen kooplieden en reeders, die haar kaden laten ineenstorten en vervallen, terwijl hun ondernemingen onnoodigerwijs en onmerkbaar, het machtige handelsgetij van New-York of Boston nog doen zwellen. Op zulk een morgen, wanneer er toevallig drie of vier schepen ineens zijn binnengeloopen — gewoonlijk van Afrika of Zuid-Amerika — of op het punt staan daarheen te vertrekken, is er een gedurig geluid van vele stappen, die fiks de granieten treden op en afgaan. Dan kunt gij, vóór zijn eigen vrouw hem begroet heeft, hier den verweerden schipper ontmoeten, zooals hij pas in de haven binnen is, met zijn scheepspapieren onder den arm in een smoezeligen blikken koker. Dan komt hier ook de reeder, opgewekt of somber, vriendelijk of kortaangebonden, al naar mate zijn bewerp der nu voltooide reis verwerkelijkt is in koopwaar, die zich gereedelijk in goud laat omzetten of hem bedelft onder een gewicht van onbruikbare dingen, waarvan niemand hem wil afhelpen. Hier ook zien wij — de kiem van den voorhoofd-gerimpelden, grijsgebaarden, door zorgen versleten koopman — den

gladden, jongen bediende, die den smaak van den handel beet krijgt als een wolvejong van bloed en reeds iets waagt in zijn meesters schepen, wanneer hij beter deed nog nagebootste scheepjes te doen zeilen op een molenvijver. Nog een andere figuur op het tooneel is de uitgaande matroos, die om zijn paspoort komt, of de pas binnen geloopen, die bleek en zwak een bewijsje voor het gasthuis komt halen. Vergeten wij ook niet de kapteins der verweerde schoenertjes, die brandhout aanbrengen uit de Britsche provincie; een ruw slag pekbroeken, zonder de vlugheid van het Yankee-type, doch die een niet gering deel bijdragen tot onzen achteruitgaanden handel.

Groepeer al deze personen te samen, gelijk dat somtijds het geval was, gemengeld met nog verschillende anderen om de groep nog meer afwisselend te maken en, voor een poosje, maakte het dan het Douane-gebouw tot een levendig tooneel. Vaker echter onderscheiddet gij, de trappen opklimmend — in den ingang, als het zomertijd of in hun dienstvertrekken, als het winter of ongunstig weer was — een reeks eerwaardige figuren, gezeten in ouderwetsche stoelen, die op hun achterpooten achterover gewipt stonden tegen den muur. Vaak waren zij in den dut, doch bijwijlen hoorde men ze samen praten, met stemmen tusschen spreken en snurken in, en met dat gebrek aan energie, hetwelk de bewoners van armhuizen onderscheidt en alle andere menschelijke wezens, die voor hun levensonderhoud afhangen van liefdadigheid, gemonopoliseerden arbeid, kortom van iets anders

dan hun eigen onafhankelijke inspanning. Deze oude heeren — evenals Mattheus zitting houdende ter ontvangst van de tollen, doch die niet, als hij, veel kans liepen om vandaar opgeroepen te worden tot apostolische opdrachten — waren Douanebeambten.

Verder is er, aan uw linkerhand, wanneer gij de voordeur binnentreedt, een zeker vertrek of kantoor, ongeveer vijftien voet in 't vierkant, en zeer hoog van verdieping, waarvan twee der boogvensters een gezicht bieden op de bovenvermelde vervallen kade, en het derde uitziet over een nauwe steeg en langs een deel van Derby-straat. Alle drie de vensters bieden kijkjes op de winkels van kruideniers, blokmakers en kleerenkoopers, rondom welker deuren men meestal, lachend en pratend, groepjes kan zien staan van oude zeerobben en welke andere kaderatten er nog meer dit Wapping van een zeehaven bezoeken. Het vertrek zelf is vol spinrag en vuil door de oude verf; de vloer is bestrooid met grauw zand, op een wijze, die elders reeds lang in onbruik is geraakt; en men kan uit de algemeene smoezeligheid van het geheel lichtelijk besluiten, dat dit een heiligdom is, waarin de vrouw, met haar magische werktuigen, bezem en dweil, zeer schaarsch toegang heeft. Op het gebied van meubels vindt men er een kachel met een omvangrijke pijp, een oude vurenhouten lessenaar, met een driepoot-kruk er naast, twee of drie stoelen met houten zittingen, buitengemeen wrak en vervallen, en — om de boekerij niet te vergeten — op een paar planken ongeveer een veertigtal dee-

len der Congres-Handelingen en een omvangrijke verzameling der Belasting-wetten. Een tinnen pijp stijgt op door het plafond en vormt een middel tot mondelinge gemeenschap met andere gedeelten van het gebouw. En hier zoudt gij, een maand of zes geleden, heen en weer stappende van den eenen hoek naar den anderen of lummelende op de langbeenige tabouret, met een elboog op den lessenaar, en de oogen op en neer zwervende langs de kolommen van het morgenblad — denzelfden persoon hebben kunnen herkennen, geëerde lezer, die u welkom heette in zijn vroolijke kleine studeerkamer, waar de zon zoo prettig door de wilgetakken glinsterde aan de westzijde van het Oude Landhuis. Maar nu zoudt gij, mocht gij er heen gaan om hem te zoeken, vergeefs informeeren naar den Locofoco-Inspecteur. De bezem eener hervorming heeft hem uit het kantoor geveegd en een waardiger opvolger draagt zijn waardigheid en steekt zijn emolumenten in den zak.

Deze oude stad Salem — mijn geboorteplaats, al heb ik èn in mijn jongenstijd èn op rijper leeftijd er heel wat jaren niet gewoond — bezit of bezat een vat op mijn genegenheid, van welks kracht ik mij nooit bewust was geweest, zoolang ik er werkelijk verblijf hield. Inderdaad, wat haar uitwendig voorkomen betreft, met haar platten, weinig afwisselenden grondslag, hoofdzakelijk bedekt met houten huizen, waarvan er geen of zoo goed als geen aanspraak maakt op architectonische schoonheid — haar onregelmatigheid, welke noch schilderachtig, noch vreemd is, doch slechts tam — haar

lange, luie straat, die vervelend lummelt over de geheele uitgestrektheid van het schiereiland, met de Galgenbelt en Nieuw Guinea aan het eene einde en een gezicht op het Armhuis aan het andere — waar zoò het uiterlijk van mijn geboortestad is, zou het precies even redelijk zijn zich sentimenteel te hechten aan een kapot schaakbord. En toch, schoon ik steeds elders 't gelukkigst was, is er in mij een gevoel voor het oude Salem, iets, dat ik, bij gebreke aan een beteren term, mij moet vergenoegen genegenheid te noemen. Dit gevoel is waarschijnlijk toe te schrijven aan de diepe en oude wortels, die mijn familie in dien bodem heeft geslagen. Het is nu bijna twee en een kwart eeuw geleden sinds de oorspronkelijke Brit, de vroegste emigrant van mijn naam, in de wilde, door wouden omgeven nederzetting verscheen, die sindsdien een stad is geworden. En hier zijn zijn afstammelingen geboren en gestorven, hebben hun aardsche substantie met den bodem vermengd, tot een niet zoo klein deel ervan noodzakelijkerwijs verwant moet zijn met het sterfelijk omhulsel, waarin ik, voor een korte wijle, de straten doorwandel. Ten deele derhalve is de aantrekking, waarvan ik spreek, uitsluitend de zinnelijke sympathie van stof voor stof. Weinigen van mijn landgenooten kunnen weten, wat dit is, en daar een herhaalde overplanting misschien beter is voor den stam, behoeven zij die wetenschap ook niet begeerenswaard te achten.

Doch dit gevoel bezit mede een moreele hoedanigheid. Voor mijn jongens verbeelding, zoover

mijn herinnering kan terug reiken, stond de figuur van dien eersten voorvader, door de familie-traditie bekleed met een schemerige, duistere grandezza; hij waart nog rond mij en brengt een soort van huiselijk gevoel voor het verleden teweeg, waarop ik met betrekking tot den huidigen staat der stad moeilijk kan bogen. Ik schijn meerder aanspraak op een verblijf hier te kunnen maken uit hoofde van dien ernstigen, gebaarden, zwart-getabberden en hooggehoeden voorouder, die hier zoo lang geleden aankwam met zijn Bijbel en zijn zwaard, die de ongebaande straat met zoo statige houding beschreed en zulk een figuur maakte als man des oorlogs zoo wel als des vredes — een grooter aanspraak dan uit hoofde van mezelf, wiens naam zelden wordt gehoord en wiens gelaat nauwelijks wordt gekend. Hij was een krijgsman, een wetgever, een rechter; hij was een heerscher der kerk; hij vertoonde al de trekken van het Puritanisme, zoowel ten goede als ten kwade. Hij was eveneens een bitter ketterjager, getuige de Kwakers, die hem in hun geschiedenissen herdenken en een geval verhalen van zijn harde gestrengheid tegenover een vrouw van hun secte, een verhaal, dat, vrees ik, langer zal leven dan welk relaas ook van zijn betere daden, schoon die vele waren. Zijn zoon beërfde mede den vervolgingsgeest en vestigde zoo zeer de aandacht op zich met het martelen van heksen, dat hun bloed met recht mag worden gezegd een smet op hem te hebben nagelaten. Een smet, zoo diep, dat zijn drooge beenderen, op de begraafplaats van Charter Street, dien nog

moeten vertoonen, indien zij niet geheel en al tot stof zijn vermolmd. Ik weet niet, of deze voorouders van mij zich bekeerd hebben tot berouw en den Hemel vergiffenis afgesmeekt hebben voor hun wreedheden, of dat zij nu onder de zware gevolgen zuchten in een ander bestaan. In ieder geval neem ik, de schrijver hier tegenwoordig, als hun vertegenwoordiger, bij dezen de schande op mij om hunnentwille en bidde ik, dat alle vloek, dien zij hebben opgeloopen — waarvan men gewaagt en waarvan de treurige, onvoorspoedige toestand van hun geslacht, vele lange jaren door, het bestaan wel zou kunnen bewijzen — van nu af moge worden opgeheven.

Ontwijfelbaar echter zou ieder dezer strenge, donker-brauwige Puriteinen het reeds een voldoende vergelding van zijn zonden hebben geacht, dat na een zoo lange reeks jaren de oude tronk van den familie-boom, met zoo eerwaardig mos bekleed, als uiterst twijgje een niets-nut gelijk ik zou moeten dragen. Geen oogmerk, dat ik ooit heb gekoesterd, zouden zij als loffelijk aanmerken; geen succes van mij — ware mijn leven, buiten wat het huiselijke aanbelangt, ooit door succes verhelderd — zouden zij anders dan waardeloos, zoo niet als beslist schandelijk beschouwen. „Wat is hij?" mompelt de eene grauwe schaduw van mijn voorvaderen tot de andere. „Een schrijver van vertelseltjesboeken! Welk soort bezigheid voor dit leven — wat voor wijze is dat om God te verheerlijken en het menschdom te dienen in zijn dagen en generatie? Wel, de ontaarde kerel hadde even

goed een vedelaar kunnen zijn!" Zoo luiden de komplimenten, over den afgrond van den tijd heen, tusschen mijn bet-overgrootvaders en mijn persoon gewisseld! En toch, mogen zij mij minachten zooveel zij willen, toch zijn sterke toetsen van hun aard met de mijne samengestrengeld.

Diep in de vroegste kindsheid en jonkheid der stad door die twee ernstige en energieke mannen geplant, heeft het ras voortdurend sinds dien hier voortgeleefd; steeds ook in eerzaamheid, nooit, zoover ik heb vernomen, onteerd door een enkel onwaardig lid, doch aan den anderen kant, na de eerste twee generaties zonder zelden of ooit eenige gedenkwaardige daad te verrichten of ook maar eenigszins aanspraak te maken op de publieke aandacht. Langzamerhand zijn zij bijna uit 't gezicht verzonken; gelijk oude huizen, hier en daar in de straten, tot halverwege de dakgoot bedekt door den opgetasten nieuwen bodem. Van vader tot zoon, veel meer dan honderd jaar, hebben zij ter zee gevaren; zoodat een grijskoppige schipper in elk geslacht terugkeerde van het opperdek naar den haard, terwijl een jongen van veertien de erfelijke plaats innam voor den mast, om het zoute schuim en den storm te trotseeren, die zijn vader en grootvader hadden geteisterd. En ook deze knaap ging weer, ter bestemder tijd, over van den bak naar de kajuit, bracht een stormachtigen mannelijken leeftijd door en keerde terug van zijn zwerftochten over de wereld, om oud te worden, te sterven en zijn stof te vermengen met zijn geboortegrond. Deze lange verbintenis van een familie met één

plek, als plaats van geboorte en sterven, roept een soort verwantschap in 't leven tusschen een menschelijk wezen en zijn woonplaats, geheel onafhankelijk van eenige bekoring in het landschap of van de moreele voorwaarden, die hem omringen. Het is geen liefde, maar instinct. De aankomeling — die hetzij zelf uit een vreemd land kwam, of wiens vader of grootvader uitweken — heeft er weinig aanspraak op een Salemmer genoemd te worden; hij heeft geen begrip van de oesterachtige vasthoudendheid, waarmee een oude kolonist, over wien reeds een derde eeuw heen kruipt, aan de plek hangt, waar zijn opeenvolgende generaties ter ruste zijn gelegd. Het doet er niet toe, dat de plaats hem geen vreugde biedt, dat hij de oude houten huizen, de modder en het stof, het doode getij van ligging en gevoelens, den kouden oostenwind en de kilst denkbare maatschappelijke atmosfeer moede is — dit alles en wat voor gebreken hij daarnaast nog moge zien of zich inbeelden, doet niets ter zake. De betoovering blijft toch leven, en wel even krachtig, als ware de geboorteplek een aardsch paradijs. Zoo is het ook in mijn geval geweest. Ik voelde het bijna voorbeschikt om van Salem mijn woonplaats te maken, opdat die vorm van trekken en dat slag van karakter, dat van oudsher hier thuis had behoord — daar immers altijd, als de eene vertegenwoordiger van het geslacht ten grave daalde, een ander als het ware diens schildwachtspas lang de hoofdstraat overnam — nog gedurende mijn korte dagen in de oude stad mocht worden gezien en herkend. Niet-

temin, juist dit gevoel is een bewijs, dat de samenhang, als zijnde ziekelijk geworden, tenminste moet worden losgemaakt. De menschelijke natuur kan, zoomin als een aardappel, gedijen wanneer zij, gedurende een te lange reeks geslachten, in denzelfden uitgeputten bodem geplant en herplant wordt. Mijn kinderen hebben andere geboorteplaatsen en, voor zoover hun lot binnen mijn contrôle ligt, zullen zij hun wortels slaan in een aarde, waarin zij niet gewend zijn.

Toen ik uit de oude Pastorie opdook, was het hoofdzakelijk deze vreemde, trage, onvreugdevolle gehechtheid aan mijn geboortestad, die er mij toe bracht een plaats te gaan vervullen in Oom Sam's baksteenen gebouw, terwijl ik even goed of beter ergens elders heen had kunnen gaan. Mijn noodlot rustte op mij. Het was niet de eerste, noch de tweede maal, dat ik heen was gegaan — schijnbaar voorgoed — maar toch terug was gekeerd als een valsche cent, of als ware Salem voor mij het onvermijdelijke centrum van het heelal. En zoo beklom ik op een schoonen morgen de reeks granieten treden met 's Presidenten lastbrief in mijn zak en werd voorgesteld aan het korps heeren, die mij moesten bijstaan in mijn gewichtige verantwoordelijkheid als hoofd der Douane-beambten van het Tolhuis.

Ik betwijfel grootelijks — of liever ik betwijfel in 't geheel niet — of eenig publieke functionaris der Vereenigde Staten, in de burgerlijke of militaire carrière, ooit zulk een patriarchaal korps veteranen onder zijn bevelen heeft gehad als ik.

Waar de Oudste Inwoner uithing, dit was in eens vastgesteld, toen ik op hen een blik sloeg. Gedurende meer dan twintig jaar voor dit tijdvak, had de onafhankelijke positie van den Ontvanger het Douane-Gebouw te Salem buiten den maalstroom der politieke lotswisselingen gehouden, die het bezit van een ambt gemeenlijk zoo broos maakt. Als krijgsman — Nieuw Engeland's meest bekende krijgsman — stond deze vast op het voetstuk van zijn dappere diensten, en, waar hijzelf veilig was door de wijze liberaliteit der op elkaar volgende regeeringen, gedurende welke hij zijn ambt behield, was hij ook de beveiliging voor zijn ondergeschikten geweest in menig uur van gevaar en hartklopping. Generaal Miller was radicaal conservatief: een man, over wiens vriendelijke natuur gewoonte een niet geringen invloed uitoefende, die zich sterk hechtte aan hem gemeenzame gezichten en met moeite tot verandering overging, zelfs wanneer verandering ontwijfelbaar verbetering zou hebben gebracht. Dus vond ik, toen ik mijn departement aanvaardde, weinig anders dan oude mannen. Het waren meerendeels voormalige schippers, die, na heen en weer te zijn geslingerd op elke zee en stoer weerstand te hebben geboden aan 's levens stormachtige bries, ten slotte dit rustige hoekje waren binnen gedreven, waar ze, terwijl er weinig was om hun rust te verstoren behalve dan de periodieke verschrikkingen eener Presidentsverkiezing, allen een nieuw contract voor het leven hadden gesloten. Schoon in geenen deele minder onderhevig dan hun mede-

menschen aan ouderdom en gebreken, bezaten zij toch blijkbaar den een of anderen talisman, die den dood het hoofd bood. Twee of drie hunner, die, naar men mij verzekerde, jichtig en rheumatisch of misschien bedlegerig waren, dachten er niet aan gedurende een groot deel van het jaar in het Douane-Gebouw te verschijnen; doch plachten, na een winterslaap, eruit te kruipen in den warmen Mei- of Juni zonneschijn, lui aan wat zij hun „taak" noemden te gaan en, naar hun eigen smaak en gemak, zich weer te bedde te begeven. Ik moet schuld bekennen bij de aanklacht, dat ik het officieele leven van meer dan een dezer eerwaardige dienaren van de Republiek heb verkort. Op mijn voorstel kregen zij verlof om uit te rusten van hun zware taak en spoedig daarna — alsof hun eenig levensbeginsel ijver was geweest voor den dienst van hun land — gelijk ik ook waarlijk geloof, dat 't geval was — vertrokken zij naar een betere wereld. Het is mij een vrome troost, dat hun door mijn tusschenkomst een voldoende tijdsruimte werd toegemeten om de kwade en verdorven practijken te berouwen waarin, gelijk vanzelf spreekt, iedere Douane-ambtenaar wordt verondersteld te vervallen. De voordeur zoomin als de achterdeur van het Douane-Gebouw opent den weg naar het Paradijs.

Het grootste deel van mijn ambtenaren waren Whigs. Het was voor hun eerwaarde broederschap een goed ding, dat de nieuwe Directeur geen politicus was en, schoon in beginsel een trouw Democraat, zijn post niet verkreeg noch behield met

't oog op politieke diensten. Ware het anders geweest — had men een actief politicus op dezen invloedrijken post geplaatst, om de gemakkelijke taak te aanvaarden een strijd aan te binden tegen een Whig-Ontvanger, wiens ziekte hem verhinderde persoonlijk zijn ambt waar te nemen, — dan zou nauwelijks een man van het oude corps den adem van het officieele leven nog geademd hebben, binnen een maand, nadat de worgengel de treden van het Douane-gebouw had beklommen. Volgens de overgeleverde wet in dergelijke materie zou het voor een politicus niets minder dan plicht zijn geweest, elk dezer grijze hoofden onder de bijl der guillotine te brengen. Het was duidelijk genoeg te bemerken, dat de oude heeren een dergelijke onheuschheid mijnerzijds vreesden. Voor mij was het pijnlijk en tegelijk vermakelijk, den schrik te bespeuren, die mijn aankomst begeleidde; te zien, hoe gegroefde wangen, door een halve eeuw van stormen verweerd, bleek als asch werden bij een vluchtigen blik op een zoo onschadelijk wezen als ik; te ontdekken, waar deze en gene mij aansprak, hoe een siddering te bespeuren viel in een stem, die in lang vervlogen dagen gewoon was geweest door een spreek-trompet te balken, rauw genoeg om Boreas zelf van schrik te doen zwijgen. Zij wisten wel, die uitnemende oude lieden, dat, volgens alle vaststaande regels — wat enkele van hen betrof nog verzwaard door hun eigen gebrek aan geschiktheid voor hun werk — zij hadden behooren plaats te maken voor jongere mannen, meer orthodox in politieke dingen en in ieder geval geschikter dan

zij om ons aller gemeenschappelijken Oom te dienen. Ik wist dat ook wel, maar kon 't nooit geheel over mijn hart krijgen om volgens die wetenschap ook te handelen. Derhalve bleven zij, zeer en ook verdiend tot mijn discrediet, en aanmerkelijk tot schade van mijn officieel geweten, gedurende mijn ambtstermijn rondkruipen over de kaden en de trappen van het Douane-Huis op en af slenteren. Ook brachten zij heel wat tijd slapende in hun gewone hoekjes door, met hun stoelen tegen den muur geleund, waarbij zij echter, eens of tweemaal in een voormiddag, wakker werden, teneinde elkaar te vervelen met de zooveel duizendste herhaling van oude zee-verhalen en vermolmde grappen, welke als wachtwoorden en seinteekens onder hen waren geworden.

Al spoedig, verbeeld ik mij, kwamen zij tot de ontdekking, dat de nieuwe Directeur nog zoo kwaad niet was. Dus volvoerden deze goede oude heeren met verlichte harten en het gelukkig besef, dat zij nuttige diensten verrichtten — ten minste te hunnen eigen behoeve zoo niet voor hun geliefd vaderland — weer hun zoo verscheiden ambtsformaliteiten. Snugger keken zij, van onder hun brillen, in scheepsruimen! Machtig veel drukte maakten zij over kleinigheden en wonderlijk was soms de sufheid, waarmee zij gewichtiger zaken tusschen hun vingers door lieten glippen! Wanneer zulk een misgeval voorviel, — wanneer een wagen-lading waardevolle koopwaar aan land was gesmokkeld, op klaarlichten dag soms en vlak onder hun nietsvermoedende neuzen — dan kon niets de waakzaamheid en behendigheid evenaren, waarmee zij al de toegangen tot het delinquenteschip gingen afsluiten en nog eens afsluiten en verzekeren met strook en zegellak. In plaats van een berisping voor hun nalatigheid eerst, scheen het geval dan eerder een lofspraak noodig te maken op hun prijzenswaardige voorzichtigheid, nadat het kwaad gebeurd was: een dankbare erkenning van hun ijver en promptheid op het oogenblik, dat er niets meer aan te doen viel.

Tenzij menschen meer dan gewoon onaangenaam zijn, is het een mijner dwaze gewoonten een zwak voor hen op te vatten. Het betere deel in mijns naasten aard, indien deze namelijk een beter deel bezit, is datgene, wat gewoonlijk het eerst voor mijn blik verrijst en vormt het type, waaraan ik den man herken. Aangezien de meeste van deze oude Douane-ambtenaren goede karaktertrekken bezaten, en mijn positie te hunwaart, als van vaderlijken en beschermenden aard, gunstig was voor de ontwikkeling van vriendschappelijke gevoelens, begon ik spoedig van hen allen te houden. Het was prettig op zomervoormiddagen — als wanneer de vierige hitte, die de rest van het menschengeslacht bijna deed versmelten, aan hun half ververstijfde gestellen slechts een aangename warmte meedeelde — het was prettig hen dan te hooren keuvelen in den achteringang, waar als gewoonlijk een rij van hen tegen den muur stond geleund, terwijl al de bevrozen grapjes van voorbijgegane geslachten los dooiden en met gelach over hun lippen kwamen borrelen. Uitwendig is er in de joligheid

van oude menschen veel overeenkomstigs met de blijdschap van kinderen; het intellect heeft, zoomin als een diep gevoel van humor, er weinig meer mee uit te staan; bij beiden is het als een lichtstraal, welke aan de oppervlakte speelt en evenzeer een zonnig en vroolijk uitzicht verleent aan den groenen tak als aan den grijzen, molmigen tronk. In het eene geval echter is het werkelijke zonneschijn; in het andere gelijkt het meer den phosphoresceerenden gloed van rottend hout.

Het zou droevig onrechtvaardig zijn, moet de lezer begrijpen, al mijn uitnemende, oude vrienden voor te stellen als reeds in den dut. In de eerste plaats waren mijn helpers niet allen ouden van dagen; er waren onder hen mannen in volle kracht en jeugd, van besliste bekwaamheid en energie en veel te goed voor de trage en afhankelijke manier van leven, waartoe hun boos gesternte hen veroordeeld had. Bovendien werden de grijze lokken van den ouderdom somtijds het dak bevonden van een goed onderhouden huis. Doch wat de meerderheid van mijn veteranenkorps aanbelangt, geloof ik geen onrecht te doen, wanneer ik hen over 't geheel karakteriseer als een stel vervelende oude sokken, die uit hun veelzijdige levensondervinding niets bewarenswaards hadden verzameld. Zij schenen al het gouden graan van practische wijsheid, voor welks oogst zij zoo vele goede gelegenheden hadden gehad, te hebben weggesmeten, en hun memories zorgvuldig te hebben volgepropt met de leege doppen. Zij spraken met veel meer zalving en belangstelling over hun ontbijt van dien morgen of

van gisteren, over hun middagmaal van heden of morgen, dan over alle schipbreuken van veertig, vijftig jaar geleden en al de wonderen der wereld, die zij met hun jonge oogen hadden gade geslagen.

De vader van het Douane-Huis — de patriarch, niet alleen van dit kleine rot ambtenaren, maar, durf ik te zeggen, van het eerwaarde lichaam der ambtenaren van de Inkomende Rechten in heel de Vereenigde Staten — was een zekere Permanente Inspecteur. Hem mocht men in waarheid noemen een wettigen zoon van het systeem der Inkomende Rechten, in de wol geverfd of liever in 't purper geboren, aangezien zijn verwekker, een kolonel uit de Revolutie en eertijds tolgaarder van de haven, voor hem een ambt had geschapen en hem had aangewezen om dit te vervullen, in een tijdvak uit de oudheid, dat slechts weinige levenden zich nu nog kunnen herinneren. Deze Inspecteur was, toen ik hem 't eerst leerde kennen, een man van om en bij de tachtig jaar en ongetwijfeld een van de meest wondervolle specimina van wintergroen, die gij waarschijnlijk zoudt kunnen vinden als gij er uw heele leven lang naar zocht.

Met zijn bloeiende wangen, zijn ineengedrongen gestalte correct gestoken in een blauwe jas met blinkende knoopen, zijn fikschen en krachtigen stap en zijn kloek en hartig uitzicht, met dit alles bij elkaar scheen hij kortom — niet zoo zeer jong inderdaad — als wel een soort van nieuw uitvindsel van Moeder Natuur in het vormen van menschen, een uitvindsel, waarop ouderdom en zwakte geen vat konden hebben. Zijn stem en zijn

lach, die onophoudelijk door het Douane-Huis weerklonken, hadden niets van het beverige trillen en kwaken, kenmerkend voor de wijze van uiting eens ouden mans; ze kwamen uit zijn longen deftig aanschrijden als het kraaien van een haan of het geschetter van een klaroen. Beschouwde men hem zuiver als een dierlijk wezen — en er viel weinig anders aan hem op te merken — dan was hij een allerbevredigendst ding, om de volmaakte gezondheid en evenwichtigheid van zijn gestel en zijn vermogen om op dien vergevorderden leeftijd nog alle, of bijna alle genietingen te smaken, waarnaar hij ooit had gestreefd, of waarvan hij ooit had gedroomd. De zorgelooze veiligheid van zijn leven in het Douane-gebouw, op een geregeld inkomen en met slechts geringe en zeldzame aanvallen van vrees voor ontslag, hadden er ongetwijfeld toe bijgedragen, dat de tijd zoo licht over hem heen was geschreden. De eigenlijke en machtiger oorzaken daarvan echter lagen in de zeldzame volmaaktheid van zijn animale natuur, den kleinen omvang van zijn intellect, en de zeer geringe bijmenging van moreele en geestelijke bestanddeelen. Want deze laatste eigenschappen waren nauwelijks in genoegzame mate aanwezig om er den ouden heer voor te behoeden, dat hij op alle vier liep. Hij bezat geen denkvermogen, geen diepte van gevoel, geen hinderlijke gevoeligheden: niets in 't kort, dan eenige weinige alledaagsche instinkten, welke, geholpen door een opgeruimd temperament, dat onvermijdelijk voortkwam uit zijn lichamelijk welzijn, op zeer respectabele wijze en tot algemeen genoegen,

dienst deden in plaats van een hart. Hij was de echtgenoot geweest van drie vrouwen, alle sinds lang dood, de vader van twintig kinderen, waarvan de meesten, op elken trap van kindsheid of volwassenheid, eveneens tot stof waren teruggekeerd. Hier, zou men veronderstellen, was dus smart genoeg geweest om ook den zonnigsten gemoedsaanleg door en door te drenken met een rouwtint. Doch niet zoo met onzen ouden Inspecteur! Een korte zucht was voldoende heel den last van deze treurige herinneringen weg te nemen. Het volgende oogenblik was hij even bereid voor een lolletje als ieder kind, dat de broek nog niet aanheeft, veel bereider dan de jongste klerk van den Ontvanger, die met zijn negentien jaar verreweg de oudste en ernstigste man van de twee was.

Ik placht dit patriarchale personage gade te slaan en te bestudeeren met, dunkt mij, levendiger belangstelling dan welken anderen vorm van het menschdom, die zich daar aan mijn opmerkzaamheid voordeed. Hij was, in waarheid, een zeldzaam phenomeen, uit een zeker oogpunt zoo volmaakt; zoo oppervlakkig, zoo bedriegelijk, zoo onwezenlijk, zulk een volstrekte non-entiteit in elk ander opzicht. Ik kwam tot het besluit, dat hij geen ziel, geen hart, geen geest bezat; niets, gelijk ik reeds zeide, dan instincten, en niettemin waren die weinige bouwstoffen van zijn karakter zoo behendig samengesteld, dat er geen pijnlijk gevoel van gebrekkigheid ontstond, maar dat ik, wat mij betreft, mij volkomen bevredigd voelde door wat ik in hem vond. Het mocht moeilijk zijn — en het was lastig

— te begrijpen, hoe hij hiernamaals zou kunnen bestaan, zoo aardsch en zinnelijk scheen hij, maar ongetwijfeld was zijn bestaan hier, indien men aannam, dat het zou eindigen met zijn laatsten adem, hem niet met onvriendelijke hand toebedeeld; immers voorzien met geen hooger moreele verantwoordelijkheid dan de dieren des velds, doch met een veel grooter spelingskring van genietingen dan de hunne en met al hun gezegenden vrijdom van de treurigheid en somberheid van den ouden dag.

Een ding, waarin hij verre in 't voordeel was boven zijn viervoetige broederen, was zijn bekwaamheid zich de goede maaltijden te herinneren, welker genieting geen gering deel van zijn levensgeluk had uitgemaakt. Zijn lekkerbekkerij was een hoogst aangename trek; en hem te hooren praten over gebraden vleesch was even appetijtwekkend als een pickle of een oester. Daar hij geen hoogere attributen bezat en geen enkele geestelijke gave opofferde of schade deed door al zijn energie en vindingrijkheid aan te wenden ter bevordering van het genot en ten profijte van zijn pens, schepte ik er steeds behagen en bevrediging in, als ik hem hoorde uitweiden over visch, gevogelte en vleezen en de meest verkieselijke methoden om die voor de tafel te bereiden. Zijn herinneringen aan goede sier, hoe ver in 't verleden de dag van het banket ook mocht liggen, schenen den geur van speenvarken of kalkoen werkelijk in iemand's neusgaten te voeren. Daar waren geuren en smaken, die niet minder dan zestig of zeventig

jaar aan zijn verhemelte hadden verwijld en blijkbaar nog even frisch waren als de lamskotelet, die hij zooeven voor zijn ontbijt had verslonden. Ik heb hem de lippen hooren smakken over maaltijden, waarvan iedere gast, hij alleen uitgezonderd, al lang tot voedsel voor de wormen had gestrekt. Het was wondervol gade te slaan, hoe de geesten van vergane maaltijden voortdurend weer voor hem oprezen — niet toornig of bestraffend, doch als dankbaar voor zijn waardeering in het verleden, en er naar trachtend een eindelooze reeks van tegelijk schimmige en zintuigelijke genietingen te verdringen. Een malsche runderlende, een kalfsachterkwartier, een bizonder varkensribbetje, een kuiken met bepaalde eigenschappen of een opmerkelijk prijzenswaardige kalkoen, welke alle misschien op zijn buffet hadden gepronkt in de dagen van den eersten President Adams, herinnerde hij zich terdege, terwijl al de daarop volgende ervaringen van ons menschelijk geslacht en alle gebeurtenissen, die zijn eigen levensloop hadden verhelderd of verduisterd, over hem heen waren gegaan met even weinig blijvende uitwerking als de voorbij strijkende wind. De voornaamste tragische gebeurtenis in het leven van den ouden man was, zoover ik kon beoordeelen, zijn wanbof met een zekere gans, die een twintig- of veertigtal jaren geleden had geleefd en was gestorven: een gans van een allerveelbelovendst uiterlijk, doch die aan tafel zoo ingekankerd taai bleek, dat het voorsnijmes maar geen impressie wou maken op haar romp, en zij slechts met een bijl en een handzaag kon

worden verdeeld.

Doch het wordt tijd deze schets te laten voor wat zij is, hoewel ik er met genoegen veel langer bij zou verwijlen, daar van alle mannen, die ik ooit heb ontmoet, dit personage het meest geschikt was om Douane-ambtenaar te zijn. De meeste menschen lijden, door oorzaken, naar welke te verwijzen mij misschien wel de ruimte zal ontbreken, moreel schade van deze eigenaardige levenswijze. De oude Inspecteur was daarvoor niet vatbaar, en ware hij ook tot het einde der dagen in het ambt gebleven, dan zou hij even goed zijn geweest als hij toen was en zich met evenveel appetijt aan zijn maal hebben neergezet.

Daar is een portret, zonder hetwelk mijn portrettengalerij uit het Douane-Gebouw uiterst onvolledig zou zijn, doch dat ik door de vergelijkenderwijs schaarsche gelegenheden om het model waar te nemen, slechts in groote lijnen vermag te schetsen. Het is dat van den Collector, onzen dapperen ouden Generaal, die, na zijn schitterenden krijgsmansdienst, — waarna hij nog het bewind had gevoerd over een wild Westersch territorium, — hier voor een twintigtal jaren heen was gekomen, ten einde den uitgang van zijn afwisselend en eervol leven door te brengen. De dappere soldaat had alreeds, nagenoeg of voltallig, zijn zeventig jaren vervuld en vervolgde nu het overschot van zijn aardschen marsch, beladen met kwalen, die zelfs de martiale muziek van zijn eigen geest-wekkende herinneringen slechts weinig vermocht te verlichten. Verlamd was nu de stap, die de voorste was geweest in den stormloop. Slechts met bijstand van een bediende en terwijl zijn hand zwaar op de ijzeren balustrade leunde, kon hij nog langzaam en pijnlijk de trappen van het Douane-Gebouw bestijgen en na een moeitevolle reis gelijkvloers, zijn gewonen stoel aan den haard bereiken. Daar placht hij te zitten en met een ietwat dof-kalme sereniteit van blik te staren naar de gestalten, die kwamen en gingen, te midden van het geritsel van papieren, het afnemen van eeden, het bespreken van zaken en de leuterpraatjes van het kantoor, al welke geluiden en omstandigheden slechts heel vagelijk indruk schenen te maken op zijn zintuigen en nauwelijks hun weg leken te vinden naar zijn innerlijke beschouwingssfeer. Zijn gelaat was, terwijl hij zoo rustte, mild en vriendelijk. Trachtte men zijn opmerkzaamheid te wekken, dan scheen een uitdrukking van hoofschheid en belangstelling als uit zijn trekken te voorschijn te gloeien, ten bewijze dat er nog licht in hem scheen, en dat slechts het uitwendige hulsel van zijn geestelijke lamp haar stralen in den doortocht belemmerde. Hoe dieper gij doordrongt tot de substantie van zijn geest, des te gaver bleek deze te zijn. Was hij niet langer geroepen tot spreken of luisteren — welke beide werkzaamheden hem blijkbaar veel inspanning kostten — dan placht zijn gelaat spoedig weer terug te zinken tot deszelfs vroegere niet neerslachtige kalmte. Zijn gelaatsuitdrukking gade te slaan was niet pijnlijk, want zijn aangezicht droeg, schoon verduisterd, niet de verstomping van ouderdomsverval. Het geraamte

van zijn natuur, oorspronkelijk sterk en massief, was nog niet tot verval vergruisd. Dit zijn karakter echter gade te slaan en te omschrijven, was onder zulke nadeelige omstandigheden een haast even moeilijke taak als om, in de verbeelding, een oud fort gelijk Ticonderoga na te speuren en te herbouwen uit den aanblik van zijn grauwe, ineengestorte overblijfselen. Hier en daar mogen de wallen misschien bijna overeind zijn gebleven, doch op andere plaatsen zijn ze wellicht slechts een vormelooze hoop, hinderlijk juist door hun vroegere sterkte, en in de lange jaren van vrede en verwaarloozing overgroeid met gras en overbodig onkruid.

Niettemin, daar ik den ouden krijgsman met genegenheid gadesloeg — want, hoe weinig aanraking er tusschen ons ook was, mocht mijn gevoelen voor hem, gelijk dat van alle tweevoeters en viervoeters, die hem kenden, niet ten onrechte zoo betiteld worden — vermocht ik toch de hoofdtrekken van zijn karakterkonterfeitsel te onderkennen. Het werd gekenmerkt door die edele en heroïsche hoedanigheden, welke toonden, dat hij niet door een puur toeval, maar rechtens, een naam vol onderscheiding had gewonnen. Zijn geest, meen ik, kon wel nooit gekenmerkt zijn geweest door een onrustigen drang naar daden; hij moest wel, in elke periode van zijn leven, een stoot van buiten noodig hebben gehad om in beweging te geraken, doch, eenmaal gewekt, en waren er hinderpalen te overwinnen en een aan de moeite evenredig doel te bereiken, dan was hij niet de man

om het op te geven of te falen. De warmte, die vroeger zijn natuur doorgloeide en nog niet uitgedoofd was, scheen nooit van de soort geweest, welke met een vlam oplaait en flikkert; doch eerder gelijk een diepe, roode gloed, als van ijzer in een oven. Wichtigheid, stevigheid, vastheid — dat was de uitdrukking van zijn rust, zelfs in zulk een staat van verval, als nu ontijdig over hem gekomen was in de periode waarover ik spreek. Doch ik kon mij verbeelden, zelfs toen nog, dat onder den invloed van den een of anderen prikkel, welke diep genoeg in zijn bewustzijn doordrong — gewekt door een trompetstoot, luid genoeg om heel dat deel van zijn krachten, dat niet gestorven was, doch slechts sluimerde, weer te doen ontwaken — hij nog in staat was al zijn ongemakken van zich te slingeren als een zieke zijn kamerjapon, den staf des ouderdoms te laten vallen om een slagzwaard te grijpen, en nogmaals te herrijzen als man van oorlog. En in een dergelijk oogenblik van uiterste spanning zou zijn gedrag toch nog kalm geweest zijn. Doch zulk een openbaring mocht men zich hoogstens in de fantasie schilderen; zij was niet te voorzien, noch zelfs te wenschen. Wat ik in hem zag — even duidelijk als de onverwoestbare wallen van het oude Ticonderoga, welke ik alreeds aanhaalde als de meest geschikte vergelijking — waren trekken van zijn hardnekkige en zware verduldigheid, welke in zijn vroeger dagen wel tot koppigheid mag zijn gestegen, van zijn onkreukbaarheid die, gelijk de meeste van zijn andere gaven, daar lag eenigszins als een zware massa en

precies even onkneedbaar en onhandzaam was als een ton ijzererts; en van een menschlievendheid, welke ik voor even zeer echt van stempel houd als die, waardoor welke strijdbare philanthropist ook kan worden bewogen, al moge de Generaal ook nog zoo stout de bajonetten hebben aangevoerd te Chippewa of bij Fort Erie. Hij had mannen met eigen hand verslagen, voor zoover ik weet — zeker waren zij als grasprieten door den zwaai eener zeis gevallen voor den stormloop, waaraan zijn geest deszelfs triomfeerende energie had meegedeeld — doch, mocht dat zijn als het wilde, in zijn hart was er nooit zooveel wreedheid geweest, als noodig is om het dons van een vlindervleugel te strijken. Ik zou geen man hebben kunnen noemen, op wiens ingeboren goedhartigheid ik met meer vertrouwen een beroep zou hebben gedaan.

Vele karaktertrekken — en bovendien zulke, welke niet 't minst krachtig bijdragen om een schets gelijkend te maken — moeten verdwenen of verduisterd zijn, vòòr ik den generaal ontmoette. Alle uitsluitend behaaglijke kenmerken zijn gewoonlijk het vergankelijkst; ook tooit Natuur de menschelijke ruïne niet met bloesems van nieuwe schoonheid, die hun wortels en het hun passend voedsel slechts vinden in de spleten en kloven van het verval, gelijk zij muurbloemen zaait over de in puin gevallen vesting van Ticonderoga. Toch waren er, zelfs wat gratie en schoonheid betreft, nog wel punten, de moeite van 't opmerken waard. Een straaltje humor placht nu en dan zich een weg te banen door den dichter sluier, die het belemmerde, en eèn vòor ons gelaat prettigen glans te verspreiden. Een trek van ingeboren elegantie, die men zeldzaam in het mannelijk karakter aantreft na de kindsheid en de eerste jongelingschap, vertoonde zich in de liefde van den Generaal voor den aanblik en den geur van bloemen. Men zou meenen, dat een oud soldaat slechts de bloedige lauweren op zijn voorhoofd op prijs zou stellen, doch hier was er een, die de waardeering van een jong meisje bezat voor Flora's kinderen.

Zoo placht de brave oude Generaal daar naast den haard te zitten, terwijl de Directeur — schoon hij zelden, wanneer het vermeden kon worden, de moeielijke taak op zich laadde hem tot een gesprek over te halen — gaarne op een afstand stond en zijn rustig en bijna sluimerend gelaat gadesloeg. Hij scheen van ons verwijderd te zijn, schoon wij hem slechts op een paar ellen van ons zagen; veraf, schoon wij vlak langs zijn stoel voorbijgingen; onbereikbaar, al hadden wij onze handen slechts uit te strekken om de zijne te raken. Mogelijk leefde hij een meer werkelijk leven in zijn gedachten dan te midden van de voor hem ongeeigende omgeving van het Douane-kantoor. De evoluties eener Parade; het tumult van den slag; het geschal van oude heroïsche muziek, dertig jaar vroeger gehoord, — zulke tafereelen en geluiden leefden wellicht voor de zinnen van zijn intellect. Middelerwijl gingen kooplieden en schippers, keurige klerken en onbehouwen zeebonken in en uit; de drukte van dit handels- en Douane-gebouw-leven rumoerde zachtjes om hem heen, en de Generaal scheen noch

met de menschen, noch met hun zaken ook maar in het verste verband te staan. Hij was even sterk niet op zijn plaats als een oud zwaard — nu roestig, maar dat eens vóór in den slag glinsterde en nog een helderen glimp langs het lemmet vertoont — ware geweest te midden van de inktkokers, vouwbeenen en mahonie-linealen op den lessenaar van den Deputy-Collector.

Daar was één ding, dat mij zeer te stade kwam om den stoutmoedigen soldaat der Niagara-grenzen — den man van echte en eenvoudige energie, weer in 't leven te roepen en te herscheppen. Het was de herinnering aan die gedenkwaardige woorden van hem — „Ik zal 't probeeren, Mijnheer!" — gesproken aan den rand van een desperaat-heroïsche onderneming, en die de ziel en den geest ademden van Nieuw-Engeland's onversaagdheid, welke alle gevaren doorziet èn ze alle braveert. Indien in ons land dapperheid door heraldieke eer werd beloond, zou dit zinnetje — dat zoo gemakkelijk schijnt uit te spreken, maar dat slechts hij, met zulk een taak vol gevaar en roem voor zich, ooit gesproken heeft — het beste en passendste van alle motto's zijn voor des Generaals wapenschild.

Het brengt zeer veel bij tot iemands moreele en intellectueele gezondheid, wanneer hij op voet van kameraadschappelijken omgang wordt gebracht met personen, die veel van hem verschillen, die weinig geven om hetgeen hij nastreeft, en wier sfeer en bekwaamheden hij slechts kan leeren waardeeren door als 't ware buiten zichzelf te treden.

De toevallige omstandigheden van mijn leven hebben mij vaak dit voordeel verleend, doch nooit meer ten volle en afwisselender dan gedurende mijn achtereenvolgende kantoor-jaren. Daar was in 't bizonder èèn man, die mij bij 't gadeslaan van zijn karakter een nieuw begrip gaf, van wat talent is. Zijn aanleg was zeer beslist die van een zakenman; vaardig, scherpzinnig, klaar van hoofd, met een oog, dat door alle verwarring heen zag en een knapheid in het ordenen, die verwarring deed verdwijnen als zwaaide een toovenaar zijn staf. Waar hij van jongsaf in het Douane-Huis opgevoed was, werd dit het eigenlijke terrein voor zijn werkzaamheid; en de vele ingewikkeldheden van het vak, voor den indringer zoo kwellend, deden zich aan hem voor met al den regelmaat van een volkomen doorgrond systeem. In mijn opvatting was hij het ideaal van zijn beroepsklasse. Hij was inderdaad het Douane-Gebouw in persoon of in ieder geval de hoofdveer, die er de verschillende raderen van in draaiende beweging hield, want, in een instelling als deze, waar de ambtenaren worden benoemd te hunnen bate en gemak, en slechts zelden hoofdzakelijk in verband met hun geschiktheid voor de taak, die zij hebben te verrichten, zijn zij wel gedwongen elders de bekwaamheid te zoeken, die bij hen zelf ontbreekt. Zoo trok dan ook onze zaken-man met onverbiddelijke noodzakelijkheid, gelijk een magneet staalvijlsel, alle moeielijkheden, op elks weg tot zich. Met een gemakkelijke neerbuigendheid en vriendelijke vergevingsgezindheid voor onze stompzinnigheid — welke, voor zijn

geestesgesteldheid weinig minder dan een misdaad moet hebben geschenen — placht hij onmiddellijk, door er slechts met zijn vinger aan te raken, het onbegrijpelijke even helder als daglicht te maken. De kooplieden waardeerden hem niet minder dan wij, zijn esoterische vrienden. Zijn opkreukbaarheid was volmaakt; ze was een natuurwet bij hem, veel meer dan een zaak van keuze of beginsel; en het kon ook niet anders dan de hoofdeigenschap zijn van een intellect, zoo merkwaardig helder en nauwkeurig als het zijne, eerlijk en regelmatig te wezen in de administratie van zaken. Een vlek op zijn conscientie, iets binnen den kring van zijn beroep betreffend, zou zulk een man ongeveer op dezelfde wijze, schoon in veel sterker mate, hinderen als een vergissing in de balans van een rekening, of een inktvlak op een schoone bladzijde van een kopie-boek. Hier had ik, in èèn woord — en het is een zeldzaam voorbeeld in mijn leven — iemand ontmoet, die geheel en al geschikt was voor de plaats, die hij innam.

Zoo waren sommigen van degenen, met wie ik mij nu verbonden bevond. Ik aanvaardde het als een voordeel uit de handen der Voorzienigheid, dat ik in een positie geplaatst was, zoo weinig verwant met mijn vorige gewoonten, en trachtte ernstig er zooveel profijt uit te slaan, als mogelijk was. Na mijn kameraadschap in 't zwoegen en de onuitvoerbare plannen der droomerige broeders van Brook Farm; na drie jaar geleefd te hebben onder den verfijnden invloed van een intellect als dat van Emerson, na die wilde, vrije dagen op den Assabeth, met Ellery Channing mij overgevend aan fantastische speculaties bij ons vuur van afgevallen takken; na de lange gesprekken met Thoreau over pijnboomen en Indiaansche relieken in zijn hermitage te Walden, nadat ik, door mee te voelen met de klassieke verfijning van Hillard's cultuur, uiterst kieskeurig was geworden, en met poëtisch sentiment aan Longfellow's haardvuur gedrenkt — werd het eindelijk tijd, dat ik andere vermogens van mijn natuur ging oefenen en mij zelf ging voeden met spijze, waar ik tot dien tijd weinig smaak voor had gehad. Zelfs de oude Inspecteur was begerenswaard, bij wijze van afwisseling in dieet, voor iemand, die Alcott had gekend. Ik beschouwde het in zekeren zin als een bewijs van een van nature goed gebalanceerd samenstel, waaraan geen wezenlijk deel van een volkomen organisatie ontbrak, dat ik, met de herinnering aan zulke gewoonten, in eens kon omgaan met mannen van totaal andere qualiteiten, en dat ik geen oogenblik tegen de verandering in verzet kwam.

Literatuur, haar beoefening en onderwerpen, waren nu in mijn oog van gering belang. Om boeken bekreunde ik mij niet in deze periode; ze maakten geen deel meer van mij uit. De Natuur — of het moest de menschelijke natuur zijn — de natuur, gelijk ze in aarde en hemel voor ons ligt, was mij nu, in één opzicht, verborgen; al het verbeeldingsgenot, dat haar had vergeestelijkt, uit mijn geest weggevloeid. Een gave, een vermogen was, zoo niet heengegaan, dan toch bij mij geschorst en levenloos geworden. Er zou iets droevigs, iets onuit-

sprekelijk treurigs in dit alles hebben gelegen, wanneer ik mij er niet van bewust geweest was, dat het van mijn eigen keuze afhing, datgene, wat in het verleden waardevol was, weer op te roepen. Het mocht waar zijn, dat dit een leven was, dat ik niet, ongestraft, te lang kon leven, wilde het mij wellicht niet blijvend anders maken dan ik geweest was, zonder mij daarom in een andere gestalte, die het de moeite waard zou zijn aan te nemen, te herscheppen. Maar ik beschouwde het nooit anders dan als een zeer voorbijgaand leven. Daar was steeds in mij een soort profetisch instinkt, een zacht fluisteren in mijn oor, dat binnen een niet te langen tijd, en zoodra een nieuwe verandering van gewoonten wezenlijk noodig en goed voor mij zou zijn, die verandering ook zou komen.

Middelerwijl was ik nu daar Douane-Directeur en, voorzoover ik bij machte ben geweest in te zien, zelfs een vrij behoorlijke chef. Een man van gedachten, verbeelding en gevoel (al bezat hij ook tienmaal des Surveyor's deel van deze hoedanigheden), kan in elk geval een man van zaken worden, wanneer hij er zich slechts moeite voor wenscht te geven. Mijn mede-ambtenaren en de kooplieden en schippers, waarmee mijn officieele plichten mij in een zekere connectie brachten, zagen mij niet in een ander licht en kenden mij waarschijnlijk niet in een ander karakter. Geen hunner had, vermoed ik, ooit èèn bladzijde van mijn schrijverij gelezen, of zou een spier meer om mij gegeven hebben, wanneer zij ze alle hadden gelezen; en het zou de zaak ook niet in 't minst beter

gemaakt hebben, indien deze zelfde onprofijtelijke bladzijden geschreven waren geweest door een pen als die van Burns of Chaucer, beiden in hun tijd Douane-beamten, evengoed als ik. Het is een heilzame les — schoon het vaak een harde mag zijn — voor een man, die heeft gedroomd van literaire faam en van 't zich een rang verschaffen onder 's werelds waardigheidsbekleeders, om uit den engen kring te treden, waarin zijn aanspraken worden erkend en dan te bevinden, hoe volkomen zonder eenige beteekenis alles is, wat hij verricht, en alles, waar hij naar streeft, buiten dien cirkel. Ik ben mij niet bewust, dat ik speciaal die les noodig had, hetzij als waarschuwing of bij wijze van terechtwijzing; doch in ieder geval leerde ik ze volledig; en — het doet mij genoegen, mij dit te herinneren, — deze waarheid kostte mij, toen ze tot mij doordrong, ook nooit eenige pijn, zoomin als het noodig was haar zuchtend van mij te werpen. Wat literatuur betreft, het is waar, placht de Marine-officier — een uitstekende kerel, die met mij in dienst trad en slechts een weinig later heenging — mij vaak te betrekken in een discussie over een van zijn geliefkoosde onderwerpen, Napoleon of Shakespeare. Ook de jongste klerk van den Collecteur — een jonge heer, die, naar men fluisterde, van tijd tot tijd een vel van Oom Sam's briefpapier bedekte met iets, wat (op een afstand van eenige ellen) heel veel geleek op poëzie — placht mij van tijd tot tijd te spreken over boeken, als dingen, waarmee ik mogelijkerwijze omgang had. Dit was al mijn literaire omgang; en het vol-

deed geheel aan mijn behoeften.

Nu ik er niet langer naar streefde of er mij om bekommerde mijn naam overal op titel-pagina's te zijn prijken, kon ik glimlachen bij de gedachte, dat ik nu een andere soort van roep bezat. De merker van het Douane-Kantoor toch teekende mijn naam met een merkplaat en zwarte verf op zakken met peper en manden anatto, kisten met sigaren en balen van alle soort belastbare waren, ten getuige, dat deze artikelen de invoerrechten hadden betaald en op regelmatige wijze de douane waren gepasseerd. Door zulk een zonderling voertuig van de Faam gedragen, werd de kennis van mijn bestaan, voor zoover een naam die brengt, daarheen gevoerd, waar zij nooit voorheen geweest was en, naar ik hoop, ook nooit weer zal komen.

Doch het verleden was niet dood. Na een lange pauze leefden telkens de gedachten, die zoo levenskrachtig en zoo actief leken, doch zoo kalm ter ruste waren gelegd, weer op. Een van de meest merkwaardige gelegenheden, waarbij de manier van lang vervlogen dagen weer in mij opleefde, was nu die, welke het volgens de wet van hetgeen literair gepast is, noodig maakt, het publiek de schets, welke ik nu schrijf, aan te bieden.

Op de tweede verdieping van het Douane-Gebouw ligt een groot vertrek, waarin metselwerk en naakte balken nooit met paneelwerk en pleister zijn bedekt. Het gebouw — oorspronkelijk ontworpen op een schaal in overeenstemming met de vroegere handelsbeteekenis van de haven en met het oog op een komenden voorspoed, welke nooit wer-

kelijkheid zou worden — bevat veel meer ruimte dan de bewoners zouden weten te gebruiken. Deze luchtige holle ruimte boven de vertrekken van den Collecteur is derhalve tot op dezen dag onafgewerkt gebleven en schijnt, ten spijt van de bedaagde spinnewebben, die haar sombere balken met festoenen bedekken, nog steeds op het werk van timmerman en metselaar te wachten. Aan het eene uiteinde van het vertrek lagen, in een hoek, een aantal op elkaar gestapelde vaten, die bundels officieele documenten bevatten. Groote hoeveelheden van gelijksoortigen rommel slingerden op den vloer rond. Droevig was het te bedenken, hoeveel dagen, weken, maanden, jaren van inspanning verspild waren aan die muffe papieren, nu nog slechts een hindernis op aarde en weggestopt in dezen vergeten hoek, om nooit weer door menschenoogen bekeken te worden. Maar, hoeveel riemen van ander handschrift — en dat gevuld, niet met de verveling van officieele formaliteiten, doch met het denken van schrandere breinen of de rijke uitstorting van diepe gemoederen — waren niet eveneens in vergetelheid geraakt; en bovendien nog, zonder in hun tijd een doel te vervullen, gelijk deze opgehoopte papieren en — het droevigst van alles — zonder voor hun schrijvers dat gemakkelijke leventje te koopen, dat de klerken van het Douane-Gebouw wonnen met hun waardeloos pengekras! Maar misschien waren ze toch niet geheel waardeloos als materiaal voor de plaatselijke geschiedenis. Hier kon men, ongetwijfeld, statistieken ontdekken omtrent den vroegeren han-

del van Salem en herinneringen aan haar prinselijke kooplieden — den ouden Koning Derby — den ouden Billy Gray — den ouden Simon Forrester — en vele anderen, magnaten in hun dagen, wier gepoederd hoofd echter nauwelijks in de groeve lag, of hun berghooge stapel rijkdom begon te versmelten. Hier kon men allicht het spoor nagaan van de stichters van 't grootste deel der families, die nu de aristocratie van Salem vormen, van het kleine en duistere begin van hun handel, in tijden over 't algemeen veel jonger dan de Revolutie, tot wat hun kinderen nu beschouwen als een lang-gevestigden rang reeds.

Vóór de Revolutie zijn de documenten schaarsch, daar de vroegere archieven van het Douane-Gebouw waarschijnlijk naar Halifax zijn meegevoerd, toen al s' Konings ambtenaren het Britsche leger in zijn vlucht uit Boston vergezelden. Dit heeft mij vaak gespeten, want daar die papieren misschien teruggaan tot de dagen van het Protectoraat, moeten ze veel hebben bevat omtrent vergeten of in herinnering gebleven mannen en antieke gewoonten, die mij hetzelfde genoegen zouden hebben verschaft, als toen ik Indiaansche pijlspitsen placht te rapen in de akkers bij het Oude Landhuis.

Doch op een leegen, regenachtigen dag, had ik het geluk een ontdekking van eenig gewicht te doen. Terwijl ik aan het zoeken en omwoelen was in den opgehoopten rommel in den hoek, nu eens dit en dan weer dat document openvouwend, de namen lezend van schepen, die lang in zee waren vergaan of aan de kaaien verrot, en van kooplieden, wier naam men nu nooit meer op de Beurs hoorde en welke ook niet erg gemakkelijk meer op hun mossige grafsteenen te ontcijferen viel; terwijl ik naar die dingen keek met de droevige, matte, half-weerbarstige belangstelling, die wij voor het lichaam van doode bedrijvigheid koesteren — en terwijl ik mijn fantasie, sloom door weinig gebruik, inspande om uit die dorre beenderen een beeld te doen rijzen van den levendiger aanblik der oude stad, toen Indië nog een nieuwe wereld was en slechts Salem den weg er heen wist — viel bij toeval mijn hand op een klein pakje, zorgvuldig opgerold in een stuk oud geel perkament. Deze omhulling zag er uit als een officieel stuk uit een lang verleden tijd, toen de klerken hun statige en vormelijke schrijverij op steviger materieel dan heden ten dage copieerden. Daar was aan het ding iets, dat mijn ingeboren nieuwsgierigheid prikkelde, en maakte, dat ik het verbleekte roode waszegel, hetwelk het pakje sloot, verbrak, met het gevoel, dat hier een schat aan 't licht zou worden gebracht. Toen ik de stugge vouwen van het perkamenten omhulsel openboog, bevond ik, dat het een aanstelling met handteekening en zegel van Gouverneur Shirley was voor een zekeren Jonathan Pue tot Surveyor van Zijner Majesteits Douane in de Haven van Salem, in de Provincie Massachusetts-Bay. Ik herinnerde mij (waarschijnlijk in Felt's „Annalen") een bericht te hebben gelezen omtrent het overlijden voor ongeveer tachtig jaar van den heer Surveyor Pue, alsmede in een courant van recenten datum, een vermelding omtrent het op-

graven van zijn overblijfselen in het kleine kerkhof van St. Peter's Church, gedurende de vernieuwing van dat gebouw. Er was, breng ik 't mij goed te binnen, niets van mijn geëerbiedigden voorganger overgebleven dan een onvolledig skelet, eenige fragmenten van zijn gewaad en een pruik met majestueuze krullen, die, anders dan het hoofd, hetwelk zij eens versierde, zeer bevredigend bewaard was gebleven. Doch, toen ik de papieren nazag, waarvoor de perkamenten acte van benoeming als omhulsel had gediend, vond ik meer sporen van Mr. Pue's geestelijk deel en de innerlijke werkzaamheden van zijn hoofd, dan de gekrulde pruik van den eerwaarden schedel zelf had bevat.

Het waren, in 't kort, documenten niet van officieelen, maar van particulieren aard, of ten minste door hem geschreven als particulier en blijkbaar met eigen hand. Dat zij in den hoop papieren rommel van het Douane-Gebouw voorkwamen, daarvoor kon ik een verklaring vinden alleen hierin, dat Mr. Pue's dood plotseling was geweest, en dat deze papieren, die hij waarschijnlijk in zijn ambtelijken lessenaar bewaarde, nooit ter kennis van zijn erfgenamen waren gekomen, of verondersteld werden, betrekking te hebben op Douane-zaken. Toen men de archieven naar Halifax overbracht, werd dit pakje, daar het bleek geen publiek belang te hebben, achtergelaten en was sindsdien niet geopend.

De oude Inspecteur — die, naar ik veronderstel, in die lang vervlogen dagen wel weinig lastig zal zijn gevallen met de zaken, zijn ambt betreffend — schijnt sommige van zijn vele vrije uren te hebben

gewijd aan onderzoekingen als plaatselijke oudheidkenner en naspeuringen van overeenkomstigen aard. Deze leverden stof voor wat bezigheid aan een geest, die anders door de roest zou zijn verteerd. Een deel van zijn feitenmateriaal deed mij, tusschen haakjes, goeden dienst bij het gereedmaken van het artikel getiteld „Main Street", mede in dit deel opgenomen. Het overige kan misschien later worden aangewend voor een even waardevol doel of, niet onmogelijk, voor zoover 't strekt, uitgewerkt tot een geregelde geschiedenis van Salem, mocht mijn vereering van den geboortegrond mij ooit tot een zoo vrome taak aanzetten. Middelerwijl staan zij ter beschikking van iedereen, die geneigd en bevoegd is om dit onprofijtelijke werk uit mijn handen te nemen. Als laatste wil dacht ik er over ze bij het Historisch Genootschap van Essex te deponeeren.

Doch het voorwerp, dat het meest mijn aandacht trok in het geheimzinnige pakje, was een zeker ding van fijn rood garen, zeer versleten en verbleekt. Er waren sporen aan te bemerken van goud borduursel, echter sterk verrafeld en geschonden, zoodat er geen of zeer weinig van den glans over was. Het was, zooals men gemakkelijk kon bespeuren, wonderlijk knaphandig met de naald bewerkt en de steek (zooals mij verzekerd is door dames, die van zulke geheimenissen op de hoogte zijn) gaf blijk van een nu vergeten kunst, die niet te ontdekken viel zelfs door te probeeren de draden los te tornen. Dit vodje scharlaken goed — want tijd, slijtage en een heiligschennende mot

hadden het tot weinig minder dan een vod teruggebracht — nam bij nadere beschouwing de gedaante aan van een letter. Het was de hoofdletter A. Bij nauwkeurige meting bleek elke zijde precies drie en een kwart duim lang te zijn. Het was, daar kon geen twijfel over bestaan, bedoeld geweest als een versiering van het gewaad, maar hoe het gedragen moest worden of welke rang, eer of waardigheid er in lang vervlogen dagen door werd aangeduid, was een raadsel, wat op te lossen ik zeer geringe hoop voedde, aangezien der wereld modes in deze kleinigheden zoo vergankelijk zijn. En toch boezemde het ding mij een vreemde belangstelling in. Mijn blikken klampten zich aan de oude scharlaken letter vast en wilden er zich niet van afwenden. Zeker lag er de een of andere diepe beteekenis in verborgen, zeer de moeite waard om te doorgronden, die als 't ware van dit geheimzinnige symbool uitstraalde en zich op onnaspeurbare wijze aan mijn gevoel meedeelde, doch aan de ontleding des verstands ontsnapte.

Terwijl ik dus verbijsterd stond — en onder andere hypothesen er over nadacht, of de letter niet een van die versierselen mocht zijn geweest, die de blanken plachten uit te denken ten einde het oog der Indianen te trekken — legde ik ze toevalligerwijs op mijn borst. Het scheen mij toen — de lezer moge glimlachen, maar mag mijn woord niet in twijfel trekken — het scheen mij toen, alsof ik een niet geheel doch bijna lichamelijk gevoel ondervond als van brandende hitte, en alsof de letter niet van rood weefsel, maar van rood-gloeiend

ijzer geweest ware. Ik rilde en liet ze onwillekeurig op den grond vallen.

Verdiept in de beschouwing van de scharlaken letter had ik tot dusver verzuimd een klein rolletje vervuild papier te onderzoeken, waar zij om heen gewonden was geweest. Ik opende dit nu en had de voldoening van de heele zaak een redelijk volledigen uitleg te vinden, beschreven door de pen van den ouden Inspecteur. Het waren verscheiden folio-vellen, vele bizonderheden bevattend aangaande het leven en werken van een zekere Hester Prynne, die in het oog van onze voorouders een zeer opmerkelijk personage scheen te zijn geweest. Zij bloeide in de periode tusschen de eerste dagen van Massachusetts en het einde van de zeventiende eeuw. Oude menschen, die nog leefden in den tijd van den heer Surveyor Pue, en uit wier mondeling getuigenis hij zijn verhaal had opgemaakt, herinnerden zich, haar in hun jeugd gezien te hebben als een zeer oude, maar niet vervallen vrouw van statigen en plechtigen aanblik. Het was haar gewoonte, sinds bijna onheugelijker gedachtenis, de streek rond te gaan als een soort van vrijwillige verpleegster, zooveel goeds, van allerlei soort, doende als zij vermocht; ook rekende zij het zich tot plicht raad te schaffen in allerlei zaken, bizonderlijk die des harten, waardoor zij — zooals onvermijdelijk was voor iemand met zulke neigingen — bij velen de eerbiedige genegenheid verwierf, die men een engel zou hebben bewezen, doch, dacht ik mij, door anderen als een indringster en een plaag moet zijn beschouwd, Verder in

het handschrift spiedend, vond ik het verhaal omtrent ander verrichten en beproevingen van deze zonderlinge vrouw, waarvoor de lezer in hoofdzaak naar de geschiedenis verwezen wordt, die „De Scharlaken Letter" heet; men moet daarbij zorgvuldig in gedachte houden, dat de hoofdfeiten van dit verhaal worden gestaafd en bewezen door het document van den heer Surveyor Pue. De origineele papieren, met de scharlaken letter zelf — een allerbelangwekkendste reliek — zijn nog in mijn bezit en zullen zonder schroom worden overgelegd aan wie, daartoe genoopt door het groote belang der geschiedenis, er een blik op wenscht te slaan. Men moet dit niet verstaan als een verzekering dat ik, in het ontwerpen van de vertelling en het uitbeelden van de motieven en hartstochten, die de karakters, welke er in voorkomen, beïnvloeden, mij onveranderlijk heb laten beperken binnen de grenzen van des ouden Inspecteurs half dozijn folio-vellen. Integendeel heb ik mij op die punten, vrijwel of volslagen, zooveel vrijheid veroorloofd, alsof de feiten geheel van eigen vinding waren. Waar ik voor insta, is de waarachtigheid van den opzet.

Dit incident riep mijn geest in zekeren zin weer tot zijn vroegere spoor terug. Hier scheen de grondslag te liggen voor een verhaal. Het gaf mij den indruk, alsof de oude Inspecteur, in zijn dos van een honderd jaar geleden en met zijn onsterfelijke pruik, die met hem was begraven, maar in het graf niet verging — mij tegen was gekomen in het verlaten vertrek van het Douane-Gebouw.

Heel zijn houding droeg de waardigheid van iemand, die een van Zijner Majesteit's ambten had bekleed en zoo mede verlicht werd door een straal van den glans, die zoo verblindend om den Troon scheen. Hoe zeer verschilt daarvan helaas! de braadrooster-aanblik van een republikeinsch ambtenaar, die, als dienaar des volks, zich geringer voelt dan de geringste en beneden den laagste van zijn meesters. Met eigen geestenhand had zijn vaag geziene, maar majestueuze gestalte mij het scharlaken symbool en de kleine rol met het verklarende handschrift aangeboden. Met eigen geestenstem maande hij mij, bij het heilige ontzag voor mijn plicht als nakomeling en den eerbied voor hem — die zich immers met reden mocht beschouwen als mijn officieelen voorouder — aan, zijn beschimmelde en door de mot vervreten letterkundige zwoegerij voor het publiek te brengen. „Doe dat," sprak de geest van den heer Surveyor Pue, met nadruk het hoofd schuddend, dat er zoo imposant uitzag met zijn gedenkwaardige pruik; „doe dat, en al het profijt zal het uwe zijn! Gij zult het binnen korten tijd ook noodig hebben; want in uw tijd is het niet langer als in mijn dagen, toen eens mans ambt een levensverzekering was en al te vaak een erfdeel. Doch ik draag u dit op, geef in deze zaak van de oude vrouwe Prynne uws voorgangers nagedachtenis al de eer, haar rechtens verschuldigd!" En ik sprak tot den geest van den heer Surveyor Pue: „Dat zal ik!"

Dus wijdde ik veel nadenkens aan Hester Prynne's geschiedenis. Zij was het onderwerp van mijn

overpeinzingen gedurende menig uur, terwijl ik heen en weer schreed door mijn kamer, of honderdvoudig herhaald, den langen afstand mat van de voordeur van het Douane-Gebouw naar den gang en weer terug. Groot waren de vermoeienis en het verdriet van den ouden Inspector, en van de Wegers en Roeiers, wier sluimer verstoord werd door het onbarmhartig verlengde stampen van mijn voetstappen, welke voorbijgingen en weer terugkeerden. Hun vroegere gewoonten gedachtig, plachten zij te zeggen, dat de Chef weer op het achterdek wandelde. Zij verbeeldden zich waarschijnlijk, dat mijn eenig doel — inderdaad ook het eenige doel, waarvoor een man met gezonde zinnen ooit vrijwillig beweging kon nemen — was, mijn eetlust voor het middagmaal te scherpen. En, om de waarheid te zeggen, was een, door den Oostenwind, die gemeenlijk door den gang blies, verscherpte eetlust, het eenige waardevolle resultaat van zooveel onvermoeide inspanning. Zoo weinig is de atmosfeer van een Douane-Gebouw geschikt voor den delicaten oogst van verbeelding en gevoel, dat, al ware ik daar gebleven gedurende tien daaropvolgende Presidentschappen, ik twijfel of het verhaal van „De Scharlaken Letter" ooit voor het oog van het publiek zou zijn gekomen. Mijn verbeelding was als een beslagen spiegel. Zij wilde niet, of althans slechts op ellendig doffe wijze, de gestalten weerspiegelen, waarmee ik mijn best deed haar te bevolken. De karakters van het verhaal wilden maar niet warm en als 't ware smeedbaar worden door de warmte, die ik aan mijn intellectueele smidse kon verwekken. Zij wilden noch den gloed der passie, noch de teerheid van het gevoel aannemen, doch behielden al het starre van doode lichamen en staarden mij in 't gezicht met een verstijfden, spookigen grijns van verachtelijk wantrouwen. „Wat hebt gij met ons te maken?" scheen die grijns aan te duiden. „De geringe macht, die gij wellicht eens hebt bezeten over het geslacht der verbeeldingskinderen, is verdwenen. Gij hebt ze verkwanseld voor een armelijk part van het publieke goud. Ga dan heen en verdien u uw loon!" In 't kort, de bijna verstijfde schepselen van mijn eigen fantasie verweten mij mijn stompheid, en niet zonder goede reden.

Het was niet alleen gedurende de drie en een half uur, waar Oom Sam aanspraak op maakte als zijn aandeel in mijn dagleven, dat deze verwenschte verstarring mij in haar macht hield. Zij begeleidde mij ook op mijn wandelingen langs het zeestrand en bij mijn dwalerij door het land, wanneer ik — doch dit geschiedde zeldzaam en met tegenzin — mij opmaakte, ten einde die versterkende bekoring van de Natuur te zoeken, welke mij zooveel frischheid en geestesactiviteit had verleend, zoodra ik maar over den drempel van Old Manse stapte. Dezelfde verstarring, wat betreft de mogelijkheid tot intellectueele inspanning, vergezelde mij huiswaarts en drukte mij in de kamer, die ik allerdwaselijkst mijn studeervertrek noemde. Ja, zij verliet mij zelfs niet, wanneer ik, laat, in de verlaten nog slechts door het gloeiend kolenvuur verlichte huiskamer zat en de verbeeldingstooneelen

trachtte te ontwerpen, die den volgenden dag, veeltintig van beschrijving, op het papier, dat naam schenkt, zouden uitvloeien.

Waar het verbeeldingsvermogen in zulk een ure weigerde, mocht men het geval wel hopeloos noemen. Maanlicht in een vertrouwde kamer, dat zoo wit op het vloerkleed valt, en al de figuren ervan zoo duidelijk toont — waardoor elk voorwerp zoo in kleinigheden zichtbaar en toch zoo heel anders zichtbaar wordt dan in morgen- of noentijd — is een medium, dat wel het meest geschikt is voor den roman-schrijver om bekend te raken met de gasten zijner verbeelding. Het kleine huiselijke tooneel van het wel-gekende vertrek; de stoelen, elk met zijn afzonderlijke individualiteit; de tafel in het midden, met een werkmandje, een paar boeken en een gedoofde lamp er op; de sofa; het boekenrek; de plaat aan den muur — al die bizonderheden, zoo volledig gezien, worden toch zoo vergeestelijkt door het ongewone licht, dat zij hun werkelijke substantie te verliezen en dingen van het intellect schijnen te worden. Niets is te klein of te nietig om deze verandering te ondergaan en daardoor waardigheid te verwerven. Een kinderschoentje; de pop, die in haar klein mandewagentje zit; het hobbelpaard — al wat, in één woord, gebruikt of waarmee gespeeld is, wordt dan vreemd en ver, schoon het nog bijna even duidelijk tegenwoordig is als bij daglicht. Zoo dan wordt de vloer van onze kamer, ons zoo gewoon, een soort neutraal gebied, ergens tusschen de wereld der werkelijkheid en het land der Geesten in, waar het Wer-

kelijke en de Verbeelding elkaar kunnen ontmoeten en elkaars naturen ineen doen vloeien. Geesten zouden hier binnen mogen treden zonder ons te verschrikken. Te zeer zou het in overeenstemming zijn met het tooneel om verbazing te wekken, zagen wij, rond ons blikkend, eensklaps een geliefde, heengegane gestalte nu rustig in een straal van dit magische maanlicht zitten, met een blik, die ons deed twijfelen of zij vanverre teruggekeerd dan wel nooit van onzen haard geweken was.

Het eenigszins doffe kolenvuur oefent een zeer wezenlijken invloed op het voortbrengen van het effect, dat ik beschrijven wilde. Zacht en zonder felheid werpt het zijn gloed door de kamer, zwak ros op wanden en zoldering en met een teruggekaatsten glans van het polijsel der meubelen. Dit warmer licht mengt zich met de koele spookachtigheid der manestralen en verleent zoo de vormen, die de fantasie oproept, een hart en teer-menschelijke gevoelens. Het verandert hen van sneeuwbeelden in mannen en vrouwen. In den spiegel kijkend zien wij — diep binnen zijn door geesten bezochten rand — den smeulenden gloed van de half-gedoofde anthraciet, de witte manestralen op den vloer, en tevens heel den glans en al de schaduwen van die schilderij nog eens, veel verder van de werkelijkheid en dichter bij het verbeelde. Indien iemand dan, in zulk een uur en met dat tafereel voor zich, terwijl hij daar alleen zit, niet kan droomen van vreemde dingen en die als waarheid kan doen zien, behoeft hij werkelijk nooit te trachten een romantisch verhaal te schrijven.

Doch voor mij waren gedurende heel mijn Douane-experiment, maanlicht en zonneschijn en de haardvuurgloed in mijn oog volmaakt gelijk, en geen van hen baatte mij ook maar een sikkepit meer dan de glans van een talk-kaars. Heel een groep van gevoelsdingen en de daarmee verbonden gave — niet zeer rijk of waardevol weliswaar, maar 't beste wat ik bezat — was mij ontvallen.

Toch geloof ik, dat, had ik een andere soort vertelling beproefd, mijn vermogens niet zoo bot en onwerkzaam zouden zijn gebleken. Ik zou mij bv. hebben kunnen tevreden stellen het verhaal te schrijven van een ouden schipper, een van de Inspectors, wien het zeer ondankbaar zou zijn niet te vermelden, daar er nauwelijks een dag voorbijging, waarop hij mij niet tot lachen en bewondering wekte door zijn wondervolle gaven als verteller. Had ik de schilderachtige kracht van zijn stijl kunnen behouden en de humoristische kleur, die de natuur hem geleerd had over zijn beschrijvingen uit te spreiden, dan zou het resultaat, geloof ik eerlijk, iets nieuws in de literatuur zijn geworden. Ook zou ik heel gereedelijk een ernstiger taak hebben kunnen vinden. Het was een dwaasheid om, waar de stoffelijkheid van dit dagelijksch leven zoo op mij indrong, te beproeven mij met een wip terug te verplaatsen naar een ander tijdvak, of erop te staan, te trachten een schijnwereld te scheppen uit lucht-materie, waar ieder oogenblik de ontastbare schoonheid van mijn zeepbel weer gebroken werd door de ruwe aanraking met de een of andere actueele omstandigheid. Wijzer

zou de poging geweest zijn, gedachte en verbeelding door de dichte substantie van dat heden te mengen en het zoo helder en doorschijnend te maken. Den last, die zoo zwaar reeds begon te wegen, te vergeestelijken; resoluut te trachten naar de werkelijke en onverwoestelijke waardij, verborgen in de kleine en vermoeiende incidenten en gewone karakters, waarmee ik nu verkeerde. De fout lag bij mij. De levensbladzijde, die voor mij uitgespreid lag, scheen bot en banaal, alleen omdat ik haar dieper belang niet had doorgrond. Een beter boek dan ik ooit zal schrijven, lag daar voor mij; bladzijde na bladzijde werd voor mij opengeslagen, zooals ze geschreven werd door de werkelijkheid van het vluchtige uur, en verdween weer even snel, alleen, omdat mijn brein het inzicht en mijn hand de bekwaamheid mangelde, haar over te schrijven. Den een of anderen toekomstigen dag zal ik mij misschien enkele verstrooide fragmenten en afgebroken paragrafen herinneren, ze neerschrijven en bevinden, dat de letters op de bladzijde tot goud worden.

Deze inzichten kwamen te laat. Op het oogenblik zelf was ik mij slechts hiervan bewust, dat, wat eens een genot zou zijn geweest, nu een hopelooze taak was geworden. Er was geen gelegenheid veel over dezen staat van zaken te klagen. Ik was niet langer een schrijver van vrij zwakke verhalen en opstellen, doch was een tamelijk goede Surveyor van de Douanen geworden. Dat was alles. Maar niettemin is het alles behalve aangenaam, wanneer iemand door het vermoeden beslopen wordt, dat

zijn intellect wegkrimpt of, zonder dat het u bewust is, verdampt als ether uit een fleschje, zoodat gij, telkens wanneer gij er weer naar kijkt, een kleiner en minder vluchtig overschot vindt. Aan het feit kon niet getwijfeld worden en, door mijzelf en andere gade te slaan, kwam ik, wat betreft den invloed van een publiek ambt op het karakter, tot overtuigingen, die niet erg gunstig uitvielen voor de bedoelde levenswijze. Misschien zal ik later in eenigen anderen vorm dezen invloed nader ontwikkelen. Hier zij het voldoende te zeggen, dat een Douane-beambte van langen ambtsduur om vele redenen nauwelijks een erg prijzenswaardige of eerbiedwaardige persoonlijkheid kan zijn; een van die redenen is het leenrecht, waardoor hij zijn betrekking bezit; een andere ligt in den aard zelf van zijn werk, dat — schoon, naar ik aanneem, eerlijk — van een zoodanigen aard is, dat hij geen aandeel neemt aan de gemeenschappelijke krachtinspanning van het menschdom.

Een uitwerking welke, naar ik meen, min of meer op te merken valt bij ieder, die de positie heeft ingenomen, is deze, dat, terwijl hij op den machtigen arm der Republiek leunt, zijn eigen kracht hem ontvloeit. Hij verliest, in een mate, die verband houdt met de zwakheid of kracht van zijn oorspronkelijke natuur, het vermogen om zich zelf staande te houden. Bezit hij een ongemeene hoeveelheid aangeboren energie, of werkt de ontzenuwende tooverkracht van zijn positie niet te lang op hem in, dan is 't mogelijk, dat hij zijn verloren gegane vermogens terug erlangt. De uitgeworpen ambtenaar

— fortuinlijk wat betreft den onvriendelijken duw, die hem intijds uitwerpt om te worstelen te midden eener worstelende wereld — kan tot zichzelf terugkeeren en weer alles worden, wat hij ooit geweest is. Doch dit gebeurt zelden. Gewoonlijk blijft hij juist lang genoeg voor zijn eigen ondergang en wordt dan uitgeworpen, met al zijn spieren verslapt, om verder langs het moeielijke levenspad voort te strompelen zoogoed hij kan. Bewust van eigen zwakheid — bewust hiervan, dat zijn metaalhardheid en elasticiteit verloren zijn gegaan — ziet hij in 't vervolg steeds droevig uit naar steun buiten zichzelf. Zijn allesbeheerschende en voortdurende hoop — een gezichtsverblinding, welke hem, ten spijt van alle ontmoediging en geringschatting van onmogelijkheden, omwaart zoolang hij leeft, en hem, verbeeld ik mij, gelijk de krampachtige weeën der cholera zelfs nog een korte poos na zijn dood pijnigt, — is, dat hij ten slotte, en binnen niet te langen tijd, door den een of anderen gelukkigen samenloop van omstandigheden weer in zijn ambt zal worden hersteld. Dit geloof rooft, meer dan iets anders, pit en kracht aan wat hij ook moge droomen te ondernemen. Waarom zou hij slaven en zwoegen, en zich zoo druk maken, ten einde uit de modder te geraken, wanneer de sterke arm van zijn Oom hem in een luttele spanne tijds toch zal verheffen en steunen? Waarom zou hij voor zijn levensonderhoud hier gaan werken, of goud gaan graven in Californië, wanneer hij spoedig bij maandelijksche tusschenpoozen gelukkig zal worden gemaakt met

een klein hoopje glinsterende munt uit zijn Ooms zak? Het is droevig karakteristiek om waar te nemen, hoe klein een proefje van het ambt voldoende is om een armen kerel met deze zonderlinge ziekte te besmetten. Oom Sam's goud — hiermee wordt niets oneerbiedigs voor den ouden heer bedoeld — heeft, in dit opzicht, een tooverkracht als des duivels loon. Wie het aanraakt, behoort goed op zich zelf te passen, wil hij niet vinden, dat de koop sterk tot zijn nadeel bleek, als omvattend, zoo niet zijn ziel, dan toch vele van haar betere eigenschappen: haar stoere kracht, moed en standvastigheid, haar waarheidsgevoel, zelf-vertrouwen en alles, wat een mannelijk karakter kracht en nadruk verleent.

Hier lag inderdaad een schoon verschiet voor mij! Niet dat de Surveyor de les op zichzelf toepaste of toegaf, dat hij ooit zoo kompleet bedorven zou kunnen worden, hetzij door in het ambt te blijven of eruit geworpen te worden. Maar toch, mijn overpeinzingen waren niet van de aangenaamste soort. Ik begon melancholiek en rusteloos te worden, voortdurend mijn geest napluizend om te ontdekken, welke van zijn povere eigenschappen verloren was gegaan en tot welken graad van schade het overblijvende deel reeds was gekomen. Ik beproefde uit te rekenen, hoeveel langer ik nog in het Douane-Gebouw zou kunnen blijven om het nog als man te kunnen verlaten. Om de waarheid te bekennen, lag mijn grootste vrees hier — want het zou wel nooit een maatregel van politiek zijn, een zoo rustig individu als mij er uit te zetten, en het lag wel nauwelijks in de natuur van een

openbaar ambtenaar zijn ambt neer te leggen — was mijn grootste bekommering dus, dat ik hoogstwaarschijnlijk grijs en vervallen in het Directeurschap zou worden en in vele opzichten zulk een dierlijk wezen als de oude Inspector. Zou het niet, in de langwijlige uitgestrektheid officieel leven, die voor mij lag, ten slotte met mij gaan als met dien eerwaarden vriend — dat ik het middagmaal zou maken tot de kern van den dag, en de rest zou doorbrengen, zooals een oude hond doet, slapend in zonneschijn of in schaduw? Somber vooruitzicht voorwaar voor een man, die voelde, hoe de beste definitie van geluk deze is, dat men heel de reeks van zijn vermogens en gevoelens volkomen kan doorleven! Doch al dien tijd maakte ik mijzelf geheel onnoodig bezorgd. De Voorzienigheid had betere dingen voor mij in 't vooruitzicht dan ik ook maar bij mogelijkheid voor mijzelf kon verbeelden.

Een merkwaardige gebeurtenis in het derde jaar van mijn Surveyorschap — om den toon van „P. P." aan te nemen — was de verkiezing van Generaal Taylor tot het Presidentschap. Het is noodzakelijk, — wil men volkomen een overzicht krijgen van de voordeelen van het officieele leven —, dat men den er mee-begiftigde beschouwt, wanneer een vijandige regeering aan het bewind komt. Zijn positie is dan een van de denkbaar vervelendste en in elk opzicht onaangenaamste, die een ongelukkige sterveling bij mogelijkheid kan innemen, met slechts zelden een alternatief van iets goeds aan welke zijde ook, schoon datgene, wat hem als het ergste voorkomt, zeer waarschijnlijk

het beste kan blijken. Doch het is een vreemde gewaarwording voor een man met trots en gevoeligheid, wanneer hij weet, dat zijn belangen in handen zijn van personen, die hem niet mogen en hem evenmin begrijpen, en door wie hij, daar nu eenmaal noodzakelijkerwijs het eene of het andere moet gebeuren, liever benadeeld zou worden dan verplicht. Vreemd ook is het voor iemand, die gedurende heel de worsteling zijn kalmte heeft bewaard, de bloeddorstigheid gade te slaan, die in het uur van den triomf wordt ten toon gespreid, en er zich van bewust te wezen, dat hij zelf onder de objecten daarvan behoort. Er zijn weinig leelijker trekken in de menschelijke natuur dan de neiging — waarvan ik nu getuige was in mannen, die niet kwader waren dan hun buren — om wreed te worden, eenvoudig omdat zij de macht bezaten kwaad te doen. Ware de toepassing van de guillotine op houders van ambten een letterlijk feit, in plaats van een zeer gepast beeld, dan, geloof ik oprechtelijk, zouden de militante leden van de overwinnende partij opgewonden genoeg zijn om al onze hoofden af te hakken en den Hemel voor de gelegenheid te danken. Mij — die een kalm en nieuwsgierig opmerker ben geweest bij overwinning zoowel als nederlaag — mij schijnt die woeste en bittere geest van kwaadaardigheid en wraak nooit de vele triomfen van mijn eigen partij in zulk een mate te hebben gekenmerkt als hij nu dien der Whigs deed. De Democraten nemen de ambten, in den regel, aan, wijl ze ze noodig hebben, en wijl de veeljarige praktijk het nu eenmaal tot een wet in den politieken oorlog heeft gemaakt, waartegen te murmureeren een teeken van zwakheid en lafheid zou zijn, tenzij een totaal verschillend systeem werd ingesteld. Doch daar zij zoolang aan de overwinning gewoon zijn, heeft dit hen edelmoedig gemaakt. Zij weten, hoe den vijand te sparen, wanneer zij er de gelegenheid toe zien; en, slaan zij toe, dan moge de bijl scherp zijn, doch is het scherp zelden vergiftigd met kwaadwilligheid, en is het evenmin hun gewoonte nog bij wijze van hoon een trap te geven naar het hoofd, dat zij hebben afgeslagen.

In 't kort, niet prettig als mijn toestand op zijn best was, zag ik toch veel reden om mijzelf geluk te wenschen, dat ik aan de verliezende in plaats van aan de overwinnende zijde was. Waar ik, voordien, nu niet een van de warmste partijgangers was geweest, begon ik nu, in dit seizoen van gevaar en tegenspoed, vrij scherp te gevoelen, aan welke partij mijn voorkeur behoorde, en het was niet zonder zoo iets als berouw en schaamte, dat ik zag, hoe volgens een redelijke kansberekening, mijn eigen vooruitzicht om in het ambt te verblijven, beter was dan dat van mijn democratische broeders. Doch wie vermag een streep verder in de toekomst te zien dan zijn neus lang is? Mijn eigen hoofd was het eerste, dat viel!

Het oogenblik, waarop iemands hoofd tuimelt, is, naar ik geneigd ben te denken, zelden of nooit nu precies het aangenaamste in zijn leven. Niettemin brengt, gelijk het grootste deel van onze ongelukken, zelfs een zoo ernstige gebeurtenis haar

heilmiddel en troost met zich, indien de lijder slechts het ongeval, dat hem overkomen is, zoo goed in plaats van zoo slecht mogelijk opneemt. In mijn bizonder geval lagen de troostredenen vlak bij de hand en hadden zich immers reeds een geruimen tijd aan mijn overpeinzing voorgedaan, vòòr het noodig was er gebruik van te maken. Met het oog op mijn reeds voorhanden ambtsmoeheid en vage gedachten aan bedanken, geleek mijn lotgeval ietwat dat van iemand, die rond zou loopen met de gedachte aan zelfmoord en die, schoon dit meer was dan hij mocht hopen, het goede geval overkomt, dat hij vermoord wordt. In het Douane-Huis had ik, evenals te voren in het Oude Landhuis, drie jaren doorgebracht — een termijn lang genoeg, om een vermoeid brein tot rust te brengen, lang genoeg om oude intellectueele gewoonten te verbreken en ruimte te maken voor nieuwe; lang genoeg, ja te lang, om in een onnatuurlijken toestand te leven, doende, wat in de werkelijkheid van geen voordeel noch genot was voor eenig menschelijk wezen, en mijzelf weerhoudend van werk, dat ten minste een onrustigen drang in mij zou hebben bevredigd. Bovendien, wat betreft zijn uitwerping zonder komplimenten, was wijlen de Surveyor er niet bepaald kwaad om, dat de Whigs hem als een vijand erkenden, daar zijn daadloosheid in de politiek, zijn neiging om naar eigen lust rond te zwerven op dat breede en rustige veld, waar alle menschen elkaar kunnen ontmoeten, liever dan zich te beperken tot die enge paden, waar broeders van hetzelfde huisgezin van elkaar moeten verschillen —

somwijlen bij zijn broeders-Democraten de vraag had doen rijzen, of hij wel een vriend was. Nu, nu hij de kroon van het martelaarschap had gewonnen (schoon verder zonder een hoofd om dien te *dragen*) kon men dit punt als vaststaand beschouwen. En ten slotte scheen het — hoe weinig heroïsch hij ook mocht zijn — fraaier, omver te worden geworpen met den val van een partij, waar hij tevreden was geweest een deel van uit te maken, dan alleen over te blijven als een verlaten overlevende, waar zoovele waardiger mannen waren gevallen, en ten slotte, na vier jaar in het leven te zijn gebleven bij de genade van een vijandelijke Regeering, dan gedwongen te worden zijn positie opnieuw vast te stellen, en de nog meer vernederende genade van een bevriende partij af te smeeken. Middelerwijl had de pers mijn zaak in handen genomen en liet mij gedurende een paar weken in mijn onthoofden staat door de spitsroeden loopen, spookig en grimmig als Irving's Koplooze Ruiter, en er naar smachtend van begraven te worden, gelijk een politieke doode behoorde. Zooveel wat betreft mijn figuurlijke zelf. Het werkelijke menschelijke wezen was, met zijn hoofd veilig op zijn schouders, gedurende al dien tijd tot de aangename conclusie gekomen, dat alles zoo op z'n best was, en had, na eenig geld belegd te hebben in inkt, papier en stalen pennen, zijn in lang niet gebruikten schrijf-lessenaar geopend, zoodat hij weer een letterkundig man was.

Nu kwamen de nachtelijke studies van mijn ouden voorganger, den heer Surveyor Pue, op de

proppen. Roestig als ze was geworden door stilstand, was er eenige tijd noodig, eer mijn geestesmachine er toe kon worden gebracht, het verhaal op een eenigszins bevredigende wijze te bewerken. Zelfs nu nog draagt de geschiedenis, schoon mijn gedachten ten slotte zeer in beslag werden genomen door mijn taak, in mijn oogen een streng en somber aanschijn: te weinig verblijd door vroolijken zonneschijn; te weinig afgewisseld door de teedere en heimelijke invloeden, die bijna elk tafereel in de natuur en het werkelijke leven verzachten en ongetwijfeld elke schildering ervan behoorden te verzachten. Dit niet-bekorende effect is misschien te wijten aan de periode van de nauwelijks voltooide revolutie en de nog bruisende beroering, waarin het verhaal vorm aannam. Het is echter geen aanwijzing voor een gebrek aan blijheid in des schrijvers geest: want hij was gelukkiger, terwijl hij onder de somberte van die zon-looze fantasieën rondzwierf, dan ooit sinds hij het Old Manse had verlaten. . . . . .

— — — — — — — — — — — — — — —

Het leven van het Douane-Gebouw ligt als een droom achter mij. De oude Inspector — die, tusschen haakjes, het spijt me het te moeten zeggen, eenigen tijd geleden door een paard omver geworpen en gedood werd, anders zou hij zeker voor eeuwig hebben geleefd — hij en al die andere eerwaardige personages, die met hem aan de Douane-ontvangsten zaten, zijn nu slechts schaduwen voor mijn gezicht: wit-koppige en gerimpelde beelden, waarmee mijn fantasie placht te spelen en die zij

nu voor altijd opzij heeft geworpen. De kooplieden — Pingree, Phillips, Shepard, Upton, Kimball, Bertram, Hunt — deze en zooveel andere namen, die zoo classiek en vertrouwd in mijn oor klonken, zes maanden geleden — die handelsmannen, die zulk een gewichtige positie in de wereld schenen in te nemen — hoe weinig tijd is er noodig geweest om mij los te maken van hen allen, niet alleen inderdaad, maar zelfs in herinnering! Slechts met eenige moeite slaag ik er nog in, de gestalten en benamingen van deze weinigen mij weer in 't geheugen te roepen. Spoedig zal mijn oude geboortestad eveneens door den nevel der herinnering, terwijl een mistsluier haar alom omzweeft, voor mij opdoemen; als ware zij geen deel meer der werkelijke aarde, doch een overwassen dorp in wolkenland, waar nog slechts verbeeldingsbewoners de houten huizen bevolken en de gezellige lanen en onschilderachtig gerekte hoofdstraat bewandelen. Van nu af aan is zij niet langer een werkelijkheid in mijn leven; ik ben een burger van een andere stede. Mijn goede stadgenoten zullen mij niet zeer betreuren, want — schoon het bij mijn letterkundige inspanning steeds een van mijn allergewichtigste bestrevingen is geweest, in hun oogen eenig gewicht te erlangen en mijzelf een aangename herinnering te winnen in dit verblijf en rustoord van zoovele mijner voorvaderen — nooit heeft er voor mij die hartelijke atmosfeer geheerscht, die een auteur noodig heeft om den besten oogst van zijn geest te doen rijpen. Ik zal het temidden van andere gezichten beter maken;

en deze mij zoo bekende zullen — 't zal nauwelijks noodig zijn dit te zeggen — het even goed zonder mij stellen.

Het zou echter kunnen gebeuren — o, gedachte vol vervoering en triomf! — dat de achterkleinkinderen van het huidige geslacht eenmaal beter zouden denken omtrent den skribent uit vervlogen tijden, wanneer de oudheidkundige van die toekomstige dagen, onder de plekjes die in de geschiedenis van zijn stad gedenkwaardig zijn, ook zal wijzen op de plek van De Stads Pomp.

DE SCHARLAKEN LETTER.

I. DE GEVANGENISDEUR.

Een drom gebaarde mannen, in somber-gekleurde gewaden en grijze punthoeden, waarbij zich vrouwen bevonden, sommige kappen dragend, andere blootshoofds, stond bijeenvergaderd tegenover een houten gebouw, welks zware eikenhouten deur met ijzeren spijkers beslagen was.

De stichters eener nieuwe kolonie, welk Utopia van menschelijke deugd en geluk zij oorspronkelijk ook mochten hebben ontworpen, moesten het steeds als een van hun vroegste practische behoeften erkennen, een deel van den maagdelijken bodem af te bakenen voor een kerkhof en een ander part als plaats voor een kerker. Overeenkomstig dien regel mogen wij veilig aannemen, dat de voorvaders van Boston hun eerste gevangenhuis ergens in de buurt van Cornhill hebben gebouwd, bijna even van pas als zij de eerste begraafplaats afbakenden op Isaäc Johnson's aandeel en rondom zijn graf, dat in den vervolge de kern werd van al de vergaderde graven op het oude kerkhof van King's Chapel. Zeker is het, dat een vijftien of twintig jaar na de vestiging van de stad, de houten kerker reeds door het weer en andere teekenen van ouderdom gemerkt was, welke een nog duisterder aanzien verleenden aan zijn voorgevel, somber als een overhangende wenkbrauw. De roest op het zware ijzerwerk der eiken deur zag er antieker uit dan iets anders in de Nieuwe Wereld. Gelijk alles, wat met de misdaad verband houdt,

scheen ook dit nooit een jeugd te hebben gekend. Aan de voorzijde van dat leelijke gebouw, tusschen den muur en het karrespoor van de straat, lag een grasveldje, sterk begroeid met klissen, biggenkruid, bilzekruid en ander onoogelijk groeisel, dat ongetwijfeld iets verwants vond in dien bodem, welke zoo vroegtijdig den zwarten bloesem der beschaafde maatschappij, een gevangenis, had voortgebracht. Doch aan de eene zijde van den ingang, met de wortels bijna aan den drempel, stond een wilde roos, in deze maand, Juni, geheel overtogen met teere kleinoodiën, welke, naar men zich kon verbeelden, hun geur en broze schoonheid den binnentredenden gevangene evengoed als den gedoemden misdadiger, bij zijn uitgang ten oordeel, aanboden, ten teeken, dat Natuur in haars harten grond medelijden en vriendelijkheid voor hem bleef voeden.

Deze rozenstruik is, door een vreemd toeval, in de geschiedenis bewaard gebleven, doch of zij slechts eenvoudig de starre oude wildernis overleefd had, lang nadat de reusachtige pijnboomen en eiken die haar oorspronkelijk overschaduwden waren gevallen, of dat zij, gelijk wij op redelijk gezag mogen aannemen, is opgeschoten onder de schreden der geheiligde Ann Hutchinson, toen deze de gevangenisdeur overschreed, zullen wij niet wagen te beslissen. Waar wij ze zoo direct op den drempel van ons verhaal vonden, dat nu op het punt is uit dat onheilspellende portaal te voorschijn te treden, konden wij moeilijk anders dan een harer bloesems plukken en den lezer aan-

bieden. Moge zij, laat ons hopen, tot symbool dienen eener liefelijke zedelijke bloem, die wellicht langs den weg mag worden gevonden of het duistere einde ietwat verlichten van een verhaal van menschelijke broosheid en ellende!

II. HET MARKTPLEIN.

Het grasveld voor den kerker in Prison Lane werd op zekeren zomermorgen, niet minder dan twee eeuwen geleden, ingenomen door een tamelijk groot aantal van Boston's bewoners, allen met hun oogen gespannen gevestigd op de ijzerbeslagen eiken deur. Te midden van elke andere bevolking, of in een latere periode van Nieuw-Engeland's geschiedenis, zou de grimmige strakheid, welke de gebaarde gelaatstrekken dezer goede lieden versteende, als voorteeken hebben gegolden, dat er iets vreeselijks op handen was. Moeilijk kon zij dan minder beteekend hebben dan de naderende terechtstelling van den een of anderen bekenden misdadiger, wiens vonnis door de wettige rechtbank slechts de bevestiging was geweest van het oordeel van het algemeene gevoelen. Doch in dien vroegen strengen tijd van het Puritanisme mocht men een dergelijke gevolgtrekking maar niet zoo aannemen. De zaak kon ook zijn, dat een trage knecht of een ongehoorzaam kind, dat zijn plicht niet deed en door zijn ouders aan het burgerlijke gezag overgeleverd was, gekastijd moest worden aan den geeselpaal. Het was ook mogelijk, dat een Antinomist, een Kwaker of een andere onrechtzinnige dweper uit de stad moest worden gegeeseld, of dat een luie, zwervende, nietsnutte Indiaan, door het vuurwater der witmenschen tot straatrumoer gebracht, met striemen weer naar de dichte schaduwen van het woud moest worden verdreven. Wellicht ook zou een oude heks, zoo-

als de oude Vrouwe Hibbins, de bitter-geaarde weduwe van den magistraat, aan de galg moeten sterven. In al zulke gevallen gedroegen de toeschouwers zich met vrijwel dezelfde plechtigheid, welke bij een bevolking paste, voor wie godsdienst en wet bijna identiek, en in wier wezen deze beide zoo volkomen vermengd waren, dat de zachtste zoo goed als de strengste daden van openbare tucht tegelijk eerbied en schrik wekten. Mager en koud inderdaad was het meegevoel, dat een overtreder op het schavot van zulke omstanders te verwachten had. Aan den anderen kant kon een strafoefening, die in onze dagen een zekeren graad van paskwillige eerloosheid en lachwekkendheid in zich sluiten zou, toen bekleed zijn met bijna dezelfde strenge waardigheid als de doodstraf zelf.

Het was een opmerkenswaardige omstandigheid, dien zomermorgen waarop ons verhaal zijn loop neemt, dat de vrouwen, van welke er verscheidene in de menigte aanwezig waren, bizonder veel belang schenen te stellen in het eigenaardige strafgericht, dat men verwachtte, van welken aard dit ook mocht zijn. De tijd was er niet een van zooveel verfijning, dat eenig gevoel van kieschheid de draagsters van rok en hoepelrok weerhield, den openbaren weg op te stappen en haar omvangrijke personages, zoo de kans zich voordeed, bij een terechtstelling midden in den drom vlak om het schavot te wringen. Zedelijk zoowel als lijfelijk waren deze vrouwen en maagden, in Oud-Engeland geboren en getogen, van een grover vezel dan haar bevallige nakomelingen, door

een reeks van zes of zeven geslachten van haar gescheiden, want gedurende heel die keten van voorouders heeft iedere opvolgende moeder haar kind een teerder blos, een verfijnder en kortstondiger schoonheid en tengerder lichaamsbouw nagelaten, zooal niet een minder krachtig en stoer karakter dan haar eigen. De vrouwen, die nu rondom de gevangenisdeur stonden, waren nog minder dan een halve eeuw verwijderd van het tijdvak, toen de mannelijke Elisabeth de niet geheel onpassende vertegenwoordigster van haar sekse was geweest. Zij waren haar landgenooten, en het rundvleesch en bier van haar geboorteland, te samen met een moreel dieet, geen haar meer verfijnd, hadden voor een goed deel tot haar samenstelling bijgedragen. De heldere morgenzon scheen derhalve op breede schouders en goed-ontwikkelde borsten en op ronde, roode wangen, op het verafgelegen eiland gerijpt en nog nauwelijks bleeker of smaller geworden in de atmosfeer van Nieuw-Engeland. Er heerschte bovendien onder die huismoeders, gelijk de meesten schenen te zijn, een rondheid en boudheid van spreken, die ons ten huidigen dage versteld zou doen staan, zoowel wat betreft den klankomvang als den inhoud.

„Vrouwen," sprak een matrone van vijftig, met harde trekken, „er moet mij iets van 't hart. Het zou grootelijks ten openbaren nutte zijn, als wij vrouwen, die van rijpen leeftijd en leden der Kerke van goede reputatie zijn, zoodanige boosdoensters als deze Hester Prynne onder handen konden nemen. Wat dunkt ulieden, geburen? Als de

sloor eens voor ons gevijven, zooals we hier nu in een klompje bij elkaar staan, ten oordeel had gestaan, zou zij er dan met zoo'n sententie zijn afgekomen, als de eerwaarde magistraten hebben uitgesproken? In trouwe, mij dunkt van neen!"

„De lieden zeggen," sprak een andere, „dat de Eerwaarde Dimmesdale, haar godzalige herder, het zich smertelijk ter harte neemt, dat zulk een schande over zijn kudde is gekomen."

„De magistraten zijn God-vreezende heeren, maar te genadig — dat is een waarheid," voegde een derde herfstelijke matrone hier aan toe. „Ten allerminste hadden zij het merk van een gloeiend ijzer op Hester Prynne's voorhoofd moeten branden. Dat zou madam Hester hebben doen janken, verzeker ik u. Maar dat brutale vrouwspersoon zal er zich niet om bekreunen, wat ze op haar jak zetten. „Wel, kijk hier, zij mag het bedekken met een borstspeld of een dergelijk heidensch versiersel en dan zoo driest als ooit over de straat wandelen!"

„Ja, maar," zoo viel nu, zachter, een jonge vrouw in, die een kind bij de hand hield, „zij mag het teeken bedekken zoo ze wil, maar de pijn ervan zal steeds in haar hart zijn."

„Wat kallen wij van teekenen en brandmerken op haar jak of haar voorhoofd?" schreeuwde een ander vrouwspersoon, de leelijkste zoowel als de onmeedoogendste van die zelf-gestelde rechters. „Die vrouw heeft schande over ons allen gebracht en hoorde te sterven. Bestaat daar geen wet voor? Zekerlijk is die er, zoowel in de Schrift als in het

Statuut-boek. Laat dan de magistraten, die ze buiten werking hebben gesteld, het zichzelf danken, als hun eigen vrouwen en dochters op den verkeerden weg raken."

„Bewaar ons, huisvrouw!" riep een man uit de menigte, „is er dan geen deugd in de vrouwen, behalve die voortspruit uit een heilzame vrees voor de galg? Dat is het hardste woord, dat ik nog gehoord heb! Maar stil nu, geburen! want de sleutel draait in de gevangenisdeur, en daar komt Vrouw Prynne zelf!"

Nu de deur van den kerker van binnen af open geworpen werd, verscheen in de eerste plaats, als een zwarte schaduw, opduikend in den zonneschijn, de grimmige en beenige verschijning van den stadspedel, met een zwaard aan zijn zijde en zijn ambtsstaf in de hand. Dit personage verpersoonlijkte en vertegenwoordigde in zijn uiterlijk heel de sombere strengheid van het Puriteinsche wetboek, die het zijn taak was uit te voeren, wat betreft de finale en volledige toepassing op den schuldige. Terwijl hij de ambtsroede met de linkerhand voor zich uitstrekte, legde hij zijn rechterhand op den schouder eener jonge vrouw, die hij dus voorttrok, tot zij op den drempel der gevangenisdeur hem terugstiet, op een wijze, getuigend van aangeboren waardigheid en karaktersterkte, en in de open lucht trad als uit eigen vrijen wil. Zij droeg in haar armen een kind, een zuigeling van wellicht drie maanden oud, knipoogend en zijn gezichtje wegwendend van het te felle daglicht, daar zijn bestaan, tot dien tijd, het nog slechts kennis had doen maken met de grauwe schemering van een kerkerruimte of een ander donker gevangenisvertrek.

Toen de jonge vrouw — de moeder van dit kind — ten volle voor de menigte onthuld stond, scheen haar eerste aandrift te zijn het kind dicht tegen haar boezem te drukken, niet zoo zeer door moederlijke genegenheid bewogen, als wel opdat zij daardoor een zeker teeken mocht verbergen, dat op haar kleedij gewerkt of vastgemaakt was. Een oogenblik later echter, wijselijk oordeelend, dat het eene teeken van haar schande slechts armelijk dienen kon om het andere te verbergen, nam zij den zuigeling op den arm en keek, met een brandenden blos en toch een trotschen glimlach en een blik, die zich niet wilde doen neerslaan, rond naar haar stadgenooten en geburen. Op de borst van haar japon verscheen nu, in fijn rood laken, omringd met een ingewikkeld borduursel en fantastische krullen van gouddraad, de hoofdletter A. Die letter was zoo kunstig en met zoo vruchtbare en schitterend weelderige fantasie vervaardigd, dat ze volkomen de uitwerking had van een laatste en passende versiering van het gewaad, hetwelk van een pracht was in overeenstemming met den smaak van den tijd, doch ver boven wat geoorloofd mocht heeten volgens de weeldewetten der kolonie.

De jonge vrouw was lang, en bezat een volmaakt sierlijke gestalte in groote lijnen. Zij had donker en weelderig haar, zoo glanzig, dat het den zonneschijn met een schittering weerkaatste en

een gelaat, dat, behalve dat het schoon was door regelmaat van trekken en rijkdom van tint, bovendien nog het indrukwekkende bezat, eigen aan scherp geteekende wenkbrauwen en diep zwarte oogen. Ook zag zij er uit als een welgeborene, volgens de wijze der edelvrouwen van die dagen, welke zich door een zekere statigheid en waardigheid kenmerkte, meer dan door de verfijnde, kwijnende en haast onbeschrijfbare gratie, welke heden ten dage als een aanwijzing daarvan wordt aangemerkt. En nooit had Hester Prynne meer edelvrouwe geschenen in den ouderwetschen zin van het woord, dan toen zij uit den kerker trad. Zij, die haar vroeger kenden en verwacht hadden, haar als door een wolk van rampspoed verdoft en ontluisterd te zien, stonden verbaasd en zelfs ontsteld, bemerkende, hoe haar schoonheid uitscheen en het ongeluk en de schande, waarin zij gehuld was, in een heiligenschijn veranderde. Wel mocht, voor een gevoeligen opmerker, iets uitnemend pijnlijks hierin liggen. Haar kleedij namelijk, welke zij zelf voor deze gelegenheid in de gevangenis en in hoofdzaak naar eigen verbeelding had gewerkt, scheen, in derzelver wilde en schilderachtige eigenaardigheid, heel haar geestesstaat, den wanhopigen overmoed van haar stemming uitdrukking te verleenen. Doch het punt, dat aller oogen tot zich trok en dat de draagster om zoo te zeggen transfigureerde — zoodat mannen zoowel als vrouwen, die op vertrouwelijken voet met Hester Prynne hadden gestaan, nu onder een indruk verkeerden, als aanschouwden zij haar voor

de eerste maal — was die Scharlaken Letter, zoo fantastisch op haar boezem geborduurd en versierd. Zij oefende de werking uit van een bezwering, onttrok haar om zoo te zeggen aan de gewone menschelijke verhoudingen en omsloot haar in een haar eigen sfeer.

„Zij is heel knap met de naald, dat is zeker," merkte een van de vrouwelijke toeschouwers op; „maar verzon ooit een vrouw, vòòr deze drieste slet, zulk een manier om dat te toonen? Wel, geburen, wat is het anders dan onze overheden in hun gezicht uitlachen, en zich verheffen op wat zij, de eerwaarde heeren, als een straf bedoelden?"

„Het ware goed," mopperde de matrone met het hardste gelaat, „als wij Madam Hester's rijke kleed van haar lekkere schouders afstroopten; en wat de roode letter aangaat, die zij zoo wonderlijk heeft geborduurd, ik wil een lapje van mijn eigen flanel tegen de rheumatiek geven om er een te maken, die gepaster is!"

„O, stil toch, geburen, — stilte!" fluisterde de jongste van het gezelschap; „laat haar u niet hooren! Daar is geen steek in die geborduurde letter, of zij heeft hem in haar hart gevoeld."

De gramme pedel maakte nu een gebaar met zijn staf.

„Maakt plaats, goede lieden — maakt plaats, in naam des Konings!" riep hij. „Maakt een doorgang vrij; en ik beloof ulieden, dat Vrouw Prynne zal geplaatst worden, daar, waar man, vrouw en kind het volle gezicht zal hebben op haar schoone kleedij, van nu af tot een uur na middaghoogte.

Gezegend zij de gerechte Kolonie van de Massachusetts, waar de ongerechtigheid in den hellen dag wordt gesleept! Kom mee, Madam Hester, en vertoon uw scharlaken letter op het marktplein!"

Zonder verwijl opende zich nu een doorgang door de menigte toeschouwers. Voorafgegaan door den pedel, en omringd door een ongeregelden stoet van strengblikkende mannen en vrouwen met harde gelaatstrekken, schreed Hester voort naar de plaats, bestemd voor haar strafgericht. Een schare van nieuwsgierige en luidruchtige schooljongens, die weinig van de zaak, waar het om ging, begrepen, behalve dat ze hun een halven dag vrijaf verschafte, holden voor haar voeten uit, en wendden onophoudelijk hun hoofden om, ten einde haar in 't gezicht, alsmede naar den knipoogenden zuigeling in haar armen, en de onteerende letter op haar borst te staren. Het was, in die dagen, geen groote afstand van de gevangenisdeur naar de marktplaats. Gemeten echter naar hetgeen de gevangene ondervond, mocht het een reis van eenigen duur heeten; want, was haar houding ook hooghartig, zoo leed zij toch wellicht van elken voetstap van hen, die zich verdrongen om haar te zien, een folterende pijn, alsof haar hart op de straat geworpen ware voor hen allen, om er op te trappen en te treden. Doch in onze natuur schuilt een tegelijk wondervolle en genadige voorbehoeding, waardoor hij, die lijdt, nooit heel de felheid van wat hij verduurt, op het oogenblik van zijn pijniging doorvoelt, doch eerst

in de benauwdheid, die later naprangt. En dus ging Hester Prynne in bijna plechtstatige houding door dit gedeelte van haar strafgericht, en kwam zij bij een soort schavot, aan het westelijke uiteinde van het marktplein. Het stond bijna onder de dakgoot van Boston's oudste kerk en scheen daar zijn vaste plaats te hebben.

Inderdaad vormde dit schavot een deel van een bestraffingsapparaat, dat nu sinds een twee of drie geslachten bij ons zuiver historisch en traditioneel is geweest, maar dat in den ouden tijd een even werkzaam middel werd geacht ter bevordering van het goede burgerschap als ooit de guillotine bij de terroristen in Frankrijk. Het was in 't kort het platform van de kaak; en daarboven verrees het geraamte van dat tuchtinstrument, zoo ingericht, dat het een menschenhoofd in zijn vasten greep kon omsluiten en omhoog houden voor de starende menigte. Het echte ideaal van schande was belichaamd en grijpbaar gemaakt in dit samenstel van hout en ijzer. Er kan, dunkt mij, geen smaad tegen ons aller gemeenschappelijke natuur, geen brandender vernedering bedacht worden — wat ook de vergrijpen van het bepaalde individu mogen zijn — dan den boosdoener te verhinderen zijn gelaat uit schaamte te verbergen, gelijk eigenlijk de kern van deze straf bedoelde. In Hester Prynne's geval echter, gelijk niet zelden in andere gevallen, hield haar vonnis in, dat zij een zekeren tijd op het plat zou staan, doch zonder dien greep om haar nek en die opsluiting van haar hoofd te ondergaan, welks gebogenheid het meest duivelsche

kenmerk uitmaakte van deze leelijke machine. Daar zij zich van haar lot wel bewust was, stapte zij een reeks houten treden op, en werd dus ongeveer ter hoogte van eens mans schouder boven de straat aan de omringende menigte ten toon gesteld.

Ware er een Papist onder die menigte van Puriteinen aanwezig geweest, dan had hij in die schoone vrouw, zoo schilderachtig in kleedij en gelaatsuitdrukking en met het kind aan haar boezem, een verschijning kunnen zien, om hem te herinneren aan het beeld van het Goddelijke Moederschap, welks afbeelding zooveel beroemde schilders om strijd hebben uitgebeeld; een herinnering inderdaad, doch slechts als tegenstelling tot dat gewijde beeld van het zondelooze moederschap, welks Kind de wereld zou verlossen. Hier toch lag de smet der diepste zonde op de meest geheiligde hoedanigheid in het menschelijk leven en oefende zulk een diepe werking, dat de wereld eerder duisterder scheen door de schoonheid dezer vrouw, en meer verloren door het kind, dat zij gebaard had.

Het tafereel ontbeerde geenszins die bijmenging van ontzag, die steeds het schouwspel van schuld en schande bij een mede-schepsel moet omhullen, vòòr de maatschappij bedorven genoeg is om erbij te glimlachen in plaats van te sidderen. De getuigen van Hester Prynne's schande hadden echter de grenzen van dien eenvoud nog niet overschreden. Zij waren streng genoeg om, hadde het vonnis den dood meegebracht, haar te zien sterven zonder zelfs maar even tegen deszelfs hardheid te murmureeren, doch bezaten ook niets van de harteloosheid uit een anderen maatschappelijken toestand, welke in een tentoonstellen gelijk dit slechts een thema voor spotternij zou hebben gevonden. Zelfs indien er een neiging hadde bestaan, om de zaak in 't zotte te gooien, zou deze trouwens onderdrukt en overmeesterd zijn door de plechtige tegenwoordigheid van mannen van geen geringer waardigheid dan de Gouverneur en verscheidene van diens Raadsheeren, een rechter, een generaal en de predikers van de stad, die allen zaten of stonden op een balkon van het Raadhuis en neer zagen op het platform. Waar zulke personages een deel van het schouwspel konden vormen, zonder de Majesteit of den eerbied van rang en ambt in gevaar te brengen, daar mocht men veilig aannemen, dat de tenuitvoerlegging van een wettige sententie een ernstige en werkdadige beteekenis moest hebben. De menigte was dan ook somber en ernstig. De ongelukkige schuldige hield zich, zoo goed als een vrouw het maar vermocht, op de been, onder het gewicht van vele honderden onverbiddelijke oogen, die zich alle aan haar vastklampten en op haar boezem concentreerden. Het was bijna ondragelijk dit te verduren. Haar impulsieve en hartstochtelijke natuur had zich sterk gemaakt, ten einde de steken en venijnige prikken van openlijken smaad, die zich zou wreken in alle denkbare beleedigingen, te trotseeren; doch in deze plechtige stemming van het volksgemoed lag iets zooveel vreeselijkers, dat zij

er haast naar smachtte al die strakke gelaatstrekken te zien verwringen door minachtende vroolijkheid, waar zij zelf het voorwerp van was. Ware die menigte losgebarsten in een gebrul van lachen — waar iedere man, iedere vrouw en elk schril kinderstemmetje zijn deel toe bijdroeg — dan had Hester Prynne hen allen kunnen betalen met een bitteren en minachtenden glimlach. Doch onder die looden bestraffing, welke zij gedoemd was te verduren, voelde zij zich bij oogenblikken als moest zij 't noodzakelijkerwijze uitschreeuwen met de volle macht van haar longen en zichzelf van het schavot op den grond neer storten, of anders ineens gek worden.

Doch er waren ook oogenblikken, waarin het geheele tooneel, waarvan zij het 't meest in 't oog vallende voorwerp was, uit haar oogen leek te verdwijnen of ten minste vagelijk voor haar blikken verschemerde als een massa onvolmaakt gevormde en spookachtige beelden. Haar geest en speciaal haar geheugen waren bovennatuurlijk levendig en deden onophoudelijk andere tooneelen voor haar opdoemen dan deze ruw gebaande straat van een klein stadje, aan den zoom van de Westersche wildernis; andere gelaatstrekken ook dan die nu norsch naar haar opstaarden van onder de randen hunner punthoeden. De allernietigste en vluchtigste herinneringen, dingen uit haar kindsheid en schooldagen, spelletjes, kinderkibbelpartijen en kleine huiselijke trekjes uit haar meisjesjaren, kwamen op haar aanzwermen, vermengd met wat in haar volgend leven gewichtigs gebeurd was, het

eene beeld precies even levendig als het andere, als waren alle van gelijke beteekenis of alles niets meer dan een spel. Mogelijk gold het hier een instinktmatigen vond van haar geest, om zich, door de vertooning van die fantasmagorieën, van het wreede gewicht en de hardheid der werkelijkheid te ontlasten.

Hoe het zij, het schavot van de kaak was een uitzichtspunt, dat Hester Prynne gansch het pad onthulde, waarlangs zij sinds haar gelukkige kindsheid was voortgeschreden. Staande op die ellendige verhevenheid, zag zij opnieuw haar geboortedorp in Oud-Engeland en haar ouderwoning voor zich: een vervallen huis van grauwe steenen, armelijk van aanzien, doch dat een half-uitgewischt wapenschild boven het portaal had behouden, ten teeken van ouden adeldom. Zij zag haar vaders gelaat, met zijn koen voorhoofd en eerwaardigen witten baard, die over de ouderwetsche Elizabeth-pijpkraag golfde, alsmede dat van haar moeder, met dien blik vol wakende, zorgende liefde, dien het in haar herinnering altijd vertoonde, die blik, die, zelfs sinds haar dood, zoovaak een zachte vermaning als een beletsel op haars dochters pad had gelegd. Zij zag haar eigen gelaat, gloeiend van meisjesschoonheid en heel de diepte van den schemerigen spiegel verlichtend, waarin zij gewoon was geweest het te bestaren. Daar ook zag zij nog een ander gelaat, dat van een man, reeds ver in jaren gevorderd, een bleek, smal, geleerdengelaat, met oogen dof en vertroebeld door het lamplicht, dat ze gediend had om over veel

zwaarwichtige boeken te turen. En toch hadden dezelfde verdofte oogen een vreemde, doordringende macht, wanneer hun bezitter zich ten doel stelde in de menschelijke ziel te lezen. Deze figuur uit de studeerkamer en het klooster was, zooals Hester Prynne's vrouwelijke geheugen niet naliet zich te herinneren, lichtelijk misvormd, met den linkerschouder ietwat hooger dan de andere. Dan verrezen voor haar, in de schilderijen-galerij der Herinnering, het warnet van nauwe stegen, de hooge, grauwe huizen, de ontzaglijke kathedralen en de openbare gebouwen, oud en vreemd van bouw, van een stad op het Continent, waar een nieuw leven haar had gewacht, nog verbonden met den misvormden geleerde; een nieuw leven, doch dat zich voedde met door den tijd versleten bouwstoffen als een plukje groen mos op een verbrokkelenden muur. En ten laatste kwam, in stede van die verglijdende tafereelen, het ruwe marktplein van de Puriteinsche nederzitting weer voor haar oogen terug, met al het volk der stad verzameld, hun strenge gelaatstrekken gericht op Hester Prynne—ja, op haar zelf—die daar stond op het schavot van de kaak, met een zuigeling op haar arm, en de letter A, in scharlaken, fantastisch met gouddraad geborduurd op haar boezem!

Kon het waar zijn? Zij prangde het kindje zoo heftig aan haar borst, dat het een kreet slaakte; zij sloeg haar oogen neer op de scharlaken letter en raakte dien zelfs met den vinger aan, om zich te verzekeren, dat het kind en de schande even werkelijk waren. Ja! — dit was haar werkelijkheid — al het andere was verdwenen!

III. DE HERKENNING.

Uit dit heftige bewustzijn, dat zij het voorwerp van strenge en algemeene opmerkzaamheid was, werd de draagster van de scharlaken letter ten slotte verlost, doordat zij aan den zoom der verzamelde menigte een figuur zag, die onweerstaanbaar beslag legde op haar gedachten. Er stond daar een Indiaan, in zijn oorspronkelijke kleedij, doch de roode mannen waren niet zoo zeldzame bezoekers van de Engelsche nederzettingen, dat een hunner eenigszins de aandacht van Hester Prynne op zulk een tijdstip zou hebben getrokken; nog veel minder zou hij alle andere voorwerpen en denkbeelden uit haar geest hebben gebannen. Aan de zijde van den Indiaan — blijkbaar op een voet van kameraadschap met hem — stond echter een blanke, gekleed in een vreemde mengeling van beschaafde en wilde kleedij.

Hij was klein van gestalte, met een van rimpels doorploegd gelaat, dat echter nauwelijks oud kon genoemd worden. Er lag in zijn gelaatstrekken een opmerkelijke intelligentie, als van een man, die zijn geestelijk deel zoo had ontwikkeld, dat dit onfeilbaar het lichamelijke naar zijn beeld moest hebben gevormd en zich in onmiskenbare teekenen openbaarde. Ofschoon hij door een schijnbaar achtelooze schikking van zijn bijeengeraapt gewaad, beproefd had deze eigenaardigheid te verbergen of te verminderen, was het toch nog duidelijk voor Hester Prynne zichtbaar, dat een van 's mans schouders hooger rees dan de andere. En

opnieuw, op het eigenste oogenblik, dat zij dat smalle gelaat, en de lichte misvorming van die gestalte bespeurde, drukte zij het kindje aan haar boezem, met een krampachtige beweging, dat het arme wicht nog een kreet van pijn slaakte. Doch de moeder scheen het niet te hooren.

De vreemdeling had reeds, toen hij op het marktplein verscheen en eenigen tijd vòòr zij hem zag, zijn oogen op Hester Prynne geslagen. Eerst geschiedde dit achteloos, als een man, die hoofdzakelijk gewend is binnenwaarts te staren en voor wien uitwendige dingen van geringe waarde en aanbelang zijn, tenzij zij in verband staan met iets in zijn geest. Spoedig echter werd zijn blik scherp en doordringend. Een kramp van afschuw wrong zich over zijn trekken, als een slang, die er snel over heen gleed en even een oogenblik stil hield, met al haar gestrengelde kronkelingen open voor 't gezicht. Zijn gelaat verduisterde door de een of andere machtige ontroering, die hij niettemin zoo onmiddellijk door de inspanning van zijn wil weer bedwong, dat zijn gelaatsuitdrukking behalve gedurende dat enkele oogenblik, voor kalm had kunnen doorgaan. Na een korte spanne tijds werd deze kramp bijna onzichtbaar en dook ten slotte onder in de diepten zijner natuur. Toen hij de oogen van Hester Prynne op zijn eigene gevestigd zag en bespeurde, dat zij hem scheen te herkennen, lichtte hij langzaam en kalm zijn vinger op, maakte er een gebaar mee in de lucht en lei hem op de lippen.

Toen raakte hij den schouder van den stadsman,

die 't naast bij stond aan, en richtte zich op hoofsche en vormelijke wijze tot dezen —

„Ik bid u, goede heer," zeide hij, „wie is die vrouw? — en waarom is zij hier ter openbare schande gesteld?"

„Gij moet ongetwijfeld een vreemde in deze streek zijn, vriend," antwoordde de stadsman, nieuwsgierig naar den vrager en diens wilden begeleider blikkend, „anders zoudt gij zeker gehoord hebben van Mistress Hester Prynne en haar misdragingen. Zij heeft een groot schandaal, dat beloof ik u, verwekt in de kerk van den godvruchtigen Meester Dimmesdale."

„Gij spreekt naar waarheid," antwoordde de ander; „ik ben een vreemdeling en, zeer tegen mijn wil, een zwerver geweest. Smartelijke ongelukken zijn mij ter zee en te land overkomen; lang ben ik onder het heidenvolk Zuidwaarts in banden gehouden en nu hierheen gebracht door dezen Indiaan om uit mijn gevangenschap losgekocht te worden. Wilt gij derhalve de vriendelijkheid hebben, mij van Hester Prynne's — zeg ik haar naam goed? — van dezer vrouw misdrijven en wat haar op die kaak ginder heeft gebracht, ietwat te vertellen?"

„Waarlijk wel, vriend; en me dunkt, het moet, na uw rampspoed en verblijf in de wildernis, uw hart verheugen," sprak de stadsman, „uzelf ten laatste weer in een land te bevinden, waar de ongerechtigheid wordt uitgevorscht en gestraft voor het oog van overheid en volk, gelijk hier in ons godzalig Nieuw Engeland. Die vrouw, mijnheer, moet gij weten, was de echtgenoote van een zeke-

ren geleerden man, Engelschman van geboorte, doch die lang in Amsterdam had gewoond, vanwaar hij, een geruimen tijd geleden, van zins was over te steken en zich hier bij ons in de Massachusetts te vestigen. Met dit doel zond hij zijn vrouw vooruit en bleef zelf achter om nog eenige noodzakelijke dingen af te wikkelen. En let wel, goede heer, ongeveer twee jaar of iets minder, dat die vrouw hier in Boston heeft gewoond, is er geen enkele tijding gekomen van dien geleerden heer, Meester Prynne; en zijn jonge vrouw, ziet u, aan eigen misleiding overgelaten —"

„Ah — aha! — ik begrijp u," zei de vreemdeling met een bitteren glimlach. „Een zoo geleerde man als waarvan gij spreekt, hoorde dit ook uit zijn boeken te hebben geleerd. En wie mag, met uw verlof, mijnheer, wel de vader van dat kindje zijn — het is, zou ik oordeelen, ongeveer drie of vier maanden oud — dat Vrouwe Prynne in haar armen houdt?"

„In waarheid, vriend, die zaak blijft een raadsel; en de Daniel, die het zal blootleggen, ontbreekt vooralsnog," antwoordde de stadsman. „Madam Hester weigert volstrekt te spreken, en de overheden hebben hun hoofden vergeefs bij elkaar gestoken. 't Mag zijn, dat de schuldige hier naar dit droevig schouwspel staat te kijken, onbekend bij de menschen en vergetend dat God hem ziet."

„De geleerde man," merkte de vreemdeling nogmaals glimlachend op, „behoorde zelf te komen om het mysterie na te speuren."

„Dat hoorde hij inderdaad, indien hij nog in

leven is," antwoordde de stadsman. „Nu, goede heer, onze overheid van Massachusetts, overwegende dat deze vrouw jong en schoon is, en ongetwijfeld door sterke verzoeking ten val werd gebracht en dat bovendien allerwaarschijnlijkst haar echtgenoot op den bodem van de zee zal liggen, heeft niet den moed gehad onze gerechte wet in haar uiterste gestrengheid tegen haar te doen gelden. De straf daarvoor toch is de dood. Doch in hun groote genade en lankmoedigheid hebben zij Mistress Prynne slechts veroordeeld om gedurende een tijdsverloop van drie uren op het platform van de kaak te staan en daarna voor de rest van haar sterfelijk leven, een merkteeken van schande op haar boezem te dragen."

„Een wijze sententie!" merkte de vreemdeling op, het hoofd buigend. „Zoo zal zij een levend sermoen tegen de zonde zijn, totdat de letter der schande op haar grafsteen gegrift is. Het ergert mij niettemin, dat de deelgenoot van haar ongerechtigheid niet voor 't minst op 't schavot aan haar zijde staat. Doch hij zal bekend worden! — hij zal bekend worden! — hij zal bekend worden!"

Hij boog beleefdelijk voor den mededeelzamen stadsman en, na een paar woorden tot zijn Indiaanschen begeleider te hebben gefluisterd, baanden zij beiden zich een weg door de menigte.

Terwijl dit voorviel, stond Hester Prynne op haar voetstuk, nog vast starend naar den vreemdeling — zoo vast starend, dat zij oogenblikken van volslagen afgetrokkenheid had, waarin alle andere voorwerpen der zichtbare wereld schenen

te verdwijnen om slechts hem en haar over te laten. Zulk een weerzien zou misschien zelfs schrikkelijker geweest zijn dan hem te ontmoeten, gelijk thans, met de heete middagzon brandend op haar gelaat en haar schande verlichtend; met het scharlaken teeken der infamie op haar borst; met het uit zonde geboren kind in haar armen; met heel een volk, te voorschijn geroepen als voor een feest, starend naar de trekken, die slechts hadden behooren te worden aanschouwd in den rustigen glans aan het haardvuur, in de gelukkige schaduw van een tehuis, of onder een matrone-sluier in de kerk. Vreeselijk als dit alles mocht zijn, was zij zich toch bewust van een heul in de tegenwoordigheid dier duizend getuigen. Het was beter zoo te staan, met zoovelen tusschen haar en hem, dan hem te moeten begroeten van aangezicht tot aangezicht — zij beiden alleen. Zij nam als 't ware naar de publieke tentoonstelling haar toevlucht en vreesde het oogenblik, waarop de bescherming daarvan van haar zou worden weggenomen. Zoo in gedachten verdiept, hoorde zij nauwelijks de stem achter zich, eer deze haar naam meer dan eens, op luiden plechtigen toon, en hoorbaar voor de geheele menigte, had herhaald.

„Luister naar mij, Hester Prynne!" sprak de stem.

Het is reeds opgemerkt, dat direct boven het platform, waarop Hester Prynne stond, een soort van balcon of open galerij was, aan het Raadhuis uitgebouwd. Van deze galerij werden gewoonlijk de proclamaties afgekondigd, uit het midden der

vergaderde overheden, met al het ceremonieel, dat openbare plechtigheden in die dagen begeleidde. Hier zat, als getuige van het tooneel, dat wij beschrijven, Gouverneur Bellingham zelf, met vier wapenknechten, die hellebaarden droegen, als een eerewacht om zijn zetel. Hij droeg een zwarten veer op zijn hoed, een rand borduursel op zijn mantel en daaronder een zwart fluweelen tuniek — een reeds in jaren gevorderde heer, met in zijn rimpels de teekenen van harde ondervinding. Hij was niet ongeschikt om als hoofd en vertegenwoordiger te fungeeren van een gemeenschap, welke haar oorsprong en vooruitgang, alsmede haar tegenwoordigen ontwikkelingsstaat, niet aan de driften der jeugd, maar aan de ernstige ingehouden energie van den mannelijken leeftijd en de sombere wijsheid des ouderdoms dankte, beiden zooveel tot stand brengend, juist omdat zij zich zoo weinig verbeelden en hopen. De andere voorname personages, die den oppersten bestuurder omringden, onderscheidden zich door een waardigheid van uiterlijk, gelijk die behoorde bij een periode, waarin men de vormen van het Gezag met de heiligheid van Goddelijke instellingen bekleed voelde. Zij waren ongetwijfeld goede mannen, rechtvaardig en wijs. Doch niet licht zou men uit heel de menschelijke familie hetzelfde aantal wijze en deugdzame personen kunnen uitkiezen, minder bekwaam om ten oordeel te zitten over het hart eener vrouw, die afgedwaald was, en het weefsel van goed en kwaad ervan te ontwarren, dan deze wijzen, streng van uitzicht, tot wie Hester Prynne nu haar gelaat

wendde. Inderdaad scheen zij er zich van bewust, dat, mocht zij op eenig medegevoel hopen, dit in het ruimer en warmer hart der menigte moest liggen, want, toen zij haar oogen naar het balcon opsloeg, verbleekte de ongelukkige vrouw en beefde zij.

De stem, die haar aandacht had getrokken, was die van den eerwaarden en beroemden John Wilson, Boston's oudsten geestelijke, een groot geleerde, gelijk de meesten van zijn tijdgenooten in het predikersberoep, en bovendien een man van vriendelijk en hartelijk gemoed. Deze laatste eigenschap echter was minder zorgvuldig bij hem ontwikkeld dan zijn intellectueele gaven en scheen hem in waarheid eer en reden om zich te schamen dan om zichzelf geluk te wenschen. Daar stond hij, met een rand vergrijsde lokken onder zijn kapje, terwijl zijn grijze oogen, gewend aan het schaduwachtige licht van zijn studeerkamer, evenals die van Hester's kind tegen den onvervalschten zonneschijn knipten. Hij zag eruit als de donker gegraveerde portretten, die wij vòòr in oude preekenbundels zien prijken en had niet meer recht dan een dier portretten, om, gelijk hij nu deed, naar voren te treden en zich met een vraag van menschelijke schuld, passie en zielsangst te bemoeien.

„Hester Prynne," zei de geestelijke, „ik heb gestreden met mijn jongeren broeder hier, onder wiens prediking van het Woord gij het voorrecht had te zitten," — hierbij legde Mr. Wilson zijn hand op den schouder van een bleeken jongen man naast hem — „ik heb getracht, zeg ik, dezen godvruchtigen jongen man over te halen, hier in het aangezicht des Hemels, ten overstaan van deze wijze en rechtschapen regenten, en ten gehoore van heel het volk, u nopens de vuilheid en zwartheid van uw zonde, onder handen te nemen. Daar hij uw natuurlijken aard beter kent dan ik, kon hij des te beter beoordeelen, welke argumenten, hetzij verteederend of schrikwekkend, dienden te worden aangewend, om de overhand te krijgen over uw hardnekkigheid en verstoktheid, opdat gij niet langer den naam zoudt verbergen van hem, die u tot dezen jammerlijken val verleidde. Doch hij werpt mij tegen — met de te groote zachtheid van een jongen man, al is hij ook wijs boven zijn jaren — dat het een vergrijp tegen de natuur zelve der vrouw zou zijn, indien men haar dwong haar hartsgeheimen open te leggen in het volle daglicht en voor een groote menigte. In waarheid ligt, zooals ik hem heb trachten te overtuigen, de schande in het bedrijven van de zonde, en niet in het openbaren ervan. Wat zegt gij, nog eens, hiertoe, broeder Dimmesdale? Moet gij of ik het zijn, die met de ziel van deze arme zondares zal handelen?"

Er ging een mompelen door de erentfeste en eerwaardige mannen op het balkon, en Gouverneur Bellingham gaf uiting aan de strekking daarvan, toen hij zich met een gezaghebbende, schoon door eerbied voor den jongen geestelijke getemperde stem tot dezen richtte met de volgende woorden —

„Eerwaarde Meester Dimmesdale, de verantwoordelijkheid voor de ziel dezer vrouw ligt voor

een groot deel bij u. Het is dus gepast, dat gij haar aanmaant tot berouw en bekentenis als bewijs en gevolg daarvan."

Dit onmiddellijk beroep vestigde de oogen der geheele menigte op den Eerwaarden Mr. Dimmesdale — een jong geestelijke, die van een van de groote Engelsche Universiteiten was gekomen, daarbij heel de wetenschap van den tijd in ons wild woudenland meebrengend. Zijn welsprekendheid en godvruchtige ijver hadden hem reeds den ernst van hooge voortreffelijkheid in zijn beroep verleend. Hij was iemand met een zeer in 't oog vallend uiterlijk, een blank, hoog, overhellend voorhoofd, groote bruine, zwaarmoedige oogen en een mond, die, tenzij hij hem met geweld samenkneep, kon sidderen en beven en zoowel overgevoeligheid als ongemeene kracht van zelfbedwang aanduidde. Niettegenstaande zijn aangeboren groote gaven en zijn geleerdheid, lag er een waas over dezen jongen predikant — een vreesachtige, ontstelde, half-verschrikte blik — als van iemand, die op den grooten weg van het menschelijk bestaan het spoor bijster is en slechts thuis kan zijn in de een of andere eenzaamheid voor hem alleen. Voor zoover zijn plichten hem veroorloofden, wandelde hij ook liefst op beschaduwde zijpaden, en bleef zoo eenvoudig en als een kind, daarbij, wanneer de gelegenheid zich opdeed, voor den dag komend met een frischheid, geurigheid en bedauwde zuiverheid van gedachte, welke, gelijk velen zeiden, aandeed als de tale van een Engel.

Zoo was de jonge man, dien de Eerwaarde Mr.

Wilson en de Gouverneur zoo openlijk aan de algemeene aandacht hadden voorgesteld, waar ze hem verzochten, om onder 't gehoor van allen, zich te richten tot het mysterie, dat de vrouweziel is, zelfs in bevlekten staat nog zoo heilig. De netelige aard van zijn positie dreef hem het bloed uit de wangen en deed zijn lippen trillen.

„Spreek tot de vrouw, broeder," zei Meester Wilson. „Het is van gewicht voor haar ziel, en derhalve, zooals onze eerbiedwaardige Gouverneur zegt, van gewicht ook voor de uwe, aan wier zorg de hare is toevertrouwd. Maan haar aan de waarheid te bekennen!"

De eerwaarde Meester Dimmerdale boog het hoofd, naar 't scheen in stil gebed, en trad toen naar voren.

„Hester Prynne," sprak hij, terwijl hij over het balkon leunde en haar in de oogen neerzag, „gij hoort, wat deze goede man zegt, en ziet de verantwoordelijkheid, waaronder ik gebukt ga. Voelt gij, dat het goed is voor den vrede uwer ziel, en dat uw aardsche straf daardoor meer werkzaam zal zijn tot uw behoudenis, dan gelast ik u den naam van uw mede-zondaar en mede-lijder uit te spreken! Zwijg niet uit eenig misplaatst medelijden of teederheid voor hem, want, geloof mij, Hester, al moest hij ook van een hooge plaats neerdalen en daar naast u staan, op uw voetstuk van schande, het ware hem beter, dan een schuldig hart heel het leven door te verbergen. Wat kan uw stilzwijgen voor hem doen, behalve hem in verzoeking brengen — ja, hem als 't ware dwingen — nog de hui-

chelarij aan zijn zonde toe te voegen? De Hemel heeft u toegestaan, in 't openbaar uw schande te toonen, dat gij daardoor openlijk over het kwaad in uzelf en de smart moogt triomfeeren. Hoed u er voor, hem — die, misschien, niet den moed bezit, hem zelf te grijpen — den bitteren, doch heilzamen drinkbeker te onthouden, die nu uw lippen wordt geboden!"

De stem van den jongen prediker was sidderend zacht, rijk, diep en geroerd. Het gevoel, dat er zoo blijkbaar uit sprak, meer nog dan de directe strekking der woorden, deed haar in aller harten trillen en de hoorders samenstemmen in èèn meegevoel. Zelfs de arme kleine aan Hester's boezem werd door denzelfden invloed geroerd, want het kindje richtte haar tot nu toe vagen blik naar Meester Dimmesdale en hief de armpjes op met een half-blij, half-klaaglijk gemurmel. Zoo machtig scheen het beroep van den Dienaar Gods, dat het volk niet anders kon gelooven, of Hester Prynne zou den naam van den schuldige uitspreken, of anders zou de schuldige zelf, hoe hoog of laag geplaatst hij mocht staan, door een innerlijke, onweerstaanbare noodzaak voortgesleept en gedwongen worden, het schavot te bestijgen.

Hester schudde het hoofd.

„Vrouw, overschrijd de grenzen van 's Hemels genadigheid niet!" riep de Eerwaarde Meester Wilson, barscher dan te voren. „Dat kleine kind is met een stem begaafd, om den raad, dien gij gehoord hebt, te ondersteunen en te bevestigen. Spreek den naam uit! Dat, mitsgaders uw berouw,

zou kunnen uitwerken, dat de scharlaken letter van uw borst verwijderd werd."

„Nooit!" antwoordde Hester Prynne, en keek niet naar Meester Wilson, maar in de diepe, ontroerde oogen van den jongeren geestelijke. „Zij is te diep ingebrand. Gij kunt haar niet wegnemen. En mocht ik *zijn* zielsangst dragen evenzeer als de mijne!"

„Spreek, vrouw!" zei een andere stem, koud en streng, welke voortkwam uit de menigte om het schavot. „Spreek; en geef uw kind een vader!'

„Ik zal niet spreken!" antwoordde Hester, die bleek als de dood werd, doch die stem, welke zij maar al te gewis erkend had, beantwoordend. „En mijn kind moet een Vader in den Hemel zoeken; ze zal nooit een aardschen kennen!"

„Zij zal niet spreken!" mompelde Mr. Dimmesdale, die, over het balkon leunend, met de hand op het hart, het resultaat van zijn beroep op haar had afgewacht. Nu trad hij achteruit en haalde diep adem. „Wondervolle kracht en edelmoedigheid van een vrouwenhart! Zij zal niet spreken!"

Nu hij inzag in welken onhandelbaren gemoedsstaat de arme schuldige verkeerde, richtte de oudere geestelijke, die zich voor de gelegenheid zorgvuldig had voorbereid, een groote rede tot de menigte over de zonde in al derzelver vertakkingen, met voortdurende verwijzing evenwel naar de schande-letter. Met zulk een kracht verwijlde hij, gedurende een uur of nog langer, waarin zijn perioden over de hoofden des volks rolden, bij dit symbool, dat het in hun verbeelding nieuwe verschrik-

kingen aannam en zijn scharlaken kleur aan de vlammen van den helschen put scheen te ontleenen. Hester stond middelerwijl op het platform der schande met glazige oogen en een moe-onverschillig uiterlijk. Zij had dien morgen alles ondergaan, wat de menschelijke natuur kan dragen, en daar haar temperament niet van dien aard was, dat het aan een te heftig lijden door een bezwijming kon ontsnappen, vermocht haar geest zich slechts te beschutten door een steenharde schors van ongevoeligheid, terwijl de functies van het dierlijk leven geheel ongerept bleven. In dezen toestand donderde de stem van den prediker onbarmhartig, maar zonder eenig nut, op haar ooren neer. Het kindje doorpriemde gedurende het laatste gedeelte van haar beproeving, de lucht met zijn schreien en jammeren; zij trachtte het werktuigelijk te sussen, doch scheen nauwelijks mee te voelen met zijn verdriet. Met dezelfde verstokte houding liet zij zich naar de gevangenis terug leiden en verdween binnen het met ijzer beslagen portaal voor de starende blikken der menigte. Wie haar achterna gegluurd hadden, fluisterden, dat de scharlakenletter een valen lichtglans langs de donkere gang daarbinnen wierp.

IV. HET ONDERHOUD.

Na haar terugkeer in de gevangenis bevond men, dat Hester Prynne in een staat van zenuwachtige opwinding verkeerde, welke voortdurende waakzaamheid vereischte, opdat zij zichzelf geen geweld zou aandoen of de arme kleine in haar half-krankzinnigen toestand eenig onheil berokkenen. Toen de nacht naderde en het onmogelijk bleek haar weerspannigheid met berisping of strafbedreiging te bedwingen, achtte Meester Brackett, de cipier, het noodig een geneeskundige binnen te halen. Hij beschreef hem als een man, ervaren in alle Christelijke methoden der geneeskunst en bovendien vertrouwd met alles, wat de wilden ons konden leeren met betrekking tot de medicinale kruiden en wortelen, die in het woud groeien. Om de waarheid te zeggen, was er groote behoefte aan deskundige hulp, niet slechts voor Hester zelf, maar nog dringerder voor het kind — dat, met het voedsel aan den moederlijken boezem ontleend, al het oproer, de benauwenis en wanhoop, die het gestel der moeder doorstroomden, mee scheen te hebben ingezogen. Het wrong zich nu in stuipachtige pijnen en bood, zoo klein als het was, heftiger nog een beeld van de moreele doodsangst, welke Hester Prynne dien dag had moeten doorstaan.

Dicht op de hielen van den kerkermeester betrad nu die persoon van zonderling uiterlijk, wiens tegenwoordigheid in de menigte de draagster van de Scharlaken letter zoo diepe belangstelling had

ingeboezemd, het sombere vertrek. Hij huisde in de gevangenis, niet wijl hij van eenig misdrijf verdacht werd, doch omdat dit de gemakkelijkste en passendste wijze was om met hem te handelen, zoolang de magistraten nog niet met de Indiaansche hoofden omtrent zijn losgeld waren overeengekomen. Zijn naam werd aangekondigd als Roger Chillingworth. De kerkermeester bleef, na hem in de kamer te hebben geleid, eenige oogenblikken staan, verbaasd over de betrekkelijke stilte, die op zijn binnentreden volgde; want Hester Prynne was onmiddellijk zoo stil als de dood geworden, ofschoon het kind voort bleef jammeren.

Vriend, laat mij, bid ik u, alleen met mijn patiënt," zei de heelmeester. „Geloof mij, goede kerkermeester, gij zult binnen korten tijd vrede in uw huis hebben en, ik beloof u, Vrouwe Prynne zal daarna meer onderworpen zijn aan uw rechtmatig gezag, dan gij haar tot dusverre bevonden hebt."

„Neen, als Uw Eerwaarde dat kan tot stand brengen," antwoordde Meester Brackett, „dan zal ik u inderdaad als een man van bekwaamheid erkennen! In trouwe, de vrouw heeft zich als een bezetene gedragen; en het scheelde maar weinig, of ik had 't zelf ter hand genomen, Satan met de zweep uit haar te drijven."

De vreemdeling was de kamer binnengekomen met die karakteristieke bedaardheid van het beroep, waartoe hij aangekondigd had te behooren. En zijn houding veranderde ook niet, toen de aftocht van den gevangenbewaarder hem van aangezicht tot aangezicht liet met de vrouw, wier gespannen aandacht voor hem, toen hij zich in de menigte bevond, een zoo nauwe verbintenis tusschen hem en haar had te kennen gegeven. Zijn eerste zorg was voor het kind, welks geschrei, terwijl het lag te krimpen op het kermisbed, het tot een dwingende noodzakelijkheid maakte, al het andere uit te stellen voor de taak, het tot kalmte te brengen. Hij onderzocht het wichtje zorgvuldig en ging toen over tot het openen van een lederen tasch, die hij van onder zijn kleed te voorschijn haalde. Zij scheen medische praeparaten te bevatten, waarvan hij er een mengde met een kop water.

„Mijn oude studies in alchemie," merkte hij op, „en mijn verblijf, gedurende meer dan een jaar, te midden van een volk, wel ervaren in de goede eigenschappen der geneeskrachtige planten, hebben mij tot een beteren heelmeester gemaakt dan velen, die aanspraak maken op den medischen graad. Hier, vrouw! Het kind is van u — met mij heeft het niets te doen — en het zal ook mijn stem of aanblik niet erkennen als die van een vader. Reik dezen drank dus met uw eigen hand."

Hester stiet de aangeboden medicijn terug, terwijl zij hem tegelijk met een uitdrukking van levendige vrees in 't gelaat staarde.

„Zoudt ge u willen wreken op het onschuldige wicht?" fluisterde zij.

„Dwaze vrouw!" antwoordde de geneesmeester, ten deele koud, ten deele geruststellend. „Wat zou 't mij baten, deze in zonde verwekte en ellendige zuigeling kwaad te doen? De medicijn is heilzaam, en ware 't mijn kind — ja, 't mijne zoowel

als 't uwe, — dan zou ik niets beter voor haar kunnen doen."

Toen zij nog aarzelde, daar zij werkelijk niet in een redelijken geestestoestand verkeerde, nam hij het kind in zijn armen en gaf het zelf den drank in. Deze had spoedig de gewenschte uitwerking en loste de belofte van den arts in. Het jammeren van de kleine patiënt hield op; de stuipachtige schokken bedaarden langzamerhand, en binnen weinige oogenblikken zonk het kindje, gelijk de gewoonte is van jonge kinderen; wanneer de pijn ophoudt, in een diepen, bedauwden sluimer. De geneesheer — gelijk hij nu wel terecht mocht genoemd worden — wijdde nu zijn aandacht aan de moeder. Met kalme en gespannen aandacht voelde hij haar den pols, keek haar in de oogen — een blik, die haar hart deed ineenkrimpen en sidderen, zoo vertrouwd en toch zoo vreemd en koud als hij was, — en ging ten slotte, met zijn onderzoek voldaan, een anderen drank mengen.

„Ik ken Lethe of Nepenthe niet," merkte hij op, „maar ik heb vele nieuwe geheimen in de wildernis geleerd, en hier is er een van — een recept, dat een Indiaan mij leerde, in dank voor een paar lessen van mij, zoo oud als de dagen van Paracelsus. Drink het! Het is wellicht minder kalmeerend dan een zondeloos geweten. Dat kan ik je niet geven. Maar het zal de golven en deining van je hartstocht kalmeeren als olie, die men op de baren van een stormachtige zee werpt."

Hij bood den beker Hester aan, die hem met een aarzelenden, ernstigen blik naar zijn gelaat aannam: niet zoozeer een blik van vrees, als wel vol twijfel en vragen, wat wel zijn bedoelingen mochten zijn. Zij keek ook naar haar sluimerend kind.

„Ik heb aan den dood gedacht," zei zij, „heb er naar verlangd — ja zou er zelfs om gebeden hebben, ware het gepast, dat zulken als ik om iets zouden bidden. En toch, als in dien beker de dood is, dan smeek ik je, denk nog eerst na, eer je mij hem ziet uitdrinken. Zie! hij is thans nog slechts aan mijn lippen."

„Drink hem dan," antwoordde hij, nog met dezelfde koude bedaardheid. „Kent ge mij zoo weinig, Hester Prynne? Zijn mijn bedoelingen gemeenlijk zoo oppervlakkig? Zelfs als ik een wraakplan smeed, wat zou ik beter kunnen doen met 't oog op mijn doel, dan u te laten leven — u medicijnen te geven tegen alle letsel en gevaar des levens — opdat deze brandende schaamte steeds blijve gloeien op uw boezem?" Terwijl hij sprak, lei hij zijn langen wijsvinger op de scharlaken letter, die onmiddellijk in Hester's borst scheen te schroeien, als ware zij rood-gloeiend geweest. Hij merkte haar onwillekeurig gebaar op en glimlachte. „Leef daarom, en draag uw schandvlek met u mee, in de oogen van mannen en vrouwen — voor de oogen van hem, dien gij uw echtgenoot noemdet — voor de oogen van dat kind daar! En neem dien drank in, opdat gij moogt leven!"

Zonder verder vertoog of uitstel dronk Hester Prynne nu den beker op en ging, op een wenk van den man der wetenschap, op het bed zitten, waarop het kind sliep, terwijl hij den eenigen stoel nam,

dien het vertrek bood, en naast haar ging zitten. Zij kon niet anders dan sidderen bij zijn voorbereidingsmaatregelen; want zij voelde dat — nu hij alles gedaan had, wat menschelijkheid of beginsel, of, indien het zoo ware, verfijnde wreedheid hem hadden gedrongen te doen ter verlichting van lichamelijk lijden — hij haar nu zou gaan behandelen als de man, dien zij zoo diep en onherstelbaar had beleedigd. „Hester," sprak hij, „ik vraag niet, waarom of hoe gij gevallen zijt in den put, of, liever nog, hoe gij het voetstuk van schande beklommen hebt, waarop ik u vond. De reden is niet ver te zoeken. Het was mijn dwaasheid en uw zwakheid. Ik — een man der gedachten — de boekenwurm van groote bibliotheken — een man reeds in verval, die mijn beste jaren gegeven had om den hongerigen droom van wie kennis zoekt te voeden — wat had ik te maken met jeugd en schoonheid als die van u? Misvormd van mijn geboorteuur af, hoe kon ik mijzelf bedriegen met het denkbeeld, dat intellectueele gaven lichamelijke mismaaktheid in de fantasie van een jong meisje zouden bedekken? Men noemt mij wijs. Waren wijzen ooit wijs ten eigen behoeve, dan had ik dit alles kunnen voorzien. Dan zou ik hebben kunnen weten, toen ik uit dat uitgestrekte en sombere woud te voorschijn trad en deze vestiging van Christenmenschen betrad, dat het eerste voorwerp, dat mijn oogen treffen zou, gijzelf zoudt zijn, Hester Prynne, als een standbeeld van schande voor het volk staande. Ja, van het oogenblik af, toen wij als gehuwd paar de oude kerktrappen afdaalden, had ik het baken-

vuur van die Scharlaken letter aan het einde van ons pad kunnen zien gloeien!"

„Gij weet," sprak Hester — want, vernederd als zij was, kon zij toch dezen laatsten rustigen steek naar het teeken harer schande niet verdragen — „gij weet, dat ik oprecht jegens u was. Ik voelde geen liefde en veinsde die ook niet."

„Juist," antwoordde hij; „het was mijn dwaasheid! Ik heb het al gezegd. Doch, tot dien tijd in mijn leven, had ik vergeefs geleefd! De wereld was zoo vreugdeloos geweest. Mijn hart was een woonstee, groot genoeg voor vele gasten, maar eenzaam en kil en zonder een huiselijken haard. Ik smachtte er naar, er een te ontsteken! Het scheen niet zoo'n buitensporige droom — al was ik oud en somber en misvormd — dat die eenvoudige zegen, welke wijd en zijd verspreid ligt, voor alle menschenkinderen, om dien te oogsten, ook mijn deel mocht zijn. En zoo, Hester, haalde ik u binnen in mijn hart, in zijn geheimste binnenkamer, en trachtte u te verwarmen door de warmte, die uw tegenwoordigheid daar verwekte!"

„Ik heb u grootelijks verongelijkt," mompelde Hester.

„Wij hebben elkaar verongelijkt," antwoordde hij. „Mijner was het eerste ongelijk, toen ik uw ontluisterde jeugd verstrikte in een valsche en onnatuurlijke verbintenis met mijn verval. Daarom tracht ik als een man, die niet vergeefs gedacht en gefilosofeerd heeft, niet naar wraak, zin ik niet op kwaad jegens u. Tusschen u en mij hangt de schaal vrijwel in evenwicht. Maar Hester, de man, die

ons beiden verongelijkt heeft, leeft. Wie is hij?"

„Vraag mij dat niet!" antwoordde Hester Prynne, hem vast in 't gelaat ziende. „Dat zult ge nooit weten!"

„Nooit, zegt ge?" antwoordde hij, met den glimlach van een somber, op zich zelf vertrouwend intellect. „Nooit, zal ik hem kennen? Geloof mij Hester, daar zijn weinig dingen — in de uitwendige wereld of, tot op een zekere diepte, in de onzichtbare sfeer der gedachte — weinig dingen, die verborgen blijven voor den man, die zich ernstig en zonder voorbehoud aan de oplossing van een mysterie wijdt. Gij kunt uw geheim verbergen voor de loerende menigte. Gij kunt het wellicht ook verborgen houden voor de predikanten en magistraatspersonen, gelijk gij vandaag hebt gedaan, toen zij den naam uit uw hart zochten te wringen en u een deelgenoot op uw voetstuk trachtten te geven. Maar ik, ik treed in dat onderzoek met andere vermogens dan waarover zij beschikken. Ik zal dien man zoeken, zooals ik naar de waarheid gevorscht heb in boeken, zooals ik naar goud heb gevorscht in de alchemie. Er bestaat een sympathie, die mij zijn tegenwoordigheid bewust zal doen worden. Ik zal hem zien sidderen. Ik zal mijzelf eensklaps en onvoorziens voelen trillen. Vroeger of later, moet hij noodzakelijkerwijze mij toevallen."

De oogen van den gerimpelden geleerde gloeiden zoo vurig op haar, dat Hester Prynne de handen over haar hart samensloeg, vreezende, dat hij het geheim daar ineens zou lezen.

„Gij wilt zijn naam niet onthullen? Niettemin behoort hij mij toe," hervatte hij, met een blik vol vertrouwen, alsof het lot met hem was. „Hij draagt geen schandeletter in zijn gewaad geborduurd, zooals gij, maar ik zal het in zijn hart lezen. Doch vrees niet voor hem! Denk niet, dat ik mij zal mengen in 's Hemels bizondere wijze van straffen of hem tot mijn eigen schade aan den greep van de menschelijke wet zal overleveren. En verbeeld u ook niet, dat ik iets tegen zijn leven zal beramen; neen, en evenmin tegen zijn naam, indien hij, wat ik vermoed, een man is van goeder faam. Laat hem leven! Laat hem zich hullen in uiterlijke eer, als hij kan! Desniettemin zal hij mijn zijn!"

„Uw daden lijken op genade," sprak Hester, verbijsterd en verschrikt; „maar uw woorden kenmerken u als een verschrikking!"

„Eén ding zou ik u, die mijn vrouw geweest zijt, op 't hart willen binden," vervolgde de geleerde. „Gij hebt het geheim bewaard van uw minnaar. Bewaar eveneens het mijne. Niemand in dit land is er, die mij kent. Verraad geen menschelijke ziel, dat ge mij ooit echtgenoot hebt genoemd. Hier, aan dit wilde uiterste der aarde, wil ik mijn tent opslaan; want, waar ik elders een zwerver ben en geheel vervreemd van menschelijke belangen, vind ik hier een vrouw, een man en een kind, met wie ik door de nauwste banden verbonden ben. Dat is geen vraag van haat of liefde: geen zaak ook van recht of onrecht! Gij en het uwe, Hester Prynne, behoort mij toe. Mijn woonstede is, waar gij zijt en waar hij is. Maar verraad mij niet!"

„Waarom verlangt gij dat?" vroeg Hester, terwijl ze, ze wist nauwelijks waarom, terugdeinsde voor die geheime overeenkomst. „Waarom maakt gij uzelf niet bekend, en verstoot mij dan ineens?"

„Misschien niet," antwoordde hij, „omdat ik niet de schande dragen wil, die den echtgenoot van een ontrouwe vrouw bezwalkt. Misschien ook om andere redenen. Genoeg: mijn voornemen is, hier onbekend te leven en te sterven. Laat derhalve voor de wereld uw echtgenoot zijn als iemand, die reeds dood is, en van wien geen tijding ooit meer zal komen. Geef noch door een woord, noch door een teeken, noch door een blik blijk mij te erkennen. En bovenal, fluister mijn geheim niet in aan den man, aan wien gij kennis hebt. Zoudt gij mij in dezen ontrouw zijn, pas dan op! Zijn naam, zijn positie, zijn leven zullen in mijn hand zijn. Wees op uw hoede!"

„Ik zal uw geheim bewaren, gelijk ik 't zijne draag," sprak Hester.

„Zweer het!" antwoordde hij.

En zij deed den eed.

„En nu, Mistress Prynne," zei de oude Roger Chillingworth, gelijk hij voortaan wilde genoemd zijn, „laat ik u alleen; alleen met uw kind en de scharlaken letter! Hoe is het, Hester? Verplicht uw sententie u het teeken zelfs in uw slaap te dragen? Zijt ge niet bevreesd voor nachtmerries en afschuwelijke droomen?"

„Waarom grijnst ge mij zoo aan?" vroeg Hester, verschrikt door de uitdrukking van zijn oogen. „Zijt gij als de Zwarte Man, die in het woud

rondom ons omwaart? Hebt gij mij tot een belofte verlokt, die mijn ziel ten verderve zal voeren?"

„Uw ziel niet," antwoordde hij, nogmaals glimlachend. „Neen, de uwe niet!"

V. HESTER MET HAAR NAALD.

Hester Prynne's tijd van opsluiting was nu ten einde. Haar gevangenisdeur werd opengeworpen, en zij trad te voorschijn in den zonneschijn, die, op allen neerstroomend, voor haar gewond en ziek hart, wel geen andere bedoeling leek te hebben dan de scharlaken letter op haar boezem te openbaren. Misschien waren haar eerste onverzelde voetstappen van den drempel der gevangenis af een grooter foltering dan zelfs de processie en het schouwspel, dat wij beschreven hebben, waar zij ter gemeenschappelijke schande gesteld was geweest, waarnaar het geheele menschdom uitgenoodigd werd met den vinger te wijzen. Toen steunde haar een onnatuurlijke spanning van haar zenuwen, en al de strijdbare energie van haar karakter, die haar in staat stelden, deze vertooning in een soort van somber-lichtenden triomf om te zetten. Het was bovendien een afzonderlijke, op zichzelf staande gebeurtenis geweest, die slechts eenmaal gedurende haar leven zou voorkomen, en zij had derhalve, om die het hoofd te bieden, heel haar levenskracht, waarmee zij gedurende vele kalme jaren hadde kunnen volstaan, in 't geweer vermogen te roepen, zonder iets te sparen. Zelfs de wet, die haar veroordeelde — een reus met strenge trekken, doch die in zijn ijzeren arm zoowel de kracht bezat om te steunen als om te vernietigen — had haar gedurende het vreeselijke oordeel harer schande staande gehouden. Doch nu begon, met deze onverzelde schreden uit de gevangenisdeur, de dagelijksche sleur, welke zij moest kunnen dragen en voortsleepen met behulp van de normale krachten van haar geest, of waaronder zij moest bezwijken. Nu kon zij niet langer van de toekomst borgen om haar door de ellende van het heden heen te helpen. De dag van morgen zou weer zijn eigen beproeving met zich brengen; en evenzoo de volgende, en evenzoo de dag daarop; iedere dag zijn eigen beproeving, en toch steeds weer dezelfde, die nu reeds zoo onuitsprekelijk zwaar te dragen was. In de verre toekomst zouden de dagen zich verder voortsleepen, steeds met denzelfden last, dien zij op zich moest laden en met zich meetorschen, doch nooit van zich mocht werpen; want de opstapeling der dagen en de rij der jaren zouden hun ellende optasten op den stapel harer schande. En gedurende al die jaren zou zij, met verlies van haar persoonlijkheid, het symbool worden, waarnaar de prediker en de zedemeester mochten verwijzen en waarin zij hun voorstellingen van de broosheid en den zondigen hartstocht der vrouw zouden kunnen belichamen. Zoo zou al wat jong en rein was, leeren naar haar te staren, met die scharlaken letter gloeiend op haar borst — naar haar, het kind toch van achtbare ouders — naar haar, de moeder van een kindje, dat later een vrouw zou worden — naar haar, die eenmaal onschuldig was geweest — als het zinnebeeld, de belichaming, de realiteit der Zonde. En over haar graf zou de schande, die zij zelfs daarheen moest mee torschen, haar eenig monument zijn.

Het moge verwonderlijk schijnen dat zij, waar

de wereld voor haar open lag — terwijl geen dwingende bepaling van haar vonnis haar binnen de grenzen van de zoo afgelegene en onbekende Puriteinsche nederzetting hield — vrij om terug te keeren naar haar geboorteplaats of naar elk ander Europeesch land en daar haar staat en identiteit onder een nieuwe gedaante te verbergen, zoo volledig, alsof zij weer in een nieuw levensbestaan opdook — en waar ook de paden van het duistere, ondoorvorschte woud voor haar open lagen, waarin haar wilde natuur zich zou kunnen aanpassen aan een volk, welks leven en gewoonten aan de wet, die haar veroordeelde, vreemd waren — het moge verwonderlijk schijnen, dat deze vrouw toch die plek als haar tehuis wilde blijven beschouwen, waar zij, — het was de eenige — als nergens elders het uitbeeldsel der schande moest zijn. Doch er bestaat een drang, een gevoel, zoo onweerstaanbaar en onontkoombaar, dat het de kracht van een noodlot bezit, hetwelk een menschelijk wezen bijna onvermijdelijk dwingt om, als ware het een geest, rond te zwerven en om te waren op de plek, waar de een of andere gewichtige en kenmerkende gebeurtenis zijn levensloop kleur heeft verleend; en dat des te onweerstaanbaarder, naarmate een duisterder waas dien versombert. Haar zonde, haar schande, waren de wortels, waarmee zij in den bodem was gehecht. Het was, alsof een wedergeboorte, met sterker aanpassing dan de eerste, dit land der wouden, nog zoo onheimelijk voor iederen anderen pelgrim en zwerver, tot Hester Prynne's wilde en sombere, maar tevens

levenslange woonstede had gemaakt. Alle andere aardsche tafereelen — zelfs dat dorpje in landelijk Engeland, waar een gelukkige kindschheid en vlekkelooze meisjestijd nog onder haar moeders hoede als een lang reeds afgelegd gewaad schenen bewaard te worden — waren haar, vergelijkenderwijs, nu vreemd geworden. De keten, die haar hier kluisterde, had ijzeren schalmen; hij schrijnde tot in het binnenste harer ziel, maar kon nooit meer worden verbroken.

Ook mocht het wellicht zijn — ja zonder twijfel was het zoo, schoon zij zichzelf het geheim verheelde, en verbleekte, wanneer het zich uit haar hart, als een slang uit zijn hol te voorschijn wrong — het mocht wel zijn, dat nog een ander gevoel haar boeide aan het tooneel en de paden, die haar zoo noodlottig geworden waren? Hier woonde, hier schreden de voeten van den eenen, met wien zij zich verbonden oordeelde in een verbond, dat, schoon het op aarde niet werd erkend, hen toch beiden voor de balie van het jongste gericht zou te samen brengen, en die tot hun echt-altaar zou maken, voor een vereenigde toekomst van eindelooze vergelding. Telkens en telkens weer spreidde de verzoeker der zielen dit denkbeeld voor Hester's beschouwing open, hoonlachend om de hartstochtelijke en wanhopige vreugde, waarmee zij het aangreep, en daarop weer van zich af trachtte te werpen. Zij blikte het denkbeeld slechts even in het gezicht, en sloot het dan haastig weer op in zijn kerker. Wat zij zichzelf dwong te gelooven — wat zij ten slotte zich voorhield als het mo-

tief, waarom zij in Nieuw Engeland bleef wonen — was half waarheid, en half zelf-bedrog. Hier, voegde zij zichzelf toe, was het tooneel van haar schuld geweest en moest ook het tooneel zijn harer aardsche straf; en zoo zou, misschien, de foltering van haar dagelijksche schande ten slotte haar ziel zuiveren, en een nieuwe kuischheid verwekken in stede van die, welke zij verloren had: meer gelijk aan die eener heilige, daar zij het resultaat zou zijn van een martelaarschap.

Hester Prynne nam derhalve niet de vlucht. Aan het uiteinde der stad, binnen den omtrek van het schiereiland, doch niet in de buurt van eenige andere woning, lag een kleine, met stroo gedekte hut. Zij was gebouwd door een vroegeren kolonist, doch weer verlaten, daar de bodem rondom te onvruchtbaar was voor bebouwing, terwijl de tamelijk afgezonderde ligging haar buiten den kring van die maatschappelijke bedrijvigheid plaatste, welke reeds de zeden der emigranten kenmerkte. Zij stond op het strand en zag uit over een zeearm naar de met bosch bedekte heuvels, in het westen. Een klompje kreupeleiken, zooals alleen op het schiereiland groeiden, verborg niet zoozeer de hut voor het gezicht als dat zij aan schenen te duiden, dat hier een voorwerp lag, dat maar liefst wenschte of tenminste behoorde verborgen te blijven. In deze kleine eenzame woning vestigde Hester zich met haar kindje, dank zij de bescheiden middelen, die zij bezat, en met toestemming der overheid, die nog een nauwlettend toezicht op haar uitoefende. Onmiddellijk hechtte

zich een geheimzinnige schaduw van verdenking aan de plek. Kinderen, nog te jong om te begrijpen, waarom deze vrouw uit den kring der menschelijke liefde buitengesloten was, kropen soms dicht genoeg naar de hut, om toe te kijken, hoe ze aan het venster zat te naaien of in de deur stond of in haar tuintje werkte of voortschreed langs het pad, dat stadwaarts voerde; en zoodra zij de scharlaken letter op haar borst onderscheidden, dan renden zij weg met een vreemde, aanstekelijke vrees.

Hoe eenzaam Hester's toestand ook was, en hoezeer zij zonder een vriend op aarde was, die zich durfde vertoonen, zoo liep zij toch geen gevaar gebrek te lijden. Zij bezat een kunst, die, zelfs in een land, dat betrekkelijk weinig speelruimte bood voor de beoefening ervan, toch voldoende opleverde om haar en haar opgroeiend kind voedsel te verschaffen. Het was de borduurkunst — toen, zoowel als nu, bijna de eenige binnen het bereik eener vrouw. Zij droeg op haar borst, in de eigenaardig geborduurde letter, een staaltje van haar verfijnde en verbeeldingsrijke bekwaamheid in dat opzicht, waarvan zelfs de dames aan een hof met gretigheid gebruik zouden hebben gemaakt om aan heur zijden en gouden stoffen de rijkere en meer geestelijke versiering van het menschelijk vernuft toe te voegen. Nu mocht weliswaar bij den zwarten eenvoud, die over 'talgemeen de Puriteinsche modes kenmerkte, hier ter plaatse niet vaak vraag zijn naar de fijnere voortbrengselen van haar handwerk. Doch de smaak van den

tijd, die alles, wat doorwrocht was, bij werk van deze soort verlangde, liet niet na zijn invloed te doen gelden op onze strenge voorouders, die zoovele verfijndheden hadden verworpen, waarvan het moeilijker scheen afstand te doen. Openbare plechtigheden, als bevestigingen, de installatie van magistraatspersonen, en alles, wat majesteit kon verleenen aan de vormen, waarin een nieuwe regeering zich den volke vertoonde, werden, als politieke aangelegenheden, gekenmerkt door een statig en wel-geordend ceremonieel en een sombere doch tegelijk bestudeerde pracht. Dikke plooikragen, bewerkelijke sjerpen en prachtig geborduurde handschoenen, werden noodzakelijk geacht voor den officieelen staat van mannen, die de teugels van het bewind in handen hadden, en werden gereedelijk toegestaan aan personen, die aan rang of rijkdom waardigheid ontleenden, zelfs waar weeldeverordeningen deze en dergelijke buitensporigheden aan de plebejers verboden. Ook voor lijkstaties, — hetzij voor den tooi van het doode lichaam of ten einde met veel zinnebeeldig vertoon van zwart laken en sneeuwwit neteldoek aan de smart der overlevenden uitdrukking te geven, heerschte er een veelvuldige en opmerkelijke vraag naar zulk soort werk als Hester Prynne kon leveren. Ook linnen voor zuigelingen — want deze droegen toen mede staatsiegewaden — leverde nog een gelegenheid voor werk en verdienste.

Langzamerhand en niet eens zoo heel langzaam kwam haar handwerk, zoolas wij nu zouden zeg-

gen, in de mode. Hetzij uit medelijden met een vrouw, wier lot zoo ellendig was, of uit die ziekelijke nieuwsgierigheid, welke zelfs aan gewone of waardelooze dingen een fictieve waarde verleent; of omdat toenmaals gelijk nu, door onnaspeurbare omstandigheden, sommigen personen iets te beurt valt, wat anderen vergeefs nastreefden, of omdat Hester werkelijk in een leemte voorzag, die anders onvervuld had moeten blijven, — zeker is het, dat zij gereedelijk en lichtelijk bezigheid verwierf voor zooveel uren als zij aan haar naaldwerk meende te mogen besteden. Misschien verkoos de ijdelheid wel zichzelf te kastijden, door bij praal- en statievertooningen het kleed aan te trekken, dat door haar zondige handen was bewerkt. Haar borduurwerk zag men op den kraag van den Gouverneur; krijgslieden droegen het op hun sjerpen, en de prediker op zijn bef; het bedekte het kapje van den zuigeling, het werd, om te beschimmelen en weg te rotten, opgesloten in de kisten der overledenen. Doch de geschiedenis vermeldt niet, dat ook maar bij èèn enkele gelegenheid haar talent werd ingeroepen, ten einde den witten sluier te borduren, die de reine blosjes eener bruid moest verbergen. Deze uitzondering was een aanwijzing voor de meedoogenlooze strengheid, waarmee de maatschappij nog steeds op haar zonde staarde.

Hester trachtte naar niet meer dan naar levensonderhoud, van den eenvoudigsten en meest ascetischen aard voor zichzelf, en een eenvoudigen overvloed voor haar kind. Haar eigen kleedij was van de ruwste stof en de somberste kleur, met

slechts die èène versiering — de scharlaken letter — die zij gedoemd was te dragen. Het gewaad van het kind echter onderscheidde zich door een fantasierijke, of, mogen wij wel zeggen, fantastische vindingrijkheid, welke zeker er toe bij droeg om de luchtige bekoring, die zich al vroegtijdig bij het kleine meisje ontwikkelde, te verhoogen, doch die ook een diepere beteekenis scheen te bezitten. Wij spreken hierover nog wel verder op. Behalve voor die kleine uitgave voor den tooi van haar kind, besteedde Hester echter al haar overtollige middelen voor liefdadigheid, aan ongelukkigen, minder ellendig dan zij zelf; en die maar al te vaak de hand, welke hen voedde, beleedigden. Veel tijd, dien zij gereedelijk had kunnen aanwenden voor de beoefening harer edeler kunst, besteedde zij aan het maken van ruwe kleeren voor de armen. Het is niet onwaarschijnlijk, dat er een denkbeeld van boetedoening in die bezigheid lag en dat zij letterlijk een genieting ten offer bracht, door zooveel uren aan dergelijk grof handwerk te wijden. In haar natuur lag een rijke, weelderige, Oostersche karaktertrek — een smaak voor het overladen schoone, een trek, die zich, behalve in de verrukkelijke voortbrengsels harer naald, bij geen enkele gelegenheid in haar leven kon uiten. Vrouwen scheppen een, voor het andere geslacht onbegrijpelijk genot, uit het fijne werk met de naald. Voor Hester Prynne kan het een manier zijn geweest, om den hartstocht van haar leven tot uiting te brengen en daardoor te bevredigen. Gelijk alle andere vreugden, verwierp zij ook deze als zondig.

Dat haar geweten zich op zoo ziekelijke wijze met een onbelangrijke zaak moeide, duidde, naar wij moeten vreezen, niet op een oprecht en standvastig berouw, maar op iets twijfelachtigs, iets wat misschien in den grond slecht was, diep in haar binnenste.

Op deze wijze gelukte het Hester Prynne weer een taak in de wereld te komen vervullen. Met de aangeboren veerkracht van haar karakter en zeldzame bekwaamheid, kon de wereld haar niet geheel uitwerpen, schoon zij haar gemerkt had met een teeken, ondraaglijker voor een vrouwenhart, dan dat, hetwelk Kaïn's voorhoofd brandmerkte. In heel haar omgang met de maatschappij echter was niets, waardoor zij het gevoel kon hebben, dat zij ertoe behoorde. Ieder gebaar, ieder woord, en zelfs het zwijgen van degenen, met wie zij in aanraking kwam, hielden in en drukten ook vaak uit, dat zij uitgebannen was en even alleen, alsof zij een andere sfeer bewoonde, dan wel met de gemeenschappelijke natuur door andere organen en zintuigen in verbinding stond dan de rest van het menschdom. Bij moreele belangen stond zij terzijde en toch vlak bij, als een geest, die den hem zoo gemeenzamen hoek van den haard opnieuw bezoekt, doch zich niet langer meer zichtbaar of tastbaar kan maken; die niet meer mee kan lachen met de vreugde van het huisgezin noch mee kan treuren met de smart zijner verwanten en die, indien het hem gelukte zijn verboden sympathie te doen blijken, slechts schrik en gruwelijken afkeer zou verwekken. Deze gevoelens en daarnaast de

bitterste minachting schenen inderdaad nog het eenige deel, dat zij in 't hart van 't algemeen had behouden. Het was geen fijngevoelige tijd, en haar positie werd vaak, al begreep zij deze ook nog zoo goed en bestond er nog zoo weinig gevaar, dat zij ze zou vergeten, weer door een allerruwste aanraking op de teerste plek met nieuwe smart voor haar levendig zelfbesef geplaatst. De armen, die zij uitkoos als voorwerpen voor haar milddadigheid, beschimpten, wij zeiden het reeds, vaak de de hand, welke werd uitgestrekt om hen bij te staan. Ook dames van hoogen rang, wier drempel zij ter wille van haar werk betrad, plachten vaak druppels alsem in haar hart te gieten, soms door die alchemie van boosaardigheid, waarmee vrouwen uit alledaagsche nietigheden een subtiel gif vermogen te brouwen; soms ook door een grovere uitdrukking, welke op de onbeschermde borst der lijderes neerkwam als een ruwe slag op een zwerende wonde. Hester had zichzelf lang en goed geschoold; zij antwoordde nimmer op die aanvallen, behalve met een vloed van karmozijn, onweerstaanbaar over haar bleeke wangen oprijzend en dan weer neerduikend in de diepte van haar boezem. Zij was verduldig — een martelares inderdaad — doch zij bad niet voor haar vijanden, opdat niet, ten spijt van haar streven om te vergeven, de zegenende woorden zich koppig verwringen mochten tot een vervloeking.

Onophoudelijk ook, en op duizenderlei andere manieren, ondervond zij de tallooze kloppingen van de smart, die de onverderfelijke, de steeds-

werkzame sententie van de Puriteinsche rechtbank zoo sluw en geslepen voor haar had uitgedacht. Geestelijken stonden op straat stil en spraken woorden van vermaning, waardoor een volksoploop, grijnslachend en tegelijk dreigend van blik, zich om de arme zondige vrouw verzamelde. Trad zij een kerk binnen, vol vertrouwen deel te verwerven aan den Sabbath-glimlach van ons aller Vader, dan overkwam 't haar vaak, te hooren, dat zij zelf tot tekst van de preek diende. Langzamerhand kreeg zij een vrees voor kinderen, want deze hadden van hun ouders een vaag denkbeeld opgevangen, dat er aan deze sombere vrouw, die zoo stil door de stad schoof, nooit in iemand anders gezelschap dan een enkel kind, iets gruwelijks was. Daarom lieten zij haar eerst voorbijgaan en volgden haar dan op een afstand met schrille kreten en het roepen van een woord, dat voor hun eigen kleine brein geen duidelijke beteekenis had, maar dat voor haar niet minder verschrikkelijk was, wijl het kwam van lippen, die het onbewust nabauwden. Het scheen te betoogen, hoe wijd verspreid haar schande was, zòò, dat heel de natuur er mede van wist; het had haar geen dieper smart kunnen verwekken, indien de boombladeren elkaar de duistere geschiedenis hadden toegefluisterd — de zomerbries haar gemurmeld — de winterstorm haar luid uitgeschreeuwd had! Nog een andere bizondere marteling lag in den starenden blik van een vreemd oog. Wanneer vreemdelingen nieuwsgierig naar de scharlaken letter keken — en geen enkele liet dit ooit na — dan brandden zij haar op-

nieuw in Hester's ziel, zoo sterk, dat zij zich vaak nauwelijks kon weerhouden — doch zich er toch steeds van weerhield — het symbool met de hand te bedekken. Maar evenzeer vermocht het oog, waaraan zij gewend was, een anderen keer weer zijn eigen bizondere kwelling te verwekken. Ondraaglijk was het, zooals, het met de koelheid der gewoonte, staarde. In 't kort, van 't eerste tot 't laatste ondervond Hester Prynne steeds die vreeselijke doodsangst, wanneer zij een menschelijken blik op het teeken voelde rusten; nooit werd de plek gevoelloos; zij scheen, integendeel, door de dagelijksche foltering, steeds gevoeliger te worden.

Doch soms, eens in den loop van vele dagen, of bijwijlen van vele maanden, voelde zij een blik — een menschelijk oog op het schandemerk rusten, die een oogenblik verlichting scheen te schenken, alsof haar pijn half werd gedeeld. Het volgende oogenblik stroomde alles weer terug, met nog een heftiger klopping van de pijn, want, in die korte tusschenpooze, had zij opnieuw gezondigd. Had Hester alleen gezondigd?

Haar verbeelding leed eenigszins en zou, ware zij zedelijk en verstandelijk van teerder weefsel geweest, nog meer geleden hebben door de vreemde en eenzame foltering van haar leven. Zoo alleen heen en weer schrijdend in die kleine wereld, waarmee zij voor het uiterlijk verbonden was, leek het Hester bijwijlen — indien dit geheel verbeelding was, dan was deze toch te machtig om er weerstand aan te bieden — voelde of verbeeldde zij zich dus, dat de Scharlaken letter haar een nieuw

zintuig had verleend. Zij sidderde bij de gedachte, maar toch kon zij niet nalaten te gelooven, dat die haar een sympathische kennis meedeelde van de in andere harten verborgen zonde. De onthullingen, die haar op die wijze gewerden, sloegen haar met schrik. Wat waren ze? Konden zij iets anders zijn dan de arglistige influisteringen van den boozen engel, die zoo gaarne de worstelende vrouw, nog slechts ten halve zijn slachtoffer, zou hebben willen overtuigen, dat het uiterlijk mom van reinheid slechts een leugen was en dat, indien de waarheid allerwegen openbaar werd, er scharlaken letters op menigen boezem, behalve dien van Hester Prynne zouden opgloeien? Of moest zij die influisteringen — zoo duister en toch zoo duidelijk — als waarheid aanvaarden? Bij al de ellende, die zij ervoer, was niets zoo gruwelijk en walgingwekkend als dat gevoel. Het verbijsterde en het stuitte haar tevens, doordat het op zoo oneerbiedige wijze en zoo te ongelegener tijd zich levendig deed gevoelen. Soms klopte het roode schandeteeken op haar boezem van sympathie, wanneer zij een eerwaarden dienaar des Woords of overheidspersoon voorbij ging, een model van vroomheid en gerechtigheid, tot wien dit geslacht vol antieke vereering als tot een sterveling opzag, die met de engelen wandelde. „Wat voor slechtheid is er aan de hand?" moest Hester bij zichzelf zeggen. En sloeg zij haar oogen met tegenzin op, dan was daar geen menschelijke gestalte binnen haar gezichtskring dan de gedaante van dien aardschen heilige! Dan weer deed zich halstarrig een geheimzinnig zuster-

schap voelen, wanneer zij den gewijden en strengen blik van de een of andere matrone op zich gericht voelde, die, naar de faam allerzijds meldde, haar leven lang iets als koude sneeuw in haar boezem had bewaard. Die sneeuw, waarop de zon nooit geschenen had, in den boezem der matrone, en het brandende schandeteeken op Hester Prynne's borst — wat konden zij gemeen hebben? Of, weer een andere maal, was 't de electrische trilling, die haar waarschuwde: „Zie, Hester, hier is een gezellin!" en dan, opziende, ontdekte zij de oogen van een jong meisje, dat naar de Scharlaken letter gluurde, schuw en van terzijde, en zich snel weer afwendde, met een zwak, kil karmozijn op de wangen, alsof haar reinheid door dien blik van een oogenblik reeds eenigermate bezoedeld was. O, Duivel, wiens talisman dat noodlottige symbool was, zoudt gij dan niets, hetzij jeugd of ouderdom, voor deze arme zondares ter vereering overlaten? — zoo een verlies van alle geloof toch is steeds een van de droevigste gevolgen der zonde. Doch aanvaarden wij het als een bewijs, hoe nog niet alles verdorven was in dit arme slachtoffer van haar eigen broosheid en de harde wet der menschen: Hester Prynne worstelde nog, ten einde te kunnen gelooven, dat geen medesterveling schuldig was als zij.

Het gemeene volk, dat in die sombere oude tijden, steeds aan alles wat zijn verbeelding trof, een groteske verschrikking meedeelde, vertelde omtrent de scharlaken letter een verhaal, dat wij maar al te licht zouden kunnen uitwerken tot een

vreeselijke legende. Men verzekerde, dat het symbool niet maar eenvoudig uit scharlaken stof bestond, in een aardschen verfpot gedoopt, maar dat het schroeiend rood was van helsch vuur en men het vuriglijk kon zien gloeien, wanneer Hester Prynne 's nachts buiten rondliep. En wij moeten ook zeggen, dat het Hester's boezem zoo diep zengde, dat er wellicht in dit verhaal meer waarheid school, dan ons modern ongeloof geneigd is toe te geven.

VI. PAARL.

Wij hebben tot nog toe nauwelijks gerept over het kind: dat kleine schepsel, welks onschuldig leventje, naar het ondoorgrondelijk raadsbesluit der Voorzienigheid, als liefelijke en onsterfelijke bloem was voortgesproten uit de geile weelderigheid van een schuldigen hartstocht. Hoe vreemd scheen het de droeve vrouw, wanneer zij gadesloeg, hoe het groeide, hoe de schoonheid van het kind iederen dag schitterender werd, en hoe de schranderheid reeds haar sidderende stralen wierp over de fijne gelaatstrekken van dit kind. Haar Paarl! — want zoo had Hester haar genoemd; niet alsof de naam bedoelde haar uiterlijk aan te duiden, dat niets bezat van dien kalmen, blanken, hartstochtsloozen glans, welke in de vergelijking lag opgesloten. Maar zij noemde het kind „Paarl," omdat het „van groote waarde" was — omdat het gekocht was met al wat zij bezat — haar moeders eenige schat! Hoe vreemd inderdaad! De menschen hadden de zonde dezer vrouw gebrandmerkt met een scharlaken letter, die zulk een machtige en noodlottige werking bezat, dat geen menschelijke sympathie haar kon bereiken, tenzij die zondig ware als zij zelf. God had, als een direct gevolg van de zonde, die de menschheid aldus gestraft had, haar een liefelijk kind gegeven, dat zijn plaats had aan dien zelfden onteerden boezem, ten einde haar moeder voor altijd te verbinden met het ras en het geslacht der menschen, en ten laatste zelf een zalige ziel in den hemel te worden. En toch vervulden deze gedachten Hester Prynne minder met hoop dan met vreeze. Zij wist, dat haar daad slecht was geweest; zij kon derhalve niet gelooven, dat de gevolgen ervan goed zouden zijn. Dag in, dag uit beschouwde zij vol vrees den zich ontplooienden aard van het kind, steeds beducht de een of andere duistere en wilde eigenaardigheid te ontdekken, beantwoordend aan de schuld, waaraan het zijn bestaan dankte.

Een lichamelijk gebrek had het zeker niet. Met haar volmaakte gestalte, haar stevigheid, en de natuurlijke behendigheid in het gebruik van al haar nog onbeproefde leedjes, scheen het kindje waardig in Eden te zijn voortgebracht: waardig daar achter te zijn gelaten als een speelgenootje voor de engelen, na de uitdrijving van der wereld eerste ouders. Het kind bezat de aangeboren gratie, welke niet steeds onveranderlijk gepaard gaat met feillooze schoonheid: haar kleedij, hoe eenvoudig ook, maakte steeds op wie het meisje aanschouwde den indruk, alsof dit juist het gewaad was dat haar 't beste stond. Doch kleine Paarl ging niet in boersche stof gehuld. Haar moeder had, met een ziekelijke bedoeling, die wij beter later kunnen begrijpen, de rijkste stoffen gekocht, die te verkrijgen waren, en liet haar verbeeldingsgave vrij spel bij het schikken en versieren van de gewaden, die het kind voor het oog der wereld droeg. Zoo prachtig was het kleine figuurtje, wanneer het dus uitgedoscht verscheen, en zoo glanzend Paarl's eigen schoonheid, uitschijnend door de prachtige gewaden, die bleeker liefelijkheid mogelijk hadden gedoofd, dat er heel een stralenkrans om haar stond

op den duisteren vloer van de hut. En toch maakte een boersch jurkje van de grofste stof, gescheurd en bevuild door het ruwe spel van het kind, haar een even volmaakt schilderij. Paarl's uiterlijk was vol van de betoovering eener oneindige verscheidenheid; in dit eene kind scholen vele kinderen, al de spelingen omvattend, die er liggen tusschen de woudbloem-bekoorlijkheid van een boerenkindje en den luister in het klein van een prinsesje. Maar door dit alles heen ging een trek van hartstocht, een zekere diepe gloed, welken zij nooit verloor; en ware zij, bij een van haar vele veranderingen, zwakker of bleeker geworden, dan zou zij hebben opgehouden zich zelf te zijn — zou zij niet langer Paarl zijn geweest!

Deze uiterlijke veranderlijkheid verried, en vertolkte slechts ten naastenbij, de veelvoudige eigenschappen van haar innerlijk leven. Haar natuur scheen diepte zoowel als verscheidenheid te bezitten doch — of anders misleidde Hester's vrees haar — het ontbrak die natuur aan de mogelijkheid om in betrekking te treden met en zich aan te passen aan de wereld, waarin zij geboren was. Het was onmogelijk het kind aan regelen onderworpen te maken. Toen haar het leven werd geschonken, was een geweldige wet verbroken, en het gevolg was een wezentje, welks elementen wellicht wel schoon en schitterend waren, doch geheel ongeordend, of voor 't minst van een orde, geheel naar eigen aard, waarin de norm van verscheidenheid en overeenstemming moeilijk of onmogelijk te onderkennen viel. Hester kon zich slechts rekenschap

geven van het karakter van het kind — en zelfs op die wijze uiterst vaag en onvolledig — door zich in herinnering te roepen, wat zij zelf was geweest, gedurende die allergewichtigste periode, waarin Paarl haar zieltje opzoog uit de geestelijke wereld en haar lichamelijke gestalte uit aardsche stof. Haar moeders overspannen toestand was het medium geweest, waardoor de stralen van het zedelijk leven aan het ongeboren kind waren toegestroomd en, hoe blank en rein die ook van oorsprong mochten geweest zijn, zij hadden de felle vlekken van karmozijn en goud, den blakenden gloed, de zwarte schaduwen en het ongetemperde licht van die tusschenstof aangenomen. Bovenal echter werd de oorlog, die in Hester's gemoed gedurende die periode gewoed had, in Paarl voortgezet. Zij kon haar eigen wilden, wanhopigen, alles braveerenden gemoedstoestand, de opvliegendheid van haar temperament, ja sommige van de wolkenbonken van somberheid en neerslachtigheid, die in haar hart gebroeid hadden, weer erkennen. Die werden nu verlicht door den morgenglans der stemming van een jong kind, doch later in den dag van haar aardsch bestaan, konden zij vruchtbaar blijken aan storm en wervelwinden.

De huiselijke tucht was in die dagen van vrijwat strenger aard dan thans. Dreigende blikken, harde vermaning, de veelvuldige toepassing van de roede, door het Schriftuurlijk gezag bevolen, werden niet slechts bij wijze van straf voor werkelijk kwaad aangewend, doch als een gezonde leefregel voor den wasdom en de bevordering van alle kin-

derlijke deugden. Niettemin liep Hester Prynne, de liefhebbende moeder van dit eenig kind, weinig gevaar te dwalen in de richting van onbehoorlijke strengheid. Gedachtig evenwel aan haar eigen dwalingen en ongelukken, trachtte zij vroegtijdig een teeder, maar strikt toezicht te oefenen over het kleine onsterfelijke wezen, dat aan haar zorg was bevolen. Doch deze taak ging haar vermogen te boven. Nadat zij èn glimlachjes èn booze blikken beproefd en had ingezien, dat geen van beide wijzen van behandeling eenigen berekenbaren invloed vertoonde, was Hester ten slotte gedwongen te berusten en het meisje door haar eigen aandriften te laten regeeren. Lichamelijke dwang of beperking baatte natuurlijk, zoolang ze duurden. Doch voor elke andere soort tucht, die zich richtte tot haar verstand of haar hart, kon kleine Paarl al of niet vatbaar zijn, doch dan slechts naar gelang van de gril, die haar op het oogenblik beheerschte. Al kind dat Paarl nog was, haar moeder raakte reeds bekend met zekeren eigenaardigen blik, welke haar waarschuwde, wanneer het weggeworpen moeite was om aan te dringen, te overtuigen of te pleiten. Het was een blik, zoo vol begrip, en toch onverklaarbaar, zoo hardnekkig, en soms zoo boosaardig, gemeenlijk echter vergezeld van een wilde opwinding, dat Hester in zulke oogenblikken niet kon nalaten te vragen, of Paarl wel een menschenkind was. Zij scheen dan eer een luchtelf, die, na een korte pooze haar fantastische grollen op den vloer der hut te hebben gespeeld, weer met een spottend lachje zou wegvlieden. Rees die blik in

haar wilde, heldere, diep-zwarte oogen dan verleende hij haar een vreemde ver-heid en onaantastbaarheid: het was, alsof zij dan in de lucht zweefde, en weer mocht verdwijnen, als een glimmerend licht, dat komt, wij weten niet vanwaar en gaat, wij weten niet waarheen. Wanneer zij dien blik zag, voelde Hester een drang om naar het kind toe te snellen — de kleine elf te achtervolgen in haar vlucht, die zij dan onveranderlijk begon — haar aan de borst te drukken, vast te omklemmen en met nadruk te kussen — niet zoozeer uit overvloeiende liefde als wel om zichzelf te verzekeren, dat Paarl vleesch en bloed, en niet volslagen inbeelding was. Doch werd zij dan gegrepen, dan deed Paarl's lach, schoon vol vroolijkheid en muziek, de moeder haast nog meer twijfelen dan te voren.

Diep getroffen door die verbijsterende en bedriegelijke spokerij, welke zich zoo vaak schoof tusschen haar en den eenigen schat, dien zij zoo duur had gekocht en die haar heel de wereld was, barstte Hester soms in hartstochtelijke tranen uit. Dan zou misschien — want het was niet te voorzien, hoe het haar zou aandoen — Paarl een boos gezichtje opzetten en haar kleine vuistje ballen en haar kleine gezichtje tot een harden, gevoelloozen blik van ontevredenheid vertrekken. Niet zelden echter ging zij dan opnieuw en nog luider dan te voren lachen, als een ding, dat ongevoelig en onvatbaar is voor menschelijke smart. Of — maar dit geschiedde zeldzamer — het kon ook gebeuren, dat een storm van wilde smart haar schokte, dat ze haar

liefde voor moedertje in afgebroken woordjes uitsnikte, en het er op scheen toe te leggen, te bewijzen, dat zij een hart bezat, door het te breken. Doch Hester kon zich eigenlijk niet veilig aan die stormachtige teederheid toevertrouwen: die ging even spoedig voorbij, als zij gekomen was. Terwijl zij over al die dingen peinsde, voelde de moeder zich als een, die een geest heeft opgeroepen, doch door de een of andere onregelmatigheid bij het bezweringsproces, er niet in geslaagd is het tooverwoord machtig te worden, dat die nieuwe en onbegrijpelijke intelligentie in toom zou kunnen houden. Zij was alleen werkelijk gerust, wanneer het kind vreedzaam in slaap lag. Dan was zij zeker van 't bezit en smaakte uren van rustig, droevig, doch verrukkelijk geluk, tot kleine Paarl ontwaakte — misschien met die boosaardige uitdrukking, uitglinsterend van onder haar opengaande oogleedjes!

Hoe spoedig — hoe zonderling vlug inderdaad! — kwam Paarl tot een leeftijd, waarop zij in staat was tot omgang met de buitenwereld, die verder ging dan haar moeders altijd gereeden glimlach en liefdewoordjes! En welk een geluk zou het geweest zijn, had Hester Prynne haar helder vogelstemmetje kunnen hooren opklinken onder het rumoer van andere kinderstemmen en het geluid van haar eigen lieveling kunnen onderscheiden en ontwarren te midden van de verwarde kreten van een troep stoeiende kinderen! Maar dit kon nimmer zijn. Paarl was door haar geboorte een banneling in de kinderwereld. Zij, de elf van het booze embleem

en voortbrengsel der zonde, had geen recht onder gedoopte kinderen. Niets was merkwaardiger dan hoe, naar het scheen, het kind als bij instinkt haar eenzaamheid doorgrondde: hoe het lot een onverbreekbaren cirkel om haar had getrokken, kortom heel de eigenaardigheid van haar verhouding ten opzichte van andere kinderen. Hester had, sinds zij uit de gevangenis was ontslagen, nog nooit zonder het kind den starenden blik van het publiek ondergaan. Bij al haar gangen door de stad was ook Paarl steeds aanwezig: eerst als zuigeling in haar armen, later als het kleine meisje, de begeleidster harer moeder, wier wijsvinger zij met den vollen greep van het handje vasthield, terwijl zij met drie of vier stapjes tegen een van Hester's schreden meetrippelde. Zij zag de kinderen der nederzetting op de grasranden der straat, of op de drempels der huizen zich vermaken op een dier sombere manieren, die de Puriteinsche opvoeding toestond: waarbij ze misschien naar de kerk gaan, of het geeselen van Kwakers speelden, of skalpen haalden in een spiegelgevecht met de Indianen of elkaar met nagebootste heksentoeren aan 't schrikken maakten. Paarl zag het, staarde vol aandacht, maar trachtte nooit kennis te maken. Sprak men haar aan, dan sprak zij niet terug. Verzamelden de kinderen zich echter om haar heen, zooals zij somtijds deden, dan werd Paarl werkelijk vreeselijk in haar woedetje, raapte zij steenen, om naar ze te smijten en deed dat met schrille, onverstaanbare uitroepen, die haar moeder deden sidderen, daar ze zoozeer den klank hadden van vervloe-

kingen eener heks in een onbekende taal.

De waarheid was, dat de kleine Puriteinen, die van het onverdraagzaamste geslacht waren, dat ooit leefde, een vaag idee hadden gekregen van iets uitheemsch, onaardsch, of tegengestelds aan de gewone manieren, zoowel bij moeder als bij kind en hen daarom in hun hart verachtten en niet zelden uitscholden. Paarl voelde, hoe zij dachten, en vergold het met den bittersten haat, die bij mogelijkheid in den boezem van een kind kan opschieten. Die uitbarstingen van een heftig temperament hadden een soort waarde en zelfs gerustzstelling voor de moeder, daar er tenminste een te doorgronden gemoedsernst uit sprak, in stede van de buiige grilligheid, die haar zoo vaak in de gedragingen van het kind tegenstond. Het ontzette haar evenwel, dat zij ook hier weer een schimachtige weerspiegeling bespeurde van het kwaad, dat in haarzelf geleefd had. Al die vijandschap en hartstocht had Paarl, bij onvervreemdbaar recht, uit Hester's hart geërfd. Moeder en dochter stonden in denzelfden cirkel, buiten de menschelijke maatschappij gesloten, te samen, en in de natuur van het kind schenen die onrustige elementen voort te leven, die Hester Prynne vòòr Paarl's geboorte hadden verbijsterd, maar die langzamerhand door de verzachtende invloeden van het moederschap gesust waren.

Tehuis, binnen en om haar moeders hut, had Paarl geen behoefte aan een wijden en verscheiden kring van bekenden. Uit haar eigen altijdscheppenden geest kwam de tooverkracht van het

leven voort, die zich aan duizend dingen meedeelde, zooals een toorts een vlam ontsteekt, waar men haar ook aanbrengt. De onwaarschijnlijkste dingen — een stok, een bundeltje lapjes, een bloem — waren de poppen van Paarl's tooverkracht en werden, zonder eenige uiterlijke verandering te ondergaan, geestelijk aangepast aan ieder drama, dat het tooneel van haar innerlijke wereld in beslag nam. Haar èène kinderstemmetje diende meteen heel een menigte van verbeelde personages, oude en jonge, om erbij te praten. De pijnboomen, oud, zwart en plechtig, die zuchten en andere melancholieke geluiden op den adem van de bries slaakten, behoefden weinig verandering om voor Puriteinsche ouders door te gaan: de leelijkste onkruiden van den tuin waren hun kinderen, en Paarl ranselde ze alleronbarmhartigst en trok ze uit den grond. Het was wonderbaarlijk, in welk een wijde verscheidenheid van vormen haar geest zich uitte, vormen zonder verband weliswaar, van den hak op den tak springend en altijd in een toestand van bovennatuurlijke bedrijvigheid — spoedig neerzinkend, als waren ze uitgeput door een zoo snel en koortsachtig levensgetij, maar dan weer gevolgd door andere gestalten met even wilde energie. Met niets was het beter te vergelijken dan met de fantasmagorieën van het noorderlicht. In dit spel der fantasie en de speelschheid van een groeienden geest alleen lag misschien niet meer opmerkelijks dan bij andere kinderen van glanzende gaven, behalve dat Paarl, waar menschelijke speelmakkertjes haar ontbraken, meer aangewezen was op de

vizionaire menigte, die zij schiep. Het eigenaardige lag veel meer in de vijandige gevoelens, waarmee het kind al die schepsels van haar eigen hart en geest beschouwde. Zij schiep nooit een bevriende gestalte, maar scheen altijd met forsche hand drakentanden te zaaien, waaruit een oogst van gewapende vijanden ontsprong, tegen wie zij dan ten strijde rende. Het was onuitsprekelijk droevig — en hoe diep moest dan de smart wel zijn voor een moeder, die in haar eigen hart de oorzaak voelde! — bij een zoo jong wezentje dat voortdurend besef van een vijandige wereld gade te slaan, en een zoo onstuimige oefening van de geestkracht, welke haar zaak in den strijd, die noodzakelijk moest volgen, moest hoog houden.

Als ze naar Paarl staarde, liet Hester vaak haar werk op de knieën zinken en riep, in een benauwenis, die zij maar al te gaarne hadde verborgen, doch die zichzelve uiting verschafte, half sprekend, half kreunend: „O Vader in den Hemel — indien Gij nog mijn Vader zijt — zeg mij, wat dat wezentje is, dat ik ter wereld heb gebracht!" En Paarl, hetzij zij den uitroep hoorde, of door een fijner kanaal die angstkloppingen gewaar werd, placht dan haar levendig, fraai gezichtje naar haar moeder te keeren, met het verstand van een bovenaardsch wezentje te lachen, en haar spel te hervatten.

Een eigenaardigheid van de wijze, waarop het kind zich gedroeg, blijft nog te verhalen. Het allereerste ding, dat zij in haar leventje had opgemerkt, was — wat? — niet moeders glimlach, om er, zoo-

als andere kindertjes doen, met dat zwakke onvoldragen glimlachje van het mondje op te antwoorden, dat men zich dan later zoo onzeker herinnert en waarover men zoo verteederd napraat, of het nu inderdaad een glimlach was. In geenen deele! Het eerste voorwerp, dat Paarl gewaar scheen te worden was — moeten wij het zeggen? — de scharlaken letter op Hester's boezem! Op zekeren dag, toen haar moeder over het wiegje bukte, waren de oogen van het kindje geboeid door het glinsteren van het gouden borduursel om de letter heen, en haar handje uitstekend, greep zij er naar, terwijl ze glimlachte, maar niet op twijfelachtige wijze, doch met een beslisten glans, die haar gezichtje het uitzicht verleende van een veel ouder kind. Toen pakte Hester Prynne, naar adem snakkend, het noodlottige teeken, instinktmatig beproevend het weg te rukken, zulk een oneindige marteling veroorzaakte haar die begrijpende aanraking van Paarl's kinderhandje. En toen, alsof haar moeders gebaar van benauwdheid slechts beteekende, dat ze een grapje met haar wilde maken, keek kleine Paarl haar opnieuw in de oogen en glimlachte weer. Van dat oogenblik af had Hester, behalve wanneer het kind sliep, zich nooit een oogenblik veilig gevoeld: geen oogenblik in staat kalm van haar te genieten. Weken, het is waar, konden soms verloopen, waarin Paarl's blik niet één keer zich op de scharlaken letter vestigde, maar dan gebeurde het weer onverwachts, als de slag van een plotselingen dood, en steeds met dien eigenaardigen glimlach en die

zonderlinge uitdrukking in de oogen.

Eenmaal kwam die grillige, elf-achtige oogopslag in de oogen van het kind, terwijl Hester naar haar eigen beeltenis erin staarde, zooals moeders zoo gaarne doen; en eensklaps — want vrouwen, die eenzaam zijn en wier hart verstoord is, worden door onberekenbare begoochelingen gekweld — verbeeldde zij zich, dat zij, niet haar eigen miniatuur-portret, maar een ander gelaat in het kleine zwarte spiegeltje van Paarl's oogen aanschouwde. Het was een gelaat, op dat van een duivel gelijkend, vol glimlachende boosaardigheid, doch dat een gelijkenis droeg met trekken, die zij uitstekend had gekend, schoon zelden met een glimlach en nooit met boosaardigheid erin. Het was, alsof een booze geest het kind bezat en juist op dat oogenblik spottend voor den dag had gegluurd. Later was Hester nog vaak, schoon minder levendig, door diezelfde begoocheling gepijnigd.

In den namiddag van zekeren zomerdag, toen Paarl reeds groot genoeg was om vrij rond te loopen, vermeide zij zich met handenvol wilde bloemen te garen en die één voor één naar haar moeders borst te mikken, terwijl ze als een kleine elf op en neer danste, telkens als zij de scharlaken letter raakte. Hester's eerste beweging was geweest, haar boezem met haar gevouwen handen te bedekken. Doch hetzij uit trots of gelatenheid, of een gevoel, dat haar boetedoening 't best mocht worden voltrokken door die onuitsprekelijke pijn, zij bood aan den aandrang weerstand en zat recht overeind, bleek als de dood, droevig in kleine

Paarl's wilde oogjes kijkend. Nog steeds duurde het bombardement der bloemen, die bijna steeds het doel troffen en de borst der moeder met kwetsuren bedekten, waarvoor zij in deze wereld geen balsem kon vinden, noch wist, hoe die in een andere te zoeken. Ten slotte, toen haar schietgerei geheel op was, stond het kind stil en staarde Hester aan, terwijl dat kleine lachende beeldje van een duivel te voorschijn gluurde — of, hetzij dit al of niet het geval was, haar moeder zich dit althans verbeeldde — uit den ondoorgrondelijken afgrond van haar zwarte kleine oogen.

„Kind, wat ben je toch?" riep de moeder.

„O, ik ben jouw kleine Paarl!" antwoordde het kind.

Maar terwijl ze het zei, lachte Paarl en begon op en neer te dansen met de vroolijke gebaren van een kleine kabouter, wiens eerstvolgende gril wel mocht zijn om door den schoorsteen naar boven te vliegen.

„Ben je wel waarlijk mijn kindje?" vroeg Hester.

En zij stelde die vraag ook niet maar zoo losweg, doch op dat oogenblik althans met vrij wat ernst, want Paarl's verwonderlijke intelligentie was zoo, dat haar moeder half twijfelde, of zij niet bekend was met de verborgen toovermacht van haar bestaan en zich nu niet wellicht zou ontdekken.

„Ja; ik ben kleine Paarl!" herhaalde het kind, voortgaande met haar spelletje.

„Je bent niet mijn kindje! Je bent niet mijn Paarl!" sprak de moeder half in scherts; want het

gebeurde vaak, dat er een speelsche aandrift over haar kwam midden in haar diepste smart. „Vertel me dan toch eens, wat je bent, en wie je hierheen zond?"

„Toe, vertel jij 't me, moeder!" sprak nu het kind ernstig en ze kwam naar Hester toe, en drukte zich dicht tegen haar knieën. „Toe, vertel jij 't me!"

„Je Hemelsche Vader heeft je gezonden!" antwoordde Hester Prynne.

Doch zij zei het zoo weifelend, dat dit aan de scherpzinnigheid van het kind niet ontging. Hetzij nu haar gewone grilligheid haar ertoe dreef, of een booze geest haar ertoe aanzette, maar zij stak haar kleine wijsvingertje omhoog en raakte de scharlaken letter aan.

„Nee, die zond mij niet!" riep ze met nadruk. „Ik heb geen Hemelschen Vader."

„Sst, Paarl, sst! Je mag zoo niet praten!" antwoordde de moeder, terwijl ze een kreunen onderdrukte. „Hij heeft ons allen in deze wereld gezonden. Hij zond zelfs mij, je moeder. Dus, jou nog des te meer! Of, zoo niet, jou vreemd elfenkind, waar kom je dan vandaan?"

„O, vertel 't me toch! Vertel 't me toch!" antwoordde Paarl, nu niet langer in ernst, maar lachend en over den grond ravottend. „Jij moet 't me vertellen!"

Maar Hester kon de vraag niet oplossen, daar ze zelf in een treurig labyrinth van twijfel verkeerde. Zij herinnerde zich — half glimlachend, maar huiverend — de praatjes van haar buren het stadsvolk, dat, na vergeefs elders te hebben uitgezien

naar den vader van het kind, op grond van eenige van haar vreemde eigenaardigheden rondstrooide, dat de arme kleine Paarl van demonische afkomst was: van dat soort, dat sinds de oude Katholieke tijden, steeds weer van tijd tot tijd op aarde was gezien, door middel van de zonde der moeder in 't leven geroepen, ter volvoering van 't een of ander vuig, misdadig doel. Luther was, volgens de lasterpraatjes van zijn vijanden, de monniken, een jong van dat helsche broedsel, en Paarl was niet het eenige kind, aan 't welk die rampzalige oorsprong onder de Puriteinen van Nieuw Engeland werd aangewreven.

VII. DE HAL VAN DEN GOUVERNEUR.

Op zekeren dag ging Hester Prynne naar de woning van Gouverneur Bellingham, met een paar handschoenen, die zij volgens zijn opdracht had omzoomd en geborduurd, en die bij de eene of andere groote statiegelegenheid moesten worden gedragen, want, ofschoon het toeval van de volkskeuze dezen vroegeren heerscher een paar treden van den hoogsten rang had doen dalen, bekleedde hij toch nog een eervolle en invloedrijke plaats onder de Overheid der kolonie.

Daar was nog een andere en veel gewichtiger reden dan het afleveren van een paar geborduurde handschoenen, welke Hester op dat oogenblik aanspoorde om een onderhoud te trachten te hebben met een zoo machtig personage, die een zoo groot deel had in de zaken der nederzetting. Het was haar ter oore gekomen, dat bij sommige van de leidende inwoners, die de strengere orde van beginselen in religie en bestuur hooghielden, het plan was gerezen, haar van haar kind te berooven. Van de veronderstelling uitgaande, dat Paarl, zooals wij reeds te verstaan gaven, van demonische afkomst was, redeneerden deze goede lieden niet onredelijk, dat een Christelijke meewarigheid met de ziel der moeder vereischte, zulk een struikelblok van haar pad weg te nemen. Was het kind daarentegen werkelijk bekwaam tot moreelen en godsdienstigen wasdom en bezat het de elementen voor uiteindelijke zaligmaking, dan zou het ongetwijfeld des te meer 't vooruitzicht genieten, die voordeelen

deelachtig te worden, indien men het onder een wijzer en beter voogdij dan van Hester Prynne overbracht. Onder diegenen, die dit plan bevorderden was, naar men zei, Gouverneur Bellingham een van de werkzaamsten. Het moge ons zonderling en zelfs niet weinig lachwekkend schijnen, dat zulk een kwestie, die in later dagen aan geen hooger oordeel zou zijn onderworpen dan van de notabele mannen der stad, toen een zaak was, waarover men openlijk redetwistte, en waarin staatslieden van beteekenis partij kozen. Doch in dien primitief-eenvoudigen tijd werden zelfs zaken van veel geringer publiek belang en van veel minder gewicht in zichzelf dan het welvaren van Hester en haar kind, op vreemde wijze in de beraadslagingen van wetgevers en staatszaken gemengd. Nauwelijks of zelfs niet vroeger dan ons verhaal lag de tijd, toen een twist betreffende het eigensdomsrecht van een varken niet alleen een vurigen en bitteren strijd in het wetgevend lichaam der kolonie verwekte, doch ook tot een gewichtige wijziging in het kader der wetgeving aanleiding gaf.

Vol bekommernis derhalve, — maar zoo overtuigd van haar eigen recht, dat de strijd nauwelijks ongelijk scheen tusschen het publiek aan de éene zijde en een verlaten vrouw, slechts gerugsteund door het medegevoel der natuur, aan de andere, — begaf Hester Prynne zich van haar eenzame hut op weg. De kleine Paarl was natuurlijk haar metgezel. Zij was nu op een leeftijd, dat zij gemakkelijk aan haar moeders zij kon meeloo-

pen en waar ze voortdurend van den morgen tot zonsondergang in beweging was, had zij een heel wat langeren tocht kunnen volbrengen dan die nu voor haar lag. Niettemin vroeg zij vaak, meer uit een gril dan omdat het noodig was, dat haar moeder haar in de armen zou nemen, maar dwong dan even spoedig weer, om neergezet te worden, en dan dartelde ze voor Hester uit op het grazige pad, vaak zich verstappend en tuimelend zonder zich te bezeeren. Wij hebben reeds van Paarl's rijke en weelderige schoonheid gesproken — een schoonheid, die uitscheen in diepe en levendige tinten, een heldere gelaatskleur, oogen, die zoowel zeer diep als zeer glanzend waren, en haar, nu reeds van een zwaar, glanzend bruin en dat in later jaren bijna zwart zou lijken. Daar scheen vuur in haar en door haar heen: zij leek zoo recht de onbedachte spruit van een oogenblik van hartstocht. Haar moeder had, toen ze het gewaad van het kind vervaardigde, de weelderig-prachtige neigingen harer verbeelding vrij spel gelaten en haar in een karmozijn-fluweelen tuniek van een bizonderen snit gedost, overvloedig geborduurd met fantasie-versieringen en krullen van gouddraad. Zulk een kleurengloed, die aan wangen van flauwer bloesem een flets en bleek uitzicht zou hebben verleend, paste bewonderenswaardig bij Paarl's schoonheid en maakte haar tot het schitterendste vlammenstraaltje, dat ooit over de aarde danste.

Doch het was een merkwaardige eigenaardigheid van deze kleedij en van de heele verschijning

van het kind, dat ze den toeschouwer onvermijdelijk en onweerstaanbaar aan het teeken herinnerden, dat Hester Prynne gedoemd was op haar boezem te dragen. Het was de scharlaken letter in een anderen vorm; de scharlaken letter, met leven begiftigd! De moeder zelf had — alsof de roode schandvlek zoo diep in haar brein geschroeid was, dat al haar gedachten er den vorm van aannamen — die gelijkenis zorgvuldig uitgewerkt, uren van haast ziekelijke vindingrijkheid verkwistend, ten einde een overeenkomst te scheppen tusschen het voorwerp van haar liefde en het teeken van haar schuld en pijniging. Maar Paarl was ook in waarheid zoowel het eene als het andere en slechts ten gevolge van die identiteit was Hester erin geslaagd de scharlaken letter in haar verschijning zoo volmaakt voor te stellen.

Toen de twee wandelaars binnen het stadsgebied kwamen, keken de kinderen der Puriteinen op van hun spel — of wat bij die sombere kleinen voor spel doorging — en zeiden ernstig tot elkaar:

„Zie, daar is waarlijk de vrouw met de scharlaken letter; en waarachtig, daar loopt de gelijkenis van de scharlaken letter bovendien aan haar zijde! Kom, laat ons derhalve modder naar hen smijten!"

Maar Paarl, die een onverschrokken kind was, deed, na een boos gezicht te hebben gezet, met een voetje te hebben gestampt en haar vuistje met allerlei dreigende gebaren te hebben geschud, plotseling een uitval naar de groep van haar vijanden, en joeg ze alle op de vlucht. Zij leek, toen ze hen zoo onstuimig vervolgde, wel op een jeugdige

pestilentie — de scharlaken koorts, of een dergelijke halfgevleugelde doemengel — gezonden ter bestraffing van de zonden van het opkomende geslacht. Ook gilde en schreeuwde zij met een zoo vreeswekkend sterken klank, dat ze ongetwijfeld de hartjes der vluchtenden in hun binnenste deed sidderen. Toen de overwinning behaald was, keerde Paarl rustig naar haar moeder terug en keek haar glimlachend in 't gelaat.

Zonder verdere avonturen bereikten zij de woning van Gouverneur Bellingham. Dit was een groot houten huis, gebouwd in een stijl, waarvan nu nog voorbeelden bestaan in de straten onzer oudere steden; thans met mos begroeid, vervallend, en melancholiek in 't hart om de vele smartelijke en vreugdevolle gebeurtenissen, herinnerd of vergeten, die in hun schemerige kamers gebeurd zijn en voorbijgegaan. Toen echter lag nog de frischheid van het verstrijkende jaar er vanbuiten op en uit de zonnige vensters glinsterde de blijheid van een menschelijke woning, waar de dood nog nimmer was binnengetreden. Het huis had inderdaad een zeer opgeruimd uiterlijk, daar de muren overdekt waren met een soort stuc, waarin stukjes gebroken glas overvloedig waren verspreid, zoodat, wanneer de zonneschijn schuin over het front van het gebouw viel, het glinsterde en flonkerde, alsof er handenvol diamanten tegen aan gesmeten waren. Die schittering zou gepaster zijn geweest voor Aladdin's paleis dan voor de woning van een ernstigen ouden Puriteinschen overheidspersoon. Het was verder versierd met vreemde en

schijnbaar kabalistische figuren en diagrammen, in overeenstemming met den zonderlingen smaak van dien tijd, figuren, die in het stuc waren gekrast, toen dit er pas was opgelegd en nu hard en duurzaam geworden, voor de bewondering van latere tijden.

Paarl begon, toen zij dit schitterende wonder van een huis zag, bokkesprongen te maken en te dansen en verlangde gebiedend, dat de zonneschijn in zijn geheele breedte van den voorgevel afgestroopt zou worden en haar ter hand gesteld om er mee te spelen.

„Neen, kleine Paarl!" zei haar moeder; „je moet je eigen zonneschijn vergaderen. Ik kan er je niets van geven!"

Zij naderden nu de deur, die geboogd was en aan iederen kant geflankeerd door een smal torentje of vooruitspringend deel van het gebouw, beide met tralie-vensters voorzien, en met houten blinden om die zoo noodig te sluiten. Hester lichtte den ijzeren hamer op, die aan het deurportaal hing en gaf een klop, waaraan gehoor werd gegeven door een van des Gouverneurs contractslaven — een vrijgeboren Engelschman, maar nu gedurende zeven jaar een slaaf. Gedurende dien termijn was hij het eigendom van zijn meester, en een ding, dat evenzeer gekocht en verkocht kon worden als een os of een vouwstoel. De slaaf droeg de blauwe jas, die de gewone kleedij der bedienden in dien tijd en reeds lang voor dien in de oude erfelijke hallen van Engeland was.

„Is de edelachtbare Gouverneur Bellingham

thuis?" vroeg Hester.

„Ja, voorwaar," antwoordde de contractslaaf, terwijl hij met open oogen naar de scharlaken letter staarde, die hij, daar hij pas in het land gekomen was, nog nooit gezien had. „Ja, zijn erentfeste Edelachtbaarheid is tehuis. Doch hij heeft een tweetal bedienaars des Woords bij zich en ook een arts. Gij kunt zijn Edelachtbaarheid nu niet zien."

„Ik zal niettemin binnengaan," antwoordde Hester Prynne, en de contractslaaf, die misschien uit haar vastberaden uiterlijk en het glinsterende symbool op haar boezem opmaakte, dat zij een groote dame in den lande was, verzette er zich niet tegen.

Zoo werden de moeder en kleine Paarl in de intreehal toegelaten. Met vele verschillen, aan de hand gedaan door den aard van zijn bouwstoffen, het verschil in klimaat en een andere wijze van maatschappelijk leven, had Gouverneur Bellingham zijn nieuwe woning ontworpen volgens het plan der heerenhuizingen van deftigen stand in zijn geboorteland. Derhalve was er een wijde en redelijk hooge hal, zich uitstrekkend over de geheele diepte van het huis, waarmede alle andere vertrekken, min of meer onmiddellijk, in verbinding stonden. Aan het eene uiteinde was deze wijde ruimte verlicht door de vensters van de twee torentjes, die een kleinen schuilhoek vormden aan weerszijden van het portaal. Aan het andere einde werd zij, schoon gedeeltelijk beschaduwd door een gordijn, krachtiger verlicht door een van die gewelfde

hal-vensters, waarvan wij in oude boeken lezen en die voorzien was van een diepe, met kussens voorziene zitplaats. Hier lag op de kussens een foliodeel, waarschijnlijk de Kronieken van Engeland of andere even zwaarwichtige lectuur, evenals wij nu, in onzen tijd, eenige vergulde deelen laten slingeren op de tafel in het midden, opdat een toevallige gast ze kan doorbladeren. De meubels der hal bestonden in eenige zware stoelen, welker ruggen ingewikkeld bewerkt waren met festoenen van eikenhouten bloemen, en verder in een tafel van denzelfden smaak, alle uit den tijd van Elizabeth of misschien wat vroeger, erfstukken, hierheen gebracht uit des Gouverneurs ouderlijke woning. Op de tafel stond — ten teeken, dat het oude gevoel voor de Engelsche gastvrijheid niet achtergelaten was — een groote tinnen kan, op welks bodem, hadden Hester en Paarl erin gekeken, zij nog het schuimig overschot van een pas genoten teug ale hadden kunnen zien.

Aan den wand hingen een reeks portretten, de voorvaders van het geslacht Bellingham voorstellend, sommigen met het pantser op de borst en anderen met statige plooikragen en vreedzame toga's. Allen kenmerkten zich door den ernst en de strengheid, die oude portretten zoo onveranderlijk vertoonen, alsof zij eerder de spoken dan de schilderijen van heengegane grooten waren en met stroeve en onverdraagzame kritiek naar het streven en de genietingen der levenden staren.

Ongeveer in het midden van de eiken paneelen, waarmee de hal betimmerd was, hing een wapen-

rusting, die niet als de schilderijen een reliek der voorouders maar van zeer modernen datum was, want een bekwame wapensmid van Londen had ze vervaardigd in het jaar zelf, waarin Gouverneur Bellingham naar Nieuw Engeland overstak. Ze bestond uit een stalen helm, een kuras, een halsberg en scheenplaten met een paar handschoenen en een zwaard, dat er onder hing; alles en in 't bijzonder de helm en het kuras zoo glanzend gepolijst, dat ze met een blanken gloed straalden en overal in 't rond op den vloer licht verspreidden. Deze schitterende wapentooi was niet voor ijdel vertoon alleen bedoeld; de Gouverneur had hem op menig plechtig parade- en oefenveld gedragen en hij had bovendien aan het hoofd van een regiment in den Pequod-oorlog geschitterd. Want ofschoon hij opgevoed was als jurist en van Bacon, Coke, Noye en Finch placht te spreken als zijn beroepsgenooten, hadden de eischen van dit zijn nieuwe land Gouverneur Bellingham in een soldaat, zoogoed als een staatsman en regent, veranderd.

Kleine Paarl, die even veel behagen schepte in de glanzende wapenrusting als zooeven in den glinsterenden voorgevel van het huis, bracht een tijd door met in den gepolijsten spiegel van het borststuk te staren.

„Moeder," riep ze, „ik zie je hier. Kijk eens, kijk eens!"

Hester keek, om het kind te believen en zij zag, dat door het eigenaardige effect van dezen bollen spiegel, de scharlaken letter buitensporige en reusachtige verhoudingen vertoonde, zoo dat zij verreweg de meest in 't oog vallende trek van haar verschijning vormde. Werkelijk scheen zij er absoluut achter verborgen. Paarl wees ook in de hoogte een overeenkomstig konterfeitsel in het helmstuk aan, terwijl ze haar moeder met die feeachtige intelligentie toelachte, die een zoo gewone uitdrukking op haar gezichtje was. Ook die blik van ondeugende joligheid werd zoo breed en met zulk een kracht van uitdrukking in den spiegel weerkaatst, dat Hester Prynne er het gevoel door kreeg, alsof dit niet het beeld van haar eigen kind kon zijn, maar dat van een kabouter, die zich in Paarl's gedaante zocht uit te beelden.

„Kom mee, Paarl," zei ze, haar wegtrekkend. „Kom, kijk eens in dien mooien tuin. We kunnen daar misschien bloemen zien, mooiere dan we in de bosschen kunnen vinden."

Paarl liep dus naar het boogvenster, aan het uiteinde van de hal, en keek uit op een laan in een tuin, omzoomd door kortgeschoren gras en met aan weerszijden een soort van ruwe en onrijpe poging tot het aanleggen van een heesterplantsoen. Doch de eigenaar scheen de poging om aan deze zijde van den Atlantischen Oceaan, in een harden bodem en te midden van den zwaren strijd om het bestaan, den ingeboren Engelschen smaak voor decoratieven tuinaanleg over te brengen, reeds te hebben opgegeven als hopeloos. Kool groeide zoo maar in 't volle gezicht en een pompoen-rank, op eenigen afstand wortelend, was over de tusschenliggende ruimte heengestrengeld en

had een van zijn reusachtige producten direct onder het venster der hal gedeponeerd, als om den Gouverneur te waarschuwen, dat deze groote klomp plantaardig goud almee de rijkste versiering was, die Nieuw Engeland's bodem hem kon opleveren. Er groeiden echter een paar rozestruiken en een aantal appelboomen, waarschijnlijk afstammelingen van die, welke geplant waren door den Eerwaarden Meester Blackstone, den eersten kolonist van het schiereiland, die half mythologische persoonlijkheid, die door onze vroegste annalen rijdt, op den rug van een stier gezeten.

Paarl begon, op het gezicht der rozestruiken, te schreeuwen om een roode roos en kon niet tot bedaren worden gebracht.

„Stil, kind — stil!" zei haar moeder met nadruk. „Schreeuw niet, lieve kleine Paarl! Ik hoor stemmen in den tuin. Daar komt de Gouverneur en met hem eenige heeren!"

Inderdaad zag men aan het einde van de tuinlaan eenige personen het huis naderen. Paarl uitte, met volmaakte minachting van haar moeder's poging om haar te sussen, een spookachtigen schreeuw en werd toen stil, niet uit eenige notie van gehoorzaamheid, doch omdat haar levendige en beweeglijke nieuwsgierigheid door de verschijning van die nieuwe personen was gewekt.

VIII. HET ELFENKIND EN DE PREDIKER.

Gouverneur Bellingham in een wijden tabbaard en met een gemakkelijk kapje op — als waarmee heeren op leeftijd zich gaarne in hun huiselijke omgeving tooiden — wandelde vooraan en scheen zijn tuin te laten zien en uit te weiden over zijn voorgenomen verbeteringen. De wijde kring van een uitvoerigen halskraag, onder zijn grijzen baard, naar de verouderde mode der Regeering van Koning Jacob, maakte, dat zijn hoofd niet weinig geleek op dat van Joannes den Dooper op een schotel. De indruk, gewekt door zijn voorkomen, zoo stug en streng en bevrozen door meer dan herfstouderdom was weinig in overeenstemming met de kenmerken van waereldsche genietingen, waarmee hij blijkbaar zijn uiterste best had gedaan, zich te omringen. Doch het is een dwaling te veronderstellen, dat onze ernstige voorouders — schoon zij gewoon waren over het menschelijk bestaan slechts te spreken en te denken als een toestand, louter van beproeving en strijd, en schoon zij zonder veinzen bereid waren goed en leven op de roepstem van den plicht ten offer te brengen — het als een gewetenszaak beschouwden, die middelen van gemak en zelfs van weelde, welke op behoorlijke wijze binnen hun bereik lagen, te verwerpen. Dit was bijvoorbeeld nooit door den eerwaarden herder John Wilson geleerd, wiens baard, zoo wit als sneeuw, men over Gouverneur Bellingham's schouder heen kon zien, terwijl deszelfs drager de veronderstelling opperde, dat peren en perziken nog wel

in het klimaat van Nieuw-Engeland zouden kunnen worden ingeburgerd en dat men purperen druiventrossen wellicht zou kunnen nopen tegen den zonnigen tuinmuur te gedijen. De oude geestelijke, opgevoed aan den rijken boezem der Engelsche Kerk, bezat een lang gevestigden en gewettigden smaak voor alle goede en aangename zaken en hoe streng hij zich ook mocht toonen op den kansel of bij zijn openbare bestraffing van zulke overtredingen als van Hester Prynne, toch had de vriendelijke welwillendheid van zijn particulier leven hem warmer genegenheid gewonnen dan een van zijn ambtsbroeders genoot.

Achter den Gouverneur en Mr. Wilson kwamen twee andere gasten — de eene was de Eerwaarde Arthur Dimmesdale, van wien de lezer zich mogelijk herinnert, dat hij een kort en onwillig aandeel had gehad in het tooneel van Hester's teschandestelling en de andere, dicht naast hem, de oude Roger Chillingworth, iemand van groote ervaring in de natuur- en geneeskunst, die zich twee of drie jaar geleden in de stad had gevestigd. Men wist, dat deze geleerde man de geneesheer zoowel als de vriend was van den jongen geestelijke, wiens gezondheid in den laatsten tijd ernstig geleden had door zijn onbeperkte zelfopoffering aan de beslommeringen en de plichten van zijn herderlijke betrekking.

De Gouverneur, die voor zijn bezoekers uitging, beklom een of twee treden en bevond zich, toen hij de vleugels van het groote halvenster had opengeworpen, vlak tegenover kleine Paarl. De schaduw

van het gordijn viel op Hester Prynne en verborg haar ten deele.

„Wat hebben wij hier?" sprak Gouverneur Bellingham, met verwondering naar het scharlaken figuurtje voor zich kijkende. „Ik betuig, dat ik nooit iets dergelijks gezien heb sinds de dagen mijner ijdelheid, in den tijd van den ouden Koning Jacob, toen ik 't als een hooge gunst placht te rekenen, toegelaten te worden tot een hofmaskerade! Er placht een heele zwerm van die kleine verschijningen op feestdagen te zijn en wij noemden ze kinderen van den Heer van Wanbewind. Maar hoe komt zulk een gastje in mijn hal?"

„Ach, waarlijk!" riep de goede oude Mr. Wilson. „Wat voor kleine vogel van scharlaken pluimage mag dit zijn? Mij dunkt, ik heb juist zulke figuurtjes gezien, wanneer de zon door een rijk geschilderd venster scheen en gouden en karmozijnen beelden op den vloer afteekende. Maar dat was in het oude land. Zeg, kleintje, wie ben je en wat heeft je moeder bewogen je op die vreemde wijze uit te dosschen? Ben je een Christenkind — zeg? Ken je je catechismus? Of ben je een van die boosaardige elfen of feeën, die wij, met andere overblijfselen der Papisterij, in het vroolijke oude Engeland dachten achtergelaten te hebben?"

„Ik ben moeders kind," antwoordde het scharlaken beeldje, „en mijn naam is Paarl!"

„Paarl? — Robijn eerder! — of Koraal! of Roode Roos, op 't allerminste, naar je kleur te oordeelen!" antwoordde de oude prediker, terwijl hij zijn hand uitstak in een vergeefsche poging om kleine

Paarl op de wang te tikken. „Maar waar is die moeder van je? O! ik zie 't al," voegde hij erbij, en zich naar Gouverneur Bellingham wendend, fluisterde hij: „Dit is het eigenste kind, waarover wij gesproken hebben; en zie hier de ongelukkige vrouw, Hester Prynne, haar moeder!"

„Wat zeg je?" riep de Gouverneur. „Ja, wij hadden kunnen vermoeden, dat de moeder van zulk een kind noodzakelijk een scharlaken vrouw moest zijn en een waardig beeld van die van Babylon! Maar zij komt te goeder ure, en wij zullen ons onmiddellijk met deze zaak bezighouden."

Gouverneur Bellingham stapte door het venster in de hal, gevolgd door zijn drie gasten.

„Hester Prynne," sprak hij, terwijl hij zijn van nature strengen blik op de draagster van de scharlaken letter vestte, „er is in den laatsten tijd veel over u te doen geweest. Wij hebben wichtiglijk de vraag besproken of wij, die gezag en invloed hebben, ons geweten wel ontlasten door een onsterfelijke ziel, zooals er in gindsch kind is, toe te vertrouwen aan de leiding van eene, die gestruikeld en gevallen is in de strikken dezer wereld. Spreek gij, de eigen moeder van het kind! Zou het niet, denkt ge, voor het tijdelijk en eeuwig welzijn van uwe kleine goed zijn, dat ze aan uw hoede werd onttrokken, en sobertjes gekleed, en strikt onder tucht geplaatst en onderricht werd in de waarheden van hemel en aarde? Wat kunt gij voor het kind te dezen opzichte doen?"

„Ik kan mijn kleine Paarl leeren, wat ik hieruit geleerd heb!" antwoordde Hester Prynne, haar

vinger leggend op het roode teeken.

„Vrouw, het is uw schandemerk!" antwoordde de strenge magistraat. „Het is om de vlek, die die letter aanduidt, dat wij het kind aan andere handen zouden willen toevertrouwen."

„Niettemin," sprak de moeder kalm, schoon zij nog bleeker werd, „heeft dit merkteeken mij lessen geleerd — ja leert 't mij nog dagelijks — leert 't mij op dit oogenblik — lessen, waardoor mijn kind wijzer en beter kan worden, ook al kunnen ze mij niet van nut zijn."

„Wij zullen met omzichtigheid oordeelen," sprak Bellingham, „en goed toezien, wat wij van plan zijn te doen. Goede Mr. Wilson, ik bidde u, onderzoek gij die Paarl — naar dien dat haar naam is — eens goed en zie, of zij zooveel Christelijke opvoeding heeft, als een kind van haar leeftijd past."

De oude predikant zette zich in een armstoel en deed een poging om Paarl tusschen zijn knieën te trekken, doch het kind, dat niet gewend was aan een familiare aanraking van iemand behalve haar moeder, ontsnapte door het open venster en stond daar op de bovenste stoep, precies als een wilde tropische vogel van rijke pluimage, gereed om hoog de lucht in te vliegen. Mr. Wilson, niet weinig verbaasd over die vlucht — want hij was een grootvaderlijk personage en over 't algemeen een gunsteling van kinderen — trachtte niettemin tot het onderzoek over te gaan.

„Paarl," sprak hij, met groote plechtigheid, „gij moet wel acht slaan op onderwijzing, opdat ge te bekwamer tijd, in uw hart de paarl van groote

waarde moogt meedragen. Kun je me vertellen, mijn kind, wie je geschapen heeft?"

Paarl nu wist uitstekend, wie haar geschapen had, want Hester Prynne, de dochter uit een vroom huis, was, zeer spoedig, nadat zij het kind over haar Hemelschen Vader gesproken had, begonnen haar in te lichten omtrent die waarheden, welke de menschelijke geest, in hoe onrijpen staat ook, toch met zoo vurige belangstelling indrinkt. Paarl zou derhalve — zoo veel had zij op haar driejarigen leeftijd reeds bereikt — heel goed een examen hebben kunnen afleggen in de „Prima" van Nieuw Engeland, of de eerste kolom van den Westminsterschen Catechismus, schoon onbekend met den uiterlijken vorm van een dier beroemde werken. Doch de halsstarrigheid, allen kinderen min of meer eigen en waarvan de kleine Paarl een tienvoudige portie bezat, nam juist nu, op het meest ongelegen oogenblik, geheel bezit van haar en sloot haar de lippen of zette haar aan verkeerde woorden te spreken. Na haar vingertje in den mond gestoken en herhaaldelijk onvriendelijk te hebben geweigerd om op de vraag van den goeden Mr. Wilson te antwoorden, verkondigde het kind ten slotte, dat zij in 't geheel niet geschapen, maar door haar moeder van de wilde rozenstruik geplukt was, die aan de gevangenisdeur groeide.

Deze fantasie was haar waarschijnlijk ingegeven door de nabijheid van des Gouverneur's roode rozen, daar Paarl buiten het venster stond; alsook door haar herinnering aan de rozestruik bij de gevangenis, waar zij op haar weg herwaarts langs

gekomen was. De oude Roger Chillingworth fluisterde, met een glimlach op zijn gelaat, den jongen geestelijke iets in het oor. Hester Prynne keek naar den heelkundige en zelfs op dat oogenblik, waarop haar lot in de weegschaal hing, ontstelde zij, bemerkend welk een verandering er over zijn gelaatstrekken was gekomen — hoeveel leelijker die nu waren, hoe zijn duister gelaat nog somberder scheen te zijn geworden en zijn figuur nog meer misvormd — sinds de dagen toen zij hem van nabij had gekend. Voor een oogenblik ontmoette ze zijn blikken, doch werd onmiddellijk gedwongen al haar aandacht te wijden aan het tooneel, dat zich nu verder ontwikkelde.

„Dit is ontzettend!" riep de Gouverneur, langzaam bekomend van de verbazing, waarin Paarl's antwoord hem gestort had, „Hier is een kind van drie jaar en 't kan nog niet zeggen, wie haar geschapen heeft! Ongetwijfeld verkeert zij evenzeer, wat haar ziel betreft, derzelver tegenwoordige verdorvenheid en toekomstige bestemming, in volslagen duisternis. Mij dunkt, heeren, wij behoeven niet verder te onderzoeken."

Hester pakte Paarl beet en trok haar met geweld in haar armen, terwijl zij den ouden Puriteinschen magistraat met een bijna woeste uitdrukking tegemoet trad. Alleen in de wereld, die haar had uitgeworpen en met dien eenigen schat om haar hart levend te houden, voelde zij, dat zij onvervreemdbare rechten tegenover de wereld bezat, en was zij gereed, die tot den dood te verdedigen.

„God heeft mij het kind gegeven!" riep ze. „Hij

heeft 't mij gegeven ter vergoeding vóór alle andere dingen, die gij mij ontnomen hebt. Zij is mijn geluk! — zij is mijn foltering, niet minder! Paarl houdt mij hier in dit leven. Paarl straft mij ook! Ziet gij niet, dat zij de scharlaken letter is, die ik slechts kan liefhebben, en zoo begiftigd met een tienduizendvoudige macht van vergelding voor mijn zonde? Gij zult haar niet van mij wegnemen! Dan sterf ik eerder!"

„Arme vrouw," sprak de niet onvriendelijke oude predikant, „er zal goed voor 't kind gezorgd worden! — veel beter dan gij 't kunt."

„God gaf haar in mijn hoede!" herhaalde Hester Prynne, terwijl haar stem bijna tot gillen rees. „Ik zal haar niet opgeven!" En thans keerde zij zich, door een plotselinge aandrift gedreven, tot den jongen geestelijke, Mr. Dimmesdale, op wien zij, tot dat oogenblik, nauwelijks ook maar éénmaal het oog geslagen had. „Spreek gij voor mij!" riep ze. „Gij waart mijn herder, en had de zorg voor mijn ziel en kent mij beter dan deze mannen. Ik wil het kind niet verliezen! Spreek voor mij! Gij weet — want gij hebt meegevoel, hetgeen die mannen ontberen — gij weet, wat er in mijn hart is, en wat de rechten van een moeder zijn en hoeveel sterker die zijn, wanneer een moeder slechts haar kind en de scharlaken letter bezit. Zorg gij ervoor! Ik wil het kind niet verliezen! Zorg ervoor!"

Bij dit wanhopige en zonderlinge beroep, hetwelk aantoonde, dat Hester Prynne's toestand haar bijna tot krankzinnigwordens toe had geprikkeld, trad de jonge geestelijke dadelijk naar voren,

bleek, en met de hand op 't hart gedrukt, zooals zijn gewoonte was, wanneer zijn bizonder zenuwachtig temperament sterk ontroerd werd. Hij zag er nu meer door zorgen versleten en uitgeteerd uit, dan zooals wij hem beschreven bij het tooneel van Hester's openbare teschandestelling, en, zij het door zijn kwijnende gezondheid of door welke oorzaak ook, maar zijn groote donkere oogen vertoonden een wereld van smart in hun duistere en melancholieke diepten.

„Daar is waarheid in wat zij zegt," begon de dienaar des Woords met een stem, liefelijk en bevend, maar toch zoo krachtig, dat de hal ervan weergalmde en de holle wapenrusting weerklonk — „er is waarheid in wat Hester zegt en in het gevoel, dat haar bezielt! God heeft haar het kind gegeven en Hij gaf haar ook een instinktmatige kennis omtrent haar aard en behoeften — beide schijnbaar zoo eigenaardig — die geen ander sterfelijk wezen kan bezitten. En ligt er bovendien niet een ontzagwekkende wijding in de verhouding tusschen die moeder en dit kind?"

„He! — hoe zit dat, waarde meester Dimmesdale?" viel hier de Gouverneur hem in de rede. „Maak dat duidelijk, bid ik u!"

„Het moet wel zoo zijn," hervatte de geestelijke. „Want, indien wij anders oordeelen, zouden wij dan daarmee niet zeggen, dat de Hemelsche Vader, de Schepper van alle vleesch, een zondige daad licht zou rekenen en geen onderscheid zou maken tusschen onheilige lust en heilige liefde? Dit kind van haar vaders schuld en haar moeders schande is

uit Gods hand gekomen, ten einde op velerlei wijzen in te werken op het hart van haar, die zoo ernstig en met zooveel bitterheid van geest het recht bepleit, het te houden. Het is bedoeld als een zegen — als de eenige zegen haars levens! Het is ook bedoeld, ongetwijfeld, gelijk de moeder ons zeide, als een bestraffing; een pijniging, die gevoeld moest worden op menig oogenblik van vergetelheid; als een schok, een steek, een telkens terugkeerende doodelijke smart te midden van een vertroebelde vreugde! Heeft zij die gedachte niet uitgedrukt in het gewaad van het arme kindje, dat ons zoo krachtig herinnert aan dat roode teeken, dat haar boezem schroeit?"

„Opnieuw juist!" riep de goede Meester Wilson. „Ik was al bang, dat de vrouw geen betere gedachte had gehad dan een vogelverschrikker van haar kind te maken!"

„O, neen toch! — neen!" ging Meester Dimmesdale voort. „Zij erkent, geloof mij, het plechtige wonder, dat God in het bestaan van dat kind heeft gewrocht. En moge zij — wat, dunkt mij, de waarheid zelve is — bovendien gevoelen, dat deze zegening, boven alle andere dingen, bedoeld is, ten einde de ziel der moeder levend te houden en haar te bewaren voor zwarter diepten van zonde, waarin Satan haar anders getracht mocht hebben te dompelen! Daarom is het goed voor de arme, zondige vrouw, dat zij een kinderlijke onsterfelijkheid, een wezen, bekwaam tot eeuwige vreugde of smart, bezit, toevertrouwd aan haar zorg — om door haar opgekweekt te worden tot gerechtigheid — om haar, ieder oogenblik, te herinneren aan haar val — maar om haar toch ook te leeren, als 't ware door des Scheppers heilige belofte, dat, indien zij het kind opbrengt tot den Hemel, het kind ook haar moeder derwaarts zal brengen! Hierin is de zondige moeder gelukkiger dan de zondige vader. Laat ons derhalve, ter wille van Hester Prynne zelf en niet minder om der wille van het arme kind, hen laten, gelijk de Voorzienigheid het gepast heeft geacht hen te stellen!"

„Gij spreekt, vriend, met een vreemden nadruk," sprak de oude Roger Chillingworth, tot hem glimlachend.

„En het is ook van wichtig belang, wat mijn jongere broeder gesproken heeft," viel nu de Eerwaarde Mr. Wilson in. „Wat zegt u, waardige Meester Bellingham? Heeft hij niet goed gepleit voor de arme vrouw?"

„Dat heeft hij inderdaad," antwoordde de magistraat; „en zelfs zoodanige argumenten aangevoerd, dat wij de zaak willen laten, zooals zij nu staat; zoo lang ten minste, als er geen verder schandaal in de vrouw zal blijken. Er moet niettemin voor worden zorggedragen, het kind op gepaste en vastgestelde wijze op den catechismus te examineeren door u of door Meester Dimmesdale. Bovendien moeten, als het tijd is, de wijkmeesters er zorg voor dragen, dat zij naar school en godsdienstoefening gaat."

De jonge geestelijke was, toen hij ophield met spreken, enkele schreden van de groep teruggetreden en stond nu met zijn gelaat ten deele ver-

borgen achter de zware vouwen van het venstergordijn, terwijl de schaduw van zijn gestalte, die het zonlicht op den vloer wierp, trilde van de heftigheid van zijn pleidooi. Paarl, die wilde, vluchtige kleine elf, sloop zachtjes naar hem toe, greep zijn hand met beide haar knuistjes en lei haar wang ertegen; een liefkoozing, zoo teeder, en tegelijk zoo weinig opdringend, dat haar moeder, die het aanzag, zichzelf afvroeg: „Is dat mijn Paarl?" Toch wist zij wel, dat er liefde in het hartje van het kind lag, schoon die zich meesttijds openbaarde in passie en nog nauwelijks tweemaal in haar leventje verzacht was door zulk een lieftalligheid als nu. De geestelijke — want, behalve de lang-gezochte blikken eener vrouw, is niets zoeter dan die teekenen van kinderlijke voorkeur, welke spontaan worden aangeboden uit een geestelijk instinkt en die derhalve op iets waarlijk beminnenswaardigs in ons schijnen te duiden — de geestelijke dan keek rond, legde zijn hand op 't hoofdje van het kind, aarzelde een oogenblik en kuste haar toen op 't voorhoofd. Kleine Paarl's ongewone gevoeligheid duurde niet lang; zij lachte en dartelde de hal uit, zoo luchtig, dat de oude Meester Wilson de vraag opwierp, of zelfs haar teentjes wel den vloer raakten.

„Het kleine ding heeft tooverkracht in zich, verklaar ik," zei hij tot Mr. Dimmesdale. „Zij heeft geen bezemstok van een oud wijf noodig, om meteen weg te vliegen!"

„Een vreemd kind!" merkte de oude Roger Chillingworth op. „Licht is het, haar moeders deel in haar te zien, Maar zou het buiten het gebied van

's wijsgeers onderzoek liggen, dunkt u, mijne heeren, dat kinderkarakter te doorvorschen en uit zijn vorm en inhoud, een schrandere gissing naar den vader te doen?"

„Neen; het ware zonde om in zulk een kwestie gebruik te maken van hetgeen de profane wijsbegeerte ons ontsluit," zei Mr. Wilson. „Beter er om gevasten en gebeden en nog beter, misschien, het geheim gelaten, gelijk wij het vinden, tenzij de Voorzienigheid het ons eigener beweging onthult. Bovendien: iedere goede Christenman heeft er recht op, het arme, verlaten wichtje vaderlijke genegenheid te toonen."

De zaak dus bevredigend beëindigd zijnde, verliet Hester Prynne met Paarl het huis. Terwijl zij de trappen afdaalde, heet het, dat het blind van een kamervenster werd opengeworpen en in den zonnigen dag zich eensklaps het gelaat vertoonde van Vrouwe Hibbins, Gouverneur Bellingham's bittere zuster, welke, eenige jaren later, als heks werd ter dood gebracht.

„Pst, pst!" sprak ze, terwijl haar onheilspellend gelaat een schaduw scheen te werpen over de vroolijke nieuwheid van het huis. „Wilt ge van nacht met ons mee gaan? Er zal een vroolijk gezelschap zijn in het bosch; en ik heb den Zwarten Man zoo goed als beloofd, dat de mooie Hester Prynne van de partij zou zijn."

„Verontschuldig me bij hem, alsjeblieft!" antwoordde Hester, met een triomfantelijken glimlach. „Ik moet thuis blijven en over mijn kleine Paarl waken. Hadden ze haar van mij weggeno-

men, dan zou ik met plezier met je meegegaan zijn naar het bosch en mijn naam in 't boek van den Zwarten Man hebben geteekend, en wel met mijn eigen bloed!"

„We zullen je toch nog wel eens daar zien!" zei de heksendame, een leelijk gezicht trekkend, terwijl ze haar hoofd weer terugtrok.

Doch hier — indien wij mogen aannemen, dat dit onderhoud tusschen Vrouwe Hibbins en Hester Prynne werkelijkheid is en geen parabel — hier had men reeds een bewijs, hoe juist de redeneering van den jongen leeraar was, om de verhouding tusschen een gevallen moeder en de vrucht harer zwakheid niet te verbreken. Reeds zoo jong had het kind haar uit Satan's strikken gered.

IX. DE GENEESHEER.

Onder de benaming van Roger Chillingworth, gelijk de lezer zich zal herinneren, verborg zich een andere naam, welke, zooals zijn vroegere drager besloten had, nooit meer zou worden uitgesproken. Wij hebben verhaald, hoe onder de menigte, die getuige was van Hester Prynne's tepronkstelling, een man stond, op leeftijd en verreisd, die juist opduikend uit de gevaarvolle wildernis, de vrouw, in wie hij hoopte de warmte en koestering van den huiselijken haard belichaamd te vinden, als een toonbeeld der zonde voor het volk gesteld zag. Haar huisvrouwelijke faam was vertrapt onder allemans voeten. Schande rumoerde op de openbare markt om haar heen. Voor haar verwanten en voor de gezellen haars levens, toen dit nog vlekkeloos was, bleef, zoo de tijding hen bereikte, niets dan de besmetting harer oneer, welke onfeilbaar, strikt overeenkomstig de vertrouwelijkheid en heiligheid hunner vroegere banden met haar, over hen zou worden verdeeld. Waarom zou dan — daar de keuze bij hem lag — degene, wiens verhouding tot de gevallen vrouw de vertrouwelijkste en heiligste van alle was geweest, naar voren treden, ten einde zijn aandeel in een zoo weinig begeerlijke erfenis op te eischen? Hij nam zich voor, niet naast haar op het schavot der schande zich aan de kaak te laten stellen. Onbekend aan allen, behalve aan Hester, en in 't bezit van slot en sleutel van haar stilzwijgen, verkoos hij zijn naam van de rol des menschdoms te schrappen en, wat

vroegere belangen en banden betrof, even volledig uit dit leven te verdwijnen, alsof hij inderdaad op den bodem van den oceaan lag, werwaarts het gerucht hem reeds lang had verwezen. Was dit doel eenmaal getroffen, dan zouden nieuwe belangen en ook een nieuw doel onmiddellijk oprijzen; een duister doel weliswaar, zoo al niet schuldig, doch machtig genoeg om de volle kracht van zijn vermogens in beslag te nemen.

Ingevolge dit besluit vestigde hij zich in de Puriteinsche stad als Roger Chillingworth, zonder andere introductie dan zijn geleerdheid en verstand, waarvan hij meer dan de gewone maat bezat. Daar zijn studies in een vroegere periode van zijn leven hem in uitgebreide mate bekend hadden gemaakt met de medische wetenschap dier dagen, gaf hij zich uit als een geneesheer en werd als zoodanig hartelijk ontvangen. Bekwame mannen, van medisch of chirurgisch beroep, waren zeldzaam in de kolonie. Zij deelden, scheen het, zelden den godsdienstigen ijver, die andere emigranten over den Atlantischen Oceaan voerde. Bij hun onderzoekingen in het menschelijk lichaamsgestel werden, mogelijkerwijze, de hoogere en fijnere vermogens van zulke mannen verstoffelijkt, en verloren zij het geestelijk gezicht op het bestaan, te midden van de ingewikkeldheden van dat wonderlijke mechanisme, dat kunstig genoeg scheen te zijn om alles van het leven in zich te begrijpen. In ieder geval had de gezondheid van de goede stad van Boston, voor zoover geneeskunst er iets mee uit te staan had, tot dusverre onder de hoede

gestaan van een bejaarden deken en apotheker, wiens vroomheid en godvruchtige wandel sterker te zijnen gunste getuigden, dan wat hij zou hebben kunnen overleggen in den vorm van een diploma. De eenige heelmeester was er een, die bij gelegenheid de uitoefening van die edele konst vereenigde met het dagelijksch zwaaien van het scheermes. Voor zulk een beroepscorporatie was Roger Chillingworth een schitterende aanwinst. Hij toonde spoedig zijn vertrouwdheid met het zwaarwichtig en indrukwekkende apparaat der antieke natuur- en geneeskunst, waarin elk geneesmiddel een menigte veelsoortige en uitheemsche ingrediënten bevatte, even ingewikkeld samengesteld, alsof de bedoeling ware geweest het Elixir des Levens samen te stellen. In zijn gevangenschap bij de Indianen had hij bovendien veel kennis vergaard omtrent de eigenschappen van inheemsche kruiden en wortels en hij verheelde ook voor zijn patiënten niet, dat deze eenvoudige geneesmiddelen, een weldaad der Natuur voor de ongekerstende wilden, in zijn vertrouwen een even groote plaats innamen als de Europeesche Pharmacopoeia, die zooveel geleerde doctoren eeuwen lang hadden uitgewerkt.

Deze geleerde vreemdeling gedroeg zich, ten minste wat betreft de uiterlijke vormen van een godsdienstig leven, voorbeeldig, en had al spoedig na zijn aankomst als zijn geestelijken gids den Eerwaarden Meester Dimmesdale verkoren. De jonge theoloog, wiens roep als geleerde in Oxford nog leefde, werd door zijn vurigste bewonderaars

als weinig minder dan een door den Hemel verordineerd apostel aangemerkt, bestemd om, mocht hij tot den gewonen eindpaal des levens leven en werken, even groote daden voor de nu nog zwakke Kerk van Nieuw Engeland te verrichten, als de oud-vaders in de kindsheid van het Christelijk geloof. Omstreeks dezen tijd echter begon de gezondheid van Mr. Dimmesdale hem blijkbaar te begeven. Zij, die 't beste bekend waren met zijn gewoonten, schreven de bleekheid der wangen van den jongen predikant op rekening van zijn te diepe toewijding aan de studie, aan de al te nauwgezette vervulling van zijn parochiale plichten en, meer nog dan dit alles, aan de vasten en waken, die hij veelvuldig beoefende, om te voorkomen dat de zinnelijkheid van zijn aardschen staat zijn geestelijke lamp zou versmoren en verduisteren. Sommigen zeiden dat, moest Meester Dimmesdale werkelijk sterven, de oorzaak daarvan voorzeker was, dat deze wereld niet langer waardig was om door zijn voeten te worden betreden. Hij zelf echter gaf met een hem kenmerkende nederigheid als zijn meening te kennen dat, mocht het de Voorzienigheid behagen hem weg te nemen, dit zou zijn, omdat hij onwaardig was zijn allernederigste roeping hier op aarde te vervullen. Bij al dit verschil in meening omtrent de oorzaak van zijn achteruitgang, kon er echter omtrent het feit zelf geen kwestie zijn. Zijn gestalte vermagerde; zijn stem, schoon nog rijk en zacht, scheen een zekere droefgeestige profetie van verval in zich te dragen: vaak merkte men op, hoe hij bij eenig licht alarm of ander plotseling gebeuren, de hand op het hart legde, en hoe hij eerst door een blos dan door een bleekheid, die op pijn duidde, werd overtogen.

Dusdanig was de toestand van den jongen geestelijke en zòò dreigend het vooruitzicht, dat zijn ondergaand licht geheel ontijdig zou worden gedoofd, toen Roger Chillingworth in de stad aankwam. Zijn eerste optreden op dit tooneel, weinigen konden zeggen waar vandaan, als ware hij uit de lucht komen vallen of uit de aarde opgedoken, droeg een karakter van geheimzinnigheid, dat gemakkelijk in het wonderbaarlijke oversloeg. Hij stond nu bekend als een man van bekwaamheid en ervaring; men merkte op, dat hij kruiden en de bloesems van wilde bloemen verzamelde en wortels opgroef en twijgen plukte van de boomen in het woud als iemand, die bekend is met de verborgen krachten in datgene wat waardeloos is voor het gewone oog. Men hoorde hem spreken over Sir Kenelm Digby en andere beroemde mannen — wier wetenschappelijke bekwaamheden men weinig minder dan bovennatuurlijk schatte — als zijn gewezen correspondenten of bekenden. Waarom was hij, met zulk een rang in de geleerde wereld, hierheen gekomen? Wat kon hij, wiens sfeer in de groote steden lag, in de wildernis zijn komen zoeken? Als antwoord op deze vragen won een gerucht veld — en werd, hoe onzinnig ook, door eenige zeer verstandige lieden gevoed — dat de Hemel een werkelijk wonder had gewrocht door een eminenten Doctor in de Physica van een Duitsche Universiteit in levenden lijve door de lucht aan te voe-

ren en neer te zetten voor de deur van Mr. Dimmesdale's studeervertrek! Personen van een wijzer geloof, wetend, dat de Hemel zijn doeleinden bereikt zonder tooneel-effecten — wat men dan een wonderdadige tusschenkomst noemt, — neigden er toch toe, in het feit dat Roger Chillingworth zoo zeer van pas was aangekomen, de hand der Voorzienigheid op te merken.

Dit denkbeeld vond steun in de sterke belangstelling, die de geneeskundige immer voor den jongen geestelijke betoonde; hij hechtte zich aan hem als lid zijner parochie en trachtte er naar van zijn van nature gesloten overgevoeligheid vriendelijke aandacht en vertrouwen te winnen. Hij gaf blijk, hoezeer de gezondheidstoestand van zijn herder hem ontrustte, doch ook, hoezeer hij verlangde, zijn genezing te beproeven, en scheen, werd de kuur maar spoedig begonnen, niet te wanhopen aan een gunstig resultaat. De ouderlingen, de diakenen, de matrones, en de jonge en schoone maagdekens van Mr. Dimmesdale's kudde, vielen hem om strijd lastig, opdat hij toch de proef zou nemen met des geneesheers gulhartig aangeboden bedrevenheid. Doch Mr. Dimmesdale wees zachtkens al hun smeekbeden terug.

„Ik behoef geen medicijn," zei hij.

Doch hoe kon de jonge godsdienaar zoo spreken, waar, met elken volgenden Sabbath, zijn wangen bleeker en smaller en zijn stem sidderender dan te voren werd — waar het nu een voortdurende gewoonte, in plaats van een toevallig gebaar van hem was geworden, de hand op zijn hart

te drukken? Was hij moede van zijn zwoegen? Wenschte hij te sterven? Deze vragen werden Mr. Dimmesdale plechtiglijk voorgelegd door de oudere geestelijken van Boston en de diakenen van zijn kerk, die, om hun eigen zegswijze te gebruiken, „hem onder handen namen," wegens de zonde, dat hij de hulp versmaadde, die de Voorzienigheid hem zoo blijkbaar bood. Hij luisterde stilzwijgend en beloofde ten slotte met den geneesheer te confereeren.

„Ware het Gods wil," sprak de Eerwaarde Mr. Dimmesdale, toen hij, om zijn belofte in te lossen, om het advies van den ouden Roger Chillingworth kwam verzoeken, „dan zou ik wel tevreden zijn, indien mijn werken en mijn smarten, mijn zonden en pijnen binnenkort met mij eindigen mochten, wat er aardsch aan mij is in het graf bedolven, en het geestelijke deel met mij op zou mogen stijgen tot mijn eeuwigen staat, liever dan dat gij uw bedrevenheid te mijnen behoeve beproeven zoudt."

„Ach," antwoordde Roger Chillingworth, met die kalmte, welke, hetzij opgelegd of natuurlijk, heel zijn gedrag kenmerkte, „zoo is een jong geestelijke geneigd te spreken. Jeugdige mannen, die nog niet diep wortel hebben geschoten, geven hun levenshouvast zoo lichtelijk op! En heilige mannen, die met God op aarde wandelen, zouden wel gaarne heen gaan om met Hem de gouden straten van het Nieuwe Jerusalem te bewandelen."

„Neen," antwoordde de jonge godsdienaar, terwijl hij de hand op zijn hart legde, en een blos van pijn over zijn voorhoofd flitste, „ware ik waardi-

ger daar te wandelen, dan zou ik meer tevreden zijn, hier te zwoegen."

„Goede menschen schatten zichzelf steeds te laag," zei de geneesheer.

Op deze wijze werd de geheimzinnige oude Roger Chillingworth de medische raadgever van den Eerwaarden Mr. Dimmesdale. Daar den geneesmeester niet alleen de ziekte belang inboezemde, doch hij ook sterke neiging voelde een blik te slaan in het karakter en de hoedanigheden van zijn patiënt, zoo gebeurde het langzamerhand, dat deze twee mannen, zoo verschillend in leeftijd, veel tijd samen doorbrachten. Ter wille van des predikers gezondheid en om den geneesheer in staat te stellen planten, die heilzamen balsem bevatten, te verzamelen, deden zij lange wandelingen langs het zeestrand of in het woud, terwijl zij gesprekken van onderscheiden aard mengelden met het bruischen en suizen der golven of het plechtige koor van den wind in de boomkruinen. Vaak ook was de een des anders gast in zijn studeer- of binnenkamer. Er lag voor den prediker een verlokking in het gezelschap van den man van wetenschap, in wien hij een intellectueele beschaving van niet geringe diepte en wijdheid ontdekte, naast een breedheid en vrijheid van denkbeelden, waarnaar hij vergeefs zou hebben gezocht onder zijn collega's. Inderdaad boezemde hem de ontdekking van deze eigenschap in den geneesheer schrik in, zoo ze hem al niet tegen de borst stuitte. Mr. Dimmesdale was een waarachtig priester, een waarlijk godsdienstig man, met een breed ontwikkeld eer-

biedsgevoel, en een geestesgesteldheid, die zichzelf krachtig in de baan van een geloof voortstuwde en het spoor te dieper uitsleet, te dieper ploegde, naarmate de tijd verliep. In geen enkelen maatschappelijken toestand zou hij, wat men een man van vrijen blik noemt, geweest zijn; steeds zou hij het als een wezenlijke behoefte voor een vredigen gemoedstoestand hebben gevoeld, dat een geloof hem omknelde, hem steunde, hem als 't ware omsluitend in een ijzeren raamwerk.

En toch voelde hij, schoon met een rilling, het soms als een genotvolle verlichting, het heelal eens te aanschouwen uit het oogpunt van een andersoortig intellect, dan die, waarmee hij gewoon was om te gaan. Het was hem, alsof plotseling een venster werd opengeworpen, dat een frisschere lucht in de gesloten, benauwde studeerkamer binnenliet, waar zijn leven zich verteerde onder lamplicht of de gedempte stralen van den dag en bij den 't zij zintuigelijk of geestelijk muffigen geur, dien boeken uitwasemen. Doch die lucht was te frisch en kil om hem lang met gemak in te ademen. En zoo trokken de geestelijke en met hem de geneesheer zich al spoedig weer terug binnen de grenzen van wat hun Kerk als orthodox omschreef.

Zoo sloeg Roger Chillingworth zijn patiënt uiterst zorgvuldig gade, èn waar hij hem in zijn gewone leven waarnam, terwijl de jonge geestelijke op het gewone pad der hem gemeenzame gedachtengangen voortschreed, èn, zooals hij verscheen, wanneer men hem in een andere geestelijke omgeving verplaatste, waarvan de nieuwheid wellicht

iets nieuws aan de oppervlakte van zijn temperament te voorschijn zou kunnen roepen. Hij scheen het noodzakelijk te achten den man goed te kennen, voor hij beproefde hem goed te behandelen. Waar een hart en een verstand zijn, daar zijn ook de ziekten des lichaams met de eigenaardigheden van deze beide getint. In Arthur Dimmesdale waren gedachte en verbeelding zoo werkdadig en het gevoelsleven zoo ontwikkeld, dat de lichamelijke zwakheid allerwaarschijnlijkst daar haar grondslagen zou hebben. Zoo beproefde dus Roger Chillingworth — de man van ervaring, de vriendelijke en vriendschappelijke geneesheer — diep door te dringen in den boezem van zijn patiënt, terwijl hij rondspitte in zijn beginselen, omspiedde in zijn herinneringen en alles voorzichtig bekloppend toetste, als een schatdelver in een donkere schacht. Er zijn weinig geheimen, die een speurder kunnen ontgaan, wanneer deze gelegenheid en vrijheid bezit om zulk een onderzoek in te stellen en bedreven genoeg is, het uit te voeren. Een man, op wien een geheim last, moest in 't bizonder te groote vertrouwelijkheid met zijn geneesheer vermijden. Bezit de laatste aangeboren scherpzinnigheid en nog iets meer, dat geen naam draagt — laat ons het intuïtie noemen — ; toont hij zich niet opdringerig en zelfgenoegzaam; bezit hij geen onaangenaam op den voorgrond dringende karaktertrekken, is hij bij machte, wat hem aangeboren moet zijn, zijn geest zoo verwant te toonen aan dien van zijn patiënt, dat deze laatste, zonder het zelf te weten, uitspreekt, wat hij zichzelf verbeeldt slechts te hebben gedacht; wordt zulk een onthulling dan zonder opzien aangehoord en niet zoo zeer erkend door een uiting van meegevoel, als wel door stilzwijgen, een half geuite zucht en een enkel woord om aan te toonen, dat alles begrepen is; voegen zich zoo de rechten van een vertrouwd vriend bij de voordeelen, die het erkende karakter van een geneesheer biedt — dan zal, op een zeker oogenblik, de ziel van den lijder onvermijdelijk smelten en zich uitstorten in een duisteren doch doorzichtigen stroom, die al haar geheimen aan 't daglicht brengt.

Roger Chillingworth bezat alle of de meeste van de hier boven genoemde eigenschappen. Niettemin, al schreed de tijd voort: al ontstond er, gelijk wij gezegd hebben, een soort intimiteit tusschen deze beide ontwikkelde geesten, die een zoo wijd veld als de geheele sfeer der menschelijke gedachte en wetenschap bezaten om elkaar te ontmoeten; al spraken zij samen over elk onderwerp van zedeleer of godsdienst, van publieke zaken of particulieren aard; al redeneerden zij ook beiderzijds veel over dingen, die slechts hen persoonlijk schenen te raken, toch sloop daar nooit een geheim, gelijk de heelmeester zich verbeeldde, dat moest bestaan, uit het geweten van den geestelijke het oor van diens metgezel binnen. Ja, de laatste had zoo zijn vermoedens, dat zelfs de aard van Mr. Dimmesdale's lichamelijk lijden hem nooit openhartig was onthuld. Het was een vreemde achterhoudendheid!

Na zekeren tijd wisten, op een wenk van Roger Chillingworth, Mr. Dimmesdale's vrienden 't zoo te schikken, dat beiden in hetzelfde huis onderdak

namen, zoodat iedere eb en vloed van des predikers levenstij aan het oog van zijn zorgzamen en verknochten geneesheer moest voorbijgaan. Er heerschte veel vreugde door heel de stad, toen dit grootelijks begeerde doel bereikt was. Men achtte het den best mogelijken maatregel voor het welvaren van den jeugdigen geestelijke: tenzij hij, — iets waarop zij, die zich daartoe gerechtigd voelden, vaak hadden aangedrongen — een van de vele bloeiende juffers, die hem geestelijk toegewijd waren, zou hebben uitverkoren om zijn toegewijde huisvrouw te worden. Voorloopig echter scheen er geen uitzicht te bestaan, dat Arthur Dimmesdale tot dezen laatsten stap zou kunnen worden overgehaald; hij wierp alle dergelijke aansporingen van zich, alsof het priesterlijke celibaat een van de artikelen van Kerkelijke tucht ware. Waar het dus, gelijk bij Mr. Dimmesdale zoo blijkbaar het geval was, diens eigen keuze scheen, steeds aan eens anders disch zijn smakeloos voedsel te eten en de levenslange kilte te verduren, die nu eenmaal het deel moet zijn van hem, die zich aan eens anders haardvuur tracht te verwarmen, daar scheen het waarlijk, alsof deze schrandere, welwillende oude geneesheer, vol ondervinding, met de harmonie van zijn vaderlijke en eerbiedige liefde voor den jongen herder, wel de aangewezen man uit heel het menschelijk geslacht was, om zich voortdurend binnen het bereik van zijn roepstem te bevinden.

Het nieuwe verblijf der beide vrienden was bij een vrome weduwe, van goeden maatschappelijken rang, die in een huis woonde, dat zoo ongeveer de plaats innam, waarop het eerwaardige gebouw van 's Konings Kapel later is verrezen. Het had de begraafplaats, oorspronkelijk Isaac Johnson's erf, aan ééne zijde en was dus wel geschikt om bij beiden, den godsdienaar en den geneesheer ernstige gedachten op te roepen, passende bij hun respectieve bezigheden. De moederlijke zorg der goede weduwe wees Mr. Dimmesdale een vertrek aan de voorzijde aan, op de zonzijde, met zware venstergordijnen, om, wanneer gewenscht, des middags schaduw te scheppen. De wanden waren behangen met tapijtwerk, naar 't heette afkomstig van de weefgetouwen van Gobelin en die in ieder geval de Schriftuurlijke geschiedenis van David en Bathseba, en Nathan den Profeet voorstelden, in nog ongebleekte kleuren, doch die de schoone vrouw uit het tafereel bijna even grimmig schilderachtig maakten als den onheil verkondigenden ziener. Hier tastte de bleeke geestelijke zijn boekerij op, rijk aan in perkament gebonden folianten van de Kerkvaders en Rabbinale wetenschap en monniken-geleerdheid, waarvan de Protestantsche godgeleerden, zelfs terwijl zij die soort schrijvers beschimpten en geringschatten, toch nog vaak gedwongen waren zich te bedienen. Aan den anderen kant van het huis richtte de oude Roger Chillingworth zijn studeervertrek en laboratorium in: niet, zooals een modern wetenschapsman ook maar eenigszins volledig zou achten, maar toch voorzien van een destilleerapparaat en de middelen om drogerijen en chemicaliën te vermengen, die de geoefende alchemist uitstekend voor zijn doel-

einden wist aan te wenden. Zoo gemakkelijk geïnstalleerd, zetten deze beide geleerde heeren zich dus ieder in zijn eigen domein neer, maar waren daarbij toch in staat om familiaar van 't eene vertrek in 't andere te stappen en wederzijds, niet zonder nieuwsgierigheid, een blik te slaan in elkaars werk.

En de scherpzinnigste vrienden van den Eerwaarden Arthur Dimmesdale verbeeldden zich, gelijk wij reeds te verstaan gaven, nu ook zeer redelijkerwijze, dat de hand der Voorzienigheid dit alles gedaan had met het doel — in zoo menig openbaar, huiselijk en geheim gebed afgesmeekt — den jongen geestelijke weer in volle gezondheid te herstellen. Doch, wij moeten het nu ook zeggen, een ander gedeelte van de gemeente was in den laatsten tijd een eigen kijk gaan krijgen op de verhouding tusschen Mr. Dimmesdale en den geheimzinnigen ouden geneesheer. Wanneer een menigte, die niet onderricht is, met eigen oogen tracht te zien, kan zij zich buitengemeen licht bedriegen. Vormt zij echter haar oordeel, gelijk gemeenlijk het geval is, naar de ingevingen van haar groot, warm hart, dan zijn de conclusies, waartoe zij op dergelijke wijze komt, vaak zoo diep en onfeilbaar, dat zij het karakter der op bovennatuurlijke wijze onthulde waarheid dragen. Het volk kon, in het geval, waarover wij spreken, zijn vooroordeel tegen Roger Chillingworth niet rechtvaardigen door eenig feit of argument, dat ernstige weerlegging waard was. Het is waar, er bestond een oude handwerksman, die burger van Londen was geweest in den tijd van den moord op Sir Thomas Overbury,

een dertigtal jaren vroeger, die betuigde, dat hij den geneesheer, onder een anderen naam, dien de verteller van het verhaal nu vergeten was, in gezelschap van Dr. Forman had gezien, den beruchten ouden heksenmeester, die in de zaak van Overbury betrokken was. Twee of drie personen gaven te verstaan, dat de vroede man, gedurende zijn Indiaansche gevangenschap, zijn medische bekwaamheden had uitgebreid door mee te doen aan de bezweringen van de priesters der wilden, van wie het algemeen bekend was, dat zij machtige toovenaars waren, die vaak schier wonderdadige genezingen verrichtten door hun ervaring in de zwarte kunst. Een groot aantal — en van dezen waren velen personen van zoo nuchteren zin en practische opmerkingsgave, dat hun meening in andere zaken van waarde zou zijn geweest — verzekerden, dat Roger Chillingworth's uiterlijk een opmerkelijke verandering had ondergaan, sinds hij in de stad woonde en in 't bizonder sinds zijn verblijf bij Mr. Dimmesdale. In den aanvang was zijn gelaatsuitdrukking kalm, peinzend, die van een geleerde geweest. Nu lag er iets leelijks en boosaardigs in zijn gelaat, dat zij te voren niet hadden opgemerkt, en dat nog te meer in 't oog vallend werd, hoe vaker zij naar hem keken. Volgens het algemeene idee was het vuur in zijn laboratorium uit lagere sferen naar boven gebracht en werd het met helsche brandstof gevoed, en zoo werd, gelijk men mocht verwachten, zijn gelaat roetig van den smook.

Om kort te gaan, het werd een wijd verbreide meening, dat de Eerwaarde Arthur Dimmesdale,

gelijk vele andere personen van bizondere heiligheid in alle eeuwen der Christenheid, omwaard werd, hetzij door Satan zelf, of door een van Satan's afgezanten in de gedaante van den ouden Roger Chillingworth. Dit werktuig des Duivels bezat de Goddelijke toestemming om gedurende een zekeren tijd in des priesters intimiteit te wroeten en tegen zijn ziel te komplotteeren. Geen verstandig mensch, bekende men, kon er aan twijfelen, aan wiens zijde de overwinning zou zijn. Het volk verwachtte, met ongeschokte hoop, den geestelijke uit den strijd te voorschijn te zien treden, verheerlijkt met de glorie, die hij ontwijfelbaar winnen zou. Middelerwijl niettemin was het droevig te denken aan de wellicht doodelijke angsten, waardoor hij zich naar zijn triomf moest heen worstelen.

Helaas! te oordeelen naar de somberheid en ontzetting diep in de oogen van den armen geestelijke, was de worsteling gruwelijk en de overwinning allesbehalve zeker.

X. DE ARTS EN ZIJN PATIENT.

De oude Roger Chillingworth was, zijn geheele leven lang, een man van een kalm temperament geweest, van vriendelijke, schoon niet warme genegenheden, doch steeds, in al zijn verhoudingen tot de wereld, zuiver en oprecht. Hij was, verbeeldde hij zich, het onderzoek begonnen met de gestrenge en rechtvaardige onkreukbaarheid van een rechter, die slechts de waarheid begeert, alsof de kwestie niet meer inhield dan de in de lucht getrokken lijnen en cijfers van een geometrisch probleem, in plaats van menschelijke hartstochten en een hem zelf aangedaan onrecht. Doch, naarmate hij voortging, werd de oude man aangegrepen door een vreeselijke bekoring, een soort van felle, schoon nog kalme, noodwendigheid, die hem niet meer losliet, tot hij alles gedaan had, wat zij gelastte. Hij groef nu in het hart van den armen geestelijke als een delver, die dorscht naar goud; of liever nog, als een doodgraver, die delft in een graf, mogelijk op zoek naar een juweel, dat begraven is op des dooden boezem, maar die waarschijnlijk niets zal vinden dan sterfelijkheid en verrotting. Helaas, des te erger voor zijn eigen ziel, indien dat het was, wat hij zocht!

Somtijds scheen uit de oogen van den geneesheer een licht te voorschijn, blauw en onheilspellend brandend, als de weerkaatsing van een oven, of, laat ons zeggen, als een van die glinsteringen van een spokig vuur, die te voorschijn schoten uit Bunyan's gruwelijke poort in den heuvel en op des

pelgrims gelaat trilden. De bodem, waarin die duistere delver werkte, had misschien teekenen vertoond, die hem aanmoedigden.

„Deze man," sprak hij op zulk een oogenblik bij zichzelf, „heeft, hoe rein men hem moge achten — één en al geest als hij moge schijnen, — een sterk zinnelijke natuur van zijn vader of moeder geërfd. Laat ons een weinig verder in de richting van dien ader delven!"

Dan, na lang zoeken in des predikers schemerachtig binnenste, na veel kostbaar materiaal overhoop gehaald te hebben, in den vorm van een hoog streven naar het goede voor het menschelijk geslacht, een warme liefde voor de hem toevertrouwde zielen, reine gevoelens, aangeboren vroomheid, gesterkt door nadenken en studie en door de openbaring verhelderd — al welk onschatbaar goud wellicht niet veel beter dan rommel was voor den delver — placht hij wel weer, ontmoedigd, terug te keeren en zijn onderzoek op een ander punt te beginnen. Tastend ging hij voort, even steelsch met even voorzichtigen tred en even behoedzaam uitkijkend als een dief, die een kamer betreedt, waar een man slechts in halven sluimer — of, mogelijk, zelfs klaar wakker ligt — met het doel den schat te stelen, dien die man als den appel van zijn oog bewaart. Ondanks zijn bedachtzame zorgvuldigheid kraakt de vloer toch nu en dan wel eens, ritselt zijn gewaad, valt de schaduw van zijn tegenwoordigheid, in een ongeoorloofde nabijheid, op zijn slachtoffer. Met andere woorden, Mr. Dimmesdale, wiens fijngevoeligheid van

zenuwen vaak de werking had van een geestelijke intuïtie, werd vagelijk gewaar, dat iets dat zijn vredigheid bedreigde, zich met hem in verbinding had gesteld. Doch de oude Roger Chillingworth bezat eveneens gewaarwordingen, die bijna intuïtief waren en wanneer de dienaar des Woords zijn verschrikte blikken op hem sloeg, dan zat daar slechts de geneesheer — zijn vriendelijke, waakzame, sympathieke doch nooit indringerige vriend.

Toch zou Mr. Dimmesdale misschien het wezen van deze persoonlijkheid meer volkomen hebben doorzien, indien een zekere ziekelijke afwijking, waaraan kranke harten onderhevig zijn, hem niet argwanend jegens alle menschen had gemaakt. Daar hij geen mensch als zijn vriend vertrouwde, kon hij zijn vijand niet onderkennen, wanneer deze laatste werkelijk verscheen. Daarom bleef hij op vertrouwelijken voet met hem omgaan, ontving dagelijks den ouden geneesheer in zijn studeervertrek, of bracht hem zelf een bezoek in het laboratorium, waar hij bij wijze van ontspanning, de procedé's gadesloeg, waardoor levende kruiden in krachtige geneesmiddelen werden omgezet.

Op zekeren dag, terwijl hij met het voorhoofd op de hand en den elleboog op het kozijn van het open venster leunde, dat naar het kerkhof uitzag, was hij met Roger Chillingworth in gesprek, terwijl de oude man een bosje onooglijke planten onderzocht.

„Waar," vroeg hij, zijdelings naar de planten blikkend — want het was een eigenaardigheid van den geestelijke, dat hij nu zelden meer rechtuit

eenig voorwerp, 't zij een mensch of een zielloos ding aankeek — „waar, beste doctor, hebt u die planten met die donkere, slappe bladen verzameld?"

„Wel op het kerkhof hiernaast," antwoordde de geneesheer, zijn bezigheid voortzettend. „Ze zijn nieuw voor me. Ik vond ze groeien op een graf, dat geen grafsteen droeg: geen andere herinnering aan den doode, dan die leelijke planten, die de taak op zich genomen hebben de herinnering aan hem te bewaren. Zij groeiden uit zijn hart op en misschien typeeren ze wel 't een of ander afschuwelijk geheim, dat met hem begraven werd, en dat hij beter had gedaan gedurende zijn leven te belijden."

„Misschien," sprak Mr. Dimmesdale, „begeerde hij dat hij wel ernstig, maar kon hij niet!"

„En waarom?" antwoordde de geneesheer. „Waarom niet, waar al de natuurkrachten zoo ernstig op het belijden der zonde aandringen, dat deze zwarte onkruiden zelfs zijn ontsprongen uit een begraven hart, om een onuitgesproken misdaad kenbaar te maken?"

„Dat is, goede heer, immers maar een fantasie van u," antwoordde de dienaar des Woords. „Daar kan, wanneer ik 't juist inzie, geen macht bestaan, behalve de Goddelijke genade, die in staat is om, hetzij door uitgesproken woorden of door een teeken of embleem, de geheimen te ontsluiten, die met een menschelijk hart mogen zijn begraven. Het hart, dat zich aan zulke geheimenissen schuldig maakt, moet ze noodgedwongen wel behouden

tot den dag, waarop alle verborgen dingen onthuld zullen worden. En ik heb ook de Heilige Schrift nooit zoo gelezen of uitgelegd, dat ik er uit heb begrepen, als zou de ontsluiering van menschelijke gedachten of daden, welke alsdan zal plaats vinden, bedoeld is als een deel van de vergelding. Dat zou ongetwijfeld in dezen een oppervlakkig inzicht zijn. Neen; die onthullingen zijn, tenzij ik grootelijks dwaal, slechts bedoeld ter bevordering van de verstandelijke bevrediging van alle redelijke wezens, die op dien dag in afwachting zullen staan om te zien, hoe het duistere probleem van dit leven doorzichtig wordt. Kennis van de harten der menschen zal noodzakelijk zijn voor de volledige oplossing van dat probleem. En ik neem bovendien aan, dat de harten, die zulke ellendige geheimenissen als waarvan gij spreekt, in zich omdragen, ze dien laatsten dag niet met tegenzin, doch met een onuitsprekelijke vreugde zullen overgeven."

„Waarom ze dan hier niet onthuld?" vroeg Roger Chillingworth, kalm terzijde naar den prediker kijkend. „Waarom trachten de schuldigen dan niet spoediger deel te hebben aan dit onuitsprekelijk soelaas?"

„Meesttijds doen zij dat ook," sprak de geestelijke, heftig naar zijn borst grijpend, als kwelde hem daar een te onpas komende vlaag van pijn. „Menige, menige arme ziel heeft mij haar vertrouwen geschonken, niet slechts op het sterfbed, maar terwijl zij nog sterk stonden in 't leven en een onbevlekten naam droegen. En o, van welk een be-

vrijding mocht ik na zulk een uitstorting dan steeds getuige zijn bij die zondige broeders! zoo ongeveer als bij iemand, die ten laatste vrije lucht schept, na lang door zijn eigen bedorven adem verstikt te zijn. Hoe kan het ook anders? Waarom zou een ongelukkige man — die schuldig staat, zeggen wij b.v. aan moord — er de voorkeur aan geven het doode lichaam in zijn eigen hart begraven te houden in plaats van het in eenen weg te slingeren en het heelal er voor te laten zorgen!"

„En toch begraven sommige menschen op die wijze hun geheimen," merkte de kalme geneesheer op.

„Dat is waar; zulke menschen zijn er," antwoordde Mr. Dimmesdale. „Doch, om geen meer in 't oog vallende redenen aan de hand te doen, is 't mogelijk, dat zij tot stilzwijgen genoopt blijven door de eigenaardigheden van hun karakter. Of — kunnen wij dit niet veronderstellen? — indien zij, schuldig als zij mogen zijn, niettemin den ijver voor God's glorie en het welvaren der menschen hebben behouden, deinzen zij er misschien voor terug om zichzelf zwart en vuil voor het oog der menschen te toonen, daar dan voortaan door hen geen goed meer kan worden verricht, of geen kwaad van 't verleden door betere diensten gedelgd. Zoo gaan zij dan, tot hun eigen onuitsprekelijke marteling, tusschen hun medeschepselen rond, er uitziende rein als pas gevallen sneeuw, terwijl hun harten geheel bevlekt en besmeurd zijn met de ongerechtigheid, waarvan zij zich niet kunnen ontdoen."

„Deze mannen bedriegen zichzelf," sprak Roger Chillingworth, met ietwat meer nadruk dan gewoonlijk en terwijl hij een licht gebaar met zijn wijsvinger maakte. „Zij vreezen de schande op zich te nemen, die rechtens hun deel is. Hun liefde voor de menschen, hun ijver voor den dienst des Heeren — deze heilige driften mogen al of niet in hun harten samenleven met de booze bewoners, voor wie hun misdaad de deur heeft ontgrendeld, en die noodzakerlijkerwijze een helsch kroost in hen moeten verwekken. Doch, indien zij God zoeken te verheerlijken, laat hen dan hun onreine handen niet hemelwaarts heffen! Willen zij hun medemenschen dienen, laat hen dat dan doen door de macht en de werkelijkheid van het geweten kenbaar te maken, dat hen gedwongen heeft tot berouwvolle zelfvernedering! Zoudt gij mij willen doen gelooven, o wijze en vrome vriend, dat een valsch vertoon beter kan zijn — meer kan zijn voor Gods roem of der menschen welvaren — dan Gods loutere waarheid? Geloof mij, zulke menschen bedriegen zichzelf!"

„Het kan zijn," sprak de jonge geestelijke onverschillig, als zag hij af van een discussie, die hij zonder gewicht of ontijdig achtte. Hij bezat inderdaad een sterk vermogen om aan elk gesprek te ontsnappen, dat zijn al te gevoelig en zenuwachtig temperament in beroering bracht. „Doch nu zou ik aan mijn wel ervaren geneesheer wel willen vragen of hij, in waarheid, meent, dat ik profijt heb getrokken van de vriendelijke zorg, die hij aan dat zwakke lichaam van mij heeft besteed?"

Vòòr Roger Chillingworth kon antwoorden, hoorden zij den klaren wilden lach van de stem van een jong kind, die uit de aangrenzende begraafplaats opsteeg. Terwijl hij nu als instinktmatig uit het open venster keek — want het was zomertijd — zag de prediker, hoe Hester Prynne en kleine Paarl over het voetpad schreden, dat door de omtuining liep. Paarl zag er uit zoo schoon als de dag, doch verkeerde in een van die stemmingen van perverse vroolijkheid, die, telkens wanneer ze zich voordeden, haar geheel uit de sfeer van menschelijk meegevoel of contact schenen te verwijderen. Zij huppelde nu zonder eenigen eerbied van het eene graf op het andere, totdat zij, aan den grooten, platten, met een wapen voorzienen grafsteen van een verscheiden erentfesten man gekomen, — misschien van Isaäc Johnson zelf — daarop begon te dansen. In antwoord op haar moeders bevel en verzoek, dat zij zich ordentelijker zou gedragen, hield kleine Paarl hiermee op, ten einde de stekelige klitten van een grooten distel te verzamelen, die naast den grafsteen groeide. En terwijl ze er een handvol van nam, schikte zij die langs de lijnen van de scharlaken letter, die haar moeders borst versierde, waar de klitten, volgens hun aard, taai aan vasthielden. Hester plukte ze niet weg.

Roger Chillington was inmiddels het venster genaderd en glimlachte grimmig naar beneden.

„Wet, noch eerbied voor 't gezag, zoomin als ontzag voor menschelijke verordeningen of meeningen, goed of verkeerd, niets van dat alles is in

het samenstel van dat kind gemengd," merkte hij op, evenzeer tot zichzelf als tot zijn metgezel. „Ik heb haar een dezer dagen den Gouverneur zelf met water zien gooien, aan den veetrog in Spring Lane. Wat is zij in 's Hemels naam? Is de deugniet een en al boosaardigheid? Koestert zij genegenheden? Is er iets als een grondslag in haar natuur te ontdekken?"

„Niets dan de vrijdom van een gebroken wet," antwoordde Mr. Dimmesdale op kalme wijze, alsof hij dat punt reeds in zichzelf had overwogen. „Of zij tot iets goeds bekwaam is, ik weet het niet."

Het kind hoorde waarschijnlijk toevallig hun stemmen, want zij keek nu met een helder, maar ondeugend lachje, vol spotlust en schranderheid, naar het venster op en wierp een van de prikkelige klitten naar den Eerwaarden Mr. Dimmesdale. De overgevoelige geestelijke schrikte, met zenuwachtige vrees, voor het lichte werptuig terug. Paarl, zijn schrik gewaar wordend, klapte in de buitensporigste opgewondenheid in haar kleine handjes. Ook Hester Prynne had onwillekeurig naar boven gekeken en deze vier menschen, de oude en de jonge, keken elkaar nu stilzwijgend aan, tot het meisje luid begon te lachen en riep: „Kom maar mee, moeder! Kom mee, anders zal die oude zwarte man u pakken! Hij heeft den prediker al beet. Kom mee, moeder, of hij zal je pakken! Maar kleine Paarl kan hij niet vangen!"

Zoo trok zij haar moeder weg, fantastisch tusschen de grafheuveltjes van het doodenvolk huppelend, dansend en dartelend, als een wezen, dat

niets gemeen had met de heengegane en begraven generatie en zich ook niet er mee verwant voelde. Het was, alsof zij kersversch uit nieuwe elementen was geschapen en dientengevolge noodzakelijkerwijs verlof had, haar eigen leventje te leven en voor zichzelf een wet te zijn, zonder dat haar buitensporigheden haar tot een misdaad werden gerekend.

„Daar gaat een vrouw," begon Roger Chillingworth na een nieuw stilzwijgen, „die, mogen haar gebreken zijn, wat ze willen, niets bezit van dat mysterie der verborgen zonde, dat gij zoo smartelijk te dragen oordeelt. Is Hester Prynne minder ongelukkig, denkt gij, door die scharlaken letter op haar borst?"

„Ik geloof het werkelijk," antwoordde de geestelijke. „Doch ik kan niettemin niet voor haar antwoorden. Er lag een uitdrukking van pijn op haar gelaat, het gezicht waarvan ik mij liever bespaard had gewenscht. Maar toch dunkt me, moet het ongetwijfeld voor den lijder beter zijn, zijn wonde vrij te mogen toonen, gelijk deze arme vrouw Hester mag doen, dan de pijn geheel in zijn hart te moeten opsluiten."

Er ontstond een nieuwe stilte, en de natuurkundige begon opnieuw de planten, die hij verzameld had, te onderzoeken en te rangschikken.

„Gij vroegt me zooeven," zei hij tenslotte, „naar mijn oordeel aangaande uw gezondheid."

„Ja," antwoordde de prediker, „en ik zou het gaarne vernemen. Spreek openhartig, bid ik u, hetzij het leven of dood betreft."

„Dan, vrijuit en onverbloemd gesproken," zei de geneesheer, nog steeds bezig met zijn planten, maar terwijl hij een waakzaam oog op Mr. Dimmesdale hield, „zeg ik, dat de ongesteldheid zeer vreemd is; niet zoozeer op zichzelve beschouwd, of zooals zij zich uitwendig voordoet — in zooverre althans, als de symptomen voor mij zijn blootgelegd. Waar ik u zoo dagelijks gadesla, mijn beste heer, en uw uiterlijke kenmerken nu reeds maanden lang waarneem, zou ik oordeelen, dat gij iemand zijt, die zwaar ziek is, misschien, maar toch niet zoo ziek, of een goed ingelichte en waakzame arts zou nog wel hoop mogen voeden u te genezen. Doch, ik weet niet zeker wat te zeggen, ik schijn de ziekte wel te kennen, maar toch ken ik ze niet."

„Gij spreekt in raadsels, geleerde heer," zei de bleeke dienaar des Woords, ter zijde uit het venster turend.

„Dan wil ik nog duidelijker spreken," ging de geneesheer voort, „en ik vraag van te voren reeds vergeving, mijnheer, indien vergeving noodig mocht schijnen voor deze noodzakelijke duidelijkheid. Laat mij u als uw vriend, mogen vragen — als iemand, die onder leiding der Voorzienigheid, zorg heeft te dragen voor uw leven en lichamelijk welzijn — is de aard uwer kwaal mij geheel en volkomen blootgelegd en verhaald?"

„Hoe kunt gij dat betwijfelen?" vroeg de geestelijke. „Het zou toch zeker kinderspel zijn, een geneesheer te roepen en dan de kwaal te verbergen!"

„Gij zoudt me dus willen zeggen, dat ik alles

weet?" zei Roger Chillingworth, bedaard en terwijl hij zijn blik, schitterend van fel geconcentreerde schranderheid, op des predikers gelaat richtte. „Het zij zoo! Doch dan zeg ik weer! Hij, wien slechts het uitwendige en lichamelijke euvel is blootgelegd, kent, vaak, slechts de halve kwaal, die hij geroepen is te genezen. Een lichamelijke ziekte, die wij beschouwen als een ding geheel en al in en opzichzelf, kan, ten slotte, slechts een symptoom zijn van de een of andere ongesteldheid in het geestelijke. Nogmaals vraag ik u om verschooning, goede heer, indien mijn woorden zelfs maar naar een beleediging zouden zweemen. Gij zijt, mijnheer, van alle menschen, die ik heb leeren kennen, degene wiens lichaam het allernauwste verbonden en doortrokken en om zoo te zeggen, vereenzelvigd is met den geest, waarvan het het werktuig is."

„Dan behoef ik niet verder te vragen," sprak de geestelijke, ietwat haastig van zijn stoel opstaande. „Gij doet niet, meen ik, in medicijn voor de ziel."

„En zoo heeft dus een krankheid," vervolgde Roger Chillingworth, op onveranderden toon voortgaande, zonder op de interruptie acht te slaan, doch terwijl hij met zijn kleine duistere en misvormde gestalte recht overeind tegenover den bleekwangigen, mageren geestelijke bleef staan — „een ziekte, een zeere plek, indien wij 't zoo mogen noemen, in uw geest onmiddellijk de bijbehoorende werking in uw stoffelijk omhulsel. Wilt gij, derhalve, dat uw arts het lichamelijke euvel zal heelen? Hoe zou dit kunnen, tenzij gij eerst de wonde of stoornis in uw ziel blootlegt?"

„Neen, niet aan u! niet aan een aardschen geneesmeester!" riep Mr. Dimmesdale hartstochtelijk uit, terwijl hij zijn oogen, vol en schitterend en met een soort woede op den ouden Roger Chillingworth richtte. „Niet aan u! Doch, indien het hier een ziekte van de ziel betreft, dan draag ik mijzelf op aan den eenen Heelmeester der ziel! Hij kan, indien het zijn welbehagen is, genezen, of Hij kan dooden. Laat Hem met mij handelen, gelijk Hij, in Zijn rechtvaardigheid en wijsheid goed zal achten. Maar wie zijt gij, die u in deze zaak mengt? die zich durft te stellen tusschen den lijder en zijn God?"

Met een woest gebaar rende hij de kamer uit.

„Het kan geen kwaad, dat deze stap gedaan is," sprak Roger Chillingworth tot zichzelf, terwijl hij met een ernstigen glimlach den geestelijke achterna keek. „Er is niets verloren. Wij zullen zoo straks weer vrienden zijn. Doch zie nu eens, hoe de passie dezen man aangrijpt en hem als buiten zichzelf slingert! En is het met de eene hartstocht zoo, dan ook met de andere. Hij heeft al meer eens een wilde daad begaan, die vrome Mr. Dimmesdale, in de heete passie zijns harten."

Het bleek niet moeielijk de vertrouwelijkheid tusschen de twee metgezellen, op denzelfden voet en in dezelfde mate als te voren, te herstellen. De jonge geestelijke voelde, na een paar uur van afzondering, dat de stoornis in zijn zenuwtoestand hem tot een onbehoorlijke uitbarsting van drift had verleid, hoewel er in de woorden van den geneesheer niets stak, dat dit kon verontschuldigen

of vergoelijken. Inderdaad stond hij verbijsterd over de heftigheid, waarmee hij den vriendelijken ouden man terug had gestooten, waar deze eenvoudig het advies uitbracht, dat hij volgens zijn plicht had moeten verleenen en waar de prediker zelf nadrukkelijk om had verzocht. Onder den indruk van deze gevoelens van berouw, haastte hij zich, hem uitvoerig zijn verontschuldigingen aan te bieden en verzocht zijn vriend om ook verder voort te gaan met de zorgen, die, al waren ze er dan ook niet in geslaagd hem zijn gezondheid terug te geven, toch naar alle waarschijnlijkheid de middelen waren geweest om zijn veeg bestaan tot dien dag te rekken. Roger Chillingworth stemde hierin gereedelijk toe en ging voort met zijn medisch toezicht op den dienaar des Woords; naar zijn beste weten voor hem zorgend, doch steeds, na afloop van een doktersbezoek het vertrek van den patiënt verlatend met een geheimzinnigen en wonderlijken glimlach op de lippen. Die uitdrukking was onzichtbaar in Mr. Dimmesdale's tegenwoordigheid, doch werd zeer sterk merkbaar, zoodra de geneesheer den drempel overschreed.

„Een zeldzaam geval," mompelde hij. „Ik moet er noodzakelijk een dieperen blik in slaan. Een vreemde sympathie tusschen ziel en lichaam! Al ware het slechts om der wille van de geneeskunst, ik moet deze zaak tot den bodem doorgronden!"

Het gebeurde eens, niet lang na het hierboven vermelde tooneel, dat de Eerwaarde Mr. Dimmesdale, op een namiddag geheel onverhoeds in een

diepen, diepen sluimer viel, terwijl hij in zijn stoel zat, met een groot boekdeel in Gothische letters open voor zich op tafel. Het moet een werk zijn geweest van buitengewoon talent in het slaapwekkend genre der literatuur. Dat de sluimer van den predikant zoo diep was, leek des te merkwaardiger, daar hij tot die menschen behoorde, wier slaap gewoonlijk even licht, even grillig is en even gemakkelijk wordt verjaagd, als een vogeltje, dat op een tak huppelt. Nu echter was zijn geest zoo ongewoon ver en diep in zichzelf gekeerd, dat hij niet in zijn stoel bewoog, toen de oude Roger Chillingworth zonder eenige buitengewone voorzorgen de kamer binnen kwam. De geneesheer liep onmiddellijk recht op zijn patiënt af, legde de hand op diens borst en trok het kleedingstuk ter zijde, dat zijn lichaam tot nog toe altijd verborgen had, zelfs voor het oog van den arts.

Nu rilde Mr. Dimmesdale inderdaad en bewoog zich een weinig.

Na korten tijd ging de geneesheer weer heen.

Doch met welk een wilden blik van verbazing, vreugde en ontzetting! Met welk een spookachtige verrukking als 't ware, te machtig dan dat alleen de oogen en gelaatstrekken die hadden kunnen uitdrukken, en daarom uitbarstend uit heel zijn leelijke gestalte, een verrukking, die zichzelf zelfs ongebondenerwijze merkbaar maakte in de buitensporige gebaren, waarmee hij zijn armen naar de zoldering ophief en met de voeten op den vloer stampte! Wanneer iemand den ouden Roger Chillingworth op dat oogenblik in extase had gezien,

dan zou die man niet hebben hoeven te vragen, hoe Satan zich gedraagt, wanneer een kostelijke menschenziel voor den Hemel verloren en voor zijn koninkrijk gewonnen is.

Doch wat de extase van den geneesheer onderscheidde van die van Satan, was de trek van verbaasdheid erin!

XI. HET BINNENSTE VAN EEN HART.

Na de laatst beschreven gebeurtenis nam de omgang tusschen den geestelijke en den geneeskundige, schoon uiterlijk dezelfde blijvend, inderdaad een ander karakter aan dan te voren. Roger Chillingworth's verstand had nu een behoorlijk gebaand pad voor zich. Het was weliswaar niet precies dat, wat hij voor zichzelf ter bewandeling had afgebakend. Kalm, vriendelijk, hartstochtloos als hij mocht schijnen, zoo was er toch, vreezen wij, in den ongelukkigen ouden man een stille diepte van boosaardigheid, welke tot nu toe verborgen, thans in werking was getreden en hem er toe aanzette een meer innige wraak te bedenken dan eenig sterveling nog ooit op zijn vijand had geoefend. Zichzelf te maken tot den eenigen vertrouwden vriend, aan wien al de vrees, al de wroeging, heel de doodsangst, het vruchtelooze berouw, de telkens weer terugkeerende stroom van zondige gedachten, vergeefs verdreven, aan wien dat alles zou worden toevertrouwd! Al die schuldige smart, verborgen voor de wereld, die met haar ruime hart medelijden zou hebben gehad en zou hebben vergeven, en geopenbaard aan hem, den Meedoogenlooze — aan hem, den Haatdragende! Al die duistere schatten verkwist aan den man zelf, aan wien met niets anders de schuld der wrake zoo volledig kon worden betaald!

Des predikers schuwe en gevoelige achterhoudendheid had dit plan verijdeld. Roger Chillingworth echter voelde neiging om even of nauwelijks

minder tevreden te zijn met den staat van zaken, welken de Voorzienigheid — die den wreker en zijn slachtoffer aanwendde voor haar eigen doeleinden en, wellicht, vergiffenis schonk, waar zij het hardst scheen te straffen — in de plaats van zijn zwarte plannen had gesteld. Een openbaring, kon hij bijna zeggen, was hem gegund. Het deed er voor zijn doel weinig toe, of dit een hemelsche openbaring was, of een uit andere sfeer. Door háár tusschenkomst scheen, bij alle volgende betrekkingen tusschen hem en Mr. Dimmesdale, niet slechts de uiterlijke aanwezigheid, doch de diepstinnerlijke ziel van dezen laatste hem voor oogen te worden gesteld, zoodat hij elke beweging ervan kon waarnemen en doorgronden. Hij werd derhalve voortaan niet alleen meer een toeschouwer, doch een hoofdpersoon in des armen predikers innerlijke wereld. Hij kon hem bespelen, gelijk hij verkoos. Wilde hij hem opjagen met een stuip van doodsangst? Het slachtoffer lag steeds op de pijnbank: men behoefde slechts de veer te kennen, die de machine deed werken: en de geneesheer kende die goed. Wilde hij hem doen opspringen van plotselinge vrees? Als op het zwaaien van een tooverroede verrees daar een afgrijselijk spookbeeld — rezen duizend spookbeelden op — in vele gedaanten, van dood, of nog afschuwelijker schande, zich alle rondom den prediker verdringend en met de vingers wijzend naar zijn borst.

Dit alles werd met zoo volmaakte geslepenheid uitgevoerd, dat de predikant, schoon hij steeds een duister besef had van den een of anderen kwaden invloed, die op hem loerde, toch nooit omtrent den waren aard daarvan zekerheid kon verwerven. Het is waar, hij keek vol argwaan, vol vrees — zelfs, bij tijden, met afgrijzen en bitteren haat, — naar de misvormde gestalte van den ouden geneesheer. Diens gebaren, gang, zijn grijze baard, zijn minste en onbeteekenendste daden, de snit van zijn kleedij zelfs, waren voor het oog van den geestelijke hatelijk; een teeken, waarop men zich onfeilbaar verlaten kon, van een diepere antipathie in de borst van den laatste, dan hij geneigd was zelf te erkennen. Want, daar het onmogelijk was een reden aan te geven voor zooveel wantrouwen en afschuw, zoo schreef Mr. Dimmesdale, die er zich van bewust was, dat het vergif van eene aangestoken plek heel de substantie van zijn hart besmette, ook al zijn voorgevoelens aan geen andere oorzaak toe. Hij nam zichzelf onderhanden om zijn antipathie ten opzichte van Roger Chillingworth, sloeg geen acht op de les, die hij er uit had moeten trekken, en deed zijn best ze uit te roeien. Niet in staat dit te volbrengen, zette hij niettemin, als een kwestie van beginsel, zijn gewonen familiaren omgang met den ouden man voort, en gaf dezen op die wijze voortdurend de kans om het oogmerk te volvoeren, waaraan de wreker — arm verloren schepsel, dat hij was, en veel ellendiger dan zijn slachtoffer — zichzelf had gewijd.

Aldus onder lichamelijke krankheid lijdend, geknaagd en gemarteld door de een of andere duistere zielstoring, overgeleverd aan de machinaties van zijn doodsvijand, had de Eerwaarde Mr. Dim-

mesdale een schitterende populariteit in zijn heilig ambt verworven. Hij won die liefde, voor een groot deel, door zijn smarten, Zijn verstandelijke gaven, zijn moreele gewaarwordingen, zijn macht om ontroering te ondergaan en mee te deelen, werden in een staat van bovennatuurlijke werkdadigheid gehouden door den prikkel en de angsten van zijn dagelijksch leven. Zijn faam, schoon ze nog steeds hooger steeg, overschaduwde alreeds de soberder reputatie van zijn mede-geestelijken, hoe eminent verscheidenen van hen ook waren. Er waren geleerden onder hen, die meer jaren hadden doorgebracht met 't verwerven van diepzinnige wetenschap, in verband met hun goddelijk beroep, dan Mr. Dimmesdale jaren geleefd had, en die derhalve wel dieper ervaren mochten zijn in dergelijke degelijke en waardevolle kundigheden dan hun jeugdige broeder. Daar waren ook mannen, met een stoerder geestesstramien dan het zijne en begaafd met een veel grootere portie schrander, stoer, ijzeren of granieten verstand, wat, behoorlijk met een flinke dosis leerstellige ingrediënten vermengd, een hoogelijk eerbiedwaardige, krachtig werkzame en weinig beminnelijke variëteit van het geestelijke ras vormt. Daar waren weer anderen, werkelijk heilige vaderen, wier bekwaamheden moeizaam verworven waren door moeitevol zwoegen in hun boeken, geduldige overpeinzingen, en dan bovenal verheerlijkt door een geestelijke verbintenis met de betere wereld, waar hun rein leven die heilige mannen bijna reeds had binnengeleid, terwijl het gewaad hunner sterfelijkheid hun nog

aankleefde. Wat zij misten was slechts de gave, die neerdaalde op de uitverkoren discipelen op den Pinksterdag, in vlammentongen; wat, naar 't schijnt, niet de macht van spreken in vreemde en onbekende talen aanduidt, maar de gave van tot heel de menschelijke broederschap te spreken in des harten moedertaal. Deze vaderen, in ander opzicht zoo apostolisch, misten 's Hemels hoogste en zeldzaamste bevestiging in hun ambt, de Tong van Vuur. Zij zouden vergeefs hebben getracht — zelfs als zij er ooit van gedroomd hadden daarnaar te trachten — de hoogste waarheden door het allernederigste middel van gewone woorden en beelden uit te drukken. Hun stemmen daalden neer, ver en vaag, van de ijle hoogten, waar zij gewoonlijk verblijf hielden.

Het was niet onwaarschijnlijk, dat Mr. Dimmesdale, in veel van zijn karaktertrekken, van nature tot die laatste groep mannen behoorde. Ook hij zou naar die hooge bergtoppen van geloof en heiligmaking zijn opgeklommen, wanneer zijn streven niet gedwarsboomd ware door den last, welke die dan ook zijn mocht, van misdaad of benauwenis, waaronder hij gedoemd was te wankelen. Die last hield hem neer op èèn peil met de allerlaagsten; hem, den man van etherische eigenschappen, wiens stem de engelen anders mochten hebben beluisterd en beantwoord. Doch diezelfde last was het, welke hem een zoo nauw medegevoel verleende met de zondige broederschap der menschheid; zoodat zijn hart in overeenstemming met hun harten trilde en hun pijn in zich opnam en zijn eigen smartkloppin-

gen door duizend harten in stroomen van droevige, overredende welsprekendheid voortplantte. Meesttijds overredend, doch somtijds vreeselijk! Het volk kende de macht niet, die het dusdanig ontroerde. Men oordeelde den jongen geestelijke een wonder van heiligheid. Men verbeeldde zich hem als de spreektrompet van Hemelsche boodschappen van wijsheid en bestraffing en liefde. In de oogen des volks was de grond zelf, waarop hij trad, geheiligd. De maagdekens van zijn kerk verbleekten rondom hem, offers van een hartstocht, die zoo gedrenkt was met godsdienstig gevoel, dat zij zich verbeeldden, dat het louter godsdienst was, en zij hem openlijk in haar leliereine boezems als het meest aannemelijk offer voor het altaar brachten. De bejaarde leden van zijn kudde, die waarnamen, hoe Mr. Dimmesdale's lichaam zoo zwak was, terwijl zij zelf zich nog zoo kras voelden in hun zwakkelijkheid, geloofden, dat hij vòòr hen hemelwaarts zou gaan en drukten het hun kinderen op 't hart, dat hun oude gebeente begraven zou worden dicht bij des jongen herders heilig graf. En gedurende al dien tijd, was de arme Mr. Dimmesdale, wanneer hij dacht aan zijn graf, wellicht met zichzelf in tweestrijd, of het gras er wel ooit over heen zou willen groeien, daar een vervloekt ding daar zou moeten worden ter aarde besteld!

Het is niet te begrijpen, met welk een doodelijke pijn die openbare vereering hem martelde. Het was zijn waarachtige en oprechte aandrift, de waarheid te aanbidden en alle dingen als schimmen te beschouwen, volslagen ontbloot van ge-

wicht of waardij, die haar goddelijk wezen niet in zich droegen, als de kern van hun leven. En wat was hij dan wel? — een substantie? — of de schaduwachtigste aller schimmen? Hij smachtte er naar om het uit te spreken van zijn eigen predikstoel, met den vollen omvang van zijn stem, en het volk te zeggen, wat hij was. „Ik, dien gijlieden aanschouwt in het zwarte gewaad van het priesterschap — ik, die den gewijden kansel bestijg en mijn bleek aangezicht hemelwaarts hef, terwijl ik het waag ten uwen behoeve gemeenschap te houden met den Allerhoogsten Alwetende — ik, in wiens dagelijksch leven gij de heiligheid van Enoch bespeurt — ik, wiens voetstappen, naar gijlieden veronderstelt, een glans achter zich laten langs mijn aardsche spoor, waardoor de pelgrims, die na mij zullen komen, naar de gewesten der zaligen mogen worden geleid — ik, die de hand van den doop heb gelegd op uw kinderen — ik, die het afscheidsgebed heb geademd over uw stervende vrienden, wien het Amen zachtkens nog naklonk uit een wereld, die zij hadden verlaten — ik, uw herder, dien gij zoo eerbiedigt en vertrouwt, ben volslagen een schandvlek en een leugen!"

Meer dan eens had Mr. Dimmesdale den preekstoel beklommen, met het voornemen, de treden ervan niet weer af te dalen, vòòr hij woorden, gelijk de bovenstaande, had gesproken. Meer dan eens had hij zijn keel geschraapt en dien langen, diepen en sidderenden ademtocht ingezogen, welke, wanneer hij hem weer te voorschijn zond, beladen zou zijn met het zwarte geheim zijner ziel.

Meer dan eenmaal — neen, meer dan honderdmaal — had hij werkelijk gesproken! Gesproken! Doch hoe? Hij had zijn hoorders gezegd, dat hij volslagen verachtelijk was, de verachtelijkste metgezel van de verachtelijksten, de ergste der zondaars, een afschuw, een ding van niet te verbeelden ongerechtigheid, en dat het eenige wonder was, dat zij zijn ellendig lichaam niet voor hun oogen zagen samenschrompelen door den brandenden toorn des Almachtigen! Kon er duidelijker taal zijn dan deze? Zou het volk niet, door een gelijktijdige aandrift gedreven, oprijzen uit zijn zitplaatsen en hem naar beneden sleuren uit het spreekgestoelte, dat hij besmette? Doch neen! Zij hoorden het allen en vereerden hem des te meer. Hoe weinig vermoedden zij, welk een doodelijke zin er in die woorden van zelf-verdoeming verscholen lag! „De godvruchtige jongeling!" spraken zij onder elkaar. „De heilige op aarde! Helaas, waar hij zooveel zondigheid opmerkt in zijn eigen blanke ziel, wat gruwelijk schouwspel zou hij dan in die van u of mij aanschouwen!" De dienaar des Woords wist wel — sluwe, doch berouwvolle huichelaar die hij was! — in welk licht zijn vage belijdenis gezien zou worden. Hij had ernaar getracht, zichzelf te misleiden door de biecht van een schuldig geweten, doch had slechts een zonde te meer en een zelf-geweten schaamte gewonnen, zonder zelfs voor een oogenblik de verlichting te genieten zichzelf te hebben bedrogen. Hij had de letterlijke waarheid gezegd en haar veranderd in de ergste leugen. En toch, door het samenstel van

zijn natuur, had hij de waarheid lief en walgde hij van de leugen, gelijk maar weinigen ooit deden. En daarom, boven alle andere dingen, walgde hij van zijn ellendige zelf.

Zijn innerlijke onrust bracht hem tot praktijken, die meer in overeenstemming waren met het oude, bedorven geloof van Rome, dan met het helderder licht der Kerk, waarin hij geboren en getogen was. In Mr. Dimmesdale's geheime kabinet bevond zich, goed achter slot en grendel, een bloedige geesel. Vaak reeds had deze Protestant en Puriteinsche Godsman dien over zijn eigen schouders gezwaaid, middelerwijl zichzelf bitter belachend en des te onbarmhartiger slaande om dien bitteren lach. Ook was het zijn gewoonte, gelijk het die van vele andere vrome Puriteinen is geweest, te vasten — niet echter, zooals zij, om het lichaam te zuiveren en het een geschikter medium te maken voor de verlichting des Hemels — doch met alle strengheid, en tot zijn knieën onder hem sidderden, bij wijze van boetedoening. Ook hield hij wake, nacht op nacht, nu eens in volslagen duisternis, dan weer bij een schemerend lampje en dan andermaal, terwijl hij zijn eigen gelaat aanstaarde in een spiegel, bij het sterkste licht, dat hij daarop kon werpen. Op die wijze gaf hij een beeld van het voortdurende zelfonderzoek, waarmee hij zich martelde, maar niet reinigen kon. Bij die langdurige nachtwaken tolde zijn brein vaak en schenen vizioenen voor hem te zweven; soms zag hij ze twijfelachtig, en met een flauw eigen-licht in de verre schemering der kamer, of levendiger en dicht bij zich, in den spiegel. Nu

eens was het een schare duivelachtige gedaanten, die den bleeken dienaar des Woords toegrijnsden en bespotten en hem met zich mee wilden lokken; dan weer een groep glanzende engelen, die met zwaren vleugelslag, als met smart beladen, ten hemel voeren, doch meer vervluchtigden naar mate zij hooger stegen. Nu eens verschenen de doode vrienden zijner jeugd, en zijn witgebaarde vader, met een gefronst gelaat als een heilige, of zijn moeder, het gelaat afwendend, als zij voorbijging. De geest eener moeder — de vluchtigste schim eener moeder — zij mocht, dunkt ons, toch wel een blik van medelijden op haar zoon hebben geslagen! En dan weer gleed, door dat vertrek, hetwelk die geestgedachten zoo spookachtig hadden gemaakt, Hester Prynne met de kleine Paarl aan de hand, in haar scharlaken gewaad, en met haar wijsvinger eerst de scharlaken letter op haar boezem aanduidend, en dan zijn eigen borst.

Geen van die vizioenen misleidde hem ooit geheel en al. Op elk oogenblik was hij, door een wilsinspanning, in staat stoffelijkheden te onderscheiden door hun nevelig gemis aan stoffelijkheid heen, en zichzelf te overtuigen, dat zij niet van vasten aard waren, gelijk gindsche tafel van gebeeldhouwd eikenhout, of dat zware, vierkante, in leder gebonden en met koperen klampen voorziene goddelijke Woord. Doch niettemin waren zij in zekeren zin de meest ware en stoffelijke dingen, waarmee de arme geestelijke nu omging. De onuitsprekelijke ellende van een leven, zoo valsch als het zijne, is dat het pit en merg ontrooft aan de werkelijke dingen rondom ons, en die de Hemel bedoelde als vreugde en voedsel voor onzen geest. Voor den onwaarachtige is het gansche heelal valsch — het is ontastbaar — het verschrompelt in zijn greep tot niets. En hijzelf, in zooverre hij zich in een valsch licht vertoont, wordt een schaduw of houdt in werkelijkheid op te bestaan. De eenige waarheid, die Mr. Dimmesdale een werkelijk bestaan op deze aarde bleef verleenen, was de pijn in het binnenste van zijn ziel en de ongeveinsde uitdrukking ervan op zijn gelaat. Hadde hij eenmaal de kracht gevonden om te glimlachen en een blij gelaat te vertoonen, dan zou er zulk een man niet meer hebben bestaan!

In een van die afschuwelijke nachten, waar wij een flauw denkbeeld van hebben trachten te geven, doch van welker uitbeelding wij ons hebben onthouden, sprong de geestelijke op uit zijn stoel. Een nieuwe gedachte had hem getroffen. Daarin lag de mogelijkheid van een oogenblik van vrede. Na zich met even veel zorg en precies op dezelfde wijze te hebben gekleed als voor de openbare godsdienstoefening, sloop hij zachtkens de trap af, opende de deur, en trad naar buiten.

XII. DES PRIESTERS NACHTWAKE.

Voortschrijdend als in de schaduw van een droom, en misschien werkelijk onder den invloed van een soort slaapwandelzucht, bereikte Mr. Dimmesdale de plek waar, nu lang reeds geleden, Hester Prynne haar eerste uren van openbare schande had doorleefd. Hetzelfde platvorm of schavot, zwart en verweerd door de stormen en den zonneschijn van zeven lange jaren en ook afgesleten door de schreden van de vele schuldigen, die het sindsdien hadden bestegen, stond daar nog steeds onder het balkon van het gemeentehuis. De predikant ging de treden op.

Het was een donkere nacht in de vroege Mei. Een onvermoeide wolkenmantel befloerste de geheele uitgestrektheid van het uitspansel, van zenith tot gezichteinder. Indien dezelfde menigte, die als ooggetuige daar had gestaan, toen Hester Prynne haar straf onderging, nu opgeroepen hadde kunnen worden, dan zou zij geen gelaat boven op het platform, ja zelfs nauwelijks de omtrekken eener menschelijke gestalte in het sombere grijs van den middernacht hebben onderscheiden. Doch de stad lag geheel in slaap gedompeld. Er was geen gevaar voor ontdekking. De geestelijke mocht daar staan, als het hem beliefde, tot de ochtend in het oosten gloorde, zonder ander gevaar te loopen dan dat de klamme en kille nachtlucht in zijn gebeente zou sluipen, zijn gewrichten doen verstijven door rheumatiek en zijn keel verstoppen met griep en hoest, aldus het gehoor, in zijn verwachting van het ge-

bed en de predikatie van morgen bedriegend. Geen oog kon hem gadeslaan, behalve dat immerwakende, dat hem gezien had in zijn binnenkamer, den bloedigen geesel zwaaiend. Waarom dan was hij herwaarts gekomen? Was het slechts de bespotting van een boetedoening? Een bespotting, ja waarlijk, doch waarbij zijn ziel met zichzelf spotte! Een spotternij, waarbij engelen bloosden en weenden, terwijl duivelen zich met hoongelach verheugden! Hij was hierheen gedreven door den drang van dat Berouw, dat hem overal op de hielen zat, en welks zuster en nauw verbonden gezellin die Lafhartigheid was, welke hem steeds weer, met haar sidderende greep, terugtrok, wanneer de andere drift hem tot op den rand eener onthulling had voortgejaagd. Arme, beklagenswaardige man! welk recht bezat een zwakheid als de zijne, om zich met een misdrijf te beladen? Het misdrijf is voor de lieden met stalen zenuwen, die kunnen kiezen, om het òf te verdragen, òf, indien het hen te zwaar drukt, hun trots en wilde kracht voor een goed doel aan te wenden, en het met eenen ver van zich werpen! Deze zwakke en uiterst gevoelige geest vermocht geen van beide, en deed toch voortdurend het een of het ander, wat den doodsnood van een den hemel-braveerende schuld en ijdel berouw tot één onontwarbaar kluwen verwikkelde.

En zoo werd Mr. Dimmesdale, terwijl hij op het schavot stond, in dat ijdel vertoon van boete, door een diepen afschuw overstelpt, een geestesafschuw, alsof gansch het heelal naar een scharlaken teeken staarde op zijn naakte borst, juist boven

zijn hart. Op die plek drukte, in waarheid, en reeds langen tijd, de knagende en giftige tand van lichamelijke pijn. Zonder eenige wilsinspanning of macht om zichzelf te beheerschen, schreeuwde hij 't luid uit: een kreet, die galmde door den nacht en teruggekaatst werd van het eene huis naar het andere en weerklonk van de heuvels op den achtergrond; alsof een gezelschap duivels, er zooveel ellende en schrik in ontdekkend, een speelgoed van dien klank maakten en hem heen en weer kolfden.

„Het is gebeurd!" mompelde de geestelijke, zijn gelaat met de handen bedekkend. „De gansche stad zal ontwaken en te voorschijn ijlen en mij hier vinden!"

Doch het geschiedde niet zoo. De gil had misschien in zijn eigen verschrikte ooren met veel grooter kracht weerklonken, dan hij werkelijk bezat. De stad werd niet wakker; of, indien wel, dan hielden de dommelige slapers òf verkeerdelijk den kreet voor iets vreeselijks in hun droom, òf voor het geluid van heksen, welker stemmen men in dien tijd vaak over de nederzettingen of eenzame hutten hoorde trekken, als zij met Satan door de lucht reden. De predikant, geen teekenen van beroering hoorend, sloeg dus de hand weer van zijn oogen en zag om zich heen. Aan een van de vensters van Gouverneur Bellingham's huizinge, die op eenigen afstand stond, in de rooilijn van een andere straat, aanschouwde hij de verschijning van den ouden magistraat zelf, met een lamp in de hand, een witte nachtmuts op zijn hoofd, en een lange witte japon, die zijn gestalte omhulde. Hij

zag er uit als een geest, ontijdig uit het graf opgeroepen. De kreet had hem blijkbaar opgeschrikt. Aan een ander venster van hetzelfde huis verscheen bovendien de oude Vrouwe Hibbins, des Gouverneur's zuster, ook met een lamp, die zelfs op dien afstand de uitdrukking van haar wrang en ontevreden gelaat deed zien. Zij stak het hoofd uit de jaloezie en keek vol vrees opwaarts. Er was geen schaduw van een twijfel mogelijk, of deze eerwaarde heksendame had Mr. Dimmesdale's kreet gehoord en dien, met zijn veelvoudige echo's en weergalmen, uitgelegd als het roepen van de duivelen en nachtkollen, met wie zij, naar men al te goed wist, uitstapjes naar het bosch maakte.

Toen zij den glans van Gouverneur Bellingham's lamp ontdekte, doofde de oude dame snel haar eigen lamp en verdween. Mogelijk, dat zij opsteeg in de wolken. De prediker zag verder niets van haar bewegingen. De magistraat trad, na nauwlettend de duisternis te hebben gadegeslagen — waarin hij niettemin maar weinig verder zien kon dan in een molensteen — van het venster terug.

De geestelijke werd betrekkelijk kalm. Spoedig echter werden zijn oogen getroffen door een klein, flikkerend licht, dat eerst een heel eind weg, de straat op nader kwam. Het wierp een glans van herkenning, hier op een deurpost, daar op een tuinheg, ginds op een getraliede vensterruit en daar op een pomp, met zijn vergaarbak vol water, dan weer op een eiken boogdeur, met een ijzeren klopper en een ruw blok als drempel. De Eerwaarde Mr. Dimmesdale lette op al die kleine bizonderhe-

den, middelerwijl vast overtuigd, dat het oordeel van zijn bestaan daar aan kwam geslopen, in die voetstappen, welke hij nu hoorde, en dat de lichtschijn van de lantaarn binnen enkele oogenblikken op hem zou vallen en zijn lang verholen geheim onthullen. Toen het licht naderkwam, aanschouwde hij, in den verlichten kring, zijn medebroedergeestelijke — of om nauwkeuriger te spreken, zijn vader in het beroep en tevens zijn hoog gewaardeerden vriend — den Eerwaarden Mr. Wilson, die, zooals Mr. Dimmesdale nu vermoedde, gebeden had aan de sponde van den een of anderen stervende. En zoo was het ook. De goede oude predikant kwam zoo uit de sterfkamer van Gouverneur Winthrop, die in diezelfde ure van de aarde ten hemel was gevaren. En nu bewoog zich de goede vader Wilson huiswaarts, omgeven als de heilige personages uit oude tijden, met een stralenden heiligenschijn, die hem verheerlijkte midden in dezen somberen zondenacht — alsof de verscheiden Gouverneur hem het erfdeel van zijn glorie had nagelaten, of als hadde hij den verren schijn van de hemelsche stad opgevangen, derwaarts turend om den triomfeerenden pelgrim haar poorten te zien binnentreden — kortom, bewoog zich de goede vader Wilson huiswaarts, zijn schreden geleidend met een lichte lantaarn! De glans van deze lichtbron wekte bij Mr. Dimmesdale de bovenstaande gedachten en hij glimlachte — neen, hij lachte er bijna om — en vroeg zich toen verbaasd af, of hij gek ging worden.

Toen de Eerwaarde Mr. Wilson het schavot

voorbijschreed, zijn Geneefschen mantel dicht en warmpjes om zich wikkelend met den eenen arm, en de lantaarn voor zijn borst houdend met de andere hand, kon de geestelijke zich bijna niet weerhouden van te spreken —

„Goeden avond, eerwaarde Vader Wilson. Kom, bid ik u, hier naar boven, en breng een prettig uurtje met mij door!"

Goede Hemel! Had Mr. Dimmesdale werkelijk gesproken? Een oogenblik lang geloofde hij, dat die woorden over zijn lippen waren gekomen. Doch zij hadden slechts in zijn verbeelding bestaan. De eerwaarde Vader Wilson bleef langzaam voortstappen, zorgvuldig uitkijkend naar het modderig pad voor zijn voeten en zonder ook maar eenmaal zijn hoofd naar het platform der misdaad te keeren. Toen het licht van de flikkerende lantaarn geheel verdwenen was, ontdekte de predikant, door de flauwte, die hem overviel, dat die weinige laatste oogenblikken een crisis van vreeselijke benauwing waren geweest, ofschoon zijn geest onwillekeurig gepoogd had zichzelf te verlichten door een soort sombere dartelheid.

Kortelings later sloop datzelfde akelige gevoel van humor opnieuw onder de plechtige schimmen zijner gedachten binnen. Hij voelde zijn leden verstijven door de ongewone kilte van den nacht en hij twijfelde, of hij in staat zou zijn de treden van het schavot weer af te dalen. De ochtend zou aanbreken en hem hier aantreffen. De buurt zou beginnen te ontwaken. Wie het vroegst opstond, zou, naar buiten tredend in het schemerlicht, een

vaag afgeteekende gestalte zien staan hoog op de plaats der schande, en half ontzind tusschen schrik en nieuwsgierigheid, zou hij gaan kloppen van deur tot deur, allen oproepend om den geest te aanschouwen, — zooals hij onvermijdelijk denken moest — van den een of anderen overleden misdadiger. Dan zou een somber tumult de vleugels reppen van huis tot huis. En — terwijl het morgenlicht al krachtiger werd — zouden oude patriarchen opstaan in de grootste haast, elk in zijn flanellen slaaprok, en deftige huismoeders, zonder zich den tijd te gunnen haar nachtgewaad af te leggen. Heel de bende achtbare personages, die te voren nog nooit waren aanschouwd met een haartje schotsch op hun hoofd, zouden zich aan het publiek vertoonen, opgeschrikt en met de wanorde van een nachtmerrie in hun uiterlijk. De oude Gouverneur Bellingham zou grimmiglijk te voorschijn komen, met zijn Koning Jacob's kraag scheef vastgemaakt; en Vrouwe Hibbins, met wat twijgjes uit het bosch nog aan haar rokken, en wranger kijkend dan ooit, daar ze nauwelijks een oog geloken had na haar nachtelijken rit; en de goede Vader Wilson ook, die, daar hij den halven nacht doorgebracht had aan een doodsbed, het kwalijk aangenaam zou vinden, zoo vroeg gewekt te worden uit zijn droomen over de verheerlijkte heiligen. En ook zouden de ouderlingen en diakenen van Mr. Dimmesdale's kerk hierheen komen en de jonge maagdekens, die hun prediker zoo verafgoodden, en een altaar voor hem hadden opgericht in haar blanke boezems, terwijl zij, tusschen haakjes, in de

haast en verwarring, zich amper tijd hadden gegund die te bedekken met haar halsdoek. Alle menschen, in èèn woord, zouden te voorschijn komen strompelen over hun drempels en hun verbijsterde en met afschuw geslagen gezichten rondom het schavot naar omhoog wenden. En wien zouden zij daar onderkennen, met het roode ochtendgloren op zijn voorhoofd? Wien anders dan den Eerwaarden Arthur Dimmesdale, half-dood van kou, overstelpt van schaamte en staande, waar Hester Prynne had gestaan!

Meegesleept door de groteske afschuwelijkheid van dit tafereel, barstte de prediker, onverhoeds en tot zijn eigen oneindigen schrik, in een schaterende lachbui uit. Onmiddellijk antwoordde hem een licht, luchtig kinderlachen, waarin hij, met een siddering in zijn hart — doch hij wist niet of 't was van felle smart of van even scherpe vreugde — het geluid van de kleine Paarl herkende.

„Paarl! kleine Paarl!" riep hij, na een oogenblik stilte; en toen, met gedempte stem, „Hester! Hester Prynne! Zijt gij daar?"

„Ja; Hester Prynne is het!" antwoordde zij, op een toon van verrassing; en de prediker hoorde haar voetstappen naderen van het zijpad, waarlangs zij gekomen was. „Ik ben het, en mijn kleine Paarl!"

„Waar komt ge vandaan, Hester?" vroeg de predikant. „Wat voerde je hierheen?"

„Ik heb gewaakt aan een sterfbed," antwoordde Hester Prynne, „aan Gouverneur Winthrop's sterfbed en heb hem de maat genomen voor een

doodshemd en nu ben ik op weg naar mijn woning."

„Kom hier maar boven, Hester, gij en de kleine Paarl," sprak de Eerwaarde Mr. Dimmesdale. „Gij zijt hier te voren reeds geweest, maar ik was niet bij u. Kom nu hier weer naar boven en wij zullen hier alle drie samenstaan."

Zij klom zwijgend de trappen op en stond op het platform, de kleine Paarl aan de hand houdend. De geestelijke greep naar het andere handje van het kind en nam het in de zijne. Op 't oogenblik, dat hij dit deed, kwam, wat hem toescheen een onstuimige stroom van nieuw leven, ander leven dan 't zijne, als een stortbeek zijn hart binnenstroomen, en door al zijn aderen jagen, alsof de moeder en het kind hun levenswarmte meedeelden aan zijn half-verstijfd gestel. De drie vormden een electrische keten.

„Prediker!" fluisterde kleine Paarl.

„Wat wou je zeggen, kind?" vroeg Mr. Dimmesdale.

„Zal je hier met moeder en mij, morgenmiddag ook staan?" vroeg Paarl.

„Neen, dat niet, kleine Paarl," antwoordde de prediker; want met de nieuwe energie van het oogenblik was alle vrees voor het openlijk schandaal, die zoo lang de marteling van zijn leven was geweest, weer in hem teruggekeerd; en hij beefde alreeds om het gezelschap, waarin hij zich — met een vreemd genot niettemin — nu bevond, „dat niet, mijn kind. Ik zal inderdaad met je moeder en jou op een anderen dag samenstaan, maar morgen niet."

Paarl lachte en beproefde haar hand weg te trekken. Doch de prediker hield die vast.

„Nog een oogenblik langer, mijn kind!" zei hij.

„Maar wil je," zoo vroeg Paarl, „beloven mijn hand en moeders hand, morgen middag te nemen?"

„Dan niet, Paarl," sprak de prediker; „maar een anderen keer."

„En wat voor anderen keer?" drong het kind aan.

„Op den grooten Oordeels-dag," fluisterde de prediker; en, vreemd genoeg, — het gevoel, dat hij van beroep een leeraar der Waarheid was, noopte hem het kind zoo te antwoorden. „Dan en daar moeten, voor den Oordeels-zetel, je moeder en jij en ik samenstaan. Doch het daglicht dezer wereld zal ons niet vergaderd zien!"

Paarl lachte weer.

Doch alvorens Mr. Dimmesdale zijn woorden nog geeindigd had, gloeide wijd en zijd een licht op over heel den omfloersten hemel. Het was ongetwijfeld veroorzaakt door een van die meteoren, die, wie in den nacht waakt, zoo vaak tot niets kan zien verbranden in de ijle ruimten der atmosfeer. Zoo machtig was de schittering, dat zij het dikke wolkenfloers tusschen hemel en aarde geheel verlichtte. Het groote gewelf glansde op als de koepel eener onmetelijke lamp. Het toonde het zoo alledaagsche tafereel der straat met de helderheid van den middag, doch ook met de verschrikking, die ons bekende voorwerpen steeds door een ongewoon licht verkrijgen. De houten huizen met hun vooruitspringende verdiepingen en zonderlinge geveltoppen; de stoe-

pen en drempels, met het jonge lentegras, dat er rondom opschoot; de tuingronden, zwart van de pas-gekeerde aarde; het wagenspoor, ondiep gevoord en zelfs op het marktplein aan beide zijden met groen omzoomd — dat alles werd zichtbaar, doch zoo vreemd van voorkomen, dat al de dingen dezer wereld daardoor een andere zedelijke beteekenis schenen te krijgen, dan ze ooit te voren hadden gedragen. En daar stond de prediker, met de hand op het hart; en Hester Prynne, met de geborduurde letter glinsterend op haar boezem; en kleine Paarl, zelf een symbool, en de verbindingsschakel tusschen hen beiden. Zij stonden in den middag van dien vreemden, plechtigen glans, alsof het 't licht ware, dat alle geheimen zal onthullen, en de dageraad, welke allen zal vereenigen, die bij elkaar behooren.

Er lag tooverkracht in de oogen van kleine Paarl, en haar gelaat droeg, terwijl zij opkeek naar den prediker, dien boosaardigen glimlach, die de uitdrukking ervan vaak zoo elf-achtig maakte. Zij trok haar handje los uit Mr. Dimmesdale's hand en wees met den vinger dwars over de straat. Doch hij vouwde bei zijn handen over de borst en sloeg zijn oogen naar het zenith.

Niets was gewoner in die dagen dan dat men alle meteoor-verschijningen en andere natuurphenomenen, die minder regelmatig voorkwamen dan zons- of maansondergang, als zoovele openbaringen uit bovennatuurlijke bron beschouwde. Zoo voorspelden een gloeiende speer, een vlammend zwaard, een boog of een pijlenbundel aan den

middernachtelijken hemel, oorlog met de Indianen. Pestilentie was, naar men wist, aangekondigd door een regen van karmozijn licht. Wij twijfelen, of eenige belangrijke gebeurtenis, ten goede of ten kwade, ooit Nieuw-Engeland overkwam, van de vestiging af tot de tijden der Revolutie toe, waarvoor de inwoners niet van te voren gewaarschuwd waren door een of ander schouwspel van dezen aard. Niet zelden was het zelfs door menigten aanschouwd. Vaker echter berustte de geloofwaardigheid ervan op de verzekering van den een of anderen eenzamen ooggetuige, die het wonder aanschouwde door het gekleurde, vergrootende en vervormende medium van zijn verbeelding en het in zijn herinnering een duidelijker vorm gaf. Het was inderdaad een majestueus denkbeeld, dat het lot van naties in die vreeswekkende hiëroglyphen aan het uitspansel des hemels werd onthuld. Een zoo wijde boekrol mocht wel door de Voorzienigheid niet te ruim geoordeeld worden om er het oordeel over een volk op neer te schrijven. Het was een zeer geliefkoosd geloof bij onze voorouders, daar het ten teeken strekte, dat hun jeugdige gemeenebest onder een zeer bizondere en strikte hoede des hemels stond. Doch wat zullen wij ervan zeggen, wanneer een mensch een tot hemzelf alleen gerichte openbaring op datzelfde wijde geschiedblad ontdekt? In zulk een geval kon het slechts symptoom zijn van een in hooge mate ontredderden geestesstaat, wanneer een man, in overspannen zelfbeschouwing, gekweekt door aanhoudende, felle, verborgen pijn, zijn zelfzucht had uit-

gebreid over heel de uitgestrektheid der natuur, tot zelfs het firmament niet anders meer scheen dan een bladzijde, passend voor de geschiedenis en het lot zijner ziel!

Wij schrijven het derhalve uitsluitend aan den ziektetoestand van zijn eigen hart en oog toe, dat de prediker, opwaarts blikkend naar het zenith, daar de verschijning zag van een onmetelijke letter — de letter A — in lijnen van somber rood licht gemerkt. Niet dat de meteoor zelf zich op dat punt niet vertoond kan hebben, somber brandend door een wolkensluier heen, doch dan niet in zulk een gedaante als zijn schuldige verbeelding haar verleende, of dit ten minste zoo weinig duidelijk, dat eens anders schuldgevoel er een ander symbool in zou hebben kunnen zien.

Er was een zonderlinge omstandigheid, waardoor Mr. Dimmesdale's zielstoestand op dat oogenblik gekenmerkt werd. Al den tijd, dat hij opwaarts staarde naar het zenith, nam hij niettemin volmaakt goed waar, dat de kleine Paarl met haar vinger wees naar den ouden Roger Chillingworth, die op geringen afstand van het schavot stond. De geestelijke scheen hem met denzelfden blik te zien, waarmee hij de miraculeuze letter onderscheidde. Aan de trekken van den ouden man verleende het meteoor-licht, evenals aan alle andere voorwerpen, een nieuwe uitdrukking; of het kon ook wel zijn, dat de geneesheer op dat oogenblik niet, gelijk op andere tijden, er voor waakte, de boosaardigheid, waarmee hij op zijn slachtoffer blikte, te verhelen. Waar de meteoor den hemel

op deed gloeien en de aarde onthulde op een wijze, zoo vreeselijk, dat Hester Prynne en de geestelijke erdoor aan den Oordeelsdag gemaand werden, daar mocht Roger Chillingworth voorzeker wel bij hen doorgaan voor den Aartsvijand, die daar stond met een boosaardigen glimlach om het hem toekomende op te eischen. Zoo levendig was de uitdrukking of zoo scherp de indruk op den geestelijke, dat ze hem nog op de duisternis afgeteekend leek te blijven, nadat de meteoor weer verdwenen was, zoodat de straat en alle andere dingen eensklaps te niet gedaan waren.

„Wie is die man, Hester?" hijgde Mr. Dimmesdale, door schrik verbijsterd. „Ik huiver van hem! Ken je dien man? Ik haat hem, Hester!"

Zij was haar eed indachtig en bleef zwijgen.

„Ik zeg je, mijn ziel krimpt voor hem samen!" mompelde de prediker weer. „Wie is hij? Wie is hij? Kun je niets voor mij doen? Ik heb een nameloozen afschuw voor den man!"

„Prediker," zei kleine Paarl, „ik kan je vertellen, wie hij is."

„Gauw dan, kind!" sprak de geestelijke, zijn oor dicht naar haar lipjes buigend. „Snel, en zoo zachtjes als je fluisteren kunt.

Paarl mompelde iets in zijn oor, dat inderdaad klonk als menschelijke taal, doch slechts brabbeltaal was, als waarmee men kinderen zich uren lang kan hooren vermaken. In ieder geval, indien het eenige geheime mededeeling omtrent den ouden Roger Chillingworth inhield, was dit in een taal, den geleerden geestelijke onbekend, en werd zijn

geestesverbijstering er slechts door vergroot. Het elfachtige kind lachte daarop luid.

„Hou je me nu voor den gek?" zei de geestelijke.

„Je was niet moedig! — je was niet waar!" antwoordde het kind. „Je wilde niet beloven mijn hand en moeder's hand, morgenmiddag te vatten!"

„Mijn beste heer," antwoordde de geneesheer, die nu tot den voet van het platform was genaderd. „Vrome Mr. Dimmesdale! is het mogelijk, dat gij het zijt? Wel, wel, inderdaad! Op ons mannen van studie, wier hoofden in onze boeken zijn, moet men wel noodig goed acht geven! Wij droomen in onze wakende oogenblikken en wandelen in onzen slaap. Kom, goede heer en dierbare vriend, ik bid u, laat mij u naar huis brengen!"

„Hoe wist ge, dat ik hier was?" vroeg de geestelijke vreesachtig.

„Wel waarlijk en waarachtig," antwoordde Roger Chillingworth. „Ik wist er niets van. Ik heb het beste deel van den nacht doorgebracht aan de sponde van den erentfesten Gouverneur Winthrop, doende wat mijn geringe ervarenheid vermocht om hem verlichting te geven. Toen hij huiswaarts was gegaan naar een betere wereld, bevond ik mij eveneens op weg naar mijn woning, toen dit licht oplaaide. Kom met mij mee, smeek ik u, eerwaarde heer, anders zult gij maar povertjes in staat zijn om morgen uw Sabbath-plicht te vervullen. Haha! zie nu eens, hoezeer zij het brein verwarren — die boeken — die boeken! U moest wat minder studeeren, goede heer, en wat meer verpoozing nemen, dat die nachtelijke grillen geen gewoonte bij u worden."

„Ik zal met u meegaan naar huis," sprak Mr. Dimmesdale.

Met een kille neerslachtigheid, als iemand, die krachteloos uit een kwaden droom ontwaakt, gaf hij zich aan den geneesheer over en werd naar huis geleid.

Den volgenden dag echter, zijnde een Sabbathdag, preekte hij een sermoen, dat men voor het rijkste en machtigste hield en 't meest met hemelsche invloeden vervuld, hetwelk nog ooit van zijn lippen was gevloeid. Men zegt, dat zielen, meer dan één ziel, tot de waarheid werden gebracht door de kracht van deze predikatie en in zichzelf de gelofte aflegden een heilige dankbaarheid te koesteren jegens Mr. Dimmesdale gedurende heel het hiernamaals. Doch toen hij de treden van het spreekgestoelte afdaalde, kwam hem de grijsgebaarde koster tegemoet, die een zwarten handschoen ophield, welken de geestelijke als den zijnen herkende.

„Hij werd," sprak de koster, „dezen morgen op het schavot gevonden, waar boosdoeners tentoongesteld worden ter publieke schande. Satan liet hem daar, neem ik aan, vallen, een gemeene grap tegen uw Eerwaarde bedoelend. Doch hij was, in werkelijkheid, blind en verdwaasd, gelijk hij steeds en altijd is. Een reine hand heeft geen handschoen noodig om zich mee te bedekken!"

„Dank u, goede vriend," sprak de geestelijke ernstig, doch met een schrik in het hart; want zoo verward was zijn herinnering, dat hij zichzelf er

bijna reeds toe had gebracht, de gebeurtenissen van den voorbijgeganen nacht als vizioenen te beschouwen. „Ja het schijnt inderdaad mijn handschoen te zijn!"

„En, waar Satan 't nuttig achtte dien te stelen, daar moet uw Eerwaarde hem voortaan noodzakelijkerwijs zonder handschoenen aanpakken," merkte de oude koster op met een grimmig lachje. „Maar heeft uw Eerwaarde gehoord van het voorteeken, dat hedennacht gezien is? — een groote roode letter in de lucht — de letter, die wij uitleggen, dat „Angel" moet beduiden. Want, daar onze goede Gouverneur Winthrop dezen afgeloopen nacht onder de engelen werd opgenomen, werd het ongetwijfeld gepast geacht, dat daar eenig teeken van werd gegeven!"

„Neen," antwoordde de geestelijke, „ik had er niet van gehoord."

XIII. EEN ANDER GEZICHT OP HESTER.

Bij haar laatste zonderlinge onderhoud met Mr. Dimmesdale was Hester Prynne geschokt door den toestand, waartoe zij den geestelijke vervallen vond. Zijn moed scheen volkomen vernietigd. Zijn moreele kracht was tot meer dan kindsche zwakheid vernederd. Ze kroop hulpeloos langs den grond, terwijl daarentegen zijn intellectueele bekwaamheden hun sterkte van eertijds behouden, of zelfs een ziekelijke energie hadden verkregen, die slechts krankheid ze had kunnen verleenen. Met haar kennis omtrent een reeks omstandigheden, voor alle anderen verborgen, kon zij gemakkelijk opmaken, dat er, naast de wettige actie van zijn eigen geweten, een vreeselijke machinerie aan 't werk was gesteld en nog inwerkte op Mr. Dimmesdale's welvaren en rust. Wetende, wat deze arme gevallen man eens geweest was, was heel haar ziel bewogen door den huiverenden schrik, waarmee hij op haar — de uitgeworpene onder de vrouwen — een beroep had gedaan, om hem te ondersteunen tegen zijn instinktief ontdekten vijand. Zij kwam bovendien tot het besluit, dat hij een recht bezat op haar volledige hulp. Weinig gewend als zij was, door haar lange uitsluiting buiten de maatschappij, om haar denkbeelden van recht en onrecht te meten aan eenigen standaard buiten haar zelf, zag Hester in — of meende zij in te zien, dat er op haar een verantwoordelijkheid rustte met betrekking tot den geestelijke, een verantwoordelijkheid, welke zij

aan niemand anders verschuldigd was, zoo min als aan heel de wereld daarbuiten. De schakels, die haar met de rest van het menschdom verbonden hadden — schakels van bloemen, of zijde, of goud, of welke stof ook, — waren verbroken. Hier was nog de ijzeren schakel van een gemeenschappelijke misdaad, dien hij noch zij konden verbreken. Gelijk alle andere banden, bracht ook deze zijn verplichtingen met zich mee.

Hester Prynne nam nu niet meer dezelfde positie in, waarin wij haar aanschouwd hebben gedurende de vroegere perioden van haar schande. Jaren waren gekomen en gegaan. Paarl was nu zeven jaar oud. Haar moeder, met de scharlaken letter op haar borst, glinsterend in zijn fantastisch borduursel, was nu lang een gemeenzaam voorwerp geweest voor de stadsbevolking. Gelijk licht het geval wordt, wanneer iemand een ietwat opvallende plaats in de gemeenschap inneemt en terzelfder tijd zich noch in openbare, noch in individueele belangen of aangelegenheden mengt, was er ten slotte een soort algemeene achting met betrekking tot Hester Prynne ontsproten. Het mag op de creditzijde van de menschelijke natuur geschreven worden, dat zij, behalve waar haar eigenbelang in 't spel komt, meer neigt tot liefde dan tot haat. Haat zal zelfs, door een rustigen trapsgewijzen overgang, in liefde worden veranderd, tenzij de verandering verhinderd wordt door een voortdurend nieuwe prikkeling van het oorspronkelijk gevoel van vijandschap. In het geval van Hester Prynne was er noch van prikke-

ling noch van ergernis sprake. Zij streed nooit met 't publiek, doch onderwierp zich zonder klagen aan de ergste behandeling; zij eischte niets van de menschen ter vergelding, voor wat zij leed; zij oefende geen druk uit op hun sympathieën. Bovendien werd ook de smettelooze reinheid van haar leven gedurende al die jaren, waarin zij tot een schandvlek uitgebannen was geweest, zeer te haren gunste gerekend. Waar zij nu niets te verliezen had in de oogen der menschen, niets te hopen en schijnbaar ook geen wensch koesterde om iets te gewinnen, kon het slechts een oprechte eerbied voor de deugd zijn, die de arme zwerfster op derzelver paden teruggevoerd had.

Ook merkte men op, dat, terwijl Hester nooit ook maar de geringste aanspraak deed gelden op een aandeel in de voorrechten der wereld — behalve dan om de gemeenschappelijke lucht te ademen en het dagelijksch brood te verdienen voor de kleine Paarl en zichzelf, met den eerlijken arbeid harer handen — zij zich haastte haar zusterschap met het menschengeslacht te erkennen, wanneer er weldaden te bewijzen vielen. Niemand was zoo gereed als zij, om van haar geringe nooddruft weg te schenken op iedere bede van de armoede, zelfs al kaatste de arme in de bitterheid zijns harten smaad weerom ter vergelding voor het voedsel, dat hem regelmatig aan zijn deur werd gebracht, of voor de kleeren, die voor hem waren gemaakt door vingers, welke eens konings gewaad hadden kunnen borduren. Geene, zoo vol zelfopoffering als Hester, wanneer een pestilentie door de stad

waarde. In alle tijden van rampspoed, hetzij algemeen of persoonlijk, vond de verworpeling der maatschappij inderdaad eensklaps haar plaats weerom. Zij kwam, niet als een gast, maar als een rechtmatige huisgenoot, het gezin binnen, dat door smart verduisterd was, alsof het sombere schemerlicht daar, een sfeer was, waarin zij er recht op had, omgang met haar medeschepselen te hebben. Daar glinsterde de geborduurde letter troostbrengend met haar onaardsche stralen. Elders het teeken der zonde, was het in de ziekekamer als een toorts. Het had zelfs, bij het bittere einde eens lijders, zijn glans geworpen over den drempel van het tijdelijke. Het had hem getoond, waar den voet neer te zetten, terwijl het aardsche licht schielijk verduisterde en eer het licht der toekomst hem kon bereiken. In zulke zware oogenblikken toonde Hester's natuur zichzelf warm en rijk — een bronader van menschelijke teederheid, onfeilbaar vloeiend voor elke waarachtige vraag en onuitputtelijk zelfs bij de grootste eischen. Haar borst, met het merkteeken der schande, was des te zachter peluw voor het hoofd, dat er een noodig had. Zij was een zelf-geordende Zuster van Barmhartigheid, of, laat ons liever zeggen, 's werelds zware hand had haar zoo geordend, toen noch de wereld noch zijzelf dit resultaat voorzag. De letter was het symbool van haar roeping. Zooveel hulpvaardigheid werd in haar gevonden — zooveel macht om te handelen, en macht van meegevoel — dat velen weigerden de scharlaken A in zijn oorspronkelijke beteekenis

uit te leggen. Zij zeiden, dat ze het woord „Able" (Bekwaam) beteekende: zoo sterk was Hester Prynne, met de kracht eener vrouw.

Slechts een versomberd huis kon haar bevatten. Als de zonneschijn weer doorbrak, dan was zij er niet meer. Haar schaduw was over den drempel verdwenen. De behulpzame huisgenoot was vertrokken, zonder èèn blik achterwaarts om het loon van dankbaarheid te garen, indien er iets daarvan was in de harten van degenen, die zij zoo ijverig had gediend. Ontmoette zij hen op straat, dan lichtte zij nooit het hoofd op, om hun groet te ontvangen. Hadden zij het hart haar staande te houden, dan lei zij haar vinger op de scharlaken letter en ging verder. Dit was misschien hoogmoed, doch geleek zoozeer op nederigheid, dat het al den verzachtenden invloed van de laatste eigenschap op de openbare meening uitoefende. Het publiek is despotisch in zijn stemming; het is in staat om gewone rechtvaardigheid te onthouden, waar ze al te dringend als een recht wordt gevorderd, doch even vaak verleent het meer dan recht is, wanneer er uitsluitend, gelijk despoten het gaarne hebben, een beroep wordt gedaan op zijn edelmoedigheid. De algemeene meening, die Hester Prynne's gedragingen uitlegde als een beroep van dezen aard, vertoonde een neiging om haar vroeger slachtoffer een welwillender gelaat te toonen, dan waarop deze gesteld was, of, misschien zelfs, dan zij verdiende.

De overheden en de wijze en geleerde mannen der gemeente marden langer met den invloed van

Hester's goede eigenschappen te erkennen dan het volk. De vooroordeelen, die zij met het laatste gemeen hadden, waren in zichzelf sterker gemaakt door een ijzeren raam van redeneering, waardoor het een veel taaier arbeid was ze uit te drijven. Dag voor dag echter ontspanden hun wrange en strakke rimpels zich toch tot iets, wat na verloop van het noodige aantal jaren, wel bijna een uitdrukking van welwillendheid mocht worden. Zoo was het met de mannen van aanzien, op wie krachtens hun eminente positie het opzienerschap over de openbare moraal rustte. Doch particuliere personen hadden Hester Prynne geheel vergiffenis geschonken voor haar zwakheid; neen, meer, zij waren de scharlaken letter reeds gaan beschouwen als het teeken niet van die eene zonde, waarvoor zij zoo lang en treurig had geboet, maar van haar vele goede daden sindsdien. „Ziet gij die vrouw met dat geborduurde merkteeken?" plachten zij tot vreemdelingen te zeggen. „Het is onze Hester — der stede Hester — die zoo vriendelijk is voor de armen, zoo hulpvaardig voor de zieken, zoo vol troost voor de treurenden!" Dan, weliswaar, mocht de geneigdheid van de menschelijke natuur om 't ergste van zichzelf te vertellen, wanneer het belichaamd is in de persoon van een ander, hen wel nopen om het zwarte schandaal der verdwenen jaren te fluisteren. Het was niettemin een feit, dat in de oogen van den man zelf, die zoo sprak, de scharlaken letter de werking uitoefende van het kruis op den boezem eener non. Het deelde de draagster een soort heiligheid mede, welke haar

in staat stelde om veilig te midden van alle gevaar te wandelen. Ware zij onder roovers vervallen, het zou haar beveiligd hebben. Er werd verhaald en door velen geloofd, dat een Indiaan zijn pijl naar het merkteeken had afgeschoten, en dat het werptuig het wel trof, doch onschadelijk op den grond viel.

De werking van het symbool — of liever van de positie, ten opzichte van de maatschappij, die er door werd aangeduid — op den geest van Hester Prynne zelf was machtig en eigenaardig. Al het lichte en sierlijke lover van haar natuur was door dit rood-gloeiende brandmerk verschrompeld en lang geleden afgevallen, niets dan naakte en strakke omtrekken nalatend, die afstootend zouden zijn geweest, indien zij vrienden of gezellinnen had gehad, die er door had kunnen worden teruggestooten. Zelfs de aantrekkelijkheid van haar persoon had een dergelijke wijziging ondergaan. Wellicht lag het ten deele in de bestudeerde strengheid van haar gewaad, en ten deele in het gebrek aan vertoon in haar manieren. Het was een droevige transformatie ook, dat haar rijk en weelderig haar of af was geknipt, of zoo volkomen verborgen werd door een kap, dat geen glinsterende lok ervan ooit in den zonneschijn glansde. Het was ten deele te wijten aan al deze oorzaken, maar nog meer aan iets anders, dat er niet langer in Hester's gelaat ook maar iets scheen te liggen, waar Liefde zich aan kon hechten; niets in Hester's gestalte, schoon majestueus en een standbeeld gelijk, dat Hartstocht ooit ervan zou droomen haar in zijn omarming te

vatten; niets in Hester's boezem, om dien ooit weer tot een peluw voor Genegenheid te maken. De een of andere eigenschap was van haar heengegaan, welker verwijlen noodzakelijk was geweest om haar vrouw te houden. Zoo is vaak het lot, en de strenge ontwikkeling, van aard en persoonlijkheid der vrouw, wanneer zij een buitengewoon wreede en strenge beproeving heeft ondergaan en moeten doorleven. Is zij geheel teederheid, dan zal zij ervan sterven. Overleeft zij 't, dan zal de teederheid of uit haar geplet zijn, of — en uitwendig is dit hetzelfde — zoo diep in haar hart geperst, dat zij zich nooit meer aan de oppervlakte kan vertoonen. Het laatste is misschien de juiste theorie. Zij, die eenmaal vrouw is geweest en opgehouden heeft, zoo te zijn, zou elk oogenblik weer een vrouw kunnen worden, ware daar slechts de magische aanraking om de gedaanteverwisseling te bewerkstelligen. Wij zullen nog zien, of Hester Prynne later ooit nog zoo geraakt en getransfigureerd werd.

Voor een groot deel moest de indruk van marmeren koelheid, dien Hester wekte, toegeschreven worden aan de omstandigheid, dat haar leven zich in zeer sterke mate van hartstocht en gevoel naar de gedachte gekeerd had. Alleen in de wereld staande — alleen, wat betreft afhankelijkheid van de maatschappij, en met de kleine Paarl om te leiden en te beschermen, — alleen, en zonder hoop haar positie te herstellen, zelfs indien zij het niet versmaad hadde dit als begeerlijk te beschouwen — had zij ook de brokken van den gebroken keten weggesmeten. De wet der wereld was geen wet

voor haar geest. Het was een tijdvak, waarin het menschelijk intellect, kortelings geëmancipeerd, werkzamer en wijder zwerftochten ondernam dan gedurende vele eeuwen vòòrdien. Mannen van het zwaard hadden edelen en koningen omvergeworpen. Mannen, stouter dan dezen, hadden — niet in de werkelijkheid, maar in de sfeer der theorie, welke hun meest werkelijk verblijf was — het geheele systeem van oude vooroordeelen, waarmee veel van de oude beginselen verbonden en saamgeschakeld was, overhoop gestooten en opnieuw gerangschikt. Hester Prynne dronk dien geest in. Zij eigende zich een vrijheid van beschouwing toe, welke in dien tijd gewoon genoeg mocht heeten aan gene zijde van den Atlantischen Oceaan, doch die onze voorouders, hadden ze ervan geweten, als een misdaad zou hebben erkend, doodelijker dan die door de Scharlaken letter werd gebrandmerkt. In haar eenzame hut, aan het zeestrand, werd zij bezocht door gedachten, gelijk ze in geen andere woning in Nieuw-Engeland durfden doordringen: schimmige gasten, die zoo gevaarlijk als demonen zouden zijn geweest voor hun gastvrouw, indien men ook slechts had geweten, dat ze aan haar deur klopten.

Het is merkwaardig, dat menschen, die 't allerverst in gedachten gaan, zich vaak met de volmaaktste rust neerleggen bij de uiterlijke verordeningen der maatschappij. De gedachte is hun voldoende, zonder dat zij zich omkleedt met het vleesch en het bloed van de daad. Zoo scheen het ook met Hester te zijn. En toch, indien de kleine Paarl

nooit uit de geestelijke wereld tot haar was gekomen, zou het wellicht geheel anders zijn geweest. Dan zou zij wellicht in de geschiedenis tot ons zijn gekomen, hand in hand met Ann Hutchinson, als stichteres van een godsdienstige sekte. Zij zou wellicht, in een van haar fasen, een profetes zijn geweest. Zij zou ook, en zelfs niet onwaarschijnlijk, ter dood hebben kunnen zijn gebracht door de strenge rechtbanken van dien tijd wegens pogingen om de grondslagen van de Puriteinsche nederzetting te ondermijnen. Doch in de opvoeding van haar kind vond het geestelijk enthousiasme der moeder iets om zich op te verhalen. De Voorzienigheid had aan Hester's zorg in dit kleine meisje een kiem en bloesem van vrouwelijkheid toevertrouwd, welke gekoesterd en tot ontwikkeling moest worden gebracht, te midden van een drom van moeielijkheden. Alles was tegen haar. De wereld was vijandig. De eigen natuur van het kind had iets verkeerds in zich, dat voortdurend verkondigde, dat zij te onpas was geboren — het uitvloeisel van haar moeders onwettigen hartstocht — en dat vaak nog Hester noopte, om in de bitterheid haars harten, te vragen, of het ten kwade of ten goede was, dat het arme kleine schepsel zelfs maar geboren was!

Ja, dezelfde sombere vraag rees vaak in haar geest op met betrekking tot heel het vrouwelijk geslacht. Was het bestaan waard aanvaard te worden, zelfs voor de gelukkigste onder haar? Wat haar eigen persoonlijk bestaan aangaat, had zij reeds lang ontkennend beslist en de kwestie als

uitgemaakt van zich geschoven. Een neiging tot overpeinzing maakt, schoon ze een vrouw rustig kan houden gelijk ze het den man doet, haar niettemin droevig. Zij onderscheidt maar al te licht, welk een hopelooze taak voor haar ligt. Als eerste stap moet heel het maatschappelijk stelsel worden omvergehaald en weer opgebouwd. Dan moet heel de natuur van de tegenovergestelde sekse, of de lang overgeërfde gewoonten ervan, die als natuur zijn geworden, in haar wezen worden gewijzigd, vòòr de vrouw in staat kan worden gesteld om datgene in te nemen, wat een behoorlijke en gunstige positie schijnt. Ten slotte kan, wanneer alle andere moeilijkheden uit den weg zijn geruimd, de vrouw toch nog het voordeel van deze voorloopige hervormingen niet aanvaarden, voor zij zelve een nog machtiger verandering heeft ondergaan, waardoor misschien de vluchtige essentie, waarin haar eigenlijkst leven ligt, zal blijken verdampt te zijn. Een vrouw wordt deze vraagstukken nooit meester, door welke inspanning van haar gedachten ook. Ze zijn niet op te lossen, of tenminste slechts op èèn manier. Komt haar hart toevalligerwijze boven, dan verdwijnen zij. Aldus zwierf Hester Prynne, wier hart zijn regelmatigen en gezonden slag verloren had, zonder draad rond in het donkere labyrinth des geestes, nu eens gedwongen uit te wijken voor een onbeklimbare steilte, dan weer terugdeinzend voor een diepe klove. Rondom haar was het een wild en spokig landschap en nergens een tehuis en vertroosting. Somwijlen trachtte een vreeselijke twijfel zich

meester te maken van haar ziel, namelijk of het niet beter ware Paarl ineens naar den hemel te zenden en zelf die toekomst in te gaan, welke de Eeuwige Gerechtigheid haar mocht beschikken.

De scharlaken letter had haar plicht niet gedaan.

Nu echter had haar ontmoeting met den Eerwaarden Mr. Dimmesdale, in den nacht van zijn wake, haar een nieuw onderwerp van overpeinzing geschonken en haar een doel getoond, alle inspanning en opoffering waardig, om het te bereiken. Zij was getuige geweest van de heftige ellende, waaronder de geestelijke worstelde of, om juister te spreken, opgehouden had te worstelen. Zij zag, dat hij op den drempel van den waanzin stond, indien hij dien niet reeds had overschreden. Er viel onmogelijk aan te twijfelen, hoe pijnlijk werkzaam de verborgen angel van zijn wroeging ook zijn mocht, dat toch een doodelijker venijn daarin was gedruppeld door de hand, die verlichting had aangeboden. Een geheime vijand had onophoudelijk aan zijn zijde gestaan, onder het mom van een vriend en helper, en had zich van de hem zoo geboden gelegenheden bediend, ten einde te morrelen aan de fijne veeren van Mr. Dimmesdale's natuur. Hester kon niet anders dan zichzelf afvragen, of het niet oorspronkelijk een gebrek aan waarachtigheid, moed en oprechtheid van haar kant was geweest, dat zij den geestelijke in een positie had laten brengen, waaruit zooveel kwaads kon worden voorspeld en niets gunstigs te hopen viel. Haar eenige rechtvaardiging lag in het feit, dat zij niet in staat was geweest een andere gedragslijn te onderscheiden, om hem uit een nog duisterder verderf dan haar zelf overstelpt had, te redden, indien zij niet berust had in Roger Chillingworth's vermommingsplan. Onder dien drang had zij haar keuze gedaan, en, gelijk nu bleek, het rampzaliger alternatief gekozen. Zij besloot haar dwaling te herstellen, zoover het nog mogelijk bleek. Zelf sterker geworden door jaren van harde en ernstige beproeving, voelde zij zich niet langer te zwak om het op te nemen tegen Roger Chillingworth, gelijk in dien nacht, toen zij onder de vernedering der zonde en half krankzinnig van de schande, die toen nog versch brandde, samen het gesprek in den kerker hadden gehad. Sindsdien was zij haar weg opgeklommen tot een hooger punt. De oude man had zich andererzijds zelf nader gebracht tot haar peil, door de wraak, waartoe hij zich had verlaagd, of stond misschien reeds beneden haar.

Kortom: Hester Prynne nam het besluit haar vroegeren echtgenoot te ontmoeten en te doen, wat in haar macht was voor de bevrijding van het slachtoffer, waar hij zoo blijkbaar zijn klauw in had geslagen. De gelegenheid hoefde niet lang gezocht te worden. Op een namiddag, toen zij met Paarl wandelde in een afgelegen deel van het schiereiland, zag zij den ouden geneesheer met een mand aan een arm en een stok in de andere hand, bezig al bukkende langs den grond te zoeken naar wortels en kruiden, om medicijnen uit te bereiden.

XIV. HESTER EN DE GENEESHEER.

Hester gelastte de kleine Paarl naar het strand te loopen en met de schelpen en het warrige zeegras te spelen, tot zij een poosje had gepraat met dien kruidenverzamelaar. Het kind vloog dus weg als een vogeltje en begon, na haar kleine blanke voetjes te hebben ontbloot, langs den vochtigen zeerand te ravotten. Hier en daar hield zij plotseling stil en gluurde nieuwsgierig in een plas, die de ebbe als een spiegel voor Paarl had achtergelaten om er haar gezichtje in te zien. Dan lonkte haar, uit den plas, het beeld van een klein meisje tegen, met donkere, glanzende krullen om het hoofdje, en een elfenlachje in de oogen, dat Paarl, daar ze geen andere speelmakker had, uitnoodigde om haar bij de hand te nemen en met haar om het hardst te loopen. Doch het kleine meisje in den spiegel wenkte van haar kant ook, als om te zeggen: Hier is 't beter, kom jij in den plas. En Paarl, tot de knietjes erin stappend, zag haar eigen witte voetjes op den bodem, terwijl, uit een diepere diepte, de glans van een soort gebroken glimlach rees, heen en weer golvend met het bewogen water.

Middelerwijl had haar moeder den geneesheer aangesproken.

„Ik wilde een woord met u spreken," zei ze, „een woord, dat ons ten zeerste raakt."

„Aha! en dus heeft Vrouwe Hester nu een woord voor den ouden Roger Chillingworth" antwoordde hij, zich oprichtend uit zijn gebukte houding. „Van heeler harte. Wel, vrouwe, ik hoor van

alle kanten goede berichten omtrent u! Nog pas gisterenavond sprak een magistraat, een wijs en godvruchtig man, over uw aangelegenheden, Vrouwe Hester, en fluisterde mij in 't oor, dat er sprake van u is geweest in den Raad. Er is over beraadslaagd of die scharlakenletter, zonder gevaar voor het Gemeenebest, al of niet van uw borst zou worden weggenomen. Op mijn eer, Hester, ik richtte tot den eerwaardigen magistraat het verzoek, dat het onmiddellijk mocht geschieden."

„Het hangt niet van 't welbehagen van de overheden af, dit merkteeken weg te nemen," antwoordde Hester kalm. „Was ik waardig het kwijt te raken, dan zou het uit zichzelf afvallen of in iets veranderd worden, dat een andere beteekenis zou uitdrukken."

„Nu, draag het dan, als het je beter past," antwoordde hij. „Een vrouw moet gewis haar eigen fantasie volgen ten opzichte van de versiering van haar persoon. De letter is vroolijk geborduurd en ziet er recht fraai uit op je boezem!"

Al dien tijd had Hester den ouden man gestadig aangekeken en het schokte zoowel als verbijsterde haar, waar te nemen, welk een verandering gedurende de laatste zeven jaar over hem gekomen was. Het was niet zoozeer, dat hij ouder was geworden; want, schoon de sporen van zijn vergevorderd leven zichtbaar waren, droeg hij toch zijn jaren met eere en scheen hij een gespierde kracht en vlugheid te hebben bewaard. Doch zijn vroegere aanblik van intellectueel en geleerde, kalm en rustig, datgene, wat zij zich als het beste in hem her-

innerde, was geheel verdwenen en vervangen door een speurenden, zoekenden, bijna woesten, maar zorgvuldig verdekten blik. Zijn wensch en bedoeling scheen te zijn zijn gelaatsuitdrukking met een glimlach te vermommen. Doch deze laatste bedroog hem en flikkerde zoo hoonend over zijn gelaat, dat de toeschouwer zijn zwartheid van ziel daardoor juist des te beter kon waarnemen. Telkens weer schoot er ook een glans van rood licht uit zijn oogen, alsof de ziel van den ouden man te vuur stond en duister voortsmeulde in zijn borst, tot de een of andere toevallige vlaag van hartstocht het voor een oogenblik tot een vlam aanblies. Dit onderdrukte hij zoo spoedig mogelijk en trachtte er uit te zien, alsof er niets van dien aard gebeurd was.

In èèn woord, de oude Roger Chillingworth was een treffend bewijs, hoe een mensch bij machte is zich tot een duivel te vervormen, indien hij slechts, genoegzaam lang, het ambt van den duivel op zich wil nemen. Deze ongelukkige had zulk een vervorming teweegebracht, door zichzelf zeven jaar lang te wijden aan het voortdurend wroeten in een gefolterd hart, daaruit vreugde te putten en brandstof te voegen bij de wreede kwellingen, welke hij ontleedde en waarin hij zich koesterde.

De scharlaken letter brandde op Hester Prynne's boezem. Hier was nog een ander verval, waarvoor de verantwoordelijkheid ten deele op haar rustte.

„Wat zoekt ge in mijn gelaat," vroeg de geneesheer, „dat ge er zoo ernstig naar staart?"

„Iets, dat mij zou kunnen doen weenen, indien er tranen waren, bitter genoeg daarvoor," antwoordde zij. „Doch laat dat zijn! Ik wilde over dien ongelukkigen man spreken."

„En wat dan wel?" riep Roger Chillingworth gretig, alsof hij op het onderwerp gesteld was en blij was een gelegenheid te vinden om er over te te spreken met de eenige, die hij in vertrouwen nemen kon. „Om de waarheid niet te verhelen, Vrouwe Hester, mijn gedachten hielden zich juist druk met den heer bezig. Spreek dus vrij uit en ik zal u antwoorden."

„Toen wij 't laatst samen spraken," zei Hester, „nu zeven jaar geleden, behaagde het u, mij een belofte van geheimhouding te ontwringen nopens de vroegere verhouding tusschen u en mij. Daar het leven en de goede faam van dien man in uw handen waren, scheen er geen keus voor mij, dan te zwijgen overeenkomstig uw bevel. Toch bond ik mijzelf op die wijze niet zonder zeer duistere voorgevoelens, want terwijl ik alle verplichtingen tegenover andere menschelijke wezens van mij had geworpen, bleef er tegenover hem een plicht op mij rusten en er was iets, dat mij influisterde, dat ik dien plicht verzaakte door mijzelf te verplichten uw geheim te bewaren. Sinds dien dag is niemand hem zoo nabij als gij. Gij treedt in elk van zijn voetstappen. Gij zijt naast hem, in slapen en waken. Gij doorvorscht zijn gedachten. Gij doorwoelt en rijt zijn hart open. Zijn leven is in uw greep, en gij maakt, dat hij dagelijks een levenden dood sterft, en toch kent hij u niet. Door dit

toe te staan heb ik ongetwijfeld valsch gehandeld ten opzichte van den eenigen man, wien ik nog bij machte was trouw te blijven!"

„Wat hadt gij voor keuze?" vroeg Roger Chillingworth. „Door met mijn vinger naar dien man te wijzen, zou ik hem van zijn kansel hebben neergesmakt in een kerker, en van daar, wellicht, naar de galg!"

„Dat ware beter geweest!" zei Hester Prynne.

„Wat voor kwaad heb ik den man gedaan?" vroeg Roger Chillingworth opnieuw. „Ik zeg je, Hester Prynne, het rijkste loon, dat een geneeskundige ooit van een monarch verdiende, zou niet zooveel zorg hebben kunnen koopen, als ik verspild heb aan dien ellendigen priester! Zonder mijn hulpe zou zijn leven in foltering zijn opgebrand binnen de twee eerste jaren na het volbrengen van zijn en jouw misdaad. Want, Hester, zijn geest miste de kracht, die het, gelijk de uwe gedaan heeft, had uitgehouden onder een last gelijk uw scharlaken letter. O, ik zou een heerlijk geheim kunnen onthullen! Maar genoeg. Wat de kunst vermag, daarin heb ik me voor hem uitgeput. Dat hij nu nog ademt en over de aarde kruipt, heeft hij geheel aan mij te danken!"

„Het ware beter, dat hij in eens was gestorven!" sprak Hester Prynne.

„Ja, vrouw, gij spreekt naar waarheid!" riep de oude Roger Chillingworth, terwijl hij het sombere vuur van zijn hart uit zijn oogen liet te voorschijn gloeien. „Het ware hem beter, indien hij ineens gestorven was! Nooit heeft een sterveling geleden,

wat deze man geleden heeft. En alles, alles, voor het aangezicht van zijn ergsten vijand! Hij is zich mijner bewust geweest. Hij heeft gevoeld, hoe er steeds een invloed op hem rustte als een vloek. Hij wist, door het een of andere geestelijke zintuig — want de Schepper heeft nooit nog een wezen geschapen, zoo gevoelig als dit — hij wist, dat het geen vriendenhand was, die aan de vezelen van zijn hart rukte, en dat er een nieuwsgierig oog op hem rustte, dat slechts kwaad zocht en het vond. Doch hij wist niet, dat het oog en de hand de mijne waren! Met het bijgeloof, aan zijn broederschap eigen, verbeeldde hij zich, overgeleverd te zijn aan een duivel, om gepijnigd te worden met schrikwekkende droomen en wanhopige gedachten, den angel van de wroeging, en wanhoop aan vergeving, als een voorsmaak van wat hem aan gene zijde van het graf wacht. Doch het was de voortdurende schaduw van mijn tegenwoordigheid, de allerdichtste nabijheid van den man, dien hij op de vuigste wijze beleedigd had, en die zoo langzaam aan slechts was gaan bestaan door en om dit voortdurende vergif van de afschuwelijkste wraak! Ja, waarachtig, hij vergiste zich niet! — er was een duivel aan zijn zijde! Een sterfelijk man, die eens een menschelijk hart had, is een duivel geworden om hem in 't bizonder te martelen."

De ongelukkige geneesheer lichtte, die woorden uitstootend, de handen op met een blik vol afschuw, alsof hij de een of andere vreeselijke gedaante, die hij niet kon herkennen, in een spiegel de plaats in zag nemen van zijn eigen gestalte. Het

was een van die oogenblikken — die somtijds slechts eenmaal in een tusschenruimte van jaren zich voordoen — waarin iemands moreel voorkomen zich getrouwelijk aan zijn geestesoog onthult. Het is niet onwaarschijnlijk, dat hij zichzelf nog nooit gezien had, gelijk hij nu deed.

„Hebt ge hem niet genoeg gemarteld?" sprak Hester, die den blik van den ouden man opgevangen had. „Heeft hij je niet alles betaald?"

„Neen, neen! Hij heeft de schuld slechts vergroot!" antwoordde de geneesheer; en, terwijl hij voortging, verloor zijn manier van doen het karakter van woestheid en verzonk in somberheid. „Herinner je je mij, Hester, hoe ik negen jaar geleden was? Toen reeds was ik in den herfst van mijn levensdagen, en het was niet eens meer de vroege herfst. Doch heel mijn leven was gebouwd uit ernstige, ijverige, rustige jaren, vervuld van denken, getrouwelijk gewijd aan de vermeerdering van mijn eigen kennis en ook, schoon dit tweede doel slechts ondergeschikt was aan het andere — gewijd aan de bevordering van het welvaren der menschheid. Geen leven was vrediger en onschuldiger geweest dan 't mijne; weinig levens zoo rijk aan bewezen weldaden. Herinner je je mij? Was ik niet, schoon jij me koud mocht achten, niettemin een man, vol bezorgdheid voor anderen, weinig voor zichzelf eischend, — vriendelijk, waarachtig, rechtvaardig, en met gestage, zoo al niet warme genegenheden? Ben ik dat niet alles geweest?"

„Dat alles, en meer," zei Hester.

„En wat ben ik nu?" vroeg hij, haar in 't gelaat

ziende en terwijl hij heel de boosheid, die nu in hem was, in zijn trekken liet uitschijnen. „Ik heb je alree gezegd, wat ik ben — een duivel! Wie heeft me zoo gemaakt?"

„Ik zelf," riep Hester, huiverend. „Ik, niet minder dan hij. Waarom heb je je niet op mij gewroken?"

„Jou heb ik aan de scharlaken letter overgelaten" antwoordde Roger Chillingworth. „Indien die mij niet gewroken heeft, dan vermag ik niet meer!"

Hij legde er met een glimlach zijn vinger op.

„Ze heeft wraak voor je genomen," antwoordde Hester Prynne.

„Ik meende niet anders," zei de geneesheer. „En wat wilde je nu van mij betreffende dien man?"

„Ik moet het geheim openbaren," antwoordde Hester vastberaden. „Hij moet je leeren kennen in je waren aard. Wat het gevolg hiervan mag zijn, weet ik niet. Maar deze lange vertrouwensschuld, van mij aan hem, wiens pest en verderf ik geweest ben, moet ten laatste worden afgelost. Voor zoover 't betreft de vernietiging of 't behoud van zijn goeden roep en aardschen staat, en misschien zijn leven, is hij in jouw handen. En ik voor mij — die door de scharlaken letter in de tuchtschool der waarheid ben opgevoed, schoon het een waarheid is van gloeiend ijzer, dat in de ziel dringt — ik bespeur ook niet langer zooveel voordeel erin, dat hij nog langer een leven van spookachtige ledigheid verder leeft, dat ik me wil neerbuigen om jouw genade af te smeeken. Doe met hem, gelijk ge wilt.

Er is geen redding voor kleine Paarl. Er is geen pad om ons den weg te wijzen uit dezen gruwelijken doolhof."

— Vrouw, ik zou wel haast medelijden met je kunnen hebben," sprak Roger Chillingworth, niet bij machte een trilling ook van bewondering te onderdrukken, want er lag iets bijna majestueus in de wanhoop, waaraan zij uiting gaf. „Ge bezat groote eigenschappen. Wie weet, had ge op vroegeren leeftijd een beter liefde ontmoet dan de mijne, zou al dit kwaad niet zijn geboren. Ik heb medelijden met je, om het goede, dat in je karakter verkwist is."

„En ik met jou," antwoordde Hester Prynne, „om den haat, die een wijs en rechtvaardig man veranderd heeft in een duivel! Wil je je daarvan nog zuiveren, en weer opnieuw mensch worden? Zoo niet om zijnentwille, dan in dubbele mate ter wille van jezelf! Vergeef dan, en laat zijn verdere bestraffing over aan de Macht, die er aanspraak op heeft! Ik zei zooeven, dat er niets goeds kon gebeuren voor hem, of voor jou, of voor mij, die hier samen zwerven in dezen somberen doolhof van het booze en bij iederen stap struikelen over de schuld, waarmee wij ons eigen pad hebben bestrooid. Maar het is niet zoo! Voor jou en voor jou alleen is er goeds mogelijk, daar jou diep onrecht is gedaan, en je 't in je macht hebt te vergeven. Wil je dat eenige voorrecht opgeven? Wil je die onschatbare weldaad verwerpen?"

„Kalmte, Hester — kalmte!" antwoordde de oude man, met sombere stroefheid: „Het is mij

niet vergund, vergiffenis te schenken. Ik bezit die macht niet, die je mij toeschrijft. Mijn oude geloof, dat ik lang vergeten was, keert weer tot me terug en verklaart al wat we doen en al wat we lijden. Door je eersten stap van 't rechte pad, heb je de kiem van het booze geplant, maar van dat oogenblik af, is het alles een duistere noodzakelijkheid geweest. Gij, die mij kwaad hebt gedaan, zijt niet zondig, behalve dan, wat betreft een eigenaardige begoocheling; en evenmin ben ik een duivel gelijk, al heb ik dan eens duivels ambt hem uit handen gegrist. Het is ons noodlot. Moge de zwarte bloem bloeien, naar ze wil! En nu, ga uws weegs, en handel gelijk ge wilt met dien man."

Hij wuifde met de hand en begaf zich weer aan zijn bezigheid, het verzamelen van kruiden.

XV. HESTER EN PAARL.

Zoo nam dan Roger Chillingworth — een misvormde oude gestalte met een gelaat, dat in de heugenis der menschen langer rondwaarde dan hun aangenaam was — afscheid van Hester Prynne en ging, langs den grond bukkende, weer verder. Hij plukte hier en daar een kruid, of groef een wortel op en lei dien in het mandje aan zijn arm. Zijn grijze baard raakte bijna den grond, terwijl hij voortkroop. Hester staarde hem een poosje na, met een half-fantastische nieuwsgierigheid om te zien, of het teere gras der vroege lente niet onder hem zou verschroeien en, verwelkt en bruin, het wankele spoor zijner voetstappen te midden van zijn vroolijk groen zou vertoonen. Zij vroeg zich af, wat dat wel voor een soort kruiden waren, die de oude man zoo zorgvuldig verzamelde. Zou niet de aarde, tot booze doeleinden gedreven door den invloed van zijn oog, hem met giftige gewassen van een tot dusver onbekende soort begroeten, die onder zijn vingers zouden opschieten? Of mocht het wellicht voldoende voor hem zijn, dat ieder gezond uitspruitsel in iets nadeeligs en kwaadaardigs veranderen moest onder zijn aanraking? Viel de zon, die overal elders zoo helder scheen, wel werkelijk op hem? Of bewoog zich, gelijk het veeleer scheen, een cirkel van noodlottige schaduw met zijn mismaaktheid mee, waarheen hij zich ook wendde? En waar ging hij nu heen? Zou hij niet eensklaps in de aarde verzinken, een dorre en verschroeide plek nalatend,

waar, na bepaald tijdsverloop, de doodelijke nachtschaduw, hondskruid, bilzenkruid en wat voor andere boosaardige kruiden het klimaat kon voortbrengen, te voorschijn zouden komen, alle bloeiende met afschuwelijke weelderigheid? Of zou hij vleermuisvleugels uitspreiden en wegvliegen, des te leelijker schijnend, naar mate hij hooger ten hemel rees?

„Het moge zonde zijn of niet," sprak Hester Prynne bitter, terwijl ze hem nog nastaarde, „ik haat den man!"

Zij berispte zichzelf om dit gevoel, maar kon het niet bedwingen of verzachten. Terwijl zij het beproefde, kwam zij te denken aan die lang verleden dagen in een ver land, wanneer hij tegen den avond placht te voorschijn te komen uit de afgeslotenheid van zijn studeervertrek en neer te zitten aan het haardvuur van hun huis, en in het licht van haar glimlach van jonge vrouw. Hij had, zoo placht hij te zeggen, er behoefte aan zich in dien glimlach te koesteren, opdat de kilte van zoovele eenzame uren te midden van zijn boeken van het hart van den geleerde mocht worden afgenomen. Zulke tafereelen hadden haar eenmaal niet anders dan gelukkig geschenen, maar nu, gezien door het droefgeestige waas van haar volgend leven heen, rangschikten ze zich onder haar leelijkste herinneringen. Zij verbaasde er zich over, hoe zulke tooneelen hadden kunnen bestaan! Zij verwonderde er zich over, hoe men haar ooit had kunnen overhalen hem te huwen! Nu oordeelde zij het als haar meest berouwenswaardige wandaad, dat zij ooit den lauwen

greep van zijn hand had beantwoord en den glimlach van haar lippen en oogen had laten vermengen en versmelten met den zijnen. En het leek haar, dat Roger Chillingworth een wandaad had begaan, snooder dan eenige, sedert dien aan hem bedreven, toen hij haar, in den tijd, toen haar hart nog niet beter wist, had overgehaald zich gelukkig te wanen aan zijn zijde.

„Ja, ik haat hem!" herhaalde Hester, bitterder dan te voren. „Hij heeft mij verraden! Hij heeft mij erger kwaad gedaan dan ik hem!"

Laat een man er voor terugbeven, ooit de hand van een vrouw te winnen, tenzij hij tegelijk de hoogste passie van haar hart wint! Anders kan het zijn ellendig lot worden, als van Roger Chillingworth, dat, wanneer een machtiger aanraking dan de zijne al haar gevoelens heeft gewekt, hem zelfs de kalme tevredenheid, het marmeren beeld van 't geluk wordt verweten, dat hij als een warme realiteit aan haar heeft opgedrongen. Doch Hester had reeds lang met die onrechtvaardigheid moeten hebben afgerekend. Wat beduidde dit? Hadden zeven lange jaren van foltering door de scharlaken letter zooveel ellende toegebracht en geen berouw verwekt?

De ontroering van die korte tijdsruimte, waarin zij de gebogen figuur van den ouden Roger Chillingworth stond na te staren, wierpen een donker licht over Hester's gemoedstoestand, en onthulden veel, dat zij anders zichzelf niet zou hebben bekend.

Toen hij heen was gegaan, riep zij haar kind terug.

„Paarl! Kleine Paarl! Waar ben je?"

Paarl, wier bedrijvige geest nimmer verslapte, had het niet aan vermaak ontbroken, terwijl haar moeder met den ouden kruidenverzamelaar praatte. In den beginne had zij, gelijk reeds verteld is, snaaks met haar eigen spiegelbeeld in een waterpoel gespeeld, het beeld meewenkend, en — daar het weigerde zich te voorschijn te wagen — zichzelf een doortocht gezocht in die sfeer van ontastbare aarde en onbereikbare lucht. Toen zij echter spoedig bevond, dat of zij zelf of haar beeld nietwerkelijk was, keerde zij zich elders heen voor een betere tijdpasseering. Zij maakte kleine bootjes van berkeschors, en belaadde die met slakkenhuisjes, en waagde meer kansen op de machtige baren dan eenig koopman in Nieuw Engeland; doch het grootste deel leed schipbreuk bij het strand. Zij greep een levende krab bij den staart, maakte verscheidene zeesterren buit, en legde een kwal in de warme zon te smelten. Daarop ving zij het witte schuim op, dat de lijn van het opkomende getij omzoomde, en wierp het in den wind, terwijl ze er met gevleugelde voetjes achteraan rende om de groote sneeuwvlokken te vangen, eer zij vielen. Een school zeevogels bespeurend, die langs het strand aasden en fladderden, pakte het ondeugende kind haar schort vol kiezelsteenen, en spreidde, terwijl ze van rots tot rots die kleine zeevogeltjes achterna sloop, merkwaardige handigheid ten toon in het steenen werpen! Een klein grijs vogeltje, met een witte borst, wist Paarl bijna zeker met een steen te hebben getroffen, en het fladderde weg met een

gebroken vleugel. Maar toen zuchtte het elfekind, en gaf haar spelletje op, daar het haar smartte een klein wezentje te hebben kwaad gedaan, dat even wild was als de zeebries, of even wild als Paarl zelf.

Tenslotte begon zij zich bezig te houden met zeegras te verzamelen van verschillende soort, en zichzelf een sjaal of mantel ervan te maken, en een hoofddeksel, zoodat zij er uit ging zien als een kleine meermin. Zij had van haar moeder de gave geërfd draperiëen en gewaden uit te denken. Voor een laatsten opsmuk aan haar meerminnegewaad, nam Paarl wat palinggras en bootste daarmee, zoo goed zij kon, op haar eigen borst de versiering na, waaraan zij zoo gewend was op haar moeders boezem. Een letter — de letter A — doch frischgroen in plaats van scharlaken! Het kind boog haar kinnetje op haar borst, en beschouwde dit devies met vreemde belangstelling, alsof het eenige werkelijke ding, waarvoor zij de wereld ingezonden was, erin bestond de verborgen beteekenis ervan uit te vinden.

„Ik ben benieuwd of moeder me zal vragen, wat het beteekent?" dacht Paarl.

Juist op dat oogenblik hoorde zij haar moeders stem en terwijl ze voortvlood even licht als een van die kleine zeevogels, verscheen ze weer voor Hester Prynne, dansend, lachend en met haar vinger op de versiering op haar borst wijzend.

„Kleine Paarl," sprak Hester, na een oogenblik stilzwijgen, „die groene letter, op jouw kinderborst, heeft geen beteekenis. Maar weet je, mijn kind,

wat de letter beteekent, die je moeder veroordeeld is te dragen?"

„Ja, moeder," sprak het kind. „Het is de hoofdletter A. Dat heb je mij geleerd in het a-b-c-boek."

Hester keek vast in haar gezichtje, maar ofschoon er die zonderlinge uitdrukking oplag, die zij zoo vaak in haar zwarte oogen had opgemerkt, kon zij het niet met zichzelf eens worden, of Paarl werkelijk eenige beteekenis aan het symbool hechtte. Zij voelde een ziekelijke begeerte om zich op dat punt te vergewissen.

„Weet je, kind, waarom je moeder die letter draagt?"

„Zeker weet ik dat!" antwoordde Paarl, terwijl ze vroolijk haar moeder in 't gelaat keek. „Het is om dezelfde reden, waarom de predikant zijn hand op zijn hart houdt!"

„En wat voor reden is dat?" vroeg Hester, half glimlachend om de zotte ongerijmheid van de opmerking van het kind, maar bij nader overpeinzen bleek wordend. „Wat heeft de letter te maken met een ander hart dan het mijne?"

„Neen, moeder, ik heb je alles verteld, wat ik weet," zei Paarl, ernstiger dan zij gewoon was te spreken. „Vraag het gindschen ouden man, met wien je hebt staan praten! — misschien kan die het je vertellen. Doch in allen ernst nu, lieve moeder, wat beteekent die scharlaken letter? — en waarom draag je ze op je boezem? — en waarom houdt de predikant de hand op zijn hart?"

Zij nam haar moeders hand in haar beide handjes en staarde haar in de oogen met een ernst, die

maar zelden in haar wild en grillig karakter aan den dag trad. De gedachte rees bij Hester op, dat het kind werkelijk haar zocht te naderen met kinderlijk vertrouwen, en dat het deed wat het kon, en zoo verstandig als het vermocht, ten einde een plek te vinden, waar ze met elkaar konden meevoelen. Dit liet Paarl van een ongewonen kant zien. Tot dusverre had de moeder, terwijl zij haar kind liefhad met al de kracht van een eenige genegenheid, toch zichzelf geschoold, ten einde weinig anders terug te verwachten dan de grilligheid van een April-bries, die zich vermeit in luchtig vermaak, en vlagen heeft van onverklaarbaren hartstocht, en grillig is in haar beste stemming en vaker verkillend werkt dan dat zij streelt, wanneer gij ze aan uw boezem ontvangt; terwijl ze soms ter vergoeding voor dat wangedrag, u uit eigen vage opwelling, de wangen kust met een soort van twijfelachtige teederheid en vriendelijk met uw haar speelt, om dan weer te verdwijnen voor een ander ijdel werkje, een droomerig genot achterlatend in uw hart. En dit was bovendien de gemoedsaanleg van het kind, zooals een moeder die zag. Ieder ander opmerker zou slechts weinige, onbeminnelijke trekken hebben kunnen zien, en die met een veel donkerder tint hebben gekleurd. Doch nu rees krachtig het denkbeeld in Hester's geest op, dat Paarl, met haar opmerkelijke vroegrijpheid en scherpzinnigheid, reeds den leeftijd mocht zijn genaderd, waarop zij tot een vriendin kon worden gemaakt en waarop haar zooveel van haar moeders bekommernissen mochten worden toever-

trouwd als, zonder oneerbiedigheid voor de moeder of voor het kind, konden worden meegedeeld. Uit den kleinen chaos van Paarl's karakter kon men zien oprijzen — en dat wel van het allereerste oogenblik — de onwrikbare beginselen van een onbuigbaren moed — een onbedwingbaren wil — een stoeren trots, die geschoold kon worden tot zelf-respekt — en een bittere verachting voor vele dingen, die na onderzoek, een smet van valschheid in zich mochten blijken te hebben. Ook bezat zij genegenheden, schoon die tot nu toe wrang en onaangenaam waren, gelijk de rijkste geuren van onrijpe vruchten. Met al die zuivere eigenschappen, zoo dacht Hester, moest het kwade, dat zij van haar moeder had geërfd, inderdaad wel groot zijn, indien er niet een edele vrouw zou groeien uit het boosaardige kind.

Paarl's onvermijdelijke neiging om bij het raadsel van de scharlaken letter te verwijlen, scheen een ingeboren eigenschap van haar wezen. Van het vroegste tijdperk van haar bewustzijn was zij daarop afgegaan, als op een voor haar aangewezen zending. Hester had zich vaak verbeeld, dat de Voorzienigheid een bedoeling van gerechtigheid en vergelding had gehad, toen zij het kind met die duidelijke neiging begiftigde; doch tot dat oogenblik was zij er nooit opgekomen zich af te vragen, of er, met die bedoeling verbonden, niet tevens een doel mocht zijn van genade en weldaad. Indien Paarl gekoesterd werd met geloof en vertrouwen, niet minder als een geestelijke bode dan als een aardsch kind, zou het dan niet haar opdracht

kunnen zijn de smart weg te sussen, die zoo koud in haar moeders hart lag en dit in een grafkelder had veranderd? — en zelfs haar te helpen om den hartstocht, den eens zoo wilden, maar zelfs nu noch gestorven noch slapenden hartstocht te overwinnen, die slechts gevangen zat in dat zelfde op een graf gelijkend hart?

Zoodanig waren eenige van de gedachten, die nu Hester's geest bestookten, met even levendige indrukken, alsof ze werkelijk in haar oor waren gefluisterd. En daar stond, al dien tijd, kleine Paarl, haar moeders hand in haar beide handjes houdend en haar gezichtje omhoog gericht, terwijl zij nog eens en nog eens, en zelfs voor de derde maal die vorschende vragen stelde.

„Wat beteekent de letter, moeder? — en waarom draag jij ze? — en waarom legt de geestelijke heer zijn hand op zijn hart?"

„Wat zal ik zeggen?" dacht Hester bij zichzelf. „Neen, indien dit de prijs is voor het meegevoel van het kind, dan kan ik dien niet betalen."

Toen sprak zij overluid —

„Malle Paarl," zei ze, „wat zijn dat voor vragen? Er zijn vele dingen in de wereld, waar een kind niet naar moet vragen. Wat weet ik van het hart van den geestelijken heer? En wat de scharlaken letter betreft, die draag ik om de gouden draden."

In al de zeven verloopen jaren was Hester Prynne nooit het symbool op haar boezem ontrouw geweest. Wellicht, dat de talisman van een harden en strengen, maar toch beschermenden

geest haar nu begaf, erkennende, dat, ondanks zijn strikte bewaking van haar hart, eenig nieuw kwaad erin was geslopen of een oud er nooit was uitgedreven. Wat kleine Paarl betreft, de ernst week nu ras uit haar gezichtje.

Doch het kind scheen het niet geschikt te achten de zaak te laten loopen. Twee of driemaal, terwijl haar moeder en zij huiswaarts gingen, en even zoo vaak tijdens het avondmaal en terwijl Hester haar te bed legde, ja zelfs eenmaal, nadat zij goed en wel in slaap scheen te zijn gevallen, keek Paarl weer op, terwijl er iets boosaardigs in haar zwarte oogen schemerde.

„Moeder," zei ze, „wat beteekent de scharlaken letter?"

En den volgenden morgen was het eerste bewijs van het kind, dat zij wakker was geworden, haar hoofdje op te lichten van het kussen en die andere vraag te stellen, die zij op zoo onnaspeurbare wijze verbonden had met haar navorschingen omtrent de scharlaken letter.

„Moeder! — moeder! Waarom houdt de predikant zijn hand op zijn hart?"

„Houd je mond, ondeugend kind!" antwoordde haar moeder, zoo scherp als zij zichzelf nooit te voren had toegestaan. „Plaag me niet; anders zal ik je opsluiten in het donkere hok!"

XVI. EEN UITSTAPJE NAAR HET WOUD.

Hester Prynne bleef volharden in haar besluit, Mr. Dimmesdale den waren aard van den man, die zich in zijn vertrouwen gedrongen had, bekend te maken, op gevaar af, zich wie weet welke onmiddellijke smart of verdere gevolgen op den hals te halen. Verscheidene dagen lang echter zocht zij vergeefs naar een gelegenheid hem aan te spreken op een van die mediteerende wandelingen, die hij, naar zij wist, gewoon was langs de stranden van het schiereiland of over de beboschte heuvelen van het omringende land te maken. Het zou geen schandaal hebben gewekt noch eenig gevaar hebben opgeleverd voor de heilige onbevlektheid van des priesters goeden naam, indien zij hem in zijn eigen studeervertrek hadde opgezocht, waar menige boetelinge alree zonden had gebiecht, misschien even zwart gekleurd als die welke de scharlaken letter aanduidde. Doch, deels wijl zij de heimelijke of openlijke inmenging van den ouden Roger Chillingworth vreesde, deels wijl haar schuldbewust hart iets verdachts zag, waar niets van dien aard te bespeuren viel, en gedeeltelijk ook, wijl de priester en zij wel heel de wijde wereld noodig zouden hebben om te ademen, terwijl zij met elkaar spraken — om al deze redenen dacht Hester er zelfs geen oogenblik aan hem te ontmoeten in strikter beslotenheid dan in de open lucht.

Eindelijk vernam zij, toen zij bij een zieke waakte, bij wien de Eerwaarde Mr. Dimmesdale geroepen was om een gebed te doen, dat hij den dag te voren

den Apostel Eliot, te midden van diens Indiaansche bekeerlingen was gaan opzoeken. Hij zou waarschijnlijk op een zeker uur in den namiddag van morgen terugkeeren. Diensvolgens nam Hester den volgenden dag, reeds bijtijds, de kleine Paarl — die noodzakelijkerwijze de gezellin van al haar moeders tochten was, hoe lastig haar tegenwoordigheid ook mocht zijn — bij de hand en begaven zij zich op weg.

De weg was, nadat de beide voetgangers van het schiereiland op het vasteland waren gekomen, niets anders dan een voetpad. Het zwierf verder in de geheimenissen van het maagdelijk woud. Dit omsloot het zoo nauw en stond zoo zwart en dicht aan weerskanten en gunde slechts zulk een vluchtigen glimp op den hemel daarboven, dat het voor Hester's gemoed de geestelijke wildernis, waarin zij reeds zoo lang had gezworven, niet kwalijk verbeeldde. De dag was kil en somber. Omhoog hing een grauw wolkenuitspansel, dat echter door een bries lichtelijk werd beroerd, zoodat men van tijd tot tijd een vlek flikkerenden zonneschijn zijn eenzaam spel kon zien spelen langs het pad. Die vluchtige vroolijkheid hing steeds aan het verste uiteinde van een of anderen langen doorkijk door het woud. Het speelsche zonlicht — zwakjes speelsch op zijn best, te midden van de overheerschende zwaarmoedigheid van dag en tafereel — trok zich terug, zoodra zij nader kwamen, en liet de plekken, waar het gedanst had, des te somberder achter, daar zij gehoopt hadden ze verhelderd te vinden.

„Moeder," sprak kleine Paarl, „de zonneschijn

houdt niet van jou. Hij loopt weg en verschuilt zich, daar hij bang is voor iets op je borst. Kijk nou maar! Daar speelt hij nu, een heel eind weg. Sta jij eens stil, en laat mij loopen om hem te vangen. Ik ben maar een kind. Voor mij zal hij niet wegloopen — want ik draag nog niets op mijn borst!"

„En je zult ook nooit iets dragen, naar ik hoop, kind," sprak Hester.

„En waarom niet, moeder?" vroeg Paarl, terwijl ze ophield, net toen ze zou beginnen te loopen. „Zal dat niet vanzelf komen, als ik een volwassen vrouw ben?"

„Loop hard, kind," antwoordde haar moeder, „en pak den zonneschijn! Hij zal gauw weer weg zijn."

Paarl vloog met groote vaart weg en pakte, zooals Hester glimlachend bespeurde, inderdaad den zonneschijn en stond er lachend midden in, geheel verhelderd door zijn glans en stralend door de levendigheid, die de snelle beweging bij haar had gewekt. Het licht bleef wijlen om het eenzame kind, alsof het in zijn schik was met zulk een speelmakkertje, totdat haar moeder bijna dicht genoeg genaderd was om ook in den tooverkring te stappen.

„Nu zal hij ervan door gaan," zei Paarl, haar hoofdje schuddend.

„Kijk!" antwoordde Hester glimlachend, „nu kan ik mijn hand uitsteken en er ook wat van grijpen."

Zij trachtte het te doen, maar de zonnestraal verdween, of, te oordeelen naar de glanzende uit-

drukking, die over Paarl's trekken danste, kon haar moeder zich verbeelden, dat het kind hem in zich op had genomen en hem weer, als een lichtschijn langs haar pad, los zou laten, wanneer zij somberder schaduwen zouden betreden. Geen andere eigenschap gaf haar zoozeer een gevoel van een volkomen nieuwe en niet overgeheevelde kracht in Paarl's natuur, dan die nooit falende opgewektheid: het meisje bezat niet de kwaal der neerslachtigheid, die bijna alle kinderen, in deze onze dagen, met de klierachtigheid uit de misdragingen hunner voorouders hebben geërfd. Misschien was ook dit een krankheid en slechts de weerspiegeling van de wilde energie, waarmee Hester haar hartzeer bevochten had vóór Paarl's geboorte. Zeker was het een twijfelachtige bekoring, die een harden, metaalachtigen glans aan het karakter van het kind verleende. Het kind had — wat sommige menschen hun geheele leven missen — een smart noodig, die haar diep zou treffen en haar zoo zou vermenschelijken en vatbaar maken voor meegevoel. Doch er was nog tijd genoeg voor kleine Paarl.

„Kom, mijn kind!" zei Hester, rondom zich ziende van de plek, waar Paarl nog in den zonneschijn had gestaan, „we zullen een klein eindje het bosch in gaan zitten, en wat uitrusten."

„Ik ben niet moe, moeder," antwoordde de kleine meid. „Maar je mag gaan zitten, als je me ondertusschen een geschiedenis vertelt."

„Een geschiedenis, kind!" zei Hester. „En waarover?"

„O, een geschiedenis van den Zwarten Man," antwoordde Paarl, haar moeders rok grijpend en half in ernst, half ondeugend haar in 't gelaat kijkend. „Hoe die door dit bosch zwerft en een boek met zich meedraagt — een zwaar, dik boek met ijzeren sloten, en hoe die leelijke Zwarte Man zijn boek en een ijzeren pen aan iedereen aanbiedt, die hem hier onder de boomen ontmoet, en dat ze dan hun namen moeten schrijven met hun eigen bloed en dan zet hij zijn merk op hun borst! Heb jij den Zwarten Man ooit ontmoet, moeder?"

„En wie heeft je die geschiedenis verteld?" vroeg haar moeder, die een gewoon bijgeloof van dien tijd in dat verhaal herkende.

„Het was de oude dame, aan het hoekje van den haard, in het huis, waar je gisteren nacht hebt gewaakt," zei het kind. „Maar ze verbeeldde zich, dat ik sliep, terwijl ze er over praatte. Ze zei, dat duizenden menschen hem hier hadden ontmoet, en in zijn boek hadden geschreven en zijn merkteeken dragen. En die dame met haar booze humeur, de oude Vrouwe Hibbins, was er een van. En, moeder, de oude dame zei ook, dat die scharlaken letter het merkteeken van den Zwarten Man op jou was, en dat die als een roode vlam gloeit, wanneer je hem te middernacht ontmoet, hier in dit donkere bosch. Is dat waar moeder? En ga je hem 's nachts wel eens ontmoeten?"

„Ben je wel eens ooit wakker geworden, dat je moeder niet vond?" vroeg Hester.

„Niet dat ik me herinner," sprak het kind. „Als

je bang bent mij in onze hut achter te laten, dan zou je me mee kunnen nemen. Ik zou heel graag meegaan! Maar moeder, vertel me nu eens! Is er zoo'n Zwarte Man? En heb je hem ooit ontmoet? En is dat zijn merkteeken?"

„Zul je me met vree laten, als ik 't je een keer vertel?" vroeg haar moeder.

„Ja, als je me alles vertelt," antwoordde Paarl.

„Eens in mijn leven heb ik den Zwarten Man ontmoet!" zei haar moeder. „Deze scharlaken letter is zijn merkteeken!"

Zoo pratend waren zij voldoende diep het woud ingedrongen, om hen voor iederen toevalligen voorbijganger langs het boschpad onzichtbaar te maken. Hier zetten zij zich neer op een weelderigen hoop mos, die, te eeniger tijd in de vorige eeuw, een reusachtige pijnboom was geweest, met zijn wortels en tronk in de duistere schaduw en zijn top hoog in de bovenlucht. Het was een kleine delling, waar ze zich hadden neergezet, met een met bladeren bestrooide helling zachtjes opglooiend naar iedere zijde en een beekje, dat er middendoor vloeide over een bed van gevallen en verdronken bladeren. De boomen, die er over heen hingen, hadden er van tijd tot tijd groote takken ingesmeten, die het stroompje opstuwden, en het dwongen op sommige punten draaikolkjes en zwarte diepe plekken te vormen, terwijl, waar het sneller en levendiger stroomde, een bedding van keisteentjes en bruin glinsterend zand verscheen. Liet men de oogen den loop van het stroompje volgen, dan konden zij, gedurende een korten afstand in het

woud, het licht volgen, dat het water weerspiegelde, maar al spoedig verloren zij alle spoor ervan te midden van den chaos van boomstammen en kreupelbosch, met hier en daar een groote rots, overdekt met grijze korstmossen. Al die reusachtige boomen en granietblokken scheen het er om te doen, van den loop van dit beekje een geheimenis te maken; ze vreesden wellicht, dat het met zijn onophoudelijke babbelzucht, verhalen zou uitfluisteren uit het hart van het oude woud, waaruit het te voorschijn vloeide, of de onthullingen daarvan zou weerspiegelen op de gladde oppervlakte van een poel. Want inderdaad, het stroompje, zoo voortsluipend, liet voortdurend een babbelen hooren, vriendelijk, kalm, sussend, maar droefgeestig, als de stem van een jong kind, dat zijn kindschheid doorbrengt zonder dartelheid, en niet weten zou, hoe het blij moest zijn tusschen droevige bekenden en somber-gekleurde voorvallen.

„O beekje! O, mal, vervelend beekje!" riep Paarl, nadat ze een poosje naar zijn gepraat had geluisterd. „Waarom ben je zoo bedroefd? Wees eens vroolijk en doe niet altijd niets dan zuchten en murmelen!"

Doch de beek had in den loop van zijn kleine leventje tusschen de woudboomen zooveel ernstigs ondervonden, dat hij niet kon nalaten ervan te vertellen, en niets anders scheen te zeggen te hebben. Paarl geleek op de beek, in zooverre als de stroom van haar leven voortvloeide uit een even geheimzinnige springader en langs tafereelen gestroomd had, even zwaar met somberheid over-

schaduwd. Doch, anders dan het stroompje, danste en dartelde zij, en snapte ze luchtig voort in haar levensloop.

„Wat vertelt dat droevige beekje, moeder?" vroeg ze.

„Als je zelf een eigen verdriet had, zou de beek er je misschien van vertellen," antwoordde haar moeder, „net als het mij van het mijne verhaalt. Maar nu hoor ik, Paarl, een voetstap langs het pad, en het geluid van iemand, die de takken opzij schuift. Ik wou, dat je wat ging spelen, en mij liet spreken met dengene, die daarginder komt."

„Is dat de Zwarte Man?" vroeg Paarl.

„Wil je gaan spelen, kind?" herhaalde haar moeder. „Maar dwaal niet ver het bosch in. En pas er op, dat je komt, zoodra ik je roep."

„Ja, moeder," antwoordde Paarl. „Maar als het de Zwarte Man is, wil je me dan niet een oogenblikje laten blijven en naar hem laten kijken, met zijn dikke boek onder zijn arm?"

„Ga, mal kind!" sprak haar moeder ongeduldig. „Het is geen Zwarte Man! Je kunt hem nu al zien, door de takken. Het is de prediker!"

„Ja, dat is zoo!" sprak het kind. „En moeder, hij heeft zijn hand op zijn hart! Is dat, omdat, toen de prediker zijn naam in het boek schreef, de Zwarte Man zijn merkteeken op die plek zette? Maar waarom draagt hij het dan niet van buiten op zijn borst, zooals jij, moeder?"

„Ga nu, kind, en dan kun je me, als je wilt, weer een anderen keer plagen," riep Hester Prynne. „Maar dwaal niet ver weg. Blijf, waar je het bab-

belen van de beek kunt hooren."

Het kind ging zingende weg, den stroom van het beekje volgend, en trachtend een luchtiger maatgang met zijn droefgeestig stemmetje te mengelen. Maar de kleine stroom wou niet getroost worden en bleef maar al zijn onbegrijpelijk geheim vertellen van eenig zeer droevig mysterie, dat voorgevallen was — of profetisch lamenteeren over iets, dat nog gebeuren moest — binnen den omtrek van het onzalige woud. En dus verkoos Paarl, die genoeg schaduw in haar eigen kleine leventje had, alle kennis met dit murmureerende beekje te verbreken. Zij begon dus viooltjes en boschanemonen te plukken en wat scharlaken verbena's, die ze vond groeien in de spleten van een hooge rots.

Toen haar elfekind weg was gegaan, deed Hester Prynne enkele stappen naar het pad, dat door het bosch leidde, maar bleef niettemin onder de diepe schaduw der boomen. Zij zag den predikant geheel alleen langs het pad naderbij komen, leunende op een stok, dien hij aan den weg had afgesneden. Hij zag er ontdaan en zwak uit, en zijn uiterlijk verried een krachtelooze neerslachtigheid, die hem nooit zoo opvallend gedurende zijn wandelingen door de nederzetting kenmerkte, of ergens, waar hij meende, dat men hem kon gadeslaan. Hier echter was het op droevige wijze zichtbaar, in deze geweldige afzondering van het woud, die reeds op zichzelf een zware beproeving zou geweest zijn voor de opgeruimdheid. Er lag in zijn gang een lusteloosheid, alsof hij geen reden zag om

nog een stap verder te doen, of eenige begeerte daartoe voelde, maar blij zou geweest zijn—indien hij nog om iets blij kon zijn — zich neer te werpen aan de wortels van den eersten, den besten boom, en daar voor goed lijdelijk te blijven liggen. De bladeren mochten hem overdekken en de bodem zich langzamerhand ophoopen en een heuveltje over zijn lichaam vormen, onverschillig of er nog leven in was of niet. De dood was een te bepaald doel, om dien te wenschen of te mijden.

Voor Hester's oogen vertoonde de Eerwaarde Mr. Dimmesdale geen teekenen van een bepaald of heftig lijden, behalve dat hij, zooals de kleine Paarl had opgemerkt, zijn hand op zijn hart hield.

XVII. DE HERDER EN ZIJN PAROCHIANE.

Hoe langzaam de geestelijke ook mocht voortgaan, toch was hij alree haast voorbij, eer Hester Prynne stem genoeg kon vinden om zijn aandacht te trekken. Eindelijk gelukte haar dit.

„Arthur Dimmesdale!" sprak ze, eerst zachtjes, toen luider, doch met schorre stem, „Arthur Dimmesdale!"

„Wie spreekt daar?" antwoordde de geestelijke. Snel zichzelf oprichtend, stond hij nu strakker, als een man, dien men verrast heeft in een stemming, waarvan hij liever anderen geen getuigen wil doen zijn. Angstig zijn oogen slaande in de richting der stem, aanschouwde hij onduidelijk onder de boomen een gedaante, in een zoo somber gewaad gekleed, en zoo weinig afstekend tegen de grijze schemering, waartoe de bedekte lucht en het dichte gebladerte het middaguur verduisterd hadden, dat hij niet wiśt, of het een vrouw was of een schim. Wellicht werd zijn levenspad zoo bezocht door een spookbeeld, dat uit zijn gedachten te voorschijn was geslopen.

Hij deed een stap nader, en ontdekte de Scharlaken letter.

„Hester! Hester Prynne!" sprak hij, „ben jij het? Ben je nog in 't leven?"

„Ja, ik," antwoordde zij. „In een leven, zooals dat van mij deze zeven afgeloopen jaren geweest is! En jij, Arthur Dimmesdale, leef jij nog?"

Geen wonder, dat zij dus naar elkaars werkelijk,

lichamelijk bestaan vraagden, en zelfs aan hun eigen leven twijfelden. Zoo vreemd was deze hun ontmoeting, in het sombere woud, dat ze geleek op het eerste weerzien in de wereld aan gene zijde van het graf, van twee geesten, die nauw met elkaar verbonden waren geweest in een vroeger leven, doch die nu koud stonden te sidderen in wederzijdsche vrees, nog niet gewend aan hun nieuwen staat, noch gewoon aan het gezelschap van ontlichaamde wezens. Elk hunner een geest, en met vreeze geslagen door den anderen geest! En ook waren zij met vreeze geslagen door zichzelf, daar deze crisis hun schuldbewustzijn weer deed verrijzen en elk van beider harten zijn geschiedenis en ondervindingen weer onthulde, zooals het leven nooit doet, behalve op zulke oogenblikken van ademloosheid. De ziel aanschouwde haar eigen trekken in den spiegel van het voorbijgaande oogenblik. Met vreezen en beven, en als het ware met aarzelende, weerstrevige noodzakelijkheid, stak Arthur Dimmesdale zijne hand, kil als de dood, uit, en raakte Hester's kille hand aan. Die aanraking, hoe koud ze ook mocht zijn, ontnam aan hun onderhoud wat er 't ijzingwekkendste aan was. Nu voelden zij zich ten minste als bewoners van dezelfde wereld.

Zonder een woord meer te spreken — terwijl hij noch zij voorging, doch met onuitgesproken wederzijdsche toestemming — slopen zij terug in de schaduw van het bosch, waar Hester uit op was gedoken en gingen zitten op den mosheuvel, waar zij en Paarl eerst hadden gezeten. Toen zij

stem vonden om te spreken, geschiedde dit eerst slechts om opmerkingen en vragen te uiten, zooals onverschillig welke twee bekenden hadden kunnen doen, omtrent de sombere lucht, den dreigenden storm en eindelijk elkaars gezondheid. Zoo schreden zij verder, niet stoutweg, doch schoorvoetend, naar onderwerpen, die diep in hun harten broedden. Waar zij zoo lang door het lot en de omstandigheden vervreemd waren, behoefden zij iets onbeteekenends en alledaagsch, als voorlooper om de deuren van hun onderhoud open te werpen, zoodat hun werkelijke gedachten over den drempel mochten worden geleid.

Na een korte wijle, vestigde de geestelijke zijn blikken in die van Hester Prynne.

„Hester," sprak hij, „heb jij vrede gevonden?"

Zij glimlachte somber, terwijl ze op haar borst neerzag.

„En jij?" vroeg zij.

„In geen enkel opzicht! — niets dan wanhoop!" antwoordde hij. „En wat kon ik ook anders verwachten, waar ik ben, die ik ben, en zulk een leven lijd als het mijne? Indien ik een godloochenaar ware — een man zonder geweten — een ellendeling met ruwe en brutale instinkten — dan zou ik mogelijk reeds lang vrede gevonden hebben. Ja, dan zou ik dien nooit hebben verloren! Doch, zooals nu de zaken met mijn ziel staan, is al wat er aan goeden aanleg oorspronkelijk in mij was, zijn alle gaven Gods, uitgelezen als ze waren, tot handlangers van geestelijke foltering geworden. Hester, ik ben diep rampzalig!"

„De menschen vereeren je," sprak Hester. „En zeker is, dat je iets goeds onder hen verricht. Brengt dat je dan geen troost?"

„Nog meer ellende, Hester! — nog des te meer ellende!" antwoordde de geestelijke, met een bitteren glimlach. „Wat het goede betreft, dat ik misschien moge schijnen te doen, ik heb er geen geloof in! Het moet ongetwijfeld een begoocheling zijn. Wat kan een verwoeste ziel, gelijk de mijne, uitrichten voor de verlossing van andere zielen? — of een bezoedelde ziel voor hun reiniging? En wat de vereering der menschen betreft, o mocht die in verachting en haat verkeeren! Kun je het een vertroosting achten, Hester, dat ik daar staan moet op mijn preekstoel en zooveel oogen moet ontmoeten, opwaarts gekeerd naar mijn gelaat, alsof het licht des hemels er van afstraalde! — dat ik mijn kudde moet aanschouwen, hongerend naar de waarheid en naar mijn woorden luisterend, alsof een der Pinkster-tongen sprak! — en dan in mij zelf te zien, en daar de zwarte werkelijkheid te aanschouwen, van wat zij verafgoden? Ik heb, in bitterheid en benauwenis des harten, gelachen om de tegenstelling tusschen wat ik schijn en wat ik ben! En Satan lacht er mede om!"

„Ge doet u zelf onrecht in dezen," sprak Hester vriendelijk. „Ge hebt diep en met hartzeer berouw gehad. Uw zonde hebt ge achter u gelaten, in lang vergane dagen. Uw tegenwoordig leven is, in waarheid, niet minder heilig, dan het in de oogen der menschen schijnt. Is dat dan geen werkelijkheid, een berouw, dat aldus bezegeld en betuigd

wordt door goede werken? En waarom zou het geen vrede brengen?"

„Neen, Hester — neen!" antwoordde de geestelijke. „Er is geen substantie in! Het is koud en dood, en kan niets voor mij doen! Boete, die heb ik genoeg gedaan! Maar berouw is er niet geweest! Anders zou ik reeds lang dit kleed van namaak-heiligheid van mij geworpen en mij zelf aan de menschen getoond hebben, zooals zij mij zullen zien voor den Rechterstoel. Gelukkig zijt gij, Hester, die de scharlaken letter openlijk op uw boezem draagt! De mijne brandt heimelijk. Je kunt niet weten, wat een verlichting het is, om na die pijniging van een zevenjarig bedrog, weer in een oog te mogen schouwen, dat mij erkent voor wat ik ben! Had ik èèn vriend — of ware het zelfs mijn ergste vijand! — tot wien ik, walgend van den lof van alle andere menschen, mij dagelijks zou kunnen begeven, en die mij zou kennen als den laagsten van alle zondaren, — mij dunkt, mijn ziel zou daardoor zichzelf levend kunnen houden. Zelfs zoo weinig waarheid zou mij behouden! Doch nu, nu is het alles valschheid — alles leegheid! — alles dood!"

Hester Prynne keek hem in 't gelaat, doch aarzelde te spreken. En toch, waar hij zijn lang-opgekropte ontroering dus heftig uitte, boden zijn woorden haar juist het punt, waarop zij datgene, wat zij kwam zeggen, te berde kon brengen. Zoo overwon zij haar vrees, en sprak — „Zulk een vriend, als dien je zoo net wenschte," zei ze, „met wien je over je zonde kunt weenen, heb je in mij,

de deelgenoote ervan!" Weer weifelde ze, doch bracht met inspanning ook de woorden uit: „En lang reeds heb je ook zulk een vijand gehad, ja woon je met hem onder hetzelfde dak!"

De geestelijke sprong overeind, naar adem snakkend, en naar zijn hart grijpend, alsof hij het uit zijn borst wilde scheuren.

„Ha! Wat zeg je?" riep hij. „Een vijand! En onder mijn eigen dak! Wat bedoel je?"

Hester Prynne gevoelde nu eerst ten volle, voor welk een diep onrecht zij verantwoordelijk stond tegenover dezen ongelukkigen man, door toe te staan, dat hij zoovele jaren, ja zelfs maar een enkel oogenblik, aan de genade overgeleverd was geweest van een, wiens bedoelingen niets anders dan kwaadwillig konden zijn. Reeds de nabijheid van zijn vijand, onder welk masker deze laatste zich ook mocht verbergen, was voldoende om de magnetische sfeer van een wezen, zoo gevoelig als Arthur Dimmesdale, te verstoren. Er was een tijd geweest, waarin Hester voor deze overweging minder vatbaar was, of waarin zij, misschien, in den menschenhaat, gewekt door haar eigen kwelling, den geestelijke eenvoudig maar had laten dragen, wat zij zichzelf kon voorspiegelen als een dragelijker doemvonnis. Doch sinds korten tijd, sinds dien nacht van zijn wake, waren al haar gevoelens van sympathie voor hem te gelijk zachter en krachtiger geworden. Zij las nu nauwkeuriger in zijn hart. Zij twijfelde er niet aan, of de voortdurende tegenwoordigheid van Roger Chillingworth — het heimelijke vergif van zijn boosaardigheid, dat heel de

lucht om hem als besmette — en het feit, dat hij gemachtigd was als geneesheer zich te bemoeien met al de lichamelijke en ziels-ziekteverschijnselen van den geestelijke — al die booze gelegenheden waren aangewend tot een wreed doel. Daardoor was het geweten van den lijder in een staat van overprikkeling gehouden, waarvan de strekking niet was zijn geestelijk wezen door gezonde smart te genezen, doch het te desorganiseeren en te bederven. Het resultaat kon, hier op aarde, moeilijk anders zijn dan krankzinnigheid en, in 't hiernamaals, die eeuwige vervreemding van het goede en ware, waarvan geestesstoornis misschien het aardsche beeld is.

Tot zulk een verval had zij den man gebracht, dien zij eenmaal — ja, waarom zouden wij het niet zeggen? — dien zij *nog* zoo hartstochtelijk liefhad! Hester voelde nu, dat het offer van des predikers goeden naam, ja zelfs de dood, zooals zij reeds aan Roger Chillingworth gezegd had, oneindig te verkiezen zou zijn geweest boven dat andere, waarvan zij de keuze op zich had geladen. En nu zou zij, liever dan dit vreeselijk ongelijk te bekennen, zich met blijdschap op de bladeren van het woud hebben neergeworpen en daar, aan Arthur Dimmesdale's voeten, zijn gestorven.

„O, Arthur!" riep ze, „vergeef mij! In alle andere dingen, heb ik er naar gestreefd, waar te zijn! Waarheid was de eene deugd, waaraan ik mij had kunnen vastklampen, en waaraan ik me ook, door alle ellende heen, heb vastgeklampt, behalve alleen, toen jouw welvaren, jouw leven, jouw naam

in gevaar werden gesteld! Toen heb ik toegestemd in een misleiding. Doch een leugen is nooit goed, zelfs als de dood anderzijds dreigt! Zie je niet, wat ik wou zeggen? Die oude man! — de geneesmeester! — dien ze Roger Chillingworth noemen! — hij was eens mijn man!"

De geestelijke keek een oogenblik naar haar met heel dien heftigen hartstocht, die — in meer dan èèn gedaante vermengd met zijn hoogere, zuiverder, zachter eigenschappen — inderdaad dat deel van hem was, waarop de duivel aanspraak maakte, en door hetwelk deze het overige zocht te winnen. Nooit had Hester een donkerder en feller blik van boosheid ontmoet. Gedurende den korten tijd, dat hij duurde, was het als een duistere transfiguratie. Doch zoozeer was zijn karakter door het lijden verzwakt, dat zelfs zijn lagere driften nog slechts in staat waren tot een snel voorbijgaande krachtsinspanning. Hij zonk op den grond neer, en verborg zijn gelaat in zijn handen.

„Ik had het kunnen weten," mompelde hij; „ja, ik wist het! Werd het geheim mij niet geopenbaard, doordat mijn hart van nature terugdeinsde, zoodra ik hem voor de eerste maal zag, en zoo vaak als ik hem sinds dien heb aanschouwd? Waarom heb ik die waarschuwing niet verstaan! O, Hester Prynne, weinig, weinig kun je al het afschuwelijke hiervan bevroeden! En de schaamte — de onkieschheid — de gruwelijke afzichtelijkheid van dat blootleggen van een ziek en schuldig hart aan het oog, dat zich in dien aanblik verlustigde! Vrouw, vrouw, jij bent daarvoor aanspra-

kelijk! Ik kan je niet vergeven!"

„Je moet me vergeven!" riep Hester, terwijl ze zichzelf op de dorre bladeren naast hem neerwierp. „Laat God mij straffen! Jij moet me vergiffenis schenken!"

Met plotselinge, wanhopige teederheid sloeg ze haar armen om hem heen, en drukte zijn hoofd tegen haar borst, zich er weinig om bekommerend, dat zijn wang op de scharlaken letter rustte. Hij had zichzelf los willen maken, doch beproefde dit vergeefs. Hester wilde hem niet los laten, dat hij haar maar niet streng in 't gezicht zou zien. Heel de wereld had haar stuursch aangestaard — zeven lange jaren had ze die eenzame vrouw dreigend teruggewezen — en steeds nog had zij dat alles gedragen, ja zelfs niet eenmaal haar vaste, droeve oogen afgewend. Ook de Hemel had tegen haar gefronst, en zij was niet bezweken. Doch het fronsen van dezen bleeken, zwakken, zondigen en door smart verslagen man, dat kon Hester niet dragen, zonder te sterven!

„Wil je me toch vergeven?" herhaalde zij, telkens en telkens weer. „Wil je niet boos kijken? Wil je vergeven?"

„Ik vergeef je, Hester," antwoordde de geestelijke ten laatste, met een diepen ademtocht, uit een afgrond van droefheid, maar niet van toorn. „Ik vergeef je nu geheel en al. Moge God ons beiden vergiffenis schenken! Wij zijn niet de ergste zondaars in deze wereld, Hester. Er is één erger dan zelfs de bezoedelde priester! De wraak van dien ouden man is zwarter geweest dan mijn zonde. Hij heeft, in koelen bloede, het heiligdom van een menschenhart onteerd. Jij en ik, Hester, hebben dat nooit gedaan!"

„Neen nooit, nooit!" fluisterde zij. „Wat wij gedaan hebben, had zijn eigen wijding. Wij voelden dat zoo! Wij hebben dat tegen elkaar gezegd. Ben je dat vergeten?"

„Stil, Hester!" sprak Arthur Dimmesdale, van den grond oprijzend. „Neen, ik ben het niet vergeten!"

Weer gingen zij zitten, zij aan zij, en hand in hand, op den mossigen tronk van den gevallen boom. Nooit had het leven hun een somberder uur gebracht; het was het punt, waarheen hun pad zoolang reeds zich had heen gewend, steeds duisterder wordend, naarmate het voortsloop — en toch ontsloot het hun een bekoring, die hen erbij deed verwijlen, en deed vragen om nog een, nog een, en daarna nog een oogenblik. Het woud was donker om hen heen geworden en kraakte door een stormvlaag, die erdoor voer. De takken schudden zwaar boven hun hoofden, terwijl een statige oude boom smartelijk tegen een anderen kreunde, als vertelde hij de droevige geschiedenis van het paar, dat daar beneden zat, of als ware hij gedwongen toekomend kwaad te voorspellen.

En toch toefden zij. Hoe naargeestig leek het boschpad, dat terug leidde naar de nederzetting, waar Hester Prynne opnieuw den last harer schande op zich moest laden en de geestelijke het holle mom van zijn goeden naam! Zoo toefden zij nog een oogenblik langer. Geen gulden licht was

ooit zoo kostbaar geweest als de somberheid van dit donkere woud. Hier, slechts door *zijn* oogen gezien, behoefde de scharlaken letter immers niet in de borst der gevallene vrouw te branden! Hier kon Arthur Dimmesdale, leugenachtig voor God en de menschen, slechts door haar oogen gezien, één oogenblik waar zijn!

Hij sprong op bij een gedachte, die hem plotseling inviel.

„Hester," riep hij, „hier hebben we nog iets afschuwelijks! Roger Chillingworth kent je voornemen om zijn ware karakter te onthullen. Zal hij dan ons geheim ook blijven bewaren? Welke richting zal zijn wraak nu inslaan?"

„Daar ligt een vreemde geheimzinnigheid in zijn natuur," antwoordde Hester peinzend, „en die is nog toegenomen door de verborgen praktijken van zijn wraak. Ik acht het niet waarschijnlijk, dat hij het geheim verraden zal. Hij zal ongetwijfeld andere middelen zoeken om zijn duisteren hartstocht te bevredigen."

„En ik! — hoe moet ik langer leven, en dezelfde lucht inademen als mijn doodvijand?" riep Arthur Dimmesdale uit, huiverend ineenkrimpend, en zijn hand zenuwachtig tegen zijn hart drukkend — een gebaar, dat onbewust bij hem was geworden. „Denk jij voor mij, Hester! Jij bent sterk. Beslis voor mij!"

„Je moet niet langer met dien man blijven wonen," sprak Hester langzaam en vast. „Je hart moet niet langer onder zijn boos oog verblijven!"

„Het zou veel erger zijn dan de dood!" antwoordde de prediker. „Doch hoe er aan te ontkomen? Welke keuze blijft mij over? Moet ik mij weer neerleggen op die dorre bladeren, waarop ik me neerwierp, toen je mij zeide, wie hij was? Moet ik daar neerzinken, en ineens maar sterven?"

„Ach hemel! wat een verval is er over je gekomen!" sprak Hester, terwijl de tranen haar in de oogen stroomden. „Zul je dan sterven van louter zwakheid? Er is geen andere reden voor!"

„Het oordeel Gods rust op mij," antwoordde de in zijn geweten getroffen priester. „Dat is te machtig voor me om mee te worstelen!"

„De Hemel zou zich genadig toonen," antwoordde Hester, „wanneer je maar de kracht bezat om er partij van te trekken."

„Wees jij sterk voor mij!" antwoordde hij. „Raad mij, wat ik doen moet."

„Is de wereld dan zoo eng?" riep Hester Prynne uit, terwijl ze haar diepe oogen op die van den priester richtte en instinktmatig een magnetische macht uitoefende over een geest, die zoo verbrijzeld en vernederd was, dat hij zichzelf nauwelijks overeind kon houden. „Ligt de wereld dan binnen den omtrek van dit stedeke, dat slechts korten tijd geleden niets was dan een met bladeren bestrooide woestenij, even eenzaam als die om ons heen? Waar voert gindsch boschpad heen? Terug naar de nederzetting, zeg je! Ja; doch ook voorwaarts! Dieper en dieper gaat het de wildernis in, minder duidelijk zichtbaar bij iederen voetstap; tot, slechts enkele mijlen van hier, de gele bladeren geen spoor meer vertoonen van den tred der blanken. Daar

ben je vrij! Zoo kort een reize zou je uit een wereld, waar je 't allerongelukkigst bent geweest, naar een andere brengen, waar je nog gelukkig kunt zijn! Is er geen schaduw genoeg in heel dit grenzenlooze woud om je hart te verbergen voor het staren van Roger Chillingworth?"

„Ja, Hester; doch slechts onder de gevallen bladeren!" antwoordde de prediker, met een droevigen glimlach.

„Dan is er nog de breede weg van de zee!" ging Hester voort. „Die heeft je hierheen gebracht. Als je 't wilt, zal die je ook weer terugbrengen. In ons geboorteland, 'tzij in een of ander afgelegen landelijk dorpje, of in het weidsche Londen — of, zeker in Duitschland, in Frankrijk, in het bekoorlijke Italië — zou je buiten zijn macht en kennis zijn! En wat heb je met al die mannen van ijzer en hun meeningen te maken? Ze hebben je betere deel reeds te lang in slavernij gehouden!"

„Het kan niet wezen," antwoordde de geestelijke, luisterend, alsof hij geroepen werd een droom te verwezenlijken. „Ik ben machteloos om te gaan. Rampzalig en zondig als ik ben, heb ik toch geen andere gedachte dan mijn aardsch bestaan voort te sleepen in de sfeer, waar de Voorzienigheid mij geplaatst heeft. Al is mijn eigen ziel dan ook verloren, toch zou ik, wat ik nog kan, willen doen voor andere menschelijke zielen! Ik durf mijn post niet verlaten, al ben ik een ontrouwe schildwacht, wiens zekere belooning dood en oneer is, wanneer zijn sombere wacht ten einde loopt!"

„Je bent verpletterd onder het gewicht van die

zeven jaar ellende," antwoordde Hester, vol vuur en besloten hem met haar eigen energie op te beuren. „Maar je zult dat alles achter je laten! Het zal je schreden niet bezwaren, als je langs het boschpad voortschrijdt; en je zult het schip er niet mee bevrachten, wanneer je de zee verkiest over te steken. Laat die vernietiging en ineenstorting hier achter, waar ze geschied is. Bemoei je er niet meer mee! Begin het alles opnieuw! Heb je al, wat mogelijk is, uitgeput, nu deze eene proef mislukt is? Geenszins! De toekomst is nog vol ondernemen en welslagen. Daar is nog geluk te genieten! Daar is nog goed te doen! Verwissel dit valsche leven van je met een waarachtig bestaan. Wordt, als de geest je tot zulk een taak roept, de leeraar en apostel der roode mannen! Of, zooals meer je natuur is, word een geleerde en een wijze onder de wijsten en vermaardsten der beschaafde wereld! Predik! Schrijf! Handel! Doe alles, behalve neer te liggen en te sterven! Verlaat dien naam van Arthur Dimmesdale, en schep jezelf een anderen, een verhevenen, dien je kunt dragen zonder vrees of schaamte! Waarom zou je nog zelfs één dag langer marren in die pijnigingen, die zoo in je leven geknaagd hebben? — die je zwak hebben gemaakt in willen en doen? — die je ten slotte zelfs machteloos zullen laten om berouw te hebben? Rijs op en ga!"

„O, Hester!" riep Arthur Dimmesdale, in wiens oogen een ongestadig lichtje, door haar geestdrift ontstoken, opflikkerde en weer wegstierf, „je spreekt van een wedstrijd in hardloopen tot een

man, wiens knieën onder hem knikken! Ik moet hier sterven! Daar is in mij geen kracht of moed meer over om me te wagen in die wijde, vreemde, moeielijke wereld, en alleen!"

Het was de laatste uitdrukking der verslagenheid van een gebroken gemoed. Hij miste de energie om het betere lot te grijpen, dat binnen zijn bereik scheen.

Hij herhaalde het woord —

„Alleen, Hester!"

„Je zult niet alleen gaan!" antwoordde zij, fluisterend, maar diep.

Toen — was alles gezegd.

XVIII. EEN STROOM ZONNESCHIJN.

Arthur Dimmesdale staarde Hester in 't gelaat met een blik, waar weliswaar hoop en blijdschap uitschenen, doch vermengd met vrees, en ook met een soort afschuw voor de stoutmoedigheid waarmee zij datgene had uitgesproken, waarop hij vagelijk had gedoeld, maar wat hij niet had durven zeggen.

Doch Hester Prynne, wier geest reeds van nature sterk en krachtig was, en die ook gedurende dien langen tijd niet alleen vervreemd was van de maatschappij, doch buiten haar wetten gesteld, was aan een breedheid van denken gewend geraakt, die den geestelijke volslagen vreemd was. Zij had zonder regel of leiding rondgezworven in een moreele wildernis, even wijd, even warrig en duister als het ongebreidelde woud, in welks schemering zij nu een bespreking hielden, die over hun lot moest beslissen. Haar verstand en haar hart waren om zoo te zeggen thuis in woestenijen, waar zij even vrij rondzwierf als de wilde Indiaan in zijn wouden. Reeds sinds jaren had zij van dit van alles vervreemde gezichtspunt uit de menschelijke instellingen en al, wat priesters en wetgevers hadden verordineerd, gadegeslagen, het alles kritiseerend met nauwelijks meer eerbied dan de Indiaan mocht koesteren voor de bef van den geestelijke, de toga van den rechter, den schandpaal, de galg, den huiselijken haard of de kerk. Heel haar levens- en lotgeval had ertoe gestrekt haar vrij te maken. De scharlaken letter was haar paspoort naar stre-

ken, welke andere vrouwen niet durfden betreden. Schaamte, Wanhoop, Eenzaamheid! Die waren haar leermeesteressen geweest — strenge en ruwe leermeesteressen — en zij hadden haar sterk gemaakt, doch haar ook veel verkeerds geleerd.

De prediker daarentegen had nooit een ervaring moeten doormaken, die er op berekend was hem over de grenzen van de algemeen erkende wetten te voeren, ofschoon hij, één enkele maal, op zoo vreeselijke wijze een der heiligste had overtreden. Doch dit was een zonde uit hartstocht, niet uit beginsel, en zelfs niet met opzet geweest. Sinds dit rampzalig tijdstip echter had hij met overspannen ijver en nauwgezetheid acht geslagen, niet slechts op zijn daden — die te regelen viel licht — doch op elken ademtocht van zijn gemoed, op iedere gedachte. Waar hij aan de spits stond van het maatschappelijk stelsel — gelijk met de geestelijken in die dagen het geval was — was hij des te sterker gekluisterd door de inrichtingen, beginselen, ja zelfs de vooroordeelen ervan. Als priester hield hem het raam van zijn stand onvermijdelijk binnen de perken. Als man, die éénmaal had gezondigd, doch die zijn geweten geheel levend en pijnlijk gevoelig had gehouden door het prikkelen van een ongeheelde wonde, mocht men veronderstellen, dat hij veiliger binnen de grenzen der deugd was opgesloten dan indien hij nimmer had gezondigd.

Zoo worden wij gewaar, dat, voor zoover Hester Prynne aangaat, al die zeven jaar van haar uitbanning en schande weinig anders dan een voorbereiding voor dit éene uur geweest waren. Doch

voor Arthur Dimmesdale! Indien zulk een man opnieuw kwam te vallen, welk pleit kon dan nog ter verzachting van zijn misdrijf aangevoerd worden? Geen enkel, tenzij het hem ietwat baten mocht, dat hij door een lang en overmatig lijden was gebroken, dat zijn geest verduisterd en verward was juist door de wroeging, die hem verscheurde; dat zijn geweten het moeilijk mocht achten de balans te doen overslaan tusschen deze twee dingen: te vluchten als een openbaar misdadiger, of te blijven als een huichelaar; dat het menschelijk was het gevaar van dood en schande en de ondoorgrondelijke machinaties van een vijand te ontvlieden en dat, eindelijk, dezen armen pelgrim, op zijn somber en verlaten pad, zwak, ziek en ellendig als hij was, een glimp was verschenen van menschelijke genegenheid en meegevoel, ja een nieuw en een waarachtig leven, in ruil voor het zware doemvonnis, dat hij nu boette. En laat ons de harde en droeve waarheid uitspreken, dat de bres, eenmaal door een schuld in de menschelijke ziel geslagen, nimmer in dezen sterfelijken staat wordt hersteld. Zij kan worden bewaakt en behoed, zoodat de vijand niet weer langs dien weg doordringen kan in de sterkte en zelfs in zijn volgende aanvallen een anderen toegangsweg verkiest boven dien, waarlangs hij eenmaal succes heeft gehad. Doch steeds ligt daar de vernielde wal, en in de buurt de sluipende tred des vijands, die zijn nimmer vergeten triumf wel zou willen hervatten.

De worsteling, zoo er gestreden werd, behoeven wij niet te beschrijven. Het zij voldoende, dat de

geestelijke besloot te vluchten en wel niet alleen.

„Kon ik mij, in al die zeven voorbijgegane jaren," dacht hij, „een oogenblik herinneren van vrede of hoop, dan zou ik 't nog uithouden, terwille van dat onderpand van 's Hemels genade. Doch nu — daar ik toch onherroepelijk verdoemd ben — waarom zou ik dan niet naar het soelaas grijpen, dat den veroordeelden misdadiger wordt toegestaan vòòr zijn terechtstelling? Of, indien dit het pad is naar een beter leven, gelijk Hester mij zou willen diets maken, dan geef ik zeker geen schooner vooruitzicht op door het te volgen! Ook kan ik niet langer leven zonder haar als genoot; zoo krachtig is zij in haar steun — zoo teeder in haar troost! O Gij, tot wien ik mijn oogen niet durf op te heffen, zult Gij mij nog vergeven!"

„Je zult gaan!" sprak Hester kalm, toen hij haar blik ontmoette.

Nu het besluit eenmaal was gevallen, wierp een gloed van vreemde blijdschap zijn flikkerende helderheid over de beroering in zijn hart. Hoe opbeurend werkte nu — op een gevangene, pas ontsnapt aan den kerker van zijn eigen hart — het inademen van de wilde, vrije atmosfeer eener onverloste, ongekerstende, wettelooze landstreek. Zijn geest steeg als 't ware met één sprong omhoog en bereikte een nader uitzicht op het uitspansel, dan gedurende al dien tijd 't geval was geweest, toen de ellende hem over de aarde had doen voortkruipen. Waar hij van een diep godsdienstig temperament was, kwam er onvermijdelijk een glimp van devotie in zijn stemming.

„Voel ik weer vreugde?" riep hij uit, over zichzelf verbaasd. „Mij docht, de kiem daarvan was in mij gestorven! O, Hester, jij bent mijn goede engel! Het is me, als had ik mezelf ziek, met zonde bevlekt en door smart bezoedeld op deze bladeren van het woud neergeworpen, en als ware ik nu verrezen, geheel herschapen en met nieuwe krachten om Hem te verheerlijken, die zoo genadig is geweest! Dit is alreede het betere leven! Waarom heb ik het niet eerder gevonden?"

„Laat ons niet terugblikken," antwoordde Hester Prynne. „Het verleden is voorbij! Waarom zouden wij er nu bij verwijlen? Zie! Met dit symbool doe ik het heel te niet, en maak het, alsof het niet geweest ware!"

Zoo sprekende, maakte zij de gesp los, waarmee de scharlakenletter was vastgemaakt, nam die van haar borst en wierp haar van zich af tusschen de dorre bladeren. Het mystische teeken kwam aan dezen kant van het beekje neer. Een handbreed verder, en het zou in het water zijn gevallen, en de kleine beek nog een wee hebben gegeven om mee te dragen, naast het onbegrijpelijke verhaal, waarover zij nog maar steeds bleef voortmurmelen. Doch daar lag de geborduurde letter, glinsterend als een verloren juweel, dat de een of andere rampspoedige zwerver wellicht zou oprapen, om dan voortaan gekweld te worden door vreemde fantomen van schuld, inzinkingen des harten en onverklaarbaar ongeluk.

Toen het brandmerk weg was, slaakte Hester een langen, diepen zucht, waarbij de last van schaamte

en angst van haar geest verdween. O, verrukkelijke verlossing! Zij had het wicht ervan niet gevoeld, vóór zij de vrijheid voelde! En door een anderen aandrang gedreven, zette zij de stijve kap af, die heur haar in bedwang hield, en nu stortte dit over haar schouders neer, donker en vol, met schaduwen en glans tegelijk in zijn overvloed, en verleende haar trekken de bekoring der zachtheid. En er speelde om haar mond, er glansde uit haar oogen, een stralende en teedere glimlach, die uit het hart zelf der vrouwelijkheid scheen te stroomen. Een karmozijnen blos gloeide op haar wangen, die zoo lang bleek waren geweest. Haar sekse, haar jeugd, en heel de rijkdom harer schoonheid keerden terug uit wat de menschen het onherroepelijke verleden noemen en schaarden zich met haar maagdelijke hoop en met een te voren ongekend geluk, te saam binnen den tooverkring van dit uur. En als ware de somberheid van aarde en uitspansel slechts het uitvloeisel geweest van die beide sterfelijke harten, zoo verdween zij met hun smart. Eensklaps en als glimlachte de hemel plotseling, brak de zonneschijn te voorschijn, en wierp een waren vloed van licht in het duistere woud, elk groen blad vervroolijkend, de gevallen gele bladeren in goudene veranderend, en neerglanzend langs de grijze stammen der plechtige boomen. De dingen, die tot dan toe schaduw hadden verspreid, belichaamden nu de helderheid. Den loop van het kleine beekje kon men naspeuren aan zijn vroolijken glans ver in het geheimzinnige hart van het woud, dat een mysterie van vreugde was geworden.

Zoo zeer sympathiseerde de Natuur — die wilde, heidensche Natuur van het woud, nimmer onderworpen aan eenige menschenwet, noch verlicht door hooger waarheid — met de zaligheid dier beide gemoederen! Liefde, hetzij ze nieuw geboren wordt of gewekt wordt uit doodelijken sluimer, moet steeds een zonneschijn scheppen, die het hart zoo vol luister maakt dat het overvloeit op de wereld daarbuiten. Hadde het woud zijn somberheid behouden, dan zou het toch helder zijn geweest in Hester's oogen, helder in die van Arthur Dimmesdale!

Hester keek hem aan, met een trilling van nog een andere vreugde.

„Je moet Paarl leeren kennen!" sprak ze. „Onze kleine Paarl! Je hebt haar gezien — ja, dat weet ik! — maar je zult haar nu met andere oogen zien. Zij is een vreemd kind! Ik begrijp haar nauwelijks! Doch je zult haar hartelijk liefhebben, gelijk ik, en mij raad geven, hoe met haar om te gaan."

„Denk je, dat het kind blij zal zijn mij te leeren kennen?" vroeg de geestelijke, ietwat onrustig. „Ik ben langen tijd voor kinderen uit den weg gegaan, omdat ze vaak wantrouwen tegenover mij toonen, — weerzin om met mij op vertrouwelijken voet te komen. Ik ben zelfs bang geweest voor kleine Paarl!"

„Ach, dat was droevig!" antwoordde de moeder. „Maar zij zal veel van je houden, en jij van haar. Zij is niet ver weg. Ik zal haar roepen. Paarl! Paarl!"

„Ik zie het kind al," merkte de geestelijke op.

„Daarginds is ze, ze staat in een streep zonneschijn, een heel eind weg, aan den anderen kant van de beek. Dus je denkt, dat het kind van mij zal houden?"

Hester glimlachte, en riep Paarl weer, die op eenigen afstand zichtbaar was, gelijk de geestelijke haar had beschreven, als een schitterend-uitgedoscht vizioen, in een zonnestraal, die op haar neer viel, door een boog van takken. De straal sidderde heen en weer, haar figuurtje vervagend of verduidelijkend — nu eens als een werkelijk kind, dan weer als de geest van een kind — naarmate de glans verdween en weer terugkwam. Zij hoorde haar moeders stem en kwam langzaam door het woud nader.

Paarl had het uur, terwijl haar moeder met den geestelijke zat te praten, niet vervelend gevonden. Het groote duistere woud — stuursch als het zich toonde voor degenen, die het schuldbesef en de beroering der wereld meebrachten in zijn boezem — werd de speelmakker van het eenzame kind, zoo goed het maar vermocht. Somber als het was, toonde het zijn vriendelijkste stemming om haar te verwelkomen. Het bood haar patrijzebessen, den wasdom van den vorigen herfst, doch slechts rijpend in de lente en die nu zoo rood als droppels bloed op de verdorde bladeren glansden. Paarl plukte die, en schepte behagen in hun wilden geur. De kleine bewoners van de wildernis gaven zich nauwelijks de moeite om zich van haar pad te verwijderen. Weliswaar kwam een patrijs met een broedsel van tien jongen achter zich aan, dreigend aangerend, doch ze toonde spoedig spijt over haar drift, en klokte haar jongen toe, dat ze niet bevreesd hoefden te zijn. Een duif, die alleen op een lagen tak zat, liet Paarl tot vlak onder zich komen en uitte een geluid dat evenzeer een groet was als een alarmkreet. Een eekhoorn snaterde, uit de verheven diepten van zijn huisboom, hetzij uit boosheid of uit vroolijkheid — want een eekhoorn is zulk een cholerisch en humoristisch persoontje, dat het moeilijk valt onderscheid te maken tusschen zijn stemmingen — snaterde dus het kind toe, en wierp een nootje naar beneden op haar hoofd. Het was een noot van het vorige jaar, waaraan zijn scherpe tandjes reeds hadden geknaagd. Een vos, uit zijn slaap opgeschrikt door haar lichten voetstap op de bladeren, keek onderzoekend naar Paarl, als in twijfel, of het beter zou zijn weg te sluipen, of zijn uiltje op dezelfde plek maar verder te knappen. Ja, men zegt — doch hier is het verhaal zeker in het onwaarschijnlijke vervallen — dat zelfs een wolf te voorschijn kwam en aan Paarl's jurkje snuffelde, en zijn wilden kop bood, om door haar handje gestreeld te worden. De waarheid schijnt echter te zijn, dat het moederwoud en die wilde wezens, welke het voedde, allen in het menschenkind een hun verwante wildheid erkenden.

En zij was hier lieftalliger dan in de met gras omzoomde straten van de nederzetting, of in haars moeders hut. De bloemen schenen het te weten en de een na de andere fluisterde, als zij voorbijkwam: „Tooi jezelf met mij, jou schoon kind, tooi jezelf met mij!" en zoo gaderde zij, om hun te behagen,

viooltjes en anemonen en columbijnen en eenige twijgen van het frischte groen, dat de oude boomen voor haar oogen neerspreidden. Daarmee versierde zij haar haren en haar jonge leest en werd een nymfenkind, of een jeugdige boomnymf, of wat er verder aan het oude woud het nauwst verwant mocht zijn. Op zoo'n manier had Paarl zichzelf uitgedoscht, toen zij haar moeders stem hoorde, en langzaam terugkwam.

Langzaam — want zij zag den geestelijke!

XIX. HET KIND AAN DEN OEVER DER BEEK.

„Je zult haar innig lief krijgen," zei Hester Prynne, terwijl zij en de geestelijke kleine Paarl zaten gade te slaan. „Vind je haar niet mooi? En zie, met wat aangeboren handigheid ze zich met die eenvoudige bloemen heeft versierd! Had ze paarlen, diamanten en robijnen in het bosch vergaard, dan hadden die haar niet beter kunnen staan! Ze is een prachtig kind! Maar ik weet, wiens voorhoofd zij heeft!"

„Weet je wel, Hester," sprak Arthur Dimmesdale, met een onrustig glimlachje, „dat dit lieve kind, dat altijd zoo naast je voorttrippelt, me vaak onrust heeft gebaard? Ik dacht — o Hester, wat is dat voor een gedachte, en hoe vreeselijk is het daar bang voor te zijn! — dat mijn eigen trekken ten deele in haar gezichtje weerspiegeld waren, en zoo sprekend, dat de heele wereld het kon zien! Doch in hoofdzaak is zij van jou!"

„Neen, neen! In 't geheel niet!" antwoordde de moeder met een teeder glimlachje. „Nog een poosje, en dan zul je niet meer hoeven te vreezen na te speuren, wiens kind zij is. Maar hoe wonderlijk mooi ziet zij er uit met die wilde bloemen in haar haar! Het is, alsof een van de feeën, die wij in het lieve oude Engeland hebben achtergelaten, haar had getooid om ons te ontmoeten."

Met een gevoel, dat zij geen van beiden ooit te voren ondervonden hadden, zaten zij nu daar en sloegen gade, hoe het kind langzaam nader kwam.

In haar was de band, die hen vereenigde, zichtbaar. Dit kind was, gedurende al die zeven laatste jaren, voor de wereld de levende hiëroglyph geweest, waarin het geheim uitgedrukt stond, dat zij zoo in het diepste duister zochten te verbergen — geheel neergeschreven in dit symbool — volkomen duidelijk — indien er maar een profeet of toovenaar was geweest, bekwaam om dit vlammenschrift te lezen! En Paarl was de eenheid van hun wezens. Het verleden kwaad mocht zijn wat het wilde, hoe konden zij eraan twijfelen, dat hun aardsche levens en toekomstig lotgeval verbonden waren, waar zij tegelijkertijd de stoffelijke verbintenis en het geestelijke idee aanschouwden, waarin zij elkaar ontmoetten en onsterfelijk samen zouden verblijven? Dergelijke gedachten — en wellicht nog andere, die zij niet erkenden of omlijnen konden — deden hun het kind, naarmate het nader trad, als ware het ontzagwekkend schijnen.

„Laat haar vooral niet iets vreemds zien — niets van hartstocht of onstuimigheid — in de manier, waarop je haar aanspreekt," fluisterde Hester. „Onze Paarl is bijwijlen een grillige en fantastische kleine elf. Vooral kan ze maar zelden ontroering dulden, wanneer ze het waarvoor en waartoe niet ten volle begrijpt. Maar het kind heeft sterke genegenheden! Zij houdt van mij, en zal ook jou liefhebben!"

„Je kunt niet begrijpen," sprak de geestelijke, zijdelings een blik op Hester Prynne werpend, „hoe mijn hart voor deze ontmoeting terugbeeft en er toch naar smacht! Maar waarlijk, zooals ik je reeds

verteld heb, kinderen laten zich niet licht overhalen, om vertrouwelijk met mij te zijn. Ze klimmen maar niet zoo op mijn knie, of prevelen mij wat in 't oor, of antwoorden op mijn glimlach, maar ze blijven op een afstand en staren me verlegen aan. Zelfs kleine zuigelingen schreien bitter, wanneer ik ze in mijn armen neem. En toch is Paarl, tweemaal in haar korte leventje, vriendelijk voor me geweest! De eerste maal — dat weet je wel! De tweede maal was, toen je haar met je meenam naar het huis van dien strengen ouden Gouverneur!"

„En toen jij zoo dapper voor haar en mij pleitte!" antwoordde de moeder.

„Ik herinner 't me; en dat zal kleine Paarl ook wel. Vrees niets! Ze mag in 't eerst vreemd en schuw doen, maar zal spoedig leeren van je te houden!"

Middelerwijl had Paarl den rand van de beek bereikt, en stond aan de andere zijde, zwijgend starend naar Hester en den geestelijke, die nog samen op den bemosten boomstam zaten, wachtend om haar te ontvangen. Juist waar zij stil stond, vormde de beek toevallig een plas, zoo effen en stil, dat hij een volmaakt beeld van haar kleine gestalte weerkaatste, in al de schitterende schilderachtigheid van haar schoonheid, in al haar tooi van bloemen- en bladfestoenen, doch meer dan de werkelijkheid verfijnd en vergeestelijkt. Dit spiegelbeeld, dat zoo precies geleek op de levende Paarl, scheen iets van zijn eigen schimachtigen en ontastbaren aard aan het kind zelf mee te deelen. Het was zoo vreemd, zooals Paarl

daar stond, terwijl ze onafgewend naar hen staarde door de schemerige atmosfeer van het sombere woud, terwijl zijzelf intusschen in de glorie van een straal zonneschijn stond gehuld, die naar haar toegetrokken werd als door een zekere sympathie. In de beek beneden stond een ander kind — een ander en hetzelfde — eveneens in een straal van gouden licht. Hester voelde zichzelf, op een eenigszins onduidelijke en tergende wijze, van Paarl vervreemd, alsof het kind, bij haar eenzamen zwerftocht door het woud, uit de sfeer weg was gedwaald, waarin zij en haar moeder samen woonden en nu vergeefs erin trachtte terug te keeren.

Er lag in dien indruk waarheid en dwaling tegelijk; het kind en de moeder waren vervreemd, doch door Hester's schuld, niet door die van Paarl. Sinds de laatste van haar zijde weg was gezworven, was een andere gast toegelaten in den kring van haar moeders gevoelens en had die in hun voorkomen zoo gewijzigd, dat Paarl, de terugkeerende kleine zwervelinge, haar gewone plekje niet weer vond en nauwelijks wist, waar zij was.

„Ik heb een vreemde bevlieging," merkte de overgevoelige geestelijke op, „namelijk dat dit beekje de grensscheiding is tusschen twee werelden en dat je nooit meer bij je Paarl kunt komen. Of is zij een elfe-geest, wie het, gelijk de legenden uit onze kindsheid ons vertelden, verboden is stroomend water te overschrijden? Spoor haar alsjeblieft tot wat haast aan, want dit talmen heeft mijn zenuwen reeds overstuur gemaakt!"

„Kom, mijn liefste kind!" sprak Hester aanmoedigend, beide armen uitstrekkend. „Wat ben je langzaam! Wanneer ben je nu ooit zoo traag geweest? Hier is een vriend van me, die ook jouw vriend moet worden. Je zult nu voortaan tweemaal zooveel liefde hebben, als je moeder alleen je kon geven! Spring de beek over en kom naar ons toe. Je kunt springen als een jong hert!"

Paarl bleef echter, zonder eenigszins op die honing-zoete uitdrukkingen te antwoorden, aan de andere zijde van de beek staan. Nu eens sloeg zij haar heldere, wilde oogen op haar moeder, dan weer op den geestelijke, en dan weer omvatte ze hen beiden met denzelfden blik, als om de verhouding, waarin zij tot elkaar stonden, te ontdekken en zichzelf duidelijk te maken. Toen Arthur Dimmesdale de oogen van het kind op zichzelf gericht voelde, gleed, om de een of andere onnaspeurlijke reden, zijn hand over zijn hart — met dat gebaar, dat hem zoo gewoon was geworden, dat het onwillekeurig mocht heeten. Ten slotte strekte Paarl, een zonderling air van gezag aannemend, haar handje uit, met het wijsvingertje naar voren en blijkbaar gericht op haar moeders borst. En beneden, in den spiegel van de beek, was daar het met bloemen omkranste en zonnige beeldje van kleine Paarl, dat eveneens haar wijsvingertje uitstrekte.

„Jou vreemd kind! waarom kom je niet naar me toe?" riep Hester uit.

Paarl wees nog steeds met den wijsvinger, en een fronsen trok over haar voorhoofdje — dat te meer

indruk maakte door het kinderlijk, bijna nog kinderachtig voorkomen der trekken, waarop het zich vertoonde. Daar haar moeder haar nog bleef wenken, en haar gezicht een zondagskleed van ongewone glimlachjes vertoonde, stampte het kind op den grond met een nog gebiedender blik en gebaar. En weer was daar in de beek de fantastische schoonheid van het beeldje, met de weerspiegeling van het fronsen, den wijzenden vinger en het gebiedende gebaar, nadruk verleenend aan den aanblik van de kleine Paarl.

„Haast je wat, Paarl, of ik word boos op je!" riep Hester Prynne, die, hoezeer ze bij andere gelegenheden aan zulke gedragingen van de zijde van het elfekind gewend was, nu gelijk vanzelf sprak, zeer gesteld was op ordentelijker manieren. „Spring over de beek, ondeugend kind, en kom hierheen geloopen! Anders moet ik naar je toekomen!"

Maar Paarl, geen zier meer verschrikt door haar moeders dreigementen dan door haar smeekbeden verteederd, barstte nu eensklaps uit in een vlaag van woede, heftig gebarend, waarbij ze haar kleine figuurtje in de buitensporigste bochten wrong. Deze wilde uitbarsting ging vergezeld van doordringende kreten, die het bosch van alle kanten weerkaatste, zoodat, al was zij alleen in haar kinderachtige en onredelijke woede, het den schijn droeg, alsof een verscholen menigte haar meegevoel en aanmoediging betuigde. En weer zag men in de beek de schimachtige woede van Paarl's beeldje, bekroond en omkranst met bloemen, doch

nu met den voet stampend, wild gesticuleerend en te midden van dat al nog steeds met den kleinen voorsten vinger wijzend naar Hester's boezem!

„Ik merk, wat het kind scheelt," fluisterde Hester tot den geestelijke, terwijl ze bleek werd ondanks een krachtige poging om haar verwarring en ergernis te verbergen. „Kinderen verdragen geen enkele, ook niet de geringste verandering in den gewonen aanblik van de dingen, die ze dagelijks voor oogen hebben. Paarl mist iets, dat ze me altijd heeft zien dragen!"

„Ik bid je," antwoordde de geestelijke, „als je er iets op weet om het kind te sussen, doe het dan onverwijld! Ten ware den ingekankerden toorn van een oude heks, als Vrouwe Hibbins," voegde hij er bij, met een poging tot glimlachen, „weet ik niets, dat ik zoo ongaarne zou ontmoeten als deze woede in een kind. Bij Paarl's jonge schoonheid, heeft ze, evenals bij de gerimpelde heks, een bovennatuurlijke uitwerking. Breng haar tot bedaren, als je me liefhebt!"

Hester wendde zich weer tot Paarl, met een karmozijnen blos op de wangen, een zijdelingschen blik van verstandhouding naar den geestelijke, en daarop een diepen zucht, terwijl, zelfs voor zij tijd had om te spreken, de blos voor een doodelijke bleekheid week.

„Paarl," sprak ze neerslachtig, „zie eens naar beneden aan je voetjes! Daar! — voor je! — aan gene zijde van de beek!"

Het kind sloeg haar oogen naar het aangewezen punt en daar lag de Scharlaken letter, zoo dicht

aan den rand vanden stroom, dat het gouden borduursel erin weerkaatst werd.

„Breng het hier!" zei Hester.

„Kom jij het maar halen!" antwoordde Paarl.

„Heb je nu ooit zoo'n kind gezien!" merkte Hester zachtjes op tegen den geestelijke. „O, ik heb je veel omtrent haar te vertellen! Doch, waarlijk, zij heeft gelijk, wat dit hatelijke teeken betreft. Ik moet de pijniging ervan nog een poos langer dragen — nog slechts een dag of wat langer — tot wij deze streek verlaten hebben en er op terug zien als op een land, waarvan wij gedroomd hebben. Het woud kan het niet verbergen! Maar de volle oceaan zal het uit mijn hand ontvangen en het voor altijd verzwelgen!"

Met deze woorden trad zij op den beekrand toe, nam de scharlaken letter op en bevestigde die weer aan haar boezem. Hoe hoopvol Hester slechts een oogenblik te voren ervan gewaagd had, het voorwerp in volle zee te verdrinken, thans overviel haar weer het gevoel van een onontkoombaar doemvonnis, toen zij aldus dit doodelijk symbool terug ontving uit de hand van het Lot. Zij had het van zich geworpen in de oneindige ruimte! zij had een uurtje vrij adem gehaald! en nu glinsterde de scharlaken ellende weer op de oude plek! Zoo is het steeds, hetzij al of niet in zulk een zinnebeeldigen vorm, dat een wandaad zich omkleedt met het karakter van een doemvonnis. Hester nam vervolgens haar zware haarstrengen weer op en verborg ze onder haar kapje. Alsof er een verdorrende betoovering van de droevige letter uitging, zoo

verlieten haar schoonheid, de warmte en rijkdom van haar vrouwelijkheid haar mede als verdwijnende zonneschijn en scheen een grauwe schaduw over haar heen te vallen.

Toen de sombere verandering tot stand was gebracht, strekte zij haar hand naar Paarl uit.

„Ken je je moeder nu, kind?" vroeg ze verwijtend, maar op onderworpen toon. „Wil je nu over de beek komen en je moeder weer kennen, nu ze haar schande weer op zich heeft genomen — nu ze treurig is?"

„Ja, nu wil ik wel!" antwoordde het kind, sprong over de beek en sloeg haar armpjes om Hester heen. „Nu ben je mijn moeder inderdaad! en ik ben je kleine Paarl!"

In een stemming van teederheid, die iets ongewoons bij haar was, trok zij haar moeders hoofd omlaag en kuste haar voorhoofd en beide wangen. Maar toen — als door een soort noodzakelijkheid, die dit kind steeds dreef, om wat zij bij geval aan liefelijken troost mocht plengen te mengelen met een steek van pijn — stak Paarl haar mondje naar voren en kuste zij de scharlaken letter mede!

„Dat was niet aardig!" zei Hester. „Als je me een beetje liefde hebt betoond, drijf je weer den spot met me!"

„Waarom zit de predikant hier bij je?" vroeg Paarl.

„Hij wacht er op om je te begroeten," antwoordde haar moeder. „Kom hier en vraag hem om zijn zegen! Hij houdt van je, kleine Paarl, en van je moeder ook. Wil je niet ook van hem houden?

Kom! hij verlangt er naar je te begroeten!"

„Houdt hij van ons allebei?" sprak Paarl, vol schranderheid haar moeder in 't gelaat ziende. „Zal hij, hand in hand, wij drieën samen, met ons teruggaan naar de stad?"

„Nu nog niet, lief kind," antwoordde Hester. „Maar later, in komende dagen zal hij hand aan hand met ons wandelen. Dan zullen we een eigen huis en haard hebben; en jij zult op zijn knie zitten, en hij zal je vele dingen leeren en heel erg van je houden. Je zult van hem houden — zul je niet?"

„En zal hij altijd zijn hand op zijn hart houden?" vroeg Paarl.

„Dwaas kind, wat is dat voor een vraag!" riep haar moeder uit. „Kom, vraag hem om zijn zegen!"

Doch, hetzij onder den invloed van de jaloezie, die instinktmatig aanwezig schijnt bij elk vertroeteld kind tegenover een gevaarlijken mededinger, of door welke kuur ook van haar grillige natuur, Paarl wilde niets van den predikant weten. Slechts met kracht en geweld gelukte het haar moeder haar naar hem toe te brengen, terwijl ze tegenstribbelde en van haar tegenzin door zotte grimassen blijk gaf, waarvan ze, sinds haar zuigelingstijd, een bijzondere verscheidenheid had bezeten, zoodat ze haar beweeglijk gezichtje tot een heele reeks verschillende uitdrukkingen kon vertrekken, telkens weer met een nieuwe boosaardigheid erin. De geestelijke — in pijnlijke verlegenheid, maar in de hoop, dat een kus een talisman mocht blijken, die hem toegang zou verleenen tot vriendelijker gevoelens bij het kind — boog zich nu voorover,

en drukte een kus op haar voorhoofd. Hierop rukte Paarl zich los van haar moeder, rende naar de beek, bukte er zich over heen, en baadde haar voorhoofdje, tot de onwelkome kus geheel was afgewasschen en verspoeld door een heelen stroom van het voortglijdende water. Daarop bleef zij op een afstand en sloeg stilzwijgend Hester en den geestelijke gade, terwijl zij samen praatten en die afspraken maakten, welke hun nieuwe positie en de plannen, die zij spoedig hoopten door te zetten, noodig maakten.

En nu was dit lotszwangere onderhoud ten einde. De delling zou weer verlaten blijven liggen te midden van zijn donkere, oude boomen, die met hun veelvoudige tongen lang zouden fluisteren over wat daar was gebeurd, zonder dat een sterveling er iets wijzer door zou worden. En het zwaarmoedige beekje zou ook dit nieuwe verhaal toevoegen aan het geheimenis, waarmee zijn hartje reeds overladen was, en waarvan het nog maar steeds mompelend bleef babbelen, met geen zier meer opgewektheid van toon, dan eeuwen reeds te voren.

XX. DE PREDIKER IN EEN LASTIG PARKET.

Toen de prediker heenging, eer dan Hester en kleine Paarl, wierp hij nog een blik terug, half verwachtend, dat hij slechts eenige flauw geschetste trekken of den omtrek van moeder en kind zou ontwaren, die zich langzaam oplosten in de schemering van het woud. Zoo groot een wisseling in zijn leven kon niet ineens als werkelijk worden aanvaard. Doch daar was nog steeds Hester, in haar grauwe japon gekleed, staande naast den boomtronk, dien een of andere vlaag lange eeuwen te voren had omvergeworpen, en dien de tijd sindsdien steeds maar met mos overdekt had, zoodat die beide door het lot geteekenden, met 's werelds zwaarsten last op zich, daar mochten neerzitten en een enkel uur van rust en soelaas vinden. En daar was Paarl ook, die nu luchtig van den rand der beek kwam aangehuppeld — nu die indringer, die derde man, heen was gegaan — om haar oude plaatsje aan haar moeders zijde te hernemen. Dus was de prediker niet in slaap gevallen en had hij niet gedroomd!

Ten einde zijn geest van die onduidelijkheid en dubbelzinnigheid van indruk, welke hem met een vreemde onrust kwelde, te bevrijden, riep hij zich de plannen te binnen, welke Hester en hij ontworpen hadden met 't oog op hun vertrek en trachtte die grondiger te omlijnen. Zij hadden samen uitgemaakt, dat de oude wereld, met haar groote menigten en steden, hun een verkieslijker schuilplaats

bood om zich te verbergen, dan de wildernissen van Nieuw-Engeland of Amerika in 't algemeen, waar slechts te kiezen viel tusschen een Indiaanschen wigwam of de enkele nederzettingen van Europeanen, dun gezaaid langs de zeekust. Om nog niet te spreken van de gezondheid van den geestelijke, welke zoo weinig geschikt leek om de ontberingen van een woudleven te verdragen, zouden zijn aangeboren gaven, zijn wetenschap en zijn geheele ontwikkeling hem slechts te midden van beschaving en verfijning een tehuis kunnen verzekeren. Hoe hooger de staat, des te precieser paste daarbij de man. Verder werd deze keuze gesteund doordat er toevallig een schip in de haven lag; een van die twijfelachtige kruisers, vaak voorkomend in die dagen, welke, zonder bepaald bandieten van de zee te zijn, toch met een opmerkelijke onverantwoordelijkheid van karakter over haar oppervlakte rondzwierven. Dit schip was onlangs aangekomen uit de Spaansche Zee, en zou binnen drie dagen onderzeil gaan naar Bristol. Hester Prynne — die door haar roeping van door zichzelf geordende Zuster van Barmhartigheid in kennis was gekomen met den kapitein en de bemanning — kon het op zich nemen passage te verkrijgen voor twee personen en een kind, onder al de geheimhouding, die de omstandigheden meer dan wenschelijk maakten.

De prediker had Hester met niet geringe belangstelling het juiste tijdstip gevraagd, waarop het vertrek van het schip verwacht kon worden. Dit zou waarschijnlijk op den vierden dag na dien van

heden zijn. „Dat treft bizonder gelukkig!" had hij toen bij zichzelf gezegd. Maar, waarom de Eerwaarde Mr. Dimmesdale dit nu zoo gelukkig achtte, dat aarzelen wij haast te onthullen. Niettemin — om niets voor den lezer verborgen te houden — zij gezegd, dat dit was, omdat hij op den derden dag na den huidigen, de Verkiezingspredikatie moest houden; en daar zulk een gelegenheid een eervolle episode vormde in het leven van een geestelijke in Nieuw-Engeland, kon hij onmogelijk een passender manier en tijd hebben getroffen om zijn ambtelijke loopbaan te beëindigen. „Ten minste zullen ze van mij getuigen," dacht deze voorbeeldige man, „dat ik geen van mijn openbare plichten onvervuld of slecht vervuld achterlaat!" Droevig inderdaad, dat een zelfkennis, zoo diep en fijn als die van dezen armen geestelijke, zich zoo ellendig kon bedriegen! Wij hadden reeds en hebben wellicht nog erger dingen van hem te vertellen; doch niets, vreezen wij, zoo jammerlijk zwak als dit; geen bewijs, tegelijkertijd zoo nietig en onweerlegbaar, dat een sluipende kwaal reeds van langerhand begonnen was het merg van zijn karakter aan te vreten. Geen sterveling kan gedurende eenigszins aanmerkelijken tijd zichzelf het eene en de menigte daarbuiten een ander gelaat toewenden, zonder tenslotte in de war te raken, wat nu eigenlijk het ware is.

De opgewondenheid van Mr. Dimmesdale's gevoelens, toen hij van zijn onderhoud met Hester terugkeerde, verleende hem een ongewone lichamelijke energie en dreef hem met rassche schreden stadwaarts. Het pad door het woud scheen nog

woester, nog ongebaander met zijn ruige natuurlijke hindernissen, en nog minder door den voet des menschen betreden, dan hij het zich van zijn tocht naar buiten herinnerde. Doch nu sprong hij over de drassige plekken, drong door het kreupelhout, dat zich aan hem trachtte vast te hechten, beklouterde een helling, dook in een diepte, kortom overwon alle moeilijkheden van het spoor met een onvermoeibare bedrijvigheid, die hem zelf verbaasde. Hij kon niet nalaten zich te herinneren, hoe zwakkelijk, met hoeveel oponthoud om op adem te komen, hij slechts een paar dagen te voren dienzelfden weg had afgezwoegd. Toen hij de stad naderde, kreeg hij den indruk, alsof de onderscheiden welbekende voorwerpen, die zich aan hem voordeden, een verandering ondergaan hadden. Het kwam hem voor, alsof het niet gisteren, — niet één, noch twee, maar vele dagen, ja jaren geleden was, sinds hij ze verlaten had. Daar lag inderdaad de straat, geheel in het oude spoor, gelijk hij zich die herinnerde, daar stonden de huizen met al hun bijzonderheden, met precies de rij hunner geveltoppen, en een weerhaan op elk punt, waar zijn herinnering er hem een aanwees. Niettemin echter overkwam hem dat lastige opdringerige gevoel van verandering. Hetzelfde gold ten opzichte van de kennissen, die hij tegenkwam, en al de welbekende gestalten in de kleine stad. Zij leken thans niet ouder of jonger; de baarden der bedaagde lieden waren niet witter en evenmin kon de kruipende zuigeling van gister vandaag op zijn voetjes gaan; onmogelijk viel te omschrijven in welk

opzicht zij zich onderscheidden van de wezens, op welke hij nog zoo kort geleden een afscheidsblik had geworpen; en toch was de predikant er in zijn diepste gevoel van bewust, dat er iets gewijzigd was. Een soortgelijke indruk trof hem allereigenaardigst, toen hij de muren van zijn eigen kerk langs ging. Het gebouw had zulk een vreemd en tegelijk zoo welbekend voorkomen, dat Mr. Dimmesdale's geest tusschen twee denkbeelden heen en weer slingerde, dat hij het gebouw tot hiertoe slechts in een droom gezien had, òf dat hij er thans louter over aan het droomen was.

Dit verschijnsel, zooals zich dat in verschillende vormen voordeed, duidde geen uiterlijke verandering aan, maar zulk een plotselinge en gewichtige verandering in den beschouwer van dit welbekend tooneel, dat de tusschenruimte van een dag op zijn bewustzijn als het verloop van jaren gewerkt had. Des predikers eigen wil en Hester's wil en het lotsgeval, dat zich tusschen hen beiden ontwikkelde, hadden deze gedaanteverwisseling bewerkt. Het was dezelfde stad als te voren, maar dezelfde predikant keerde niet uit het woud terug. Tot de vrienden, die hem groetten, had hij kunnen zeggen: Ik ben de man niet, voor wien ge mij houdt! Ik liet dien ginds in het woud, achtergebleven in een eenzame delling, bij een bemosten boomtronk en een droefgeestig beekje! Ga uw prediker daar zoeken en kijk eens of zijn uitgeteerde gestalte, zijn magere wangen, zijn bleek, doomig, van pijn gerimpeld voorhoofd daar niet neergeworpen liggen als een afgelegd gewaad!" Zijn vrienden zouden

ongetwijfeld volgehouden hebben: „Gij zijt zelf de man!" maar de vergissing ware aan hun kant geweest en niet aan den zijnen.

Vòòr Mr. Dimmesdale zijn woning bereikte, gaf zijn inwendige mensch hem nog andere blijken van een ommekeer in de sfeer van zijn gedachten en gevoelens. In trouwe, niets minder dan een algeheele verandering van dynastie en geestelijk wetboek in dat innerlijk koninkrijk, kon volstaan om reden te geven voor de aandriften, die de rampzalige en ontstelde predikant thans ondervond. Bij elken stap voelde hij zich gedreven om het een of andere rare, buitensporige, snoode ding te doen, met het gevoel, dat dat tegelijkertijd onwillekeurig en opzettelijk zou zijn, — ten spijt van zichzelf en toch opwellend uit een dieper ik dan dat, hetwelk die aandrift te keer ging. Zoo ontmoette hij b.v. een van zijn diakenen. De goede oude man sprak hem aan met die vaderlijke genegenheid, met die aartsvaderlijke gemeenzaamheid, waartoe zijn eerwaardige leeftijd, zijn rechtschapen en vlekkeloos karakter en zijn rang in de Kerk hem recht gaven, en daarmee gepaard, den diepen bijna aanbiddenden eerbied, welken des predikers ambtelijke en persoonlijke aanspraken gelijkelijk vorderden. Nooit was er een schooner exempel van hoe de majesteit van ouderdom en wijsheid zich kan verdragen met de gehoorzaamheid en den eerbied, die gevorderd worden van een lageren maatschappelijken rang en een begaafdheid van mindere orde tegenover een hoogere. Welnu, gedurende een gesprek van ettelijke oogenblikken tus-

schen den Eerwaarden Mr. Dimmesdale en dezen voortreffelijken, grijsgebaarden diaken, kon de eerste zich slechts met de nauwlettendste zelfbeheersching ervan weerhouden eenige godslasterlijke overwegingen te opperen, die met betrekking tot het H. Avondmaal in zijn geest opwelden. Hij trilde letterlijk en werd aschgrauw, uit vrees dat zijn tong er deze gruwelijke dingen uitflappen zou, onder voorgeven dat hijzelf zijn toestemming daartoe gegeven had, zonder dat dit toch eigenlijk het geval was. En zelfs met dezen schrik in zijn hart kon hij nauwelijks het lachen laten bij het denkbeeld, hoe de geheiligde, oude, aartsvaderlijke diaken versteend zou hebben gestaan door de goddeloosheid van zijn predikant.

En weer een ander voorval van dienzelfden aard. Voortsnellend langs de straat, ontmoette de Eerwaarde Mr. Dimmesdale de oudste vrouwelijke lidmaat zijner kerk, een allervroomste, allervoorbeeldigste oude juffrouw, arm, verweeuwd, eenzaam en met een hart zoo vol van herinneringen aangaande haar overleden echtvriend en kinderen en haar overleden vrienden van lang voorheen, als een kerkhof vol gebeitelde grafsteenen staat. Toch werd dit alles, dat anders zulk een zware droefenis geweest zou zijn, bijna tot een plechtige vreugde gemaakt voor haar godvruchtige oude ziel, door den troost van den godsdienst en de waarheden der H. Schrift, waarmede zij zichzelf bij voortduring meer dan dertig jaar lang gevoed had. En sinds Mr. Dimmesdale haar onder zijn hoede genomen had, was het de voornaamste aard-

sche verkwikking van het goede moedertje — wat, indien het niet tevens een hemelsche verkwikking ware, er in 't geheel geen had kunnen zijn — haar herder tegen te komen, hetzij bij toeval of met opzet, en gelaafd te worden met een woord van warme, welriekende, hemelsch-geurende Evangeliewaarheid, van zijn beminde lippen in haar verstompt, maar verrukt-aandachtig oor. Maar bij deze gelegenheid, tot op het oogenblik, waarop hij zijn lippen bij het oor der oude vrouw bracht, kon Mr. Dimmesdale, gelijk de groote zielenvijand het beschikte, zich geen tekst uit de Schrift te binnen brengen, noch iets anders, behalve een kort, pittig en zooals het hem toen toescheen, onweerlegbaar argument tegen de onsterfelijkheid der menschelijke ziel. Het doordringen daarvan in haar geest zou waarschijnlijk deze bedaagde zuster op slag dood hebben doen neervallen, als door de werking van een zwaar-vergiftige inspuiting. Wat hij eigenlijk wel fluisterde, kon de predikant zich later volstrekt niet meer herinneren. Gelukkig was er wellicht iets verwards in zijn uitlating, die derhalve in gebreke bleef een bepaald denkbeeld aan het begrip der goede weduwe mee te deelen, of die de Voorzienigheid op Haar eigen wijze overbracht. Zeker is het, dat toen de predikant omkeek, hij een uitdrukking van zalige dankbaarheid en verrukking waarnam, die als de weerglans van het Hemelsche Jerusalem over haar gelaat speelde, zoo gerimpeld en aschgrauw als het was.

Nog een derde voorbeeld. Na van de oudste lidmate afscheid genomen te hebben, ontmoette hij

de jongste zuster van allen. Het was een maagdelijn, onlangs gewonnen — gewonnen door Mr. Dimmesdale's eigen predikatie, op den Sabbath, volgend op zijn nachtwake — om de vergankelijke geneugten der wereld te ruilen tegen de hemelsche hope, welke een helderder aanschijn zou aannemen, naarmate het leven duisterder om haar werd, en het sombere einde ten slotte met gulden glorie zou omkleeden. Zij was schoon en rein als een lelie, in het Paradijs ontbloeid. De predikant wist wel, dat hijzelf besloten was in het vlekkelooze heiligdom van haar hartje, welks sneeuwblanke voorhangsels om zijn beeld hingen, aan den godsdienst den gloed der liefde, aan de liefde een godsdienstige reinheid meedeelend. Satan had dien namiddag ongetwijfeld het arme jonge meisje van haar moeders zijde weggeleid en haar op het voetspoor geworpen van dezen zwaar beproefden — of zullen wij niet liever zeggen? — van dezen verlorenen en radeloozen man. Toen zij naderkwam, fluisterde de Aartsvijand hem in, om in beknopt bestek in haar teederen boezem een kiem des verderfs te planten, die zekerlijk binnenkort duistere bloesems en op zijn tijd zwarte vruchten zou dragen. Zoo groot was zijn gevoel van macht over deze maagdelijke ziel, die hem zoo volkomen vertrouwde, dat de predikant zich in staat voelde, heel den akker vol onschuld met slechts één verdorven blik te verzengen en juist het tegengestelde met slechts één woord tot ontwikkeling te brengen. Dus hield hij — heviger worstelend dan hij tot dat oogenblik had moeten doen — zijn Geneefschen mantel voor zijn aange-

zicht en spoedde zich verder, zonder een teeken van herkenning, terwijl hij het aan de jeugdige zuster overliet, zijn lompheid zoo goed zij kon te verduwen. Zij doorsnuffelde haar geweten — hetwelk vol was van onschuldige nietigheidjes als haar zak of haar werktaschje — en las zichzelf de les, arm kind! voor een duizendtal denkbeeldige tekortkomingen en ging den volgenden ochtend met gezwollen oogen aan haar huishoudelijke plichten.

Voordat de predikant tijd had zijn zegepraal over deze laatste verzoeking te vieren, werd hij zich bewust van een anderen drang, potsierlijker, maar bijna even schrikwekkend. Het was — wij schamen ons het te vertellen — het was de lust om midden op den weg te blijven staan en eenige heel goddelooze woorden te leeren aan een groepje van kleine Puriteinsche kinderkens, die daar aan het spelen waren en maar net hadden leeren praten. Zichzelf deze gril ontzeggend, als zijn gewaad onwaardig, ontmoette hij een dronken zeeman, een van de equipage van het schip uit de Spaansche Zee. En thans, nu hij alle andere goddeloosheid zoo wakker had vermeden, verlangde Mr. Dimmesdale er naar, tenminste dezen terigen schobbejak de hand te drukken en zijn hart op te halen aan een stuk of wat ongepaste grappen, waar losbandige zeelieden vol van zitten, en een salvo van goede, ronde, stevige, verkwikkelijke en hemeltergende vloeken! Het was niet zoo zeer zijn beter beginsel, als wel ten deele zijn natuurlijke goede smaak en nog meer zijn uitgestreken gewoonte van clericale welvoeglijkheid, die hem veilig door deze laat-

ste crisis heen hielp.

„Wat is het, dat mij aldus vervolgt en aanvecht?" riep de predikant tenslotte in zichzelf, terwijl hij midden op straat stilstond en zijn hand tegen het voorhoofd sloeg. „Ben ik krankzinnig? of ben ik volslagen aan den duivel overgeleverd? Heb ik een verdrag met hem in het woud gesloten en met mijn bloed geteekend? En vordert hij mij nu op, om dat na te komen door mij te verlokken tot het bedrijven van alle goddeloosheid, die zijn vuilste verbeelding hem aan de hand kan doen?"

Op het oogenblik, dat de Eerwaarde Mr. Dimmesdale aldus bij zichzelf overlegde en zijn hand tegen het voorhoofd sloeg, kwam, zegt men, de oude Vrouwe Hibbins, de beruchte heksendame, voorbij. Zij zag er allerprachtigst uit met haar hooge muts, een rijke fluweelen japon en een kraag, opgemaakt met dat beroemde gele stijfsel, waarvan Ann Turner, haar bizondere vriendin, haar het geheim meegedeeld had, voordat deze laatste waardige dame gehangen was wegens den moord op Sir Thomas Overbury. Hetzij nu de heks des predikers gedachten gelezen had of niet, maar zij bleef stokstijf staan, keek hem sluw in het gezicht, glimlachte listig, en — schoon weinig geneigd om zich met geestelijken in te laten — begon ze een gesprek.

„Zoo, eerwaarde heer, hebt u een bezoek aan het woud gebracht," merkte de heksendame op, terwijl zij hem met haar hooge muts toeknikte. „Waarschuw mij, bidde ik u, den volgenden keer maar even, en dan zal ik er trotsch op zijn, u gezelschap te mogen houden. Zonder dat ik mij te veel aanmatig, durf ik zeggen, dat een woordje van mij heel wat kan uitrichten, om een vreemd heer een vriendelijke ontvangst te bezorgen van de zijde van dien potentaat, dien u wel kent."

„Ik beken, mevrouw," antwoordde de geestelijke met een deftige nijging, zooals de stand der dame vereischte en zijn eigen goede opvoeding gebood, „ik beken, op mijn eer en geweten, dat ik geheel in het duister tast ten opzichte van de strekking uwer woorden! Ik ging niet naar het woud, om een potentaat op te zoeken, en evenmin heb ik in de toekomst een bezoek daarheen in den zin, met het oogmerk om de gunst van zulk een personage te winnen. Mijn uitsluitend doel, dat ook wel voldoende was, hield in om mijn vromen vriend, Apostel Eliot, op te zoeken en mij met hem te verheugen over de vele kostbare zielen, die hij uit het heidendom gewonnen heeft!"

„Ha, ha, ha!" kakelde de oude heksendame, nog steeds met haar hooge muts den predikant toeknikkend. „Wel, wel! op klaarlichten dag kunnen wij moeilijk anders spreken! U speelt het klaar als een oude rot. Maar om middernacht, in het woud, zullen we samen een ander praatje hebben!"

Zij ging weer verder in haar bedaagde statelijkheid, maar draaide meermalen het hoofd om en glimlachte hem toe als iemand, die erop gesteld is een geheime verstandhouding te doen uitkomen.

„Heb ik mijzelf dan verkocht," peinsde de predikant, „aan den duivel, dien, als het praatje waar

is, deze geelgestijfselde en in fluweel gekleede oude heks tot haar vorst en meester heeft verkoren?"

De rampzalige predikant! Hij had een koop aangegaan, die er veel op leek! Verlokt door een droom van geluk, had hij zichzelf bij weloverwogen keuze, zooals hij nimmer te voren had gedaan, overgegeven aan wat hij wist dat een doodzonde was. En de smetstof van deze zonde had zich op die wijze snel door zijn gansche zedelijk gestel verspreid. Het had alle weldadige aandriften verdoofd en de geheele broederschap van verderfelijke driften tot tierig leven gewekt. Hoon, bitterheid, onuitgelokte kwaadaardigheid, opzettelijke begeerte naar kwaad, bespotting van al wat goed en heilig was, die allen ontwaakten om hem te verzoeken, zelfs terwijl ze hem schrik aanjoegen. En zijn ontmoeting met de oude Vrouwe Hibbins, indien die werkelijk gebeurd is, toonde slechts zijn sympathie en kameraadschap met goddelooze stervelingen en de wereld van verdorven geesten.

Hij had middelerwijl zijn woning bereikt, op den hoek van het kerkhof, en nam, de trappen opsnellend, de vlucht in zijn studeerkamer. De predikant was blij deze schuilplaats te hebben bereikt, zonder zich aan de wereld verraden te hebben door een van die vreemde, goddelooze buitensporigheden, waartoe hij zich voortdurend gedrongen gevoeld had, terwijl hij door de straten ging. Hij trad de welbekende kamer binnen en staarde om zich heen op de boeken, de vensters, den haard en de geriefelijke wandtapijten, met diezelfde gewaarwording van vreemdheid, die hem vervolgd had gedurende heel zijn wandeling van de wouddelling, tot in de stad en verder herwaarts. Hier had hij gestudeerd en geschreven; hier was hij door vasten en nachtwaak gegaan, om er half dood uit te voorschijn te komen; hier had hij getracht te bidden; hier was hij duizend dooden gestorven! Daar lag de Bijbel in zijn rijke oude Hebreeuwsch, met Mozes en de Profeten, die tot hem spraken, en Godes stem door hen allen! Daar op de tafel, met de pen met inkt ernaast, lag een onvoltooide preek, met een zin middenin afgebroken, waar zijn gedachten hadden opgehouden over het papier uit te vloeien, twee dagen te voren. Hij wist, dat hijzelf het was, de magere, bleekwangige predikant, die dat alles gedaan en geleden had en tot zoover zijn Verkiezingspreek had geschreven! Maar hij scheen nu ter zijde te staan en zijn vroeger Ik met hoonende, medelijdende, maar toch half-jaloersche nieuwsgierigheid aan te staren. Dat Ik was verdwenen. Een ander man was uit het woud teruggekeerd — een wijzer man — met een kennis van verborgen mysteriën, welke de eenvoud van zijn voorganger nooit had kunnen bereiken. Een bittere soort kennis was het!

Terwijl hij in deze overpeinzingen verzonken stond, werd er aan de deur van zijn studeerkamer geklopt en de predikant riep, „Binnen!" — niet geheel vrij van het denkbeeld, dat hij wellicht een boozen geest mocht aanschouwen! Dat was dan ook het geval! De oude Roger Chillingworth trad binnen. De predikant stond, bleek en sprakeloos,

met de eene hand op de Hebreeuwsche Schrift en de andere op zijn borst uitgespreid.

„Welkom thuis, eerwaarde heer," zeide de geneesheer. „En hoe hebt gij dien godvruchtigen man, den Apostel Eliot aangetroffen? Maar mij dunkt, beste heer, gij ziet bleek, alsof de reize door de wildernis u te zwaar gevallen ware. Zult gij mijn hulp niet noodig hebben, teneinde u een hart onder den riem te steken, om een Verkiezingspredikatie te houden?"

„Neen, ik denk van niet," antwoordde de Eerwaarde Mr. Dimmesdale. „Mijn reize en de aanblik van den heiligen Apostel daarginds en de vrije lucht, die ik ingeademd heb, hebben mij deugd gedaan, na zoo lang in mijn studeercel opgesloten te zijn geweest. Ik denk uw artsenijen niet meer van noode te hebben, mijn vriendelijke geneesmeester, hoe heilzaam ze ook mogen zijn en toegediend door een vriendenhand."

Al dien tijd bleef Roger Chillingworth den predikant aankijken met den ernstigen doordringenden blik van den geneesheer tegenover zijn patiënt. Maar ondanks dit uiterlijk vertoon was de laatste er bijna van overtuigd, dat de oude man van zijn eigen onderhoud met Hester Prynne afwist, of tenminste dienaangaande een gegrond vermoeden koesterde. De geneesheer wist dus, dat hij in de oogen van den predikant niet langer een vertrouwd vriend, maar zijn bitterste vijand was. Nu zooveel eenmaal bekend was, zou het slechts natuurlijk lijken, dat een deel daarvan tot uitdrukking kwam. Het is echter zonderling, hoeveel tijd er vaak voor-

bijgaat, voordat de dingen in woorden belichaamd worden; en met welk een zekerheid twee personen, die een bepaald onderwerp verkiezen te vermijden, tot aan den uitersten rand daarvan kunnen naderen en zich weer kunnen terugtrekken zonder het te beroeren. Zoo gevoelde de predikant geen vrees, dat Roger Chillingworth in ronde woorden de ware verhouding zou aanroeren, waarin zij tegenover elkander stonden. Toch kroop de geneesheer, op zijn duistere wijze, huiveringwekkend dicht naar het geheim toe.

„Ware het niet beter," zeide hij, „dat gij u vanavond van mijn poovere ervaring bediendet? In trouwe, beste heer, wij moeten ons best doen om u sterk en krachtig te maken ter gelegenheid van uw Verkiezingspreek. Het volk verwacht groote dingen van u, vreezend dat, als een volgend jaar aanbreekt, hun herder mocht zijn heengegaan."

„Ja, naar een andere wereld," antwoordde de predikant met vrome gelatenheid. „De hemel gehenge, dat het een betere moge zijn; want in waarheid, ik denk nauwelijks, dat ik 't bij mijn kudde zal kunnen uithouden gedurende de komende seizoenen van het naaste jaar! Maar wat uw medicijn betreft, vriendelijke heer, bij mijn huidige lichaamsgesteldheid, behoef ik die niet."

„Het verheugt mij zulks te hooren," antwoordde de geneesheer. „Het kan zijn, dat mijn heilmiddelen, zoolang vergeefs toegediend, nu tot hun recht beginnen te komen. Ik zou een gelukkig man zijn en Nieuw-Engelands dank wel verdienen, indien ik deze genezing volbrengen kon!"

„Ik dank u van ganscher harte, zeer waakzame vriend," zeide de Eerwaarde Mr. Dimmesdale met een plechtigen glimlach. „Ik dank u en kan slechts uw goede diensten met mijn gebeden vergelden."

„De gebeden van een goed man zijn een gulden belooning!" was het bescheid van den ouden Roger Chillingworth, terwijl hij afscheid nam. „Ja, zij zijn de gangbare gouden munt van het Nieuwe Jerusalem, met 's Konings eigen muntstempel erop."

Alleen gelaten ontbood de predikant een dienstbode en verlangde spijs, die hij, toen ze hem voorgediend was, met gulzigen eetlust verslond. Toen wierp hij de reeds geschreven bladzijden van de Verkiezingspreek in het vuur en begon terstond een andere, die hij met zulk een spontanen vloed van gedachte en aandoening neerschreef, dat hij zich geïnspireerd waande en er zich slechts over verwonderde, dat het den Hemel goeddocht de grootsche en plechtige muziek zijner godsspraken te verklanken door zulk een ontstemde orgelpijp als hij. Hoe dit zij, het aan dit mysterie overlatend zichzelf op te lossen, of voor eeuwig onopgelost te blijven, zette hij zijn taak voort met ernstige haast en opgetogenheid.

Zoo vlood de nacht voorbij, alsof het een gevleugelde klepper ware, dien hij bereed; de uchtend kwam en gluurde blozend door het gordijn; en tenslotte wierp de zonsopgang een gouden straal in de studeerkamer, dwars over de verbijsterde oogen van den predikant. Daar zat hij, met de pen nog tusschen de vingers en een wijd, onmetelijk terrein van beschreven ruimte achter zich.

XXI. DE FEESTDAG VAN NIEUW-ENGELAND.

Vroeg in den morgen van den dag, waarop de nieuwe Gouverneur zijn ambt zou aanvaarden uit de handen des volks, kwamen Hester Prynne en kleine Paarl op het marktplein. Het was reeds vol met ambachtslieden en andere plebejische inwoners der stad, in aanzienlijken getale bijeen, onder wie zich eveneens vele ruwe gestalten bevonden, wier kleeding van hertevellen aanduidde, dat zij tot de woud-nederzettingen behoorden, die de kleine hoofdstad der kolonie omringden.

Hester was op dezen openbaren feestdag, gelijk bij alle andere gelegenheden nu gedurende zeven jaren, gekleed in een gewaad van ruw grijs laken. Niet slechts door zijn tint, maar ook door de een of andere moeilijk te omschrijven eigenaardigheid in zijn snit, deed het haar persoonlijk om zoo te zeggen uit het gezicht en de omlijning verdwijnen, terwijl daarentegen de scharlaken letter haar uit deze schemerachtige onduidelijkheid weer te voorschijn deed treden en maakte, dat zij in moreel opzicht onthuld werd in het licht der letter. Haar gelaat, het stadsvolk zoo lang reeds gemeenzaam, vertoonde de marmeren rust, die zij gewoon waren er op te aanschouwen. Het was als een masker of liever nog, als de bevrozen kalmte der gelaatstrekken van een doode, en het ontleende die sombere gelijkenis aan het feit, dat Hester inderdaad gestorven was, wat betreft aanspraak op eenige sympathie, en reeds heen was gegaan

uit de wereld, waarmee zij nog schijnbaar omgang had.

Misschien lag er, dien èènen dag, een uitdrukking op, te voren niet aanschouwd en ook niet levendig genoeg om nu ontdekt te worden, tenzij de een of andere bovennatuurlijk begaafde waarnemer eerst haar hart hadde gelezen en daarna gezocht naar een daaraan beantwoordende onthulling in gelaat en houding. Zulk een geestesziener mocht hebben opgemerkt, dat zij, na het staren van de menigte gedurende zeven lange jaren van ellende te hebben uitgehouden als een noodzakelijkheid, een straf, en iets, dat een harde religie dwong te verdragen, nu voor een laatste maal nog die blikken vrijelijk en vrijwillig ontmoette, ten einde, wat zoo lang een doodelijke pijn was geweest, in een soort triomf te doen verkeeren. „Staar nu maar voor 't laatst eens op de scharlaken letter en haar draagster!" — zoo scheen het slachtoffer en, naar zij zich verbeeldden, de levenslange kontraktslavinne des volks — hun toe te voegen. „Nog slechts een korte wijle, en zij zal buiten uwlieder bereik zijn! Nog slechts enkele uren langer, en de diepe, geheimnisvolle oceaan zal voor eeuwig het symbool blusschen en verbergen, dat gijlieden op haar boezem hebt doen branden!" En ook ware het geen onbestendigheid, te onwaarschijnlijk dan dat wij haar de menschelijke natuur zouden mogen toekennen, indien wij in Hester's gemoed een gevoel van weemoed veronderstelden op het oogenblik, waarop zij op het punt was vrijdom te winnen van de smart, die zoo diep in heel haar wezen was

belichaamd. Mocht daar niet een onweerstaanbare begeerte bestaan om nog een laatste, lange, ademlooze teuge te zwelgen van den beker vol alsem en gal, waarmee bijna alle de jaren van haar vrouw-zijn onophoudelijk waren besproeid geworden? De wijn des levens, van nu af haar lippen aangeboden, mocht inderdaad wel rijk, overheerlijk en levenwekkend zijn in zijn gedreven gouden beker, wilde hij niet onvermijdelijk een dof smachten doen overblijven naar den bitteren droesem, waarmee zij was verdoofd, als door een drank van de sterkste werking.

Paarl was met luchtige vroolijkheid uitgedoscht. Onmogelijk had iemand kunnen vermoeden, dat dit heldere en zonnige verschijninkje haar bestaan dankte aan die somber-grijze gestalte, of dat een fantasie, tegelijk zoo prachtlievend en verfijnd als noodig moest zijn geweest om den tooi van het kind uit te denken, dezelfde was, die een misschien nog moeilijker taak had verricht, namelijk aan Hester's eenvoudig kleed zulk een bizondere eigenaardigheid te verleenen. Het kleedje, zoozeer hoorde het bij kleine Paarl, scheen een uitvloeisel of onvermijdelijk omhulsel en uitwendig blijk van haar aard, niet minder onafscheidelijk van haar dan de veeltintige kleurenglans van een vlindervleugel of de schildersglorie van een schitterend bloemblad. Gelijk het bij deze was, was het met het kind: haar gewaad was èèn met haar natuur. Op dezen gewichtigen dag lag er bovendien een zekere zonderlinge onrust en opgewondenheid in haar stemming, op niets meer gelijkend dan op den

gloed van een diamant, die glinstert en fonkelt met het wisselend deinen van de borst, waarop hij prijkt. Kinderen voelen steeds mede met de onrust van wie met hen zijn verbonden: hebben altijd in 't bizonder een gevoel voor alle beroering of op handen zijnden ommekeer van welken aard ook, in de huiselijke omstandigheden, en daarom verried Paarl, die het juweel was op haar moeders onrustigen boezem, reeds door het dansen van haar stemming, de ontroering, die niemand in de marmeren lijdelijkheid van Hester's voorhoofd konde ontwaren.

Deze opgewondenheid deed haar meer met de bewegingen van een vogeltje fladderen dan wandelen aan haar moeders zijde. Zij barstte onophoudelijk uit in kreten van een wilde, onverstaanbare en soms doordringende muziek. Toen zij het marktplein bereikten, werd zij nog rusteloozer, daar zij de drukte en het gedruisch gewaar werd, dat deze plaats verlevendigde, want gemeenlijk geleek het plein meer op de wijde en eenzame groene vlakte voor een dorpsbedehuis, dan op een middenpunt van stadsdrukte.

„Wel, wat is dat, moeder?" riep ze. „Waarom hebben alle menschen hun werk vandaag in den steek gelaten? Is het een speeldag voor de heele wereld? Kijk, daar is de hoetsmid! Hij heeft zijn roetgezicht gewasschen en zijn Sabbath-kleeren aangetrokken, en ziet er uit, alsof hij gaarne blij zou zijn, als iemand maar zoo vriendelijk was 't hem te leeren! En daar is Mr. Brackett, de oude cipier, die naar me knikt en lacht. Waarom doet

hij dat, moeder?"

„Hij herinnert zich, hoe je een klein kindje was, mijn kind," antwoordde Hester.

„Daarom moest hij nog niet tegen me knikken en lachen — die zwarte, grimmige oude man, met zijn leelijke oogen!" zei Paarl. „Hij mag tegen jou knikken, als hij wil; want jij bent in 't grijs gekleed, en draagt de scharlaken letter. Maar kijk eens, moeder, wat een massa vreemde gezichten, en die Indianen daarbij, en zeelui! Wat zijn die allemaal hier komen doen, op het marktplein?"

„Zij wachten om den optocht voorbij te zien gaan," zei Hester. „Want de Gouverneur en de overheden en de predikanten, en al de notabelen moeten voorbij komen, met de muziek en de soldaten voor hen uit."

„En zal de predikant er ook zijn?" vroeg Paarl. „En zal hij zijn beide handen naar mij uitstrekken, zooals toen je me naar hem toe bracht aan den rand van het beekje?"

„Hij zal er zijn, kind," antwoordde de moeder; „maar hij zal je vandaag niet goeden dag zeggen, en jij moet hem ook niet groeten."

„Wat een vreemde, droevige man is hij toch!" zei het kind, als sprak zij ten deele bij zichzelf. „Des nachts, wanneer het donker is, roept hij ons tot zich, en houdt jouw en mijn hand vast, zooals toen wij met hem op het gindsche schavot stonden! En in het diepe woud, waar alleen de oude boomen het kunnen hooren, en een streepje lucht het kan zien, praat hij met je, terwijl hij op een hoop mos zit! En hij kust mijn voorhoofd ook,

zoo, dat het kleine beekje het nauwelijks kon afwasschen! Maar hier, in den vollen dag, en te midden van alle menschen, kent hij ons niet, en moeten wij hem ook niet kennen! Een vreemde, droevige man is hij, met zijn hand altijd op zijn hart!"

„Wees stil Paarl! — je begrijpt die dingen niet," sprak haar moeder. „Denk nu niet aan den geestelijke, maar kijk om je heen, en zie hoe opgeruimd ieders gezicht van daag is. De kinderen zijn uit hun scholen gekomen en de volwassenen van hun werkplaatsen en hun akkers, om blij te zijn. Want vandaag gaat een nieuwe man over hen regeeren, en dus — zooals het de gewoonte is geweest van het menschengeslacht, zoolang als er ergens een volk bijeenvergaderd was — zijn zij blij en verheugd, alsof een goed, gouden jaar eindelijk voor de arme, oude wereld wilde aanbreken!"

Het was, zooals Hester zei, wat betreft de ongewone joligheid, die de gezichten van het volk verhelderde. In dit feestgetijde van het jaar — wat het reeds was en bleef gedurende het grootste deel van twee eeuwen — vatten de Puriteinen alles samen, wat zij aan blijdschap en openbaar vreugdebetoon aan de menschelijke zwakheid meenden te moeten toestaan; daarbij de gewone wolk in zoo verre verdrijvend, dat zij, gedurende het tijdsverloop van een enkelen feestdag, nauwelijks ernstiger verschenen dan de meeste andere gemeenschappen in een periode van algemeene smart.

Doch misschien overdrijven wij de grauwe of zwarte tint, welke ontwijfelbaar de stemming en

de manieren van dat tijdvak kenmerkten. De menschen, die nu op het marktplein van Boston stonden, waren niet geboren voor een erfenis van Puriteinsche somberheid. Zij waren van oorsprong Engelschen, wier vaders nog hadden geleefd in den zonnigen rijkdom van den tijd van Elizabeth; een tijd, toen het leven van Engeland, indien men het als een groote massa hadde kunnen gadeslaan, ons een even statig, prachtig en vreugdevol schouwspel zou hebben opgeleverd als waar de wereld ooit getuige van was geweest. Hadden zij hun overgeërfden smaak gevolgd, dan zouden de kolonisten van Nieuw-Engeland alle gebeurtenissen van publiek belang gevierd hebben met vreugdevuren, banketten, vertooningen en processies. Ook zou het niet ondoenlijk zijn geweest om bij het inachtnemen van majestueuze ceremoniën, blijde ontspanning met plechtigheid te doen samengaan, en den ernstigen statiemantel, welken een volk bij zulke feestelijke gelegenheden omslaat, als 't ware een grotesk en schitterend borduursel te verleenen. Er was een soort schaduw van een pogen in die richting in de wijze, waarop de dag werd gevierd, wanneer het politieke jaar in de kolonie een aanvang nam. De flauwe weerspiegeling van een praal, die men zich herinnerde; een kleurlooze en veelvuldig verdunde herhaling van wat zij aanschouwd hadden in het trotsche oude Londen — wij willen niet zeggen bij een koningskroning, maar bij een Lord Mayor's optocht — zouden wij kunnen naspeuren in de gewoonten, die onze voorouders hebben ingesteld met betrekking tot

de jaarlijksche bevestiging der overheidspersonen. De vaderen en stichters van het gemeenebest — de staatsman, de priester, en de soldaat — achtten het hun plicht, dan de uiterlijke statie en majesteit aan te nemen, die men, in overeenstemming met den antieken stijl, beschouwde als het gepaste gewaad voor maatschappelijke of openbare eminentie. Allen kwamen dan op, ten einde in optocht voor de oogen des volks voorbij te trekken, en zoo de noodige waardigheid te verleenen aan het simpele lijstwerk van een zoo kortelings opgebouwde regeering.

Dan ook verleende men het volk steun, ja moedigde men het aan, eenigermate te verslappen in de strenge en nauwgezette uitoefening van de verschillende ruwe vormen van nijverheid, die in alle andere tijden uit één stuk en dezelfde stof schenen als de religie. Men vond hier, het is waar, geen enkele van de middelen, die de volksvreugde zoo gereedelijk zou hebben gevonden in het Engeland van Elizabeth's tijd, of in dien van koning Jacob — geen lompe vertooningen van tooneelmatigen aard; geen minstreel met zijn harp en legendaire balladen; of liedjeszanger, met een aap, dansend op zijn muziek; geen goochelaar met zijn streken van mimische toovenarij; geen Jan Klaassen om de menigte op te vroolijken met grappen, die misschien honderden jaren oud waren, doch nog steeds hun werking niet misten door hun beroep op de meest wijd verspreide bronnen van vroolijkheid en sympathie. Al zulke beoefenaars van de verschillende takken van snaakschheid zouden streng on-

derdrukt zijn geworden, niet slechts door de harde tucht der wet, maar ook door het algemeene gevoel, dat de wet levenskracht verleent. En toch, ondanks dit alles, lachte het groote, opene gelaat des volks — grimmig misschien, maar ook met een breeden grijns. Ook ontbraken de lichaamsoefeningen niet, zulke als waarvan de kolonisten een langen tijd geleden getuige waren geweest en waaraan zij deel hadden genomen, op de plattelandskermissen en de dorpsweiden van Engeland, en die men goed had geacht op dezen nieuwen bodem in leven te houden, terwille van den moed en den mannelijken geest, die er het wezen van uitmaakten. Worstelwedstrijden, in de verschillende stijlen van Cornwall en Devonshire, kon men hier en daar rond het marktplein waarnemen; in één hoek vond een vriendschappelijk rondje op den batonneerstok plaats, en — wat het meest van alles de belangstelling wekte — op het platform van de kaak, die reeds zoo vermaard is in onze bladzijden, begonnen twee meesters in de schermkunst een vertooning te geven met beukelaar en slagzwaard. Doch dit laatste werd, zeer tot teleurstelling van de menigte, afgebroken door de tusschenkomst van den stadspedel, die geen idee had om toe te laten, dat de majesteit der wet geschonden werd door zulk een misbruik van een harer geheiligde plaatsen.

Wij gelooven niet te veel te zeggen, wanneer wij verzekeren, dat over 't geheel (daar het volk toen in de eerste stadia van vreugdeloosheid verkeerde en het kroost was van vaders, die in hun

tijd hadden geweten, vroolijk te zijn) deze bevolking, wat feestvieren betreft, gunstig afstak bij haar afstammelingen, zelfs na een zoo lang tijdsverloop als tot nu toe. Hun onmiddellijke nakomelingen, de generatie volgend op de eerste emigranten, droeg de zwartste schaduw van het Puritanisme en verduisterde het aangezicht des volks er dermate mee, dat al de volgende jaren niet voldoende zijn geweest om het weer te verhelderen. Wij hebben de vergeten kunst van vroolijk te zijn weer opnieuw te leeren.

Het tafereel van menschelijk leven op het marktplein werd, schoon zijn algemeene tint het droevige grauw, bruin of zwart der Engelsche emigranten was, toch verlevendigd door eenige verscheidenheid van kleur. Een groep Indianen — in hun wilden opschik van zonderling gestikte hertevellen kleeren, schelpengordels, rood en geel oker, en veerbossen, gewapend met de boog, de pijlen en de speer met steenen spits — stond ter zijde met gelaatstrekken van een ernst, onwrikbaarder, dan zelfs het uiterlijk der Puriteinen kon bereiken. En ook waren zij, hoe wild die geschilderde barbaren mochten zijn, toch niet het wildste tafereel op het tooneel. Op deze onderscheiding kon met meer recht aanspraak gemaakt worden door eenige zeelieden — een deel van de bemanning van het schip uit de Spaansche Zee — die aan land waren gekomen om de pret van den Verkiezingsdag te zien. Zij waren ruw uitziende desperado's, met door de zon donker gebrande gezichten en een onmetelijke massa baard; hun wijde korte broeken werden

om het middel vastgehouden door gordels, die vaak vastgehaakt waren met een ruwe gouden plaat, en die altijd een lang mes en in sommige gevallen een zwaard droegen. Van onder hun breedgerande hoeden van palmtakken, gloeiden oogen te voorschijn, die zelfs bij goedgestemheid en opgeruimdheid een soort van dierlijke woestheid bezaten. Zij overtraden zonder vrees of bezwaar de gedragsregels, die alle anderen bonden: rookten tabak onder den neus van den stadspedel, ofschoon iedere haal een stadsbewoner een schelling zou hebben gekost, en verzwolgen, naar het hun lustte, groote teugen wijn of brandewijn uit hun zakflesschen, die zij vrijelijk aan de gapende menigte rondom hen voorhielden. Het gaf op merkwaardige wijze blijk, hoe onvolledig de zedelijke toestand van dien tijd was, al noemen wij dien ook nog zoo streng, dat men aan de zeevaarders vrijheid liet, niet slechts voor hun grillen aan land, maar voor veel roekeloozer daden op hun eigenlijk element. De zeeman van die dagen mocht welhaast ter verantwoording worden geroepen als een zeeroover in onzen tijd. Er kon bijvoorbeeld weinig twijfel bestaan, dat de manschap van ditzelfde schip, schoon zij geen ongunstige staal van de broederschap ter zee vormde, toch schuldig stond, zooals wij het zouden betitelen, aan rooftochten op den Spaanschen handel, van een aard, dat ze hun aller nekken zouden hebben in gevaar gebracht voor een moderne rechtbank.

Doch de zee deinde, zwol en schuimde in die oude tijden heel naar eigen wil, of slechts den

stormachtigen wind onderdaan, met nauwelijks een enkele poging om haar te controleeren door de menschelijke wet. De boekanier der golven mocht zijn beroep opgeven en dan, indien hij dit verkoos, een eerzaam en vroom man te land worden, en zelfs midden in de loopbaan van zijn roekeloos leven, werd hij niet beschouwd als iemand, met wien handel te drijven of bij gelegenheid zich te verbinden oneervol was. En zoo glimlachten de Puriteinsche ouderlingen in hun zwarte jassen, gesteven beffen en spitsgekroonde hoeden niet onwelwillend om het lawaai en het ruwe optreden van die jolige zeevaarders; en het wekte noch verbazing noch boezemde het tegenzin in, dat men een zoo respectabelen burger als de oude Roger Chillingworth, den geneesheer, het marktplein zag betreden in vertrouwelijk gesprek met den kapitein van het twijfelachtige schip.

Deze laatste was verreweg de meest pronkende en opzichtige figuur, wat kleedij betreft, die men ergens tusschen de menigte kon zien. Hij droeg een overvloed van linten op zijn gewaad en goud galon op zijn hoed, die ook omringd was door een gouden ketting en bekroond met een veer. Hij had een zwaard op zij en een zwaardhouw op zijn voorhoofd, dien hij, te oordeelen naar de wijze, waarop hij zijn haar droeg, blijkbaar meer verlangde te vertoonen dan te verbergen. Een landsman zou nauwelijks zijn gewaad hebben kunnen dragen en zoo'n gezicht vertoonen en dat allebei met zulk een dartel vertoon, zonder een streng verhoor te moeten ondergaan voor een magistraatspersoon en

waarschijnlijk boete of gevangenisstraf, of misschien een te schande stelling in den stok op te loopen. Voor zoover 't echter den scheepsgezagvoerder betrof, beschouwde men dit alles als behoorende tot zijn wezen, gelijk bij een visch zijn glinsterende schubben.

Na van den geneesheer afscheid te hebben genomen, drentelde de gezagvoerder van het Bristolsche schip onbekommerd over het marktplein, totdat hij, toevallig de plek naderende, waar Hester Prynne stond, haar scheen te herkennen en niet aarzelde haar aan te spreken. Gelijk gewoonlijk het geval was, waar Hester stond, had zich een kleine open ruimte — een soort van magischen cirkel — om haar heen gevormd, waarin, schoon het volk elkaar op kleinen afstand met de ellebogen bewerkte, niemand het waagde of zich geneigd voelde, binnen te dringen. Het was een krachtig bewijs van de moreele eenzaamheid, waarin de Scharlaken letter haar door het lot getroffen draagster hulde, ten deele door haar eigen teruggetrokkenheid, en ten deele door het instinctmatige, schoon niet langer zoo onvriendelijk zich terugtrekken van haar medeschepselen. Nu diende het, zoo ooit, tot een goed doel, daar het Hester en den zeeman in staat stelde met elkaar te spreken zonder gevaar te loopen, dat men hen hoorde; en dermate anders was nu Hester Prynne's reputatie bij het publiek, dat de in de stad 't meest door haar strenge moraliteit uitmuntende matrone een dergelijk onderhoud niet met minder schandaal hadde kunnen hebben.

„Zoo, vrouwe," sprak de zeeman, „ik moet den

hofmeester verzoeken, om nog één kooi meer klaar te maken dan die, waarvoor gij een overeenkomst hebt aangegaan. We hoeven niet bang te zijn voor scheurbuik of scheepskoorts deze reis. Met den scheepschirurgijn en dezen anderen doctor, zullen we wel alleen gevaar loopen van kruiderijen of pillen, en dat nog te meer, daar er een heele hoop apothekerswaren aan boord is, die ik heb ingeslagen van een Spaansch schip."

„Wat bedoelt u?" vroeg Hester, die meer schrikte dan zij liet blijken, „hebt ge nog een anderen passagier?"

„Wel, weet u niet," riep de gezagvoerder, „dat deze geneesheer hier — Chillingworth noemt hij zichzelf — van plan is mijn kajuitsvoer met u te probeeren? Ja, ja, u moet het hebben geweten, want hij vertelt me, dat hij van uw partij is, en een goede vriend van den heer, waar u over sprak, — hij, die in gevaar verkeert door die norsche oude Puriteinsche regeerders."

„Zij kennen elkaar inderdaad goed," antwoordde Hester, met kalm uiterlijk, schoon volslagen verbijsterd. „Ze hebben lang samen gewoond."

Er viel verder niets voor tusschen den zeeman en Hester Prynne. Doch op dat oogenblik aanschouwde zij den ouden Roger Chillingworth zelf, die in het verste hoekje van het marktplein stond en naar haar glimlachte; een glimlach die — dwars over het wijde en drukke plein, en door al het gepraat en gelach, de velerlei gedachten, stemmingen en belangen van de menigte heen — een geheimzinnige en vreeselijke beteekenis in zich droeg.

XXII. DE OPTOCHT.

Alvorens Hester Prynne haar gedachten kon verzamelen en overwegen, wat er practisch te doen stond bij dezen nieuwen en ontstellenden staat van zaken, hoorde zij den klank van militaire muziek langs een aangrenzende straat naderen. Het verkondde de nadering van den optocht van magistraten en burgers op zijn weg naar het raadhuis, waar in overeenstemming met een oud gebruik, zoo vroeg reeds ingesteld en steeds sindsdien in eere gehouden, de Eerwaarde Mr. Dimmesdale een Verkiezingspreek zou houden.

Spoedig vertoonde zich het hoofd van den stoet, in langzamen en statelijken pas den hoek ombuigend en zijn weg kiezend over het marktplein. Voorop ging de muziek. Ze omvatte een verscheidenheid van instrumenten, die wellicht kwalijk bij elkander pasten en zonder veel bedrevenheid werden bespeeld: maar die niettemin het groote doel bereikten, waarom de samenklank van trommel en klaroen zich tot de menigte richt — n.l. een hooger en heroïscher karakter te verleenen aan het tooneel des levens, dat zich voor het oog afspeelt. Kleine Paarl klapte eerst in de handjes, maar verloor dan voor een oogenblik de rustelooze ongedurigheid, die haar den geheelen morgen in voortdurende opwinding gehouden had; zij stond stil te staren en scheen omhoog gevoerd te worden, als een zwevende zeevogel, door de lange heffingen en zwellingen van klank. Maar zij werd tot haar vorige stemming teruggebracht door de schittering

van den zonneschijn op de wapens en blinkende rustingen van het soldatenvendel, dat de muziek volgde en het eeregeleide van den stoet uitmaakte. Deze troep krijgsvolk — die nog als corporatie bestaat en uit vervlogen eeuwen stamt met een alouden en eervollen naam — bestond niet uit gehuurde krachten. Zijn gelederen werden gevuld door heeren, die den prikkel van een krijgshaftigen aandrift gevoelden en een soort van Wapencollege poogden te grondvesten, waar zij, als in een maatschap van Tempelieren, de wetenschap en voor zoover als vredige exercitie dat vermocht, de practijk van den krijg konden leeren. De hooge achting, die men toen den militairen stand toedroeg, was te bespeuren aan de zelfbewuste houding van elk lid van de compagnie afzonderlijk. Ettelijken van hen hadden dan ook door hun dienst in de Nederlanden en op andere Europeesche slagvelden zich alle recht verworven om den titel en staat van den krijgsmansstand te voeren. De slagorde in haar geheel buitendien, gehuld in gebruineerd staal en met pluimages wiegelend op hun glanzende stormhoeden, vertoonde een zoo schitterend effect als geen modern wapenvertoon kan trachten te evenaarden.

Nochtans waren de mannen van burgerlijk aanzien, die het militair geleide op den voet volgden, meer den blik van den denkenden opmerker waard. Reeds in hun uitwendige houding vertoonden zij iets majestueus', dat den hoovaardigen tred van den krijgsman ordinair, zooal niet zot maakte. Het was een tijdperk, waarin wat wij talent noemen, heel wat

minder gewaardeerd werd dan thans, maar het gedegen materiaal, waaruit standvastigheid en waardigheid van karakter voortspruiten, aanmerkelijk meer. Het volk bezat bij erfelijk recht een aanleg tot eerbied, welke in hun afstammelingen, indien ze alsnog bestaat, in geringer mate aanwezig is en met een sterk verminderd vermogen, om openbare personen te keuren en te schatten. Die verandering moge ten goede of ten kwade zijn en is het waarschijnlijk allebei. In die oude dagen schonk de Engelsche kolonist op deze ruwe kusten — die koning, adel en alle graden van achtbaarheid achter zich gelaten had, terwijl toch het vermogen en de behoefte aan vereering in hem bleef bestaan, zijn eerbied aan de witte lokken en het eerwaarde voorhoofd van den ouderdom — aan lang-beproefde onkreukbaarheid — aan stoere wijsheid en droefgetinte ervaring — aan gaven van dien ernstigen en gewichtigen aard, die het denkbeeld van duurzaamheid vertegenwoordigt en in het algemeen als eerbiedwaardigheid te omschrijven valt. Deze alleroudste staatslieden — Bradstreet, Endicott, Dudley, Bellingham en hun genooten — die door zoo vroegtijdige volkskeuze tot de macht verheven waren, schijnen derhalve niet vaak geschitterd, maar zich onderscheiden te hebben door een zwaarwichtige nuchterheid eer dan vlugheid van geest. Zij bezaten kracht en zelfvertrouwen, en stonden in tijden van moeite of gevaar voor het welzijn van den Staat als een rij van klippen tegenover een stormachtig getijde. De hier vermelde karaktertrekken vonden hun juiste uitdrukking in

den vierkanten snit der koppen en de omvangrijke lichaamsontwikkeling der nieuwe koloniale magistraten. Zoover het een van nature gezaghebbende houding betrof, had het moederland zich niet behoeven te schamen deze voormannen eener werkelijke democratie opgenomen te zien in het Hoogerhuis of in den Geheimen Raad des Konings.

In rangorde volgend op de magistraten kwam de jonge, uitnemende geestelijke, van wiens lippen men de godsdienstige toespraak van den gedenkdag verwachtte. Zijn ambt was in dien tijd datgene, waarin verstandelijke talenten veel meer op den voorgrond traden dan in het politieke leven; want — afgezien van hoogere motieven — bood het in den bijna afgodischen eerbied der gemeente verlokkingen, machtig genoeg, om de meest brandende eerzucht voor zijn dienst te winnen. Zelfs politieke macht — als in het geval van Increase Mather — lag binnen het bereik van een gevierd predikant.

Zij, die Mr. Dimmesdale bij deze gelegenheid gadesloegen, maakten de opmerking, dat hij, sinds hij den voet op Nieuw-Engelands bodem gezet had, nimmer zulk een energie vertoond had, als men waarnam in de houding en het voorkomen, waarmee hij in den optocht meestapte. Zijn tred was niet wankel als op andere tijden; zijn rug was niet gebogen, zijn hand rustte niet onheilspellend op zijn hart. Toch, als men den geestelijke recht beschouwde, scheen zijn kracht niet naar het lichaam te zijn. Zij was wellicht van geestelijken oorsprong en hem door tusschenkomst van de engelen mee-

gedeeld. Het kon de opgewektheid van die machtige hartsterking zijn, die slechts gestookt wordt in den ovengloed van ernstig en langdurig denken. Of wellicht werd zijn gevoelig temperament gesterkt door de luide, doordringende muziek, die ten hemel steeg en hem op zijn zwellende golven meevoerde. Niettemin was zijn blik zoo afgetrokken, dat het de vraag was, of Mr. Dimmesdale de muziek eigenlijk wel hoorde. Zijn lichaam bewoog zich voort met ongewone geestkracht. Maar waar was zijn geest? Ver weg in eigen sfeer, zich met bovennatuurlijke bedrijvigheid onledig houdend om een stoet van statelijke gedachten te ordenen, die weldra daaruit mochten te voorschijn treden; en zoo zag hij niets, hoorde niets, wist niets van wat om hem heen gebeurde; maar zijn geestelijk deel had het broze hulsel gegrepen, voerde het mee, onbewust van zijn last, en zette het om in geest, gelijk hetzelf was. Mannen van buitengemeen intellect, die overspannen zijn geraakt, bezitten nu en dan dit vermogen tot een geweldige krachtsinspanning, waarin zij het leven van vele dagen verbruiken, om daarna gedurende evenveel tijd als levenloos te zijn.

Hester Prynne, die strak naar den geestelijke staarde, voelde een sombere schaduw over zich komen, zonder te weten waarom en vanwaar, behalve dan wijl hij zoo ver van haar eigen sfeer en geheel buiten haar bereik scheen. Eén blik van herkenning, had zij zich voorgesteld, moest toch tusschen hen gewisseld worden. Zij dacht aan het schemerige woud, met zijn kleine eenzame delling, zijn liefde, zijn hartzeer en den bemosten boom-

tronk, waarop zij, hand in hand gezeten, hun droefgeestige en hartstochtelijke woorden hadden gemengd met het melancholiek gemurmel der beek. Hoe diep hadden zij elkander toen begrepen! En was dit dezelfde man? Zij kende hem thans nauwelijks weer! Hij, die daar trotsch voorbijging, omhuld als het ware door de rijke muziek in den optocht der plechtstatige en eerwaardige vaders! hij, die zoo onbereikbaar leek in zijn wereldschen staat en nog meer in het verre verschiet zijner hooghartige gedachten, waarin zij hem thans aanschouwde! Haar geest kromp ineen bij het denkbeeld, dat alles een zinsbegoocheling moest geweest zijn en dat, hoe levendig zij het ook gedroomd mocht hebben, er geen werkelijke band tusschen den geestelijke en haarzelf kon bestaan. En zooveel vrouwelijks was er wel in Hester, dat zij het hem nauwelijks kon vergeven — allerminst thans, nu zij den zwaren voetstap van hun naderend Lot kon hooren naderen, naderen, naderen! — dat hij in staat was zich zoo volkomen uit hun gemeenschappelijke wereld terug te trekken, terwijl zij in het duister tastte en haar koude handen uitstrekte, en hem niet vond.

Paarl zag en beantwoordde haar moeders gevoelens, of gevoelde uit zichzelf de verwijdering en ongenaakbaarheid, die over den predikant was uitgestort. Terwijl de optocht voorbijtrok, was het kind onrustig en fladderde op en neer als een vogel, die op het punt is zijn vlucht te nemen. Toen alles voorbijgegaan was, keek zij op in Hesters gelaat.

„Moeder," zeide zij, „was dat dezelfde predikant, die mij bij de beek kuste?"

„Houd je stil, lieve kleine Paarl!" fluisterde haar moeder. „Wij moeten niet altijd op de markt spreken van wat ons in het woud overkomt."

„Ik was er niet zeker van, dat hij het was — zoo vreemd zag hij eruit," ging het kind voort. „Anders zou ik naar hem toegeloopen zijn en hem gevraagd hebben, mij nu voor al het volk te kussen, evenals hij ginder deed, tusschen de donkere boomen. Wat zou de predikant wel gezegd hebben, moeder? Zou hij zijn hand op het hart gelegd en mij boos aangekeken hebben en mij hebben weggejaagd?"

„Wat zou hij anders zeggen, Paarl," antwoordde Hester, „dan dat het geen tijd was om te kussen en dat kussen niet op de markt gegeven worden? Het is je geluk, dwaas kind, dat je hem niet aangesproken hebt!"

Een andere nuance van hetzelfde gevoel betreffende Mr. Dimmersdale werd uitgedrukt door een persoon, wier buitenissigheden — of krankzinnigheid, zooals wij het zouden noemen, — er haar toe brachten iets te doen, wat weinig lieden uit de stad bestaan zouden hebben — in het openbaar een gesprek aan te knoopen met de draagster van de scharlaken letter. Het was Vrouwe Hibbins, die, met groote praal uitgedoscht, met een driedubbelen kraag, een geborduurde borstlap, een japon van zwaar fluweel en een wandelstok met gouden knop, voor den dag gekomen was om den optocht te zien. Daar deze bejaarde

dame den roep had (die haar in 't vervolg op geen geringer prijs dan haar leven kwam te staan), de hoofdpersoon te zijn in alle duiverskunstenarijen, die voortdurend plaatsgrepen, ging de menigte haar uit den weg en scheen zij de aanraking van haar gewaad te schuwen, alsof het de pest in zijne weelderige plooien droeg. Nu men haar te zamen met Hester Prynne zag — hoe welwillend velen thans ook tegenover de laatste gestemd waren — werd de schrik, door Vrouwe Hibbins ingeboezemd, verdubbeld en ontstond er een algemeene beweging van dat punt van de markt af, waar beide vrouwen stonden.

„Nu, welke sterfelijke verbeelding zou zoo iets kunnen verzinnen!" fluisterde de oude dame Hester vertrouwelijk toe. „Zoo'n godvruchtige man! Die heilige op aarde, zooals de lui beweren, dat hij is en zooals hij — dat moet ik toegeven — er werkelijk uitziet! Wie, die hem in den stoet voorbij zag gaan, zou vermoeden, hoe kort het nog maar geleden is, dat hij zijn studiekamer verliet — met een Hebreeuwschen tekst achter de kiezen, wil ik wedden — om een luchtje in het woud te scheppen! Haha! wij weten wat dat beteekent, Hester Prynne! Maar werkelijk en waarachtig, ik vind het moeilijk te gelooven, dat het dezelfde man is. Menig lidmaat der kerk zag ik achter de muziek aanwandelen, die met mij op dezelfde maat gedanst heeft, als Zeker Iemand de vedel speelde, terwijl wellicht een Indiaansche geestenbezweerder of een Laplandsche toovenaar met ons de beurt wisselden! Dat is maar een kleinigheid, als een vrouw de

wereld kent. Maar deze prediker! Zou je beslist kunnen zeggen, Hester, of het dezelfde man was, die je op het boschpad tegenkwam?"

„Mevrouw, ik weet niet, waarvan gij spreekt," antwoordde Hester Prynne, wel beseffend, dat Vrouwe Hibbins krank van geest was, maar toch vreemd verbluft en verschrikt door de overtuigdheid, waarmee zij gewaagde van een persoonlijke verhouding tusschen zooveel personen (waaronder zijzelf) en den Booze. „Het past mij niet lichtvaardig te spreken over een geleerd en vroom dienaar des Woords, als de Eerwaarde Heer Dimmesdale."

„Foei, vrouw, foei!" riep de oude dame, Hester met den vinger dreigend. „Denk je, dat ik zoo menigmaal in het woud geweest ben en nog niet het vermogen bezit om te oordeelen, wie anders er ook geweest is? Ja; al steekt er ook geen blad van de wilde festoenen, die zij droegen, terwijl zij dansten, meer in hun haar! Ik ken jou, Hester, want ik zie het teeken. Wij kunnen het allen in den zonneschijn zien; en het gloeit als een roode vlam in het duister. Jij draagt het open en bloot; dus daar hoeft geen kwestie over te wezen. Maar deze predikant! Laat ik je wat in het oor fluisteren! Als de Zwarte Man een van zijn echte dienaren ziet, geteekend en gestempeld, die zoo schroomt de verbintenis te erkennen als de eerwaarde Mr. Dimmesdale, dan heeft hij een weg om de zaken zoo te leiden, dat het teeken op klaarlichten dag onthuld zal worden voor de oogen der geheele wereld! Wat mag het zijn, dat de predikant tracht te verbergen met zijn hand altijd op zijn hart? He, Hester Prynne!"

„Wat is het, goede Vrouwe Hibbins?" vroeg kleine Paarl gretig. „Hebt gij het gezien?"

„Het doet er niet toe, lieveling!" antwoordde Vrouwe Hibbins, terwijl zij voor Paarl een diepe nijging maakte. „Jijzelf zult het zien, den een of anderen dag. Ze zeggen, kind, dat jij van het geslacht bent van den Vorst der Lucht! Wil jij met mij op een mooien nacht meerijden, om je vader te zien? Dan zul je weten, waarom de predikant zijn hand op zijn hart houdt!"

Met een lach zoo schril, dat heel het marktplein haar hooren kon, nam de griezelige oude dame haar afscheid.

Op dit oogenblik was het voorgebed in het Godshuis opgezonden en hoorde men de stem van den Eerwaarden Mr. Dimmesdale zijn predikatie beginnen. Een onweerstaanbaar gevoel trok Hester naar de plaats. Daar het gewijde gebouw te overvuld was om nog een hoorder toe te laten, nam zij haar plaats in naast het schavot van de kaak. Zoo stond zij dicht genoeg in de nabijheid om de geheele preek in haar ooren op te nemen in den vorm van een onduidelijk, maar afwisselend murmelen en galmen van 's predikers zeer bijzondere stem.

Dit stemorgaan was op zichzelf reeds een rijke gave, in zoover een luisteraar, zonder iets te verstaan van de taal, waarin de prediker sprak, zich toch nog mocht hebben doen wiegen louter op den toonval en cadens. Gelijk alle andere muziek ademde zij hartstocht en aandoening en gevoelens, verheven of teeder, in een taal, die het menschelijk

hart ingeboren is, waar het ook moge getogen zijn. Gedempt als het geluid klonk, daar het door de muren van het kerkgebouw drong, luisterde Hester Prynne met zulk een spanning en zulk een inwendige sympathie, dat de preek een volledigen zin voor haar had, geheel afgescheiden van de onverstaanbare woorden. Die zouden wellicht bij grooter duidelijkheid slechts een grover vertolking zijn geweest, welke den geestelijken zin verduisterde. Nu eens ving zij den diepen grondklank op, als van den wind, die neerzijgt, om zich te rusten te leggen; dan weer steeg zij er mede op, als het geluid met stijgende trappen van liefelijkheid en kracht aanzwol, tot zijn omvang haar scheen te omvamen met een atmosfeer van ontzagwekkendheid en plechtige grootschheid. En toch, majestueus als de stem soms werd, steeds was er eigenlijk een klaaglijke toon in. Een luide of gedempte uiting van zielsangst — het fluisteren of de kreet der lijdende menschheid, die een snaar in ieders boezem raakte. Bij wijlen was deze diepe klank van pathos al, wat men kon hooren en nauwelijks hooren, als zuchten te midden eener troostelooze stilte. Maar zelfs als de stem van den prediker luid en gebiedend werd — als zij onbedwingbaar omhoog streefde — als zij haar uitersten omvang en kracht ontwikkelde en de kerk dermate vervulde, dat ze zich door de stevige muren een weg baande en zich in de open lucht verspreidde — zelfs dan nog, als de hoorder gespannen en met voordacht luisterde, kon hij dienzelfden kreet van pijn onderscheiden. Wat was het? De klacht van een menschen-

hart, met smart beladen, wellicht schuldig, dat zijn geheim vertelde, zij het van schuld of van smart, aan het groote hart der menschheid; haar medegevoel of vergiffenis afsmeekend — telken oogenblik — in iederen toonaard en nooit tevergeefs! Het was deze diepe en aanhoudende grondtoon, die den geestelijke zijn eigenaardigste macht verleende.

Gedurende al dien tijd stond Hester, als een standbeeld, aan den voet van het schavot. Zelfs indien des predikers stem haar daar niet hadde vastgehouden, zou er niettemin voor haar een niet te ontwijken magnetische kracht in die plek hebben gelegen, vanwaar zij de eerste ure van haar schande te beginnen rekende. Zij had een gevoel — het was te weinig omlijnd om het tot een gedachte te vormen, schoon het zwaar op haar gemoed drukte — dat heel haar levenskring, voor en na dien tijd, verbonden was met deze plek als ware hij het punt, dat er eenheid aan verleende.

De kleine Paarl had middelerwijl haar moeders zijde verlaten, en was naar eigen lust op 't marktplein gaan ronddartelen. Zij verlevendigde de sombere menigte met haar dwalend en glinsterend stralen, juist zooals een schitterend gevederde vogel heel een donker-gebladerden boom verlicht, heen en weer fladderend, half gezien en half verholen in den schemer van het dichte gebladerte. Zij bewoog zich met golvende, doch somtijds hoekige en onregelmatige bewegingen. Deze waren een aanwijzing van de rustelooze levendigheid van haar geest, dezen dag in dubbele mate onvermoeibaar in zijn trippelden dans, daar haar moeders

onrustige stemming hem als 't ware bespeelde en deed trillen. Waar Paarl ook maar iets zag, dat haar immer werkzame en vorschende nieuwsgierigheid prikkelde, daar vloog zij heen en pakte, zouden wij kunnen zeggen, dien mensch of dat voorwerp aan als iets, dat haar toebehoorde, voor zoover haar begeeren strekte, doch zonder ook maar eenigszins de geringste contrôle over haar bewegingen toe te staan bij wijze van vergoeding. De Puriteinen zagen het aan, en al mochten ze ook glimlachen, ze waren niettemin geneigd het kind een demonische afkomst toe te kennen, wegens de onbeschrijfelijke bekoring van schoonheid en vreemdheid, die uitscheen uit haar figuurtje, en in haar bedrijvigheid opborrelde. Snel kwam ze aangerend en staarde een wilden Indiaan in 't gelaat; en deze besefte, dat daar een natuur was, wilder dan de zijne. Vandaar vloog ze, met aangeboren onverschrokkenheid, maar toch met een even kenmerkende ingetogenheid, midden in een troepje zeelieden, die donker-wangige wilde mannen van den Oceaan, gelijk de Indianen van het land waren; en dezen staarden verwonderd en bewonderend naar Paarl, alsof een vlok zeeschuim de gedaante had aangenomen van een kleine meid, en begiftigd was geworden met de ziel van het zee-vuur, dat des nachts onder den boeg opflikkert.

Een van de zeevaarders — de gezagvoerder namelijk, die met Hester Prynne had gesproken — was door Paarl's aanblik zoo getroffen, dat hij beproefde haar te pakken, ten einde een kusje te rooven. Daar het hem echter even onmogelijk

bleek haar aan te raken, als men een zangvogeltje in de lucht kan vangen, nam hij de gouden keten, die om zijn hoed geslingerd was, en wierp dien het kind toe. Paarl sloeg den ketting onmiddellijk zoo knaphandig om haar hals en leest, dat hij, eenmaal daar te zien, een deel van haar werd, en het moeilijk viel, zich haar ervan beroofd te verbeelden.

„Je moeder is die vrouw met de Scharlaken letter," sprak de zeeman. „Wil je haar een boodschap van me overbrengen?"

„Als de boodschap me bevalt, dan wel," antwoordde Paarl.

„Zeg haar dan," antwoordde hij, „dat ik opnieuw gesproken heb met dien ouden doctor met zijn duister gezicht en zijn scheeven schouder, en hij neemt op zich, zijn vriend, den heer, waarvan zij afweet, met hem mee aan boord te brengen. Dus laat je moeder zich om niets bekommeren dan om haarzelf en jou. Wil je haar dat vertellen, jij heksekindje?"

„Mevrouwe Hibbins zegt, dat mijn vader de Prins der Lucht is!" riep Paarl uit, met een boosaardig lachje. „Als je me met dien slechten naam noemt, zal ik me bij hem over je beklagen, en dan zal hij je schip met een storm achterna zitten!"

In een zigzaglijn het marktplein overstekend, keerde het kind naar haar moeder terug en deelde haar mee, wat de zeeman had gezegd. Hester's krachtig, kalm, standvastig gemoed begaf haar ten slotte bijna, toen zij dat duistere en grimmige gelaat van een onvermijdelijk doemvonnis weer aanschouwde, dat zich — op het oogenblik, waarop

zich voor den prediker en voor haarzelf een doortocht uit hun labyrinth van ellende scheen te openen — weer met een meedoogenloozen glimlach midden op hun pad vertoonde.

Terwijl haar gemoed gepijnigd werd door de vreeselijke verbijstering, waarin de mededeeling van den gezagvoerder haar verwikkelde, stond zij ook nog aan een andere beproeving bloot. Er waren vele lieden uit de omgeving rondom de nederzetting tegenwoordig, die vaak van de Scharlaken letter hadden gehoord, en voor wie deze door tal van valsche of overdreven geruchten schrikwekkend was gemaakt, doch die het teeken nog nooit met eigen oogen hadden aanschouwd. Toen zij zich op andere wijzen niet meer konden vermaken begonnen deze zich nu met ruwe, boersche indringerigheid om Hester te verdringen. Doch hoe weinig ongegêneerd hun indringerigheid ook was, zij kon hen toch niet dichter bij brengen dan tot op een afstand van ettelijke ellen. Daar bleven zij dus staan, als vastgehecht door de middenpuntvliedende kracht van den afschuw, dien het mystische symbool inboezemde. Ook kwam de heele bende zeelieden, die het opdringen der toeschouwers opmerkte en de beteekenis van de Scharlaken letter had vernomen, aanzetten, en stak de zonverbrande schurkentronies in den kring. Zelfs de Indianen werden om zoo te zeggen door een koele schaduw van de nieuwsgierigheid der blanken aangedaan en vestigden, door de menigte geslopen, hun slangachtig zwarte oogen op Hester's boezem, wellicht in de meening, dat de draagster

van dit schitterend geborduurde teeken noodzakelijk een hooge waardigheid onder haar volk moest bekleeden. En eindelijk kwamen zelfs de inwoners van de stad (wier eigen belangstelling in dit onderwerp kwijnend herleefde door een soort meegevoel met wat zij anderen zagen voelen) weer naar dezelfde plek geslenterd en pijnigden Hester, misschien meer dan al de overigen, met hun koele, zoo wel bekende blikken op haar schandeteeken, dat hun zoo gemeenzaam was. Hester zag en herkende zelfs de gezichten weer van die groep getrouwde vrouwen, die nu zeven jaar geleden op haar komst uit de gevangenis had staan wachten; alle, op een na, de jongste en medelijdendste onder haar, wier begrafeniskleed zij sindsdien had vervaardigd. In deze laatste ure, waarin zij zoo spoedig de schroeiende letter weg zou werpen, was deze, vreemd genoeg, opnieuw het middenpunt geworden van meer opmerkzaamheid en beroering, en schroeide dus haar borst nog pijnlijker, dan ooit sinds den eersten dag, waarop zij haar had aangenomen.

Terwijl Hester in dien magischen cirkel van schande stond, waar de sluwe wreedaardigheid van haar vonnis haar voor eeuwig scheen te hebben vastgehecht, schouwde de bewonderenswaardige prediker van den heiligen kansel neer op een gehoor, welks gemoederen tot in de diepste diepten aan zijn gezag onderworpen waren. De geheiligde Dienaar des Woords in de kerk! De vrouw met de Scharlaken letter op het marktplein! Welke verbeelding zou zoo oneerbiedig hebben durven zijn om te vermoeden, dat het zelfde brandmerk hen beiden zengde!

XXIII. DE ONTHULLING VAN DE SCHARLAKEN LETTER.

De welsprekende stem, waarop de zielen van het aandachtig gehoor omhoog gevoerd waren als op de zwellende golven der zee, zweeg eindelijk. Er was een oogenblik van stilte, een stilte zoo diep, als die op de uitingen eener godspraak volgen zou. Toen volgde er een gemompel en een halfgesmoord rumoer, alsof de hoorders, bevrijd van de hooge betoovering, die hen in de sferen van eens anders geest had overgebracht, in zichzelf terugkeerden, terwijl al hun ontzag en verwondering nog zwaar op hen woog. Een oogenblik later begon de menigte de deuren van de kerk uit te stroomen. Nu het gedaan was, hadden zij behoefte aan een anderen dampkring, geschikter om het grove en aardsche leven, waarin zij weer teruggezonken, te onderhouden, dan die atmosfeer, die de prediker omgezet had in woorden van vlammen en bezwangerd met den rijken geur zijner gedachte.

In de vrije lucht brak hun verrukking in woorden uit. Straat en marktplein ratelden letterlijk, van kant tot kant, van lofprijzingen op den predikant. Zijn hoorders hadden geen rust, aleer zij elkander verteld hadden van wat elk beter wist, dan hij het kon vertellen of aanhooren. Volgens hun eenstemmig getuigenis had geen man ooit in zoo wijzen, hoogen, heiligen geest gesproken, als hij, die dien dag gesproken had; noch was de openbaring ooit klaarblijkelijker over menschenlippen gevloeid dan over de zijne. Haar invloed

kon men als het ware op hem zien nederdalen en hem overmeesteren, hem voortdurend zien opvoeren uit de geschreven preek, die voor hem lag, en hem vervullen met denkbeelden, die voor hemzelf even wondervol moesten zijn als voor zijn gemeente. Zijn onderwerp was, naar het scheen, de betrekking tusschen de Godheid en de gemeenten der menschen geweest, met bijzondere toepassing op dat Nieuw-Engeland, dat zij bezig waren hier in de wildernis te planten. En, toen hij tot zijn besluit kwam, was een geest als der profecy vaardig over hem geworden, die hem tot zijn opzet dreef, zoo machtiglijk als de oude profeten van Israel gedreven waren, slechts met dit onderscheid, dat, waar de Joodsche zieners oordeelen en verderf voor hun land aangekondigd hadden, het zijn roeping was een hooge en roemrijke bestemming te voorspellen voor het opnieuw vergaderde volk des Heeren. Maar door alles heen en door de heele predikatie had een zekere diepe, droeve grondtoon van aandoenlijkheid geklonken, die niet anders te verklaren was dan als de natuurlijke treurnis van een, die zoo spoedig verscheiden moest. Ja, hun predikant, dien zij zoo liefhadden — en die hen allen zoo liefhad, dat hij niet hemelwaarts kon gaan zonder een zucht — droeg het voorteeken van een ontijdigen dood op zijn trekken en zou hen spoedig in tranen achter laten! Dit denkbeeld van zijn voorbijgaand verblijf op aarde voleindigde den indruk, dien de prediker te weeg gebracht had; het was alsof een engel, op zijn vlucht ten hemel, een oogenblik zijn glanzende wieken

boven het volk had geroerd — een schaduw en een schittering tegelijk — en een regen van gulden waarheden over hen had uitgestort.

Aldus was voor den Eerwaarden heer Dimmesdale — gelijk voor de meeste menschen, in hun onderscheiden sfeer, hoewel slechts zelden als zoodanig herkend, totdat zij het verre achter zich zien liggen — een oogenblik des levens aangebroken, schitterender en triumfantelijker, dan eenig oogenblik te voren of dan hierna mogelijk kon zijn. Hij stond in dit tijdsgewricht op den stoutsten top van verheffing, waartoe de gaven van verstand, rijke kennis, meeslepende welsprekendheid en een faam van sneeuwblanke heiligheid een geestelijke in Nieuw-Engelands vroegste dagen konden opvoeren, toen de waardigheid van het ambt in zichzelf reeds een hoog voetstuk was. Zulk een plaats nam de dienaar des Woord in, toen hij het hoofd voorover boog op de kussens van den preekstoel aan het slot van zijn Verkiezingspreek. Ondertusschen stond Hester Prynne naast het schavot van de kaak, met de scharlaken letter nog steeds brandend op haar borst!

Nu klonk weer het geschetter der muziek en de afgemeten pas van het militair geleide, dat de kerkdeur uitmarcheerde. De optocht moest vandaar geleid worden naar het stadhuis, waar een plechtige maaltijd de ceremoniën van den dag zou voltooien.

Andermaal derhalve zag men den stoet van eerwaarde en statige vaders bewegen door een breede ruimte te midden van het volk, dat eerbiedig ter

zijde week, aan weerskanten, toen de gouverneur en de magistraten, de oude en vroede mannen, de dienaren des Heiligen Woords en al wat aanzienlijk en vermaard was, midden door het volk voortschreden. Toen zij goed en wel op het marktplein waren, werd hun aanwezigheid verwelkomd door gejuich. Men gevoelde — hoewel het ongetwijfeld wel aan kracht en omvang won door de kinderlijke verknochtheid, die deze tijd aan zijn regenten betoonde — dat dit een onbedwingbare uitbarsting van geestdrift was, in de toehoorders ontloken door dien hoogen stroom van welsprekendheid, die nog in hun ooren weergalmde. Elk gevoelde den drang in zichzelf en nam dien in denzelfden ademtocht van zijn buurman over. Binnen de kerkmuren was het nauwelijks onderdrukt; in de open lucht klonk het op ten hoogen hemel. Er waren menschelijke wezens genoeg, er was genoeg hooggespannen en saamklinkend gevoel, om dien klank voort te brengen, indrukwekkender dan de orgeltonen van den stormwind of den donder, of het gebulder der zee: die machtige aanzwelling van vele stemmen, saamgesmolten tot één groot geluid door de algemeene aandrift, die vele harten tot één wijdsch samensmelt. Nooit nog was van den bodem van Nieuw-Engeland zulk een kreet opgegaan! Nooit nog had op Nieuw-Engelands bodem een man zoo verheerlijkt gestaan door zijn sterfelijke broederen als de prediker!

Hoe stond het echter met hem geschapen? Zweefden niet de schitterende deeltjes van een heiligenschijn in de lucht rondom zijn hoofd? Zoo

verontstoffelijkt door den geest als hij was en zoo vergoddelijkt door aanbiddende bewonderaars, drukten zijn voetstappen in den optocht inderdaad nog het stof der aarde?

Toen de rijen der gewapende mannen en burgerlijke gezaghebbers voortschreden, keerden aller oogen zich naar het punt, waar men den predikant in hun midden zag naderen. Het gejuich verstierf tot een gemompel, naarmate telkens het eene gedeelte der menigte na het andere een blik op hem kon werpen. Hoe zwak en bleek zag hij eruit, onder al zijn triumf! De geestkracht — of zeggen we liever de bezieling, die hem staande had gehouden, totdat hij de heilige boodschap had meegedeeld, die haar eigen kracht van den hemel meebracht — was geweken, nu zij zich zoo getrouwelijk van haar plicht had gekweten. De gloed, dien zij zoo juist te voren op zijn wang hadden zien branden, was gedoofd, gelijk een vlam, die hopeloos neerzinkt temidden van de laatste verdovende sintels. Het scheen nauwelijks nog het gelaat van een levend man, zoo lijkachtig was de kleur; het leek nauwelijks nog een man met leven in zich, die op zijn pad zoo krachteloos voortstrompelde, maar toch strompelde en niet viel!

Een van zijn geestelijke broederen — het was de eerwaarde John Wilson — die den toestand waarnam, waarin Mr. Dimmesdale door het afnemend getij van verstand en gevoel gelaten was, stapte haastig vooruit, om zijn steun aan te bieden. Bevend maar beslist stiet de predikant den arm van den ouden man terug. Hij wandelde nog steeds

voort, indien men zijn gang zoo mocht noemen, die veeleer op het wankele pogen van een kind geleek, met zijn moeders armen in 't zicht, die zij uitstrekt om het te lokken. En thans, terwijl zijn laatste schreden voorwaarts nauwelijks waarneembaar geweest waren, was hij tegenover het onvergetelijke en verweerde schavot gekomen, waar, lang geleden, met al dien somberen tijd ertusschen, Hester Prynne het verachtelijk staren der wereld het hoofd geboden had. Daar stond Hester met kleine Paarl aan de hand! En daar was de scharlaken letter op haar borst! Hier bleef de predikant staan, ofschoon de muziek nog steeds de statige en blijde marsch speelde, waarop de processie zich voortbewoog. Zij noodde hem voorwaarts — voorwaarts naar het feest! — maar hier bleef hij staan.

Bellingham had gedurende de allerlaatste oogenblikken bezorgd het oog op hem gehouden. Hij verliet nu zijn eigen plaats in den optocht en schoot toe om hulp te verleenen, daar hij uit Mr. Dimmesdale's uiterlijk opmaakte, dat hij anders onvermijdelijk moest vallen. Maar er lag iets in de uitdrukking van den laatste, dat den magistraat weerhield, ofschoon hij er anders niet de man naar was om gereedelijk de vage aanduidingen te verstaan, die van den eenen geest op den anderen overgaan. De menigte keek ondertusschen met eerbied en verwondering toe. Deze aardsche zwakheid was in haar oogen slechts een andere verschijningsvorm van des predikers bovenaardsche kracht; en het zou geenszins een te hoog mirakel geschenen hebben, volbracht aan een zoo heilig man, ware hij opgestegen voor hun oogen, steeds vager en schitterender wordend, om ten laatste te versmelten met het licht des hemels.

Hij keerde zich naar het schavot en strekte zijn armen uit.

„Hester," zeide hij, „kom hier! Kom mijn kleine Paarl!"

Het was een spookachtige blik, waarmee hij hen aankeek; maar er was iets tegelijk teeders en vreemd-triumfeerends in. Met de vogelachtige beweging, die een van haar eigenaardigheden was, vloog het kind op hem toe en sloeg haar armen om zijn knieën. Hester Prynne — langzaam, als gedreven door een onvermijdelijk noodlot en tegen alle kracht van haar wil in — kwam evenzeer naderbij, maar bleef staan, aleer zij hem bereikte. Op dat oogenblik drong de oude Roger Chillingworth door de menigte heen — of wellicht, zoo duister, verwilderd en kwaadaardig was zijn blik, steeg hij op uit een of ander onderaardsch gewest — om zijn slachtoffer terug te rukken van wat hij van plan was. Zij het zooals het wil, de oude man schoot toe en greep den predikant bij den arm.

„Sta, waanzinnige, wat ga je doen?" fluisterde hij. „Wijs die vrouw terug! Schud dat kind af! Alles zal terecht komen! Bezoedel uw faam niet, om eerloos te sterven! Ik kan u nog redden! Woudt gij schande brengen over uw gewijde ambt?"

„Ha, verzoeker! Mij dunkt, gij komt te laat!" antwoordde de predikant, vol vrees doch vastberaden zijn blik trotseerende. „Uw macht is niet,

wat ze was! Met Gods hulp zal ik u thans ontsnappen!"

Wederom strekte hij zijn hand uit naar de vrouw met de Scharlaken letter.

„Hester Prynne," riep hij met doordringenden ernst, „in den naam van Hem, zoo goedertieren en verschrikkelijk, die mij de genade bewijst, in dezen uitersten oogenblik te doen, wat ik — tot mijn eigen zware zonde en ellendige rampzaligheid — mijzelf weerhield zeven jaar geleden te doen, kom nu herwaarts en strengel uw kracht om mij! Uw kracht, Hester; maar laat ze geleid worden door den wil, dien God mij heeft toegestaan! Deze ellendige en verongelijkte oude man staat dien met al zijn macht tegen! — met al zijn eigen macht en die van den Duivel! Kom, Hester — kom! Ondersteun mij op gindsch schavot!"

De menigte was in opschudding. De mannen van rang en aanzien, die meer onmiddellijk om den geestelijke stonden, waren zoo overmeesterd door verrassing en zoo verbijsterd ten opzichte van de beduidenis van wat zij aanschouwden — buiten staat de verklaring te aanvaarden, die zich het gereedelijkst aanbood, of zich een andere voor te stellen — dat zij zwijgende en werkelooze toeschouwers bleven bij het oordeel, dat de Voorzienigheid op het punt scheen te voltrekken. Zij zagen den predikant, leunend op Hesters schouder en gesteund door haar arm om hem heen, het schavot naderen en de treden bestijgen, terwijl het handje van het in zonde geboren kind nog steeds in de zijne geklemd was. De oude Roger Chillingworth volgde, als ten nauwste verbonden met het drama van schuld en smart, waarin zij allen een rol gespeeld hadden, en derhalve wel gerechtigd, tegenwoordig te zijn bij het slottooneel.

„Al hadt gij de heele aarde over gezocht," zeide hij, met een duisteren blik op den geestelijke, „daar zou geen plaats zijn geweest, zoo verborgen — noch hoog, noch nederig, waar gij mij had kunnen ontsnappen, — dan juist hier op dit schavot!"

„Geloofd zei Hij, die mij herwaarts geleid heeft!" antwoordde de predikant.

Toch sidderde hij en keerde zich tot Hester met een uitdrukking van twijfel en onrust in zijn oogen, die hij niet minder blijkbaar verried, of er ook al een flauwe glimlach om zijn lippen speelde.

„Is dit niet beter," murmelde hij, „dan waarvan wij in het woud droomden?"

„Ik weet het niet! Ik weet het niet!" antwoordde zij gejaagd. „Beter? Ja; zoo kunnen wij samen sterven en kleine Paarl met ons!"

„Voor u en Paarl, moge het zijn als God zal verordineeren," zeide de prediker: „en God is genadig! Laat mij thans Zijn wil doen, dien Hij mij klaar voor oogen heeft gesteld. Want, Hester, ik ben een stervend man! Laat mij me daarom haasten, mijn schande op mij te nemen!"

Half gesteund door Hester Prynne en kleine Paarl bij een handje houdend, keerde de Eerwaarde Mr. Dimmesdale zich nu naar de deftige en erentfeste regenten, naar de dienaren des Heiligen Woords, die zijn broederen waren, naar het volk, welks groote hart ten diepste geschokt was en toch

overvloeiend en tot tranen bewogen van medegevoel, daar het wist, dat een diep levensdrama — dat, zooal vol van zonde, evenzeer vol van zielsangst en berouw was — nu voor hen blootgelegd stond te worden. De zon, slechts weinig voorbij de middaghoogte, scheen neder op den geestelijke en teekende zijn gestalte duidelijk af, zooals hij daar hoog uitstond boven de aarde, om zijn schuld te belijden aan de balie der Eeuwige Gerechtigheid.

„Volk van Nieuw-Engeland!" riep hij uit, met een stem, die over hen opsteeg, hoog, plechtig en majestueus — maar waardoor toch altijd een trilling klonk en soms een schreeuw, opworstelend uit een peillooze diepte van wroeging en wee — „Gij, die mij liefgehad hebt! — gij, die mij heilig geacht hebt! — aanschouw mij hier, den zondaar bij uitstek ter wereld! Eindelijk! — eindelijk! — sta ik op de plaats, waar ik, zeven jaar geleden, had behooren te staan, hier, met deze vrouw, wier arm, meer dan de geringe kracht, waarmede ik herwaarts ben gekropen, mij op dit vreeselijk oogenblik weerhoudt, mijn aangezicht in het stof te verbergen! Zie, de Scharlaken letter, die Hester draagt! Gij allen hebt ervoor gehuiverd! Waarheen haar gang zich richtte — waar, zoo rampzalig belast als zij was, zij gehoopt mag hebben rust te vinden — heeft ze een somberen gloor van afschrik en gruwelijke afstootelijkheid om haar heen geworpen. Maar één stond er in het midden van u, voor wiens brandmerk van zonde en schande gij niet gehuiverd hebt!"

Op dit punt leek het, alsof de predikant het overige van zijn geheim ononthuld zou moeten laten. Maar hij bekampte zijn lichamelijke zwakte — en meer nog, de matheid van zijn hart — die worstelde, om hem te overmeesteren. Hij stiet allen bijstand terug en deed hartstochtelijk een stap naar voren, voor de vrouw en het kind uit.

„Het lag op hem!" ging hij voort, met een soort woestheid; zoo vastbesloten was hij, alles uit te zeggen. „Gods oog aanschouwde het! De engelen wezen het immer met den vinger aan! De Duivel wist het evenzeer en deed het onophoudelijk invreten door de aanraking van zijn gloeienden vinger! Maar listig verborg hij het voor de menschen, en wandelde onder u met het voorkomen van een geest, vol droefheid, omdat hij zoo rein is in een zondige wereld! — en treurig, omdat hij zijn hemelsche maagschap miste. Thans in de ure des doods staat hij voor uw aangezicht! Hij vraagt u opnieuw naar Hester's Scharlaken letter te kijken! Hij zegt u, dat ze, met al haar mysterieuze verschrikking, slechts de afschaduwing is van wat hij op zijn eigen borst draagt en dat zelfs dit, zijn eigen roode schandmerk, niet meer is dan het zinnebeeld van wat zijn diepste hart geschroeid heeft! Staan er soms hier, die Gods oordeel over een zondaar betwijfelen? Aanschouwt! Aanschouwt de vreeselijke getuigenis ervan."

Met een stuipachtige beweging rukte hij de ambtelijke bef van zijn borst weg. Het was onthuld! Maar het ware oneerbiedig te beschrijven, wat er onthuld werd. Gedurende een oogenblik

waren de blikken der met ontzetting geslagen menigte saamgetrokken op het ijzingwekkend mirakel; terwijl de predikant daar stond, met een triomfantelijken blos op het gelaat, als iemand die in de crisis der felste pijn een overwinning behaald heeft. Toen zonk hij neer op het schavot! Hester richtte hem halverwege op en steunde zijn hoofd tegen haar boezem. De oude Roger Chillingworth knielde naast hem neer met een wezenloos, stompzinnig gelaat, waaruit het leven geweken scheen.

„Je bent me ontsnapt!" herhaalde hij meer dan eens. „Je bent me ontsnapt!"

„Moge God u vergeven!" zeide de predikant. „Gij hebt eveneens diep gezondigd!"

Hij wendde zijn stervende oogen van den ouden man af en vestigde ze op de vrouw en het kind.

„Mijn kleine Paarl," zeide hij flauw — en er speelde een liefelijke, zachte glimlach over zijn gelaat, als van een geest, die in diepe rust verzinkt: ja, nu de last van hem was afgenomen, scheen het bijna, alsof hij met het kind wilde schertsen — „lieve, kleine Paarl, wil je me nu kussen? Je woudt niet, ginder in het woud! Maar wil je nu?"

Paarl kuste zijn lippen. De betoovering was verbroken. Het groote tooneel van zielesmart, waarin het wilde kind haar aandeel had gehad, had al haar medegevoel gewekt; en nu haar tranen op haars vaders wang vielen, waren zij het onderpand, dat zij zou opwassen te midden van menschelijke vreugde en smart, dat ze niet altijd met de wereld strijden zou, maar een vrouw daarin zou zijn. Tegenover haar moeder was ook Paarl's zending als bodin van zielsangst vervuld.

„Hester," zeide de geestelijke, „vaarwel!"

„Zullen wij elkaar niet weerzien?" fluisterde zij, haar gezicht dicht naar het zijne overbuigend. „Zullen wij ons onsterfelijk leven niet tezamen doorbrengen? Gewis, gewis, wij hebben elkanders losgeld betaald met al dat wee! Jij schouwt diep de eeuwigheid in, met die heldere, stervende oogen! Zeg mij dan, wat je ziet!"

„Stil, Hester — stil!" zeide hij met sidderenden ernst. „De wet, die wij braken! — de zonde, hier zoo ontzettend onthuld! — laat die alleen in je gedachten zijn! Ik vrees, ik vrees! Het kan zijn, dat, toen wij onzen God vergaten — toen wij den eerbied schonden elk voor 's anders ziel — het voortaan ijdel was te hopen, dat wij elkander hiernamaals konden ontmoeten in een eeuwigdurende en reine hereeniging. God weet het; en Hij is barmhartig! Hij heeft Zijn barmhartigheid bovenal betoond in mijn kwellingen. Door mij deze gloeiende foltering op mijn borst te dragen te geven! Door dien duisteren en schrikkelijken ouden man te zenden om de foltering altijd rood-gloeiend te houden! Door mij herwaarts te brengen, om dezen dood van triumfantelijke schande voor het volk te sterven! Als een van deze zielsfolteringen ontbroken had, ware ik voor eeuwig verloren geweest! Geloofd zij Zijn naam! Zijn wil geschiede! Vaarwel!"

Dit laatste woord ontsnapte met des predikers laatsten adem. De menigte, die tot dusverre ge-

zwegen had, barstte uit in een vreemd, diep geluid van verwondering en ontzag, die vooralsnog zich niet konden uiten, behalve in dit gemurmel, dat zoo zwaar den verscheiden geest narolde.

XXIV. BESLUIT.

Na een aantal dagen, toen het volk voldoende tijd had gehad, om zijn gedachten ten aanzien van het voorafgaand tooneel te ordenen, liep er meer dan een verhaal omtrent hetgeen men op het schavot waargenomen had.

Het meerendeel der toeschouwers betuigde op de borst van den ongelukkigen predikant een SCHARLAKEN LETTER gezien te hebben — juist het evenbeeld van die, welke door Hester Prynne gedragen werd — in het vleesch geprent. Met betrekking tot den oorsprong daarvan waren er onderscheiden uitleggingen, alle dewelke noodzakelijkerwijze op gissing moesten berusten. Sommigen verzekerden, dat de Eerwaarde Mr. Dimmesdale, op den eigen dag, waarop Hester voor het eerst haar schandmerk gedragen had, een stelselmatige boetedoening begonnen was — die hij later tot in allerlei kleinigheden volhield — door zichzelf een afschuwelijke foltering aan te doen. Anderen beweerden, dat het brandmerk eerst langen tijd daarna was te voorschijn geroepen, toen de oude Roger Chillingworth, die een machtig toovenaar was, het had doen verschijnen door middel van zijn zwarte kunst en vergiftige brouwsels. Weer anderen — en wel zij, die het best in staat waren des predikers ongemeene gevoeligheid te schatten en de wonderbaarlijke inwerking van zijn geest op het lichaam — fluisterden als hun overtuiging, dat het schrikwekkend symbool het voortbrengsel was van den nimmerrustenden tand der wroeging, die

van de binnenkamer des harten naar buiten doorknagend, tenslotte 's Hemels vreeselijk oordeel door de zichtbare aanwezigheid van de letter geopenbaard had. De lezer moge tusschen deze theorieën kiezen. Wij hebben al het licht, dat wij konden verschaffen op het onheilspellend teeken geworpen en zouden met vreugde, nu het zijn taak eenmaal vervuld heeft, zijn diepen indruk uit ons eigen brein wegwisschen, waar lange overpeinzing het met zeer ongewenschte duidelijkheid heeft ingegrift.

Het is niettemin zonderling, dat zekere personen, die het geheele schouwspel bijgewoond hadden en betuigden, dat zij geen enkele maal hun oogen van den Eerwaarden Mr. Dimmesdale hadden afgewend, ontkenden, dat er ook maar iets als een merkteeken op zijn borst was, niet meer dan bij een pasgeboren kind. Evenmin hadden volgens hun lezing zijn laatste woorden beleden, of zelfs maar uit de verte erop gezinspeeld, dat er zijnerzijds, zij 't het geringste verband bestond met de schuld, waarvoor Hester Prynne zoolang de Scharlaken letter had gedragen. Volgens deze uiterst achtenswaardige getuigen had de predikant, zich ervan bewust, dat hij stervende was, — evenzeer wetend, dat de vereering der menigte hem reeds onder de heiligen en engelen rangschikte, — door zijn laatsten adem uit te blazen in de armen dezer gevallen vrouw, der wereld willen betoogen, hoe volmaakt beuzelachtig zelfs het puik van 's menschen eigene gerechtigheid is. Na zijn leven te hebben uitgeput in zijn inspanning voor 's menschen geestelijk wel-

zijn, had hij zijn wijze van sterven tot een gelijkenis gemaakt, om zijn bewonderaars de geweldige en droeve les op het hart te drukken, dat in het oog der Oneindige Zuiverheid wij allen gelijkelijk zondaren zijn. Het was om hen te leeren, dat de heiligste onder ons slechts zoo hoog boven zijn naasten gestegen is om te duidelijker de Genade, die omlaag blikt, te onderscheiden, en te volkomener het drogbeeld van menschelijke verdienste, die eerzuchtig het hoofd op zou steken, te verwerpen. Zonder zulk een gewichtige waarheid te willen betwisten, zij het ons vergund deze lezing van Mr. Dimmesdale's geschiedenis slechts als een voorbeeld te beschouwen van die koppige trouw, waarmede iemands vrienden — en bijzonder die van een geestelijke — soms zijn faam willen hooghouden, zelfs wanneer bewijzen, klaar als de middagzon op de scharlaken letter, hem aan de kaak stellen als een scheinheilig en met zonde bevlekt stoffelijk creatuur.

De bron, die wij hoofdzakelijk gevolgd hebben — een handschrift van ouden datum, opgesteld naar het mondeling getuigenis van personen, waarvan sommigen Hester Prynne gekend hadden, terwijl anderen het verhaal van tijdgenooten hadden vernomen — bevestigt volkomen de zienswijze, in de voorgaande bladzijden aangenomen. Onder de vele zedelessen, die ons bestormen uit de rampzalige ervaring van den armen predikant, leggen wij slechts deze in een zinspreuk neder: „Wees waar! wees waar! wees waar! Schroom niet, der wereld zoo niet uw slechtste zijde te toonen, dan toch den

een of anderen trek, waaruit het slechtste mag worden afgeleid."

Niets was opmerkenswaardiger dan de verandering, die bijna onmiddellijk na Mr. Dimmesdale's dood in het voorkomen en gedrag van den ouden man, bekend als Roger Chillingworth, plaats greep. Al zijn kracht en energie — al zijn lichamelijke en geestelijke sterkte — scheen hem eensklaps te verlaten, dermate, dat hij letterlijk verdorde, wegschrompelde en bijna uit het menschelijk gezicht verdween, als een ontworteld onkruid, dat ligt te verwelken in de zon. Deze rampzalige man had het najagen en stelselmatig beoefenen van wraak tot het eigenlijke beginsel van zijn leven gemaakt; en toen door den volslagen triumf en de vervulling daarvan dat booze beginsel zonder verdere voedingsstof was gebleven — toen er, kortom, geen werk des Duivels op aarde meer voor hem te doen viel — restte er voor dezen ontmenschelijkten sterveling niets anders dan zich derwaarts te begeven, waar zijn Meester genoeg voor hem te doen zou vinden en hem zijn loon naar behooren uitbetalen zou. Maar voor al deze schimachtige wezens, die zoo lang onze goede bekenden zijn geweest — voor Roger Chillingworth zoowel als voor zijn genoten — zouden wij volgaarne barmhartig willen zijn. Het is een ongemeen onderwerp voor waarneming en naspeuring, in hoeverre haat en liefde niet in den grond hetzelfde zijn. Beide veronderstellen in hun volle ontwikkeling een hoogen graad van vertrouwelijkheid en zielskennis; beide maken een individu voor het voedsel van

zijn aandoeningen en geestelijk bestaan afhankelijk van iemand anders; beide laten den hartstochtelijken minnaar, maar niet minder den hartstochtelijken hater, hulpeloos en verlaten, als het voorwerp zijner passie hem onttrokken wordt. Wijsgeerig beschouwd derhalve, schijnen beide hartstochten in hun wezen hetzelfde, behalve dat deze nu eenmaal in een hemelschen glans verschijnt en de andere in een duisteren en somberen gloed. In de wereld des geestes hebben wellicht de oude geneesheer en de predikant — wederkeerig elkanders slachtoffers als zij geweest waren — onvoorziens hun aardschen voorraad van haat en weerzin in gulden liefde omgezet bevonden.

Deze bespiegeling daargelaten, hebben wij den lezer een mededeeling van zakelijken aard te doen. Bij zijn overlijden (dat binnen het jaar plaats vond) en bij laatsten wil en testament, waarvan Gouverneur Bellingham en de Eerwaarde Mr. Wilson executeurs waren, vermaakte Roger Chillingworth een zeer aanzienlijk bezit, zoowel hier als in Engeland, aan kleine Paarl, de dochter van Hester Prynne.

Zoo werd Paarl — het elfekind — de duivelstelg, als hoedanig sommigen haar tot op dat tijdstip hardnekkig bleven beschouwen — de rijkste erfdochter van haar dagen in de Nieuwe Wereld. Niet onwaarschijnlijk bracht deze omstandigheid een zeer aanmerkelijke verandering in de publieke waardeering te weeg; en indien moeder en kind hier gebleven waren, dan zou kleine Paarl op huwbaren leeftijd haar wilde bloed hebben kunnen

mengen met den stam van den vurigste aller Puriteinen. Maar niet langen tijd na den dood van den geneesheer verdween de draagster van de scharlaken letter en Paarl mede met haar. Jarenlang, hoewel nu en dan een vaag gerucht zijn weg over zee vond — gelijk een vormeloos stuk drijfhout, dat aan wal spoelt met de beginletters van een naam erop — vernam men toch geen ontwijfelbaar geloofwaardige tijdingen van haar. De historie van de Scharlaken letter werd tot een legende. Haar betoovering bleef echter nog machtig en omgaf het schavot, waar de arme predikant gestorven was, met afschrik, evenals de hut bij het strand, waar Hester Prynne had gewoond. Nabij deze laatste plek waren op zekeren achtermiddag eenige kinderen aan het spelen, toen zij een rijzige vrouw in een grauw gewaad de deur der hut zagen naderen. In al die jaren was die geen enkele maal geopend; maar zij ontsloot ze, of het vermolmend hout en ijzer week voor haar hand, of zij gleed als een schaduw door deze hindernissen, — in elk geval zij ging binnen.

Op den drempel aarzelde zij en keerde zich half om — want wellicht was het denkbeeld, zoo geheel alleen en zoo geheel veranderd, het tehuis van zulk een heftig vroeger leven te betreden, naargeestiger en troosteloozer, dan zelfs zij verdragen kon. Maar haar aarzeling duurde slechts een oogenblik, schoon lang genoeg om een Scharlaken letter op haar borst te doen opvallen.

En Hester Prynne was weergekeerd en had haar lang afgelegde schande weer op zich genomen!

Maar waar was kleine Paarl? Indien zij nog in leven was, dan moest zij nu in den gloed en bloei harer prille vrouwelijkheid geweest zijn. Niemand wist — of ervoer ooit met bepaald volmaakte zekerheid — of het elfekind zoo ontijdig naar een maagdelijk graf was gedaald, dan wel of haar wilde, rijke aard verzacht en getemd en vatbaar gemaakt was voor het vreedzaam geluk eener vrouw. Maar gedurende het overschot van Hester's leven waren er aanwijzingen, dat de kluizenares met de scharlaken letter liefde en belangstelling inboezemde aan een of anderen inwoner van een ver land. Er kwamen brieven, met adellijke zegels erop, schoon met kwartieren, onbekend in de Engelsche heraldiek. In de hut waren voorwerpen van gemak en weelde, welker gebruik Hester weliswaar placht te versmaden, maar welke slechts rijkdom kon hebben gekocht en genegenheid voor haar uitgedacht. Daar waren ook snuisterijen, kleine sieraden, schoone teekens van een voortdurend aandenken, die door teedere vingeren moesten zijn gewrocht onder de ingeving van een liefhebbend hart. En eens had men Hester een kinderjurkje zien borduren met zulk een overdadige weelde van gulden fantasie, dat het een openbaar schandaal zou hebben gewekt, indien eenig kind, op dergelijke wijze uitgedoscht, in onze stemmige gemeente ware vertoond.

Kortom, de snapsters van die dagen geloofden — en mijnheer de inspecteur Pue, die een eeuw later zijn naspeuringen deed, geloofde — en een van zijn jongste opvolgers in het ambt gelooft bovendien

stellig, — dat Paarl niet alleen in leven was, maar getrouwd en gelukkig, dat zij haar moeder niet vergeten had en met de grootste vreugde die droeve en eenzame moeder aan haar huiselijken haard zou hebben gekoesterd.

Maar daar bestond een meer werkelijk leven voor Hester Prynne hier, in Nieuw-Engeland, dan in die onbekende streek, waar Paarl een huis gevonden had. Hier had zij gezondigd, hier geleden en hier bleef haar nog haar schuld te boeten. Zij was derhalve teruggekeerd en had — uit eigen vrijen wil, want zelfs de strengste magistraat van die ijzeren eeuw zou het haar niet opgelegd hebben — het symbool weer aanvaard, waarvan wij zulk een somber verhaal gedaan hebben. Nimmermeer sindsdien verliet het haar borst. Doch in het verloop der moeitevolle, peinzende, zelfverloochenende jaren, die Hester's leven uitmaakten, hield de Scharlaken letter op, een brandmerk te zijn, dat de smaad en bitterheid der wereld tot zich trok en werd een zinnebeeld van iets om over te treuren en met ontzag doch tevens ook met eerbied te beschouwen. En daar Hester Prynne geen zelfzuchtig doel najoeg en in geen enkel opzicht voor haar eigen profijt en genieting leefde, brachten de menschen al hun zorgen en moeilijkheden tot haar en smeekten haar om raad, als iemand, die zelf een geweldig verdriet doorgemaakt had. Vrouwen in het bijzonder — in haar steeds weerkeerende beproevingen van gewonden, verspilden, verongelijkten, misplaatsten of dolenden en zondigen hartstocht — of met den droeven last van een hart, dat zich

niet gegeven had, omdat het ongewaardeerd en ongezocht bleef — kwamen naar Hester's hut met de vraag, waarom zij zoo rampzalig waren en wat het geneesmiddel was! Hester troostte en ried haar, zoo goed zij vermocht. Zij verzekerde haar ook van haar onwrikbaar geloof, dat in een blijder tijd, als de wereld er rijp voor geworden zou zijn, op 's Hemels eigen ure, een nieuwe waarheid zou worden onthuld, ten einde de geheele verhouding tusschen man en vrouw op een vaster bodem van wederzijdsch geluk te grondvesten. In haar vroeger leven had Hester zich valschelijk ingebeeld, dat zij zelf die voorbestemde profetes kon zijn, maar zij had allang de onmogelijkheid erkend, dat een boodschap van goddelijke en mysterieuze waarheid toevertrouwd kon worden aan een vrouw, bevlekt met zonden, neergebogen onder schande, of zelfs beladen met een levenslange smart. De engel en apostel der toekomstige openbaring moest weliswaar een vrouw zijn, maar verheven, rein en schoon: en wijs bovendien, niet door de duistere smart, maar door de etherische atmosfeer der vreugde; die toonen zou, hoe de geheiligde liefde ons gelukkig kan maken door het waarachtig getuigenis van een in dezen volmaakt leven.

Zoo sprak Hester en sloeg haar droeve oogen omlaag op de Scharlaken letter. En na vele, vele jaren werd er een nieuw graf gedolven, naast een, oud en verzonken, op dien doodenakker, waarnaast 's Konings Kapel sinds dien gebouwd is. Het lag naast dat oude en ingezakte graf, maar toch met een strook ertusschen, alsof het stof

dezer beide slapenden geen recht had zich te vermengen. Niettemin diende één grafzerk voor beiden. Overal rondom verhieven zich monumenten, behouwen met geslachtswapens; en op deze simpele leiplaat — zooals de weetgierige onderzoeker nog onderscheiden kan en zich het hoofd breken met den zin ervan — vertoonde zich iets als een ingesneden wapenschild. Het droeg een devies, waarvan de heraldieke omschrijving zou kunnen dienen als motto en kort begrip van onze hier voleinde legende; zoo somber als het is en slechts gebroken door èèn immer-gloeiend lichtpunt, duisterder dan de schaduw —

„Op een veld van sabel de letter A van keel."